

Grupa Kapitałowa
Deutsche Bank Polska S.A.

Raport roczny 2015

Wyniki Grupy Deutsche Bank AG w ciągu minionych dwóch lat

w mln EUR	2015	2014
Cena akcji na koniec okresu ¹	€ 22,53	€ 24,99
Najwyższa cena akcji ¹	€ 33,42	€ 38,15
Najniższa cena akcji ¹	€ 20,69	€ 22,66
Podstawowy zysk na jedną akcję	€ (5,06) ²	€ 1,34 ³
Rozwodniony zysk na jedną akcję	€ (5,06) ²	€ 1,31 ³
Przeciętne akcje, w mln, podstawowe	1 388	1 242 ³
Przeciętne akcje, w mln, rozwodnione	1 388	1 269 ³
Zwrot po opodatkowaniu na przeciętnym kapitale akcyjnym	(9,8)%	2,7%
Zwrot po opodatkowaniu na przeciętnym kapitale aktywnym	(9,9)%	2,7%
Zwrot po opodatkowaniu na przeciętnym kapitale rzeczowym	(12,3)%	3,5%
Wskaźnik koszty/przychody ⁴	115,3%	86,7%
Współczynnik kompensacji ⁵	39,7%	39,2%
Współczynnik bez kompensacji ⁶	75,7%	47,5%
Przychody netto	33 525	31 949
Rezerwy na straty kredytowe	956	1 134
Koszty pozaodsetkowe ogółem	38 667	27 699
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	(6 097)	3 116
Wynik finansowy netto	(6 772)	1 691
w mld EUR	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Aktywa ogółem	1 629	1 709
Kapitał własny ogółem	62,7	68,4
Wartość księgowa jednej akcji podstawowej	€ 45,16	€ 49,32
Faktyczna wartość księgowa jednej akcji podstawowej	€ 37,90	€ 38,53
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CRR/CRD 4) ⁷	13,2%	15,2%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CRR/CRD 4 w pełni obciążony) ⁷	11,1%	11,7%
Współczynnik kapitałowy Tier I (CRR/CRD 4) ⁷	14,7%	16,1%
Współczynnik kapitałowy Tier I (CRR/CRD 4 w pełni obciążony) ⁷	12,3%	12,9%
Liczby		
Oddziały	2 790	2 814
w tym w Niemczech	1 827	1 845
Pracownicy (w przeliczeniu na pełen etat)	101 104	98 138
w tym w Niemczech	45 757	45 392
Rating długoterminowy		
Moody's Investors Service	A3	A3
Standard & Poor's	BBB+	A
Fitch Ratings	A-	A+
DBRS Ratings	A	-

¹ W celu uwzględnienia podwyższenia kapitału w 2014 roku historyczne ceny akcji do 5 czerwca 2014 roku włącznie (ostatnie notowanie praw) zostały skorygowane wstecz poprzez pomnożenie ich przez współczynnik korygujący 0.9538 (R-Factor).

² Zyski zostały skorygowane o € 228 milionów netto podatku z tytułu kuponów wypłacanych w ramach Additional Tier I Notes w kwietniu 2015 roku.

³ Przeciętna liczba wyemitowanych akcji podstawowych i rozwodnionych dostosowana do wszystkich okresów przed czerwcem 2014 roku w celu odzwierciedlenia wpływu składnika premii praw subskrypcji przyznanych w czerwcu 2014 roku w związku z podwyższeniem kapitału.

⁴ Całkowite koszty pozaodsetkowe jako procent całkowitego dochodu odsetkowego bez rezerw na straty kredytowe powiększone o wynik pozaodsetkowy.

⁵ Odszkodowania i świadczenia jako procent całkowitego dochodu odsetkowego bez rezerw na straty kredytowe powiększone o wynik pozaodsetkowy.

⁶ Nieskompensowane koszty pozaodsetkowe, które są zdefiniowane jako koszty pozaodsetkowe ogółem pomniejszone o odszkodowania i świadczenia, jako procent całkowitego dochodu odsetkowego bez rezerw na straty kredytowe powiększone o wynik pozaodsetkowy.

⁷ Dane liczbowe dotyczące 2015 i 2014 roku są oparte na przepisach przejściowych („CRR/CRD 4”) oraz pełnym zastosowaniu („CRR/CRD 4 w pełni obciążone”) z CRR/CRD 4. Wskaźniki kapitałowe odnoszą się odpowiednio do kapitału i aktywów ważonych ryzykiem.

Ze względu na zaokrąglenia dane prezentowane w niniejszym dokumencie mogą się nie sumować dokładnie do kwot ogółem, a procenty mogą nie odzwierciedlać dokładnie kwot bezwzględnych.

01 –

Grupa Deutsche Bank AG

Wyniki Grupy Deutsche Bank AG – 2
w ciągu minionych dwóch lat

Nasze wartości – 4

Władze Deutsche Bank Polska S.A. – 5

02 –

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Deutsche Bank Polska S.A. w roku 2015

Podstawowe informacje o działalności Grupy w 2015 roku – 7

Zewnętrzne warunki działania Grupy – 8

Sytuacja finansowa – 10

Organizacja i technologie – 15

Działalność biznesowa – 17

Kierunki rozwoju Grupy – 25

Perspektywy rozwoju – 27

Raport na temat ryzyka w Grupie – 29

Kadry i społeczna odpowiedzialność biznesu – 57

Struktura własnościowa – 67

03 –

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Skonsolidowany rachunek zysków i strat – 71

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów – 71

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – 72

Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym – 72

Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych – 73

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego – 74

04 –

Pozostałe informacje

Opinia niezależnego biegłego rewidenta – 165

Nasze wartości

Wiarygodność

Postępujemy zgodnie z najwyższymi standardami we wszystkim, co mówimy i co robimy. Działając zgodnie z tym, co dozwolone, działamy przede wszystkim właściwie. Komunikujemy się otwarcie – zachęcamy do dyskusji, dzielimy się opiniami i respektujemy odmienne stanowiska.

Zrównoważony rozwój

Tworzymy wartość dla Udziałowców, przedkładając długoterminowe sukcesy nad krótkoterminowe zyski. Wspieramy przedsiębiorczość, która odpowiedzialnie równoważy ryzyko i dochody. Osiągamy stabilne wyniki, rozwijając, wspierając, inwestując w najlepsze talenty oraz poprzez zarządzanie oparte na wartości.

Klient w centrum zainteresowania

Wzbudzamy zaufanie wśród naszych Klientów, stawiając ich w centrum naszych działań. Dostarczamy prawdziwą wartość naszym Klientom poprzez zrozumienie ich potrzeb i poszukiwanie najlepszych rozwiązań dla każdego z nich. Dokładamy wszelkich starań, aby relacja z Klientem opierała się na wzajemnych korzyściach, a wytworzona wartość dzielona była sprawiedliwie.

Innowacja

Rozwijamy innowacje, wspierając ciekawość intelektualną naszych Pracowników. Umożliwiamy naszym Klientom sukces poprzez ciągłe poszukiwanie odpowiednich rozwiązań ich problemów. Stale usprawniamy nasze systemy i procesy, korzystając z nowych, lepszych metod realizacji zadań.

Dyscyplina

Chronimy zasoby organizacji, myśląc i zachowując się jak właściciele firmy. Działamy odpowiedzialnie i według ustalonych zasad, dotrzymując obietnic. Osiągamy najwyższy poziom operacyjny, dokładając wszelkich starań, aby realizować wszystkie działania w sposób właściwy już za pierwszym razem.

Partnerstwo

Tworzymy zespoły oparte na różnorodności, aby generować lepsze pomysły i podejmować bardziej pragmatyczne decyzje. Wspólne cele całej firmy stawiamy nad celami poszczególnych jednostek organizacyjnych dzięki wzajemnemu zaufaniu, szacunkowi i współpracy. Jesteśmy odpowiedzialnym Partnerem dla wszystkich naszych Udziałowców oraz Instytucji, a także służymy szerszemu interesowi społeczeństwa.

Władze Deutsche Bank Polska S.A.

RADA NADZORCZA

Peter Tils
Przewodniczący
Deutsche Bank AG
Frankfurt n. Menem

dr Hubert A. Janiszewski
Wiceprzewodniczący
Deutsche Bank Polska S.A.
Warszawa

Pedro Larena
(Członek Rady Nadzorczej do dnia 29 lipca 2016 r.)
Wiceprzewodniczący
Deutsche Bank Sociedad Anónima Española
Madryt

Mary Campbell
Deutsche Bank AG
Londyn

Kees Hoving
(Członek Rady Nadzorczej od dnia 2 marca 2015 r.)
Deutsche Bank AG
Amsterdam

Zoltan Kurali
(Członek Rady Nadzorczej do dnia 5 kwietnia 2016 r.)
Członek Rady Nadzorczej oddelegowany do czasowego wykonywania funkcji Członka Zarządu w okresie od 30 października do 31 grudnia 2015 r. w zakresie

pełnienia nadzoru nad Biurem ds. Stawek Referencyjnych w trybie art. 383 Kodeksu Spółek Handlowych
Deutsche Bank AG
Budapeszt

Rainer Rauleder
Deutsche Bank AG
Frankfurt n. Menem

Stefan Bender
(Członek Rady Nadzorczej do dnia 2 marca 2015 r.)
Deutsche Bank AG
Frankfurt n. Menem

ZARZĄD

dr hab. Krzysztof Kalicki
Prezes Zarządu
Departament Audytu Grupy, Departament Prawny, Departament Komunikacji Korporacyjnej, Departament Rozwoju Kadr, Departament Zgodności i Spraw Regulacyjnych, Biuro Zarządu, Główny Ekonomista

Leszek Niemycki
Wiceprezes Zarządu
Departament Analiz i Strategii, Departament Klienta Biznesowego, Departament Marketingu, Departament Produktów Detalicznych i Inwestycyjnych, Departament Produktów Kredytowych, Departament Rynków Finansowych, Departament Sprzedaży Regionalnej Region 1, Departament Sprzedaży Regionalnej Region 2, Departament Sprzedaży Regionalnej Region 3, Departament Wsparcia Sprzedaży Klienta Biznesowego, Departament Zarządzania Jakością, Departament Zarządzania Płynnością PBC, Departament Zdalnej Sprzedaży, Biuro Sprzedaży Bezpośredniej

Zbigniew Bętkowski
Departament Analiz Finansowych, Departament Podatkowy, Departament Rachunkowości i Księgowości, Departament Ryzyka Finansowego, Departament Sprawozdawczości Finansowej, Biuro ds. Sprawozdawczości Wewnętrznej, Biuro Finansów Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej, Biuro Wewnętrznej Oceny Adekwatności Kapitałowej, Biuro Zakupów i Zarządzania Dostawcami

Piotr Gemra
Departament Ryzyka Kredytowego Klientów Korporacyjnych, Departament Ryzyka Kredytowego Klientów PBC, Departament Windykacji Należności, Departament Zarządzania Portfelem Kredytowym, Departament Restrukturyzacji, Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym, Departament Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym

Tomasz Kowalski
Departament Centrum Kontaktów z Klientem, Departament CRES, Departament Informatyki, Departament Operacji Bankowych, Departament Obsługi Klienta Detalicznego, Departament Obsługi Klienta Indywidualnego i Biznesowego, Departament Wsparcia Operacyjnego i Zarządzania Kosztami, Departament Zarządzania Outsourcingiem i Bezpieczeństwem Informacji, Departament Zarządzania Procesami Biznesowymi, Biuro ds. Ochrony, Zespół ds. BHP

Kamil Kuźmiński
Departament Dystrybucji Oddziałowej Makroregion N-E, Departament Dystrybucji Oddziałowej Makroregion S, Departament Dystrybucji Oddziałowej Makroregion W, Departament Dystrybucji Pośredniej, Departament Private Banking, Departament Rozwoju i Wsparcia Sprzedaży, Departament Klienta Firmowego, Biuro Analiz Kredytowych Klientów Detalicznych

Piotr Olendski
Departament Bankowości Inwestycyjnej i Korporacyjnej, Departament Sprzedaży Produktów Skarbowych, Departament Zarządzania Pozycją Własną Banku, Biuro Zarządzania Płynnością

Magdalena Rogalska
Departament Bankowości Korporacji Międzynarodowych, Departament Instytucji Finansowych, Departament Powierniczy, Departament Wdrożeń i Obsługi Klientów, Biuro Rozwoju Produktów

Radosław Kudła
(Członek Zarządu do dnia 4 kwietnia 2016 r.)

Łukasz Barwicki
(Członek Zarządu od dnia 4 kwietnia 2016 r.)

02 -

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Deutsche Bank Polska S.A. w roku 2015

Podstawowe informacje o działalności Grupy w 2015 roku – 7

Zewnętrzne warunki działania Grupy – 8

Sytuacja finansowa – 10

Organizacja i technologie – 15

Rozwój organizacji – 15

Nakłady inwestycyjne i rozwój technologii – 15

Działalność biznesowa – 17

Bankowość detaliczna – 17

Bankowość transakcyjna – 22

Bankowość inwestycyjna – 24

DB Securities – 25

Kierunki rozwoju Grupy – 25

Strategia działania – 25

Główne kierunki rozwoju biznesu – 27

Kanały dystrybucji – 27

Perspektywy rozwoju – 27

Raport na temat ryzyka w Grupie – 29

Ryzyko kredytowe – 29

Ryzyko rynkowe i płynności – 31

Ryzyko operacyjne – 34

Optymalizacja ryzyka kredytowego – 36

Limity koncentracji przewidziane w ustawie Prawo bankowe i CRR – 40

Zarządzanie kapitałem własnym – 42

Kadry i społeczna odpowiedzialność biznesu – 57

Zarządzanie zasobami ludzkimi – 57

Polityka w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń – 60

Społeczna odpowiedzialność biznesu – 66

Struktura własnościowa – 67

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Deutsche Bank Polska S.A. w roku 2015

Podstawowe informacje o działalności Grupy w 2015 roku

Dane zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy 2015 roku przedstawiają wynik operacji Grupy Deutsche Bank.

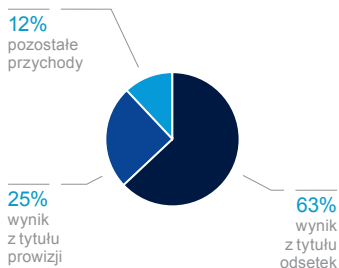
Grupa osiągnęła następujące podstawowe wyniki w 2015 roku:

- zysk netto w kwocie 158 mln zł, co oznacza spadek o 43,0% w stosunku do roku ubiegłego,
- wynik z tytułu odsetek w kwocie 716 mln zł, tj. o 0,1% więcej niż w 2014 roku,
- wynik z tytułu prowizji w kwocie 280 mln zł, tj. o 4,0% mniej niż w poprzednim roku,
- koszty działania wyniosły 760 mln zł i były o 17,1% wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem,
- koszty z tytułu utraty wartości wyniosły 124 mln zł, a w 2014 roku – 144 mln zł,
- suma bilansowa Grupy na koniec 2015 roku wyniosła 37 984 mln zł i była o 5% wyższa w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego.

Względem wielkości sumy bilansowej plasowało to Grupę na 13. miejscu w sektorze bankowym w Polsce, z niemal 3-proc. udziałem w rynku.

Rok 2015 obfitował w nagrody, będące efektem docenienia wysokiej jakości zarówno bankowości detalicznej, jak i inwestycyjno-korporacyjnej. Rozpoczął się od wręczenia Bankowi nagrody Giełdy Papierów Wartościowych za największą wartość uplasowanych akcji w 2014 roku. Na początku kwietnia Prezes Deutsche Bank Polska dr hab. Krzysztof Kalicki został laureatem Konkursu Liderów Świata Bankowości i Ubezpieczeń w kategorii Człowiek Roku 2014 bankowości. Deutsche Bank po raz czwarty otrzymał prestiżową nagrodę w rankingu Awards for Excellence 2015 magazynu „Euromoney” w kategorii Najlepszy Bank Inwestycyjny w Polsce. Tytuł ten przyznany był poprzednio w latach 2010 i 2011 oraz w roku 2013. „Bloomberg Businessweek Polska” wyróżnił Bank za aktywność w procesie dystrybucji środków unijnych. Deutsche Bank został także laureatem Konkursu Liderów Świata Bankowości i Ubezpieczeń w kategorii Najlepszy Bank Mały i Średni 2015 roku. „Bloomberg Businessweek Polska” wyłonił najlepszych menedżerów 2015 roku – na liście TOP20 znalazł się Leszek Niemycki, Wiceprezes Zarządu Deutsche Bank Polska S.A. Natomiast dr hab. Krzysztof Kalicki, Prezes Zarządu, został odznaczony Złotym Medalem Kopernika Związku Banków Polskich, będącym wyrazem podziękowania dla osób, które szczególnie przyczyniły się do dynamicznego rozwoju i bezpiecznego funkcjonowania polskiej bankowości. Oferta Deutsche Bank w 2015 roku wielokrotnie zajmowała czołowe miejsca wśród niezależnych zestawień najlepszych kont firmowych (rachunek dbNET biznes), rachunków maklerskich (db Makler) oraz rachunków dla Klientów private banking (db Elite). Deutsche Bank znalazł się również w elitarnym gronie najlepszych banków dla Klientów private banking według magazynu „Forbes”. W rankingu „50 Największych Banków w Polsce” miesięcznika „BANK” Deutsche Bank Polska S.A. już po raz drugi z rzędu został nagrodzony w kategorii consumer finance, zajmując trzecie miejsce wśród najlepszych instytucji finansowych oferujących kredyty konsumenckie w 2015 roku. Na początku 2016 roku Deutsche Bank Polska S.A. został doceniony w obszarze nowoczesnych i innowacyjnych technologii. Innowacyjna platforma online db Navi Invest, umożliwiająca wyszukiwanie i porównywanie funduszy inwestycyjnych oraz tworzenie spersonalizowanego portfela funduszy zgodnie z wybranym stylem inwestowania, otrzymała nagrodę Lider 2015 w kategorii Bankowość i Finanse w konkursie Techno Biznes 2016, zorganizowanym przez „Gazetę Bankową”.

Wynik z działalności bankowej %

Zewnętrzne warunki działania Grupy

W 2015 roku dynamika PKB wzrosła do 3,6% w porównaniu z 3,3% w 2014 roku. W roku 2015, podobnie jak w 2014 roku, głównym motorem gospodarki był popyt krajowy, przy rosnącym udziale spożycia prywatnego do PKB (1,8 punktu proc.) oraz relatywnie silnej kontrybucji inwestycji do PKB (1,2 p.p.). Spożycie publiczne w 2015 roku dodało 0,6 p.p. do wzrostu PKB, a eksport netto zwiększył dynamikę PKB o 0,4 p.p. Silny wzrost PKB (3,9% r/r), osiągnięty w 4 kwartale 2015 roku oraz jego dobra struktura sugerują, że wzrost PKB w 2016 roku będzie stabilny oraz że nadal będzie generowany przez spożycie prywatne oraz inwestycje. W 2016 roku popyt ze strony gospodarstw domowych wzrośnie ze względu na zwiększenie transferów do ludności wraz z wprowadzeniem programu 500+.

Inflacja średnioroczna w 2015 roku spadła do -0,9% w porównaniu z 0,0% w roku 2014, zdecydowanie oddalając się od dolnej granicy celu inflacyjnego (2,5% +/-1%). W całym 2015 roku miała miejsce deflacja cen konsumenta, która osiągnęła najniższą wartość w lutym (-1,6% r/r). Deflacja w pierwszej połowie 2015 roku wynikała głównie ze spadku cen żywności (z powodu embarga na eksport wybranych kategorii żywności do Rosji). Spadek cen paliw (ze względu na spadek cen ropy naftowej) był czynnikiem podtrzymującym deflację w drugiej połowie roku. Według szacunków DB Polska S.A. roczna deflacja powinna utrzymywać się do końca 2016 roku. Inflacja prawdopodobnie wzrośnie do 0,1% r/r w grudniu 2016 roku.

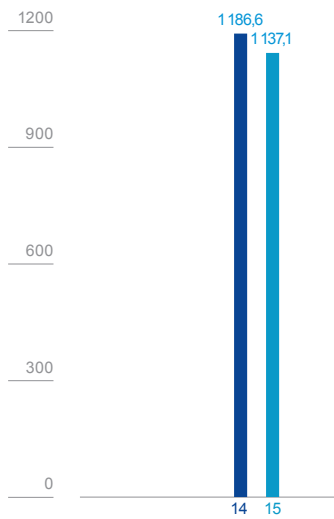
W 2015 roku średni kurs złotego wobec euro wyniósł 4,1839 PLN za EUR, co oznaczało umocnienie o 0,03% w stosunku do średniego kursu wobec euro w 2014 roku. Średni kurs złotego wobec dolara w 2015 roku wyniósł 3,7701 PLN za USD, co oznacza osłabienie złotego o 19,5% w stosunku do średniego kursu wobec USD w 2014 roku. Osłabienie złotego wobec USD wynikało głównie z umocnienia dolara wobec głównych walut z powodu oczekiwań na podwyżkę stóp przez Fed (która zmaterializowała się w grudniu 2015 roku). W stosunku do koszyka 55% EUR-45% USD złoty osłabił się o 7,4% w 2015 roku. Uplynnienie kursu franka szwajcarskiego wobec euro przez SNB w styczniu 2015 roku oraz wzrost ryzyka politycznego po wyborach prezydenckich w maju 2015 roku i wyborach parlamentarnych w październiku 2015 roku były głównymi czynnikami osłabiającymi złotego w 2015 roku.

Deficyt budżetowy w 2015 roku wyniósł -42,6 mld zł (85,2% planu na rok 2015) w porównaniu z deficytem -29,0 mld zł (61,5% planu) w roku 2014. Według wstępnych szacunków deficyt sektora rządowego i samorządowego w 2015 roku w ujęciu ESA2010 wyniósł -2,5% PKB po deficycie -3,3% PKB w 2014 roku. W 2015 roku relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB wyniosła 51,5% w porównaniu z 50,2% w 2014 roku. W 2015 roku zakończona została procedura nadmiernego deficytu wobec Polski, jednak ze względu na wzrost ryzyka politycznego agencja S&P nieoczekiwanie obniżyła rating Polski z A- do BBB+ w styczniu 2016 roku. W kwietniu 2016 roku agencja Moody's również zapowiedziała, że konflikt wokół Trybunału Konstytucyjnego ma negatywny wpływ na rating Polski.

Na początku 2015 roku Rada Polityki Pieniężnej kontynuowała łagodzenie polityki pieniężnej. W marcu 2015 roku RPP obniżyła stopy procentowe o 50 pb i zadeklarowała koniec

Wynik z odsetek i prowizji

w mln PLN

obniżek stóp, utrzymując główną stopę referencyjną na poziomie 1,50% do końca 2015 roku. W 2015 roku RPP kontynuowała konserwatywną politykę pieniężną.

W 2015 roku deficyt obrotów bieżących wyniósł -967 mln EUR w porównaniu z deficytem obrotów bieżących w wysokości -5,8 mld EUR w 2014 roku. W 2015 roku Polska osiągnęła nadwyżkę handlową (w ujęciu płatniczym) w wysokości 2,1 mld EUR w porównaniu z deficytem handlowym w wysokości -1,6 mln EUR w 2014 roku. Wyrażony w euro eksport w 2015 roku wzrósł o 8,4% r/r, a import zwiększył się o 4,9% r/r. Deficyt obrotów bieżących wyniósł -0,2% PKB w 2015 roku wobec deficytu -1,4% PKB w 2014 roku.

Rok 2015 był kolejnym rokiem szybkiego spadku stopy bezrobocia. Stopa bezrobocia spadła w 2015 roku z 11,9% w styczniu do 9,8% w grudniu.

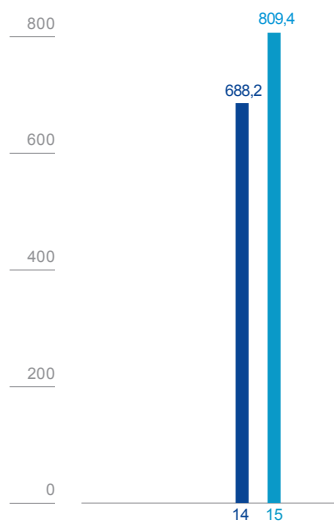
W grudniu 2015 roku podaż pieniądza (M3) wyniosła 1 155,4 mld zł (wzrost o 9,1% r/r) w porównaniu ze wzrostem o 8,2% r/r w grudniu 2014 roku. W grudniu 2015 roku depozyty gospodarstw domowych ogółem wyniosły 662,6 mld zł (wzrost o 9,4% r/r), z czego depozyty złotowe wyniosły 610,0 mld zł (wzrost o 8,8% r/r), a depozyty walutowe wyniosły 52,6 mld zł (wzrost o 17,1% r/r). W grudniu 2015 roku depozyty bieżące gospodarstw domowych w monetarnych instytucjach finansowych wzrosły o 13,4% r/r – do 341,2 mld zł, przy czym depozyty bieżące w PLN wzrosły o 12,3% r/r – do 306,0 mld zł, a depozyty bieżące w walutach obcych wzrosły o 24,8% r/r – do 35,2 mld zł. Na koniec 2015 roku depozyty terminowe gospodarstw domowych wzrosły o 5,6% r/r do 321,4 mld zł, depozyty terminowe gospodarstw domowych w złotych wzrosły o 5,6% r/r – do 304,0 mld zł, a depozyty terminowe gospodarstw domowych w walutach obcych wzrosły o 4,2% r/r – do 17,4 mld zł. Dalszy spadek poziomu stóp procentowych w PLN spowodował, że zmniejszyła się relatywna atrakcyjność lokat terminowych i gospodarstwa domowe preferowały lokaty bieżące w 2015 roku.

W grudniu 2015 roku wartość depozytów przedsiębiorstw ogółem w monetarnych instytucjach finansowych wyniosła 250,0 mld zł (wzrost o 10,3% r/r), z czego depozyty złotowe wyniosły 211,0 mld zł (wzrost o 8,4% r/r), a depozyty walutowe wyniosły 39,1 mld zł (wzrost o 21,4% r/r). W grudniu 2015 roku depozyty bieżące przedsiębiorstw w monetarnych instytucjach finansowych wzrosły o 17,6% r/r – do 146,0 mld zł, z czego depozyty bieżące w PLN wzrosły o 15,3% r/r do 114,8 mld zł, a depozyty bieżące w walutach obcych wzrosły o 26,8% r/r – do 31,2 mld zł. W grudniu 2015 roku depozyty terminowe przedsiębiorstw wzrosły o 1,6% r/r – do 104,1 mld zł, z czego depozyty terminowe w PLN wzrosły o 1,4% r/r – do 96,2 mld zł, a depozyty terminowe walutowe wzrosły o 3,9% r/r – do 7,9 mld zł.

W grudniu 2015 roku wartość kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych od monetarnych instytucji finansowych wyniosła 623,4 mld zł (wzrost o 6,3% r/r), z czego kredyty złotowe miały wartość 447,3 mld zł (wzrost o 8,1% r/r), a kredyty walutowe wartość 176,1 mld zł (wzrost o 1,8% r/r). W grudniu 2015 roku kredyty konsumpcyjne wzrosły o 6,4% r/r – do 153,3 mld zł. Na koniec 2015 roku wartość kredytów mieszkaniowych zwiększyła się o 6,5% r/r – do 375,7 mld zł, z czego 210,4 mld zł stanowiły kredyty w PLN (wzrost o 10,4% r/r), a 165,3 mld zł stanowiły kredyty w walutach obcych (wzrost o 1,9% r/r). W grudniu 2015 roku wartość kredytów i pożyczek dla przedsiębiorstw od monetarnych instytucji finansowych wzrosła o 8,2% r/r – do 281,5 mld zł, z czego 202,9 mld zł stanowiły kredyty w PLN (wzrost o 7,4% r/r), a 78,6 mld zł stanowiły kredyty w walutach obcych (wzrost o 10,4% r/r).

Koszty

w mln PLN

Spodziewamy się, że w 2016 roku Grupa Deutsche Bank Polska S.A. będzie działać w otoczeniu makroekonomicznym charakteryzującym się stabilnym wzrostem gospodarczym w Polsce, przy stopniowo zmniejszającej się deflacji, utrzymującej się do listopada br. Struktura PKB w 2016 roku, podobnie jak w roku 2015, powinna być korzystna w kolejnych kwartałach, przy silnym popycie krajowym, generowanym przez spożycie prywatne i inwestycje. W 2016 roku spodziewamy się wzrostu PKB o 3,8% oraz deflacji na poziomie -0,7% średniorocznie. W 2016 roku stopa bezrobocia powinna umiarkowanie obniżyć się do poziomu 9,0% na koniec roku.

Głównymi czynnikami ryzyka w 2016 roku będą: (1) trwający konflikt polityczny wokół Trybunału Konstytucyjnego, potencjalnie skutkujący dalszym procedowaniem instytucji europejskich w ramach Rule of Law Framework, (2) zwiększenie obciążeń podatkowych sektora bankowego w 2016 roku, po wprowadzeniu podatku bankowego, (3) ryzyko wprowadzenia niekorzystnej dla sektora bankowego oraz rynku walutowego ustawy o restrukturyzacji kredytów w walutach obcych, (4) potencjalna obniżka ratingu Polski przez pozostałe agencje ratingowe (Moody's, Fitch), (5) ryzyko Brexitu, potencjalnie zwiększające awersję do ryzyka w regionie.

Główne czynniki stabilizujące w 2016 roku to: (1) stabilny i relatywnie wysoki wzrost gospodarczy w Polsce, (2) poprawa wskaźników makroekonomicznych w kierunku większej stabilności makroekonomicznej Polski, (3) brak negatywnych skutków deflacji dla podmiotów krajowych, (4) konserwatywna polityka pieniężna NBP w połączeniu ze zwiększaniem skali łagodzenia ilościowego przez Europejski Bank Centralny oraz wolniejszym od oczekiwań tempem normalizacji polityki pieniężnej przez Fed.

Mimo wymiany 9 z 10 członków RPP (łącznie z Prezesem NBP) w 2016 roku RPP prawdopodobnie będzie utrzymywać stopy procentowe na relatywnie wysokim poziomie – spodziewamy się, że RPP utrzyma stopę referencyjną na poziomie 1,50% do końca 2016 roku, z niewielkim ryzykiem korekcyjnej obniżki stóp o 25 pb w drugiej połowie roku, jeśli deflacja będzie się pogłębiać lub okaże się bardziej trwała. Polityka fiskalna w 2016 roku będzie luźniejsza niż w 2015 roku, ale deficyt rządowy i samorządowy powinien zostać utrzymany poniżej 3% PKB w 2016 roku.

Strefa euro w 2016 roku prawdopodobnie będzie rozwijać się w tempie 1,4%, a gospodarka Niemiec w tempie 1,7%. Gospodarka Polski będzie korzystać z faktu, że wzrost gospodarczy w Niemczech w 2016 roku będzie oparty na popycie krajowym.

Złoty jest obecnie fundamentalnie niedowartościowany, co w połączeniu z różnicą stóp procentowych pomiędzy Polską a strefą euro w średnim terminie powinno prowadzić do stopniowej aprecjacji złotego, ale ze względu na utrzymujące się ryzyka polityczne oraz zmienność na parze EUR-USD złoty będzie wrażliwy na wzrost awersji do ryzyka w pierwszej połowie 2016 roku.

Sytuacja finansowa

W 2015 roku Grupa osiągnęła wynik finansowy brutto w wysokości 203 mln zł, co stanowi 43-proc. spadek względem roku ubiegłego.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok 2015 i 2014

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.	Dynamika %
Wynik z tytułu odsetek	716 311	715 866	0,1%
Odpisy na utratę wartości	(124 287)	(144 194)	(13,8)%
Wynik z tytułu prowizji	280 136	291 792	(4,0)%
Wynik handlowy	280 149	291 822	(4,0)%
Wynik na działalności podstawowej	994 972	1 036 198	(4,0)%
Koszty działania Banku i koszty ogólnego zarządu	(759 970)	(648 791)	17,1%
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych	(31 526)	(33 242)	(5,2)%
Zysk brutto	203 476	354 165	(42,5)%
Podatek dochodowy	(45 520)	(76 933)	(40,8)%
Zysk netto	157 956	277 232	(43,0)%

Wynik z działalności bankowej

- Wynik odsetkowy w 2015 roku zwiększył się w porównaniu z rokiem ubiegłym o 445 tys. zł, tj. o ok. 0,1%.
- Spadek wyniku z tytułu prowizji w 2015 roku wyniósł ok. 4%, tj. o 11 656 tys. zł, w porównaniu z rokiem 2014.
- Wynik z instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji wyniósł w 2015 roku 129 mln zł i był niższy o 44 569 tys. zł od wyniku za 2014 rok.

Głównym wyzwaniem Grupy w 2015 roku było osiągnięcie planu przychodowego poprzez rozwój nowej sprzedaży oraz optymalizację wydajności posiadanych portfeli aktywów i pasywów. Wykonanie budżetu przychodowego było niższe o 4% w porównaniu z rokiem 2014.

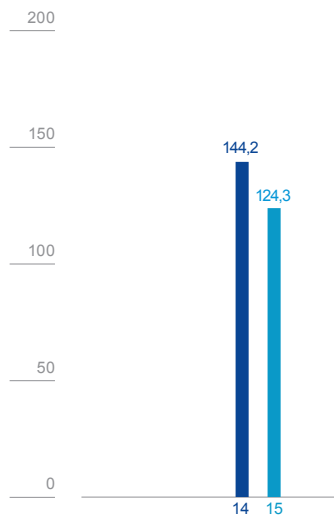
W obszarze Klienta indywidualnego główne wyzwania w realizacji przychodów zgodnie z budżetem wynikały z otoczenia makroekonomicznego, spadających stóp procentowych oraz rosnącej konkurencji na rynku kredytów i pożyczek gotówkowych dla Klientów indywidualnych. Grupa uzyskała całościowe wykonanie planów dla grupy produktów finansowania osobistego i konsumpcyjnego na poziomie 103%, przy zachowaniu podobnego wzrostu poziomu przychodów w porównaniu z rokiem poprzednim, co jest uznane za wynik dobry w świetle wysokiej aktywności konkurencji oraz związanej z nią presji na obniżanie marży odsetkowej. W zakresie kredytów hipotecznych przekroczono budżet o 7%, dzięki utrzymaniu wysokiego udziału w rynku nowej sprzedaży (efekty cross-sell wynikające z pakietyzacji produktowej) oraz intensywnej pracy nad kontrolą marży i warunków kontraktowych uzasadniających jej modyfikację (zwyżki/zniżki).

Poziom realizacji planów przychodowych w obszarze Klienta biznesowego osiągnął 107% założeń planowych, przy 15-proc. wzroście w porównaniu z rokiem 2014. Głównym silnikiem wzrostu w tym segmencie była stale poszerzająca się paleta produktowa oraz zwiększenie dochodowości, przy zachowaniu stabilnego wzrostu salda kredytowego.

W produktach depozytowych zanotowano wykonanie planu na poziomie 88%, przy spadku przychodów z tego tytułu 7% rok do roku. Spadki w tym obszarze związane są z niskim poziomem stóp procentowych.

Odpisy

w mln PLN

Przychody z produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych w 2015 roku były wyższe od wyniku roku 2014 o 4%, a założenia planowe zostały przekroczone o 3%. Wzrost przychodów dokonał się głównie dzięki zwiększonemu udziałowi produktów segmentu Private Banking.

Wykonanie budżetu Przychody w obszarze bankowości transakcyjnej było na poziomie 110%, przy wzroście przychodów rok do roku na poziomie 17%. Wzrost jest związany głównie z wyższym wynikiem z tytułu rozliczeń z Grupą, związanych z przychodami z platformy FX4Cash, a także z przychodami odsetkowymi – premią – za stabilną bazę depozytową Klientów. Ponadto zwiększył się wynik z tytułu prowizji związanej z transakcjami płatniczymi Klientów korporacyjnych oraz gwarancji.

Przychody zaplanowane dla obszaru bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej zostały wykonane w 79%. Spadek przychodów w porównaniu z rokiem 2014 to 23%. Taki rezultat jest efektem spadku wyniku na papierach dłużnych z powodu spadku stóp procentowych i spadku cen tych walorów na rynku. Jednocześnie obszar doradztwa inwestycyjnego znacząco zmniejszył przychody, jako konsekwencja mniejszej liczby transakcji, w których uczestniczył Bank.

W 2015 roku koszty rezerw kredytowych były o 14% niższe niż w roku ubiegłym. Ten korzystny trend świadczy o wysokiej jakości portfela kredytowego Banku.

Koszty Grupy w 2015 roku były wyższe o 18% względem planu i o 18% wyższe niż w roku 2014. Należy zauważyć, że wzrost ten był głównie spowodowany rosnącymi kosztami regulacyjnymi, znacząco zwiększoną składką na BFG oraz zdarzeniami jednorazowymi związanymi z dodatkowymi obciążeniami BFG, a także kosztami zamknięcia części sieci oddziałowej.

Biorąc pod uwagę strukturę czynników wpływających na poziom zysku i ich elastyczność, wzmocnienie bazy przychodowej jest priorytetowym zadaniem Zarządu w roku 2016. Dodatkowo rozwój bazy przychodowej musi być realizowany zgodnie z zamierzeniami strategicznymi, by spowodować zmniejszenie udziału produktów hipotecznych w przychodach na rzecz produktów inwestycyjnych, finansowania potrzeb konsumpcyjnych oraz bankowości przedsiębiorstw. Strategia zakłada wzrost bazy przychodowej segmentu bankowości transakcyjnej i kontynuację zwiększonej aktywności w obszarze działalności Banku na rynku kapitałowo-pieniężnym.

Aktywa pracujące

- Rozwój akcji kredytowej – w stosunku do stanu na 31 grudnia 2014 roku kredyty i pożyczki udzielone Klientom wykazały przyrost o 1 419 438 tys. zł, tj. o 5%; dalszy wzrost działalności kredytowej nastąpił głównie dzięki rozwojowi sieci dystrybucji oraz częściowej automatyzacji procesów kredytowych. W porównywanych okresach udział kredytów w strukturze aktywów utrzymał się na podobnym poziomie i wynosił 78%.
- Wzrost portfela inwestycji w dłużne papiery wartościowe – na przestrzeni roku zaangażowanie w tej pozycji aktywów zwiększyło się o 1 989 651 tys. zł, a jej udział w strukturze aktywów zwiększył się z poziomu 10,4% na dzień 31 grudnia 2014 roku do poziomu 15,2% na dzień 31 grudnia 2015 roku.

- Wzrost zaangażowania na rynku międzybankowym – o 239 611 tys. zł, udział tej pozycji w strukturze aktywów wzrósł z poziomu 2,1% na dzień 31 grudnia 2014 roku do poziomu 2,6% na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Pozyskanie zasobów

- W głównej pozycji zasobowej (depozytach Klientów) na przestrzeni 2015 roku zanotowano wzrost o 683 855 tys. zł. Udział tej pozycji w sumie bilansowej zmienił się z 44,6% w roku 2014 do 44,4% w roku 2015.
- Depozyty z rynku międzybankowego wzrosły w 2015 roku o 952 655 tys. zł. Udział tej pozycji w sumie bilansowej pozostał na poziomie 42% podobnie jak w roku 2014.

Aktywa

	31.12.2015 r.		31.12.2014 r.		Dynamika %
	w tys. PLN	Struktura %	w tys. PLN	Struktura %	
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	903 794	2,4%	1 543 105	4,3%	(41)%
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	995 936	2,6%	756 325	2,1%	32%
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	340 221	0,9%	1 648 880	4,5%	(79)%
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	29 660 207	78,1%	28 240 769	77,8%	5%
Inwestycyjne aktywa finansowe	5 769 466	15,2%	3 779 815	10,4%	53%
Rzeczowe aktywa trwałe	41 823	0,1%	40 872	0,1%	2%
Wartości niematerialne	89 556	0,2%	79 020	0,2%	13%
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11 484	0,0%	28 496	0,1%	(60)%
Inne aktywa	171 911	0,5%	171 336	0,5%	0%
Aktywa razem	37 984 398		36 288 618		5%

Pasywa

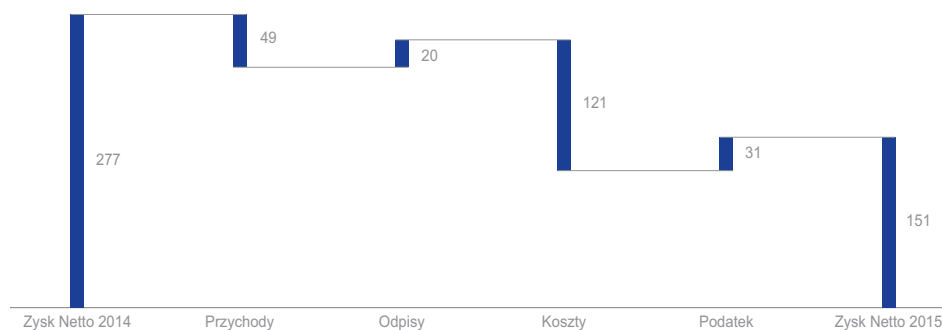
	31.12.2015 r.		31.12.2014 r.		Dynamika %
	w tys. PLN	Struktura %	w tys. PLN	Struktura %	
Zobowiązania wobec innych banków	16 188 097	42,6%	15 235 442	42,0%	6%
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	116 590	0,3%	218 281	0,6%	(47)%
Zobowiązania wobec Klientów	16 879 623	44,4%	16 195 768	44,6%	4%
Rezerwy	34 786	0,1%	6 051	0,0%	>100%
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	9 035	0,0%	7 176	0,0%	26%
Zobowiązania podporządkowane	235 521	0,6%	235 622	0,6%	0%
Inne zobowiązania	290 613	0,8%	348 185	1,0%	(17)%
Zobowiązania razem	33 754 265	88,9%	32 246 525	88,9%	5%
Kapitał akcyjny	2 651 449	7,0%	2 651 449	7,3%	0%
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	525 366	1,4%	525 366	1,4%	0%
Kapitał z aktualizacji wyceny	30 196	0,1%	112	0,0%	>100%
Zyski zatrzymane	1 023 122	2,7%	865 166	2,4%	18%
Kapitał własny razem	4 230 133	11,1%	4 042 093	11,1%	5%
Pasywa razem	37 984 398		36 288 618		5%

Wynik finansowy – uwarunkowania

W 2015 roku Grupa osiągnęła zysk netto w wysokości 157 956 tys. zł. Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie niższym niż w roku poprzednim. Na osiągnięty wynik netto miał wpływ uzyskany wynik z działalności bankowej oraz wzrost kosztów, spowodowany głównie obowiązkami otoczenia regulacyjnego Grupy, kompensowany pozytywnym wpływem niższych odpisów, przy zachowaniu wysokiej jakości portfela kredytowego.

Wpływ przychodów i kosztów na zmiany wyniku netto

w mln PLN

Podstawowe wskaźniki

	2015	2014
ROE Netto	3,70%	7,60%
ROA Netto	0,40%	0,80%
CIR	71,20%	58,00%

W 2016 roku Grupa spodziewa się uzyskać wynik netto na poziomie zbliżonym do roku 2015. Zwiększone koszty regulacyjne, w tym podatek bankowy, oraz naturalnie rosnący koszt ryzyka kredytowego powinny zostać częściowo skompensowane działaniami oszczędnościowymi oraz wzrostem bazy przychodowej we wszystkich obszarach działalności Grupy.

W trakcie kolejnego roku obrotowego Grupa będzie realizować swoje cele ekonomiczne w warunkach zwiększonej konkurencji, wynikającej z niskich poziomów stóp procentowych i marż, przy wzrastających wymogach nadzorczych i regulacyjnych.

Organizacja i technologie

Rozwój organizacji

Organizacja Grupy w 2015 roku była stabilna i funkcjonowała prawidłowo w odniesieniu do rozwoju sytuacji rynkowej oraz regulacyjnej. Grupa przeprowadziła selektywne zmiany mające na celu zwiększenie efektywności struktur zarządzania i kontroli oraz optymalizację kosztów procesowych. Główne zmiany obejmowały:

1. optymalizację funkcji zarządczych i kontrolnych w zakresie stawek referencyjnych, zarządzania pozycją własną Banku oraz działalności biznesowej w produktach rynków kapitałowych,
2. centralizację jednostek zarządzania ryzykiem kredytowym Klientów linii biznesowej PBC poprzez utworzenie Departamentu Ryzyka Kredytowego Klientów PBC,
3. wzmocnienie funkcji kontrolnych poprzez utworzenie obszaru Przeciwdziałania Przystępstwom Finansowym, stanowiącego poszerzenie wcześniejszego obszaru Przeciwdziałania Praniu Brudnych Pieniędzy,
4. wzmocnienie Zespołu Zarządzania Jakością Danych (wypełnianie wymogów Rekomendacji D),
5. dostosowanie alokacji zasobów do jednostek sprzedażowych, wsparcia i centrali w związku ze zmianami produktowymi (w tym zmniejszenia skali działania w produktach hipotecznych) i dystrybucji (optymalizacja sieci zdalnych),
6. wzmocnienie funkcji kontrolnych związanych ze standardami nawiązywania i kończenia relacji z Klientami (poznaj swojego Klienta/PSK – Know Your Customer/KYC).

W ramach procesu oceny rocznej poszerzono grupę menedżerów, których kwalifikacje są potwierdzone tytułem korporacyjnym DB (100 osób). Znacząca liczba promocji potwierdza jakość kadr pracujących w Grupie oraz wynikający z tego potencjał organizacji do realizowania celów biznesowych.

Równie ważnym aspektem rozwoju organizacji było prowadzenie szerokiej grupy działań promujących różnorodność (diversity). Celem działań zarządczych było zwiększanie świadomości korzyści, jakie płyną z odpowiedniego zaadresowania różnorodności w jednostkach organizacyjnych i stosowanych stylach zarządzania.

W Grupie funkcjonuje Rada Pracownicza, która w 2015 roku koncentrowała się na aspektach poprawy jakości warunków pracy oraz budowaniu pozytywnych relacji między pracodawcą i pracownikiem. Rada posiada bezpośredni i poufny kanał komunikacji dla pracowników, którzy mogą w bezpieczny sposób przekazywać sugestie odnośnie co do wymaganych zmian organizacyjnych.

Nakłady inwestycyjne i rozwój technologii

W 2015 roku kontynuowano zadania maksymalizacji wykorzystania istniejących zasobów infrastrukturalnych, ludzkich i kapitałowych do osiągania celów finansowych i pozafinansowych. Szczególną uwagę poświęcono zgodności regulacyjnej i wypełnianiu zaleceń audytu zewnętrznego oraz wewnętrznego. Jednocześnie utrzymano inwestycje w dalszą automatyzację procesów i eliminację źródeł kosztów nieuzasadnionych (absolutnie lub w odniesieniu do korzyści z prowadzonych działań).

Obszarem rozwoju, który tradycyjnie ma bardzo szeroki wpływ na działalność Grupy, są projekty informatyczne związane z uruchamianiem i/lub aktualizacją produktów i usług. W 2015 roku Grupa prowadziła ponad 50 projektów rozwojowych w następujących obszarach:

1. **zgodność regulacyjna** (w tym: wdrożenie standardu 3D Secure/rekomendacja Secure Pay, notyfikacje po 60 dniach zaległości, IRBA/Basel II i Basel III, eDeklaracje, EPU, FATCA, procesy KYC/PSK, MIFID II, OGNIVO, SEPA),
2. **systemy obsługi Klienta** (w tym: front end dla sprzedaży produktów inwestycyjnych, rozszerzanie modeli detekcji fraudów),
3. **narzędzia bankowości elektronicznej** (w tym: rozszerzanie funkcjonalności aplikacji PowerNet i EasyNet, narzędzia do obsługi factoringu, usługi maklerskie on-line, nowe metody autoryzacji),
4. **rozliczenia** (w tym: prowizje zewnętrznych sieci sprzedaży, księgowania transakcji pochodnych, rozszerzenia ELIXIR),
5. **usprawnienia procesowe** (w tym: otwieranie rachunków dbNet, przeglądy Klientów kredytowych, zarządzanie reklamacjami, optymalizacja procesów kredytowych, proces oceny ryzyka, cyfryzacja procesu korespondencji z wykorzystaniem systemu oraz unikalnego identyfikatora korespondencji),
6. **usprawnienia technologiczne** (w tym aktualizacja narzędzi telefonicznego centrum kontaktów, nowa platforma zarządzania zewnętrznymi stronami WWW oraz intranetem, zastąpienie konsoli doradcy w technologii Citrix rozwiązaniem RDH/DoD – Desktop on Demand),
7. **zarządzanie danymi i raportowanie** (w tym: hurtownia danych finansowych, data Mart windykacji, zmiany FINREP/COREP, kalkulacje rezerw i odpisów, rozszerzenia BIK).

Rok 2015 stał pod znakiem przyspieszonej digitalizacji (cyfryzacji) obszaru bankowości elektronicznej. W ramach inicjatywy NEXT Grupa wdrożyła następujące rozwiązania:

1. **Przetwarzanie 24x7**, umożliwiające realizowanie operacji bankowych w trybie ciągłym, z minimalnym oknem serwisowym. Usprawnienie pozwala między innymi na realizowanie operacji na rachunkach Banku (rachunki własne) w weekendy. Dodatkowo w ramach 24x7 przyspieszono przetwarzanie danych transakcji kartowych.
2. **Nowa bankowość elektroniczna dla Klientów indywidualnych – wersja mobilna**, zrealizowana na otwartej platformie CBP, w której platforma bankowości jest kolekcją miniaplikacji służących do realizowania zdefiniowanych przez Bank operacji. CBP jest technologią opartą na filozofii „mobile first”, czyli planowaną do zastosowania w pierwszej kolejności na urządzeniach mobilnych. Dzięki zastosowaniu standardu RWD (ang. Responsive Web Design) CBP dostosowuje wygląd i zachowanie do różnych przeglądarek oraz urządzeń wykorzystywanych przez Klientów. Platforma CBP posiada znaczący potencjał elastycznego rozwoju szerokiej liczby aplikacji dla Klientów Banku.
3. **Wyszukiwarka funduszy inwestycyjnych DB Navi** to narzędzie pozwalające na przeglądanie funduszy inwestycyjnych – ich definicji/opisów, wyników i ratingu – w układzie atrybutów ryzyka oraz rodzajów inwestycji. DB Navi umożliwia tworzenie przykładowych koszyków inwestycyjnych opartych na preferencjach inwestycyjnych zdefiniowanych przez użytkownika.

Jednocześnie Grupa rozpoczęła prace przygotowawcze do wdrożenia w roku 2016 następujących rozwiązań:

1. **mobilne usługi maklerskie**, umożliwienie realizowania transakcji giełdowych z poziomu mobilnej aplikacji, w której dostępne są zintegrowane notowania oraz powiązanie z rachunkiem bankowym,
2. **nowa bankowość elektroniczna dla Klientów indywidualnych – pełna wersja desktop**, zrealizowana na platformie CBP. Dodatkowe rozszerzenia ułatwiające komunikację Banku z Klientem,
3. **eXtra Firma** – platforma analityczna i handlowa dla przedsiębiorstw, umożliwiająca nabywanie raportów o rynku/konkurencji, korzystanie z informacji o warunkach handlowych na rynkach zagranicznych oraz wsparcie budowania biznesplanów.

Z punktu widzenia wymogów regulacyjnych w obszarze finansów najważniejszym wdrożeniem było uruchomienie data mart Finance (DMF) oraz implementacja nowej architektury raportowej w oparciu o system i standard SPID.

W roku 2016 planowane jest kontynuowanie powyższych inicjatyw poprzez kolejne fazy rozwoju narzędzi oraz ich aktywną komercjalizację przy wsparciu komunikacyjnym i marketingowym. Grupa będzie koncentrować inwestycje technologiczne w pięciu obszarach biznesowych:

1. **narzędzia pracy doradczej** w zakresie produktów inwestycyjnych (zgodność z dyrektywą MIFID2),
2. **bankowość elektroniczna Klientów biznesowych**,
3. **procesy zdalne**, szczególnie związane z dystrybucją produktów kredytowych,
4. **usprawnienie procesów back office** linii biznesowej GTB i PBC poprzez automatyzację przepływu pracy (Workflows),
5. **systemy przetwarzania danych finansowych** (DWH/data mart).

Infrastruktura fizyczna sieci oddziałów będzie podlegała dalszej optymalizacji pod kątem najlepszego skonfigurowania obsługi Klientów oraz wykorzystania potencjału biznesowego lokalnych rynków. W ramach tych działań przewiduje się relokację i/lub konsolidację wybranych placówek.

Działalność biznesowa

Bankowość detaliczna

Bankowość dla Klientów indywidualnych i biznesowych

Rok 2015 w bankowości dla Klientów indywidualnych i biznesowych (PBC) był okresem zorientowanym na kompensowanie nadzwyczajnych wydarzeń w obszarze kosztów (m.in. zwiększone kontrybucje do BFG, fundusz wsparcia kredytobiorców, pokrywanie kosztów upadłości SK Bank) celem minimalizacji odchyleń od planowanego zysku netto. Wzrost bazy przychodów (+1%) nie był wystarczający, aby pokryć wzrost rezerw kredytowych (+11%) oraz bazy kosztowej (+9,8%), doprowadził w efekcie do obniżenia wyniku finansowego netto (-24%). Jednocześnie należy zauważyć, że uzyskany poziom zysku netto jest dobrym osiągnięciem w warunkach malejących stóp procentowych, przy wysokich nieplanowanych obciążeniach regulacyjnych oraz uwzględniając znaczące inwestycje w digitalizację i optymalizację Grupy. Zmiany w wynikach nie miały negatywnego wpływu

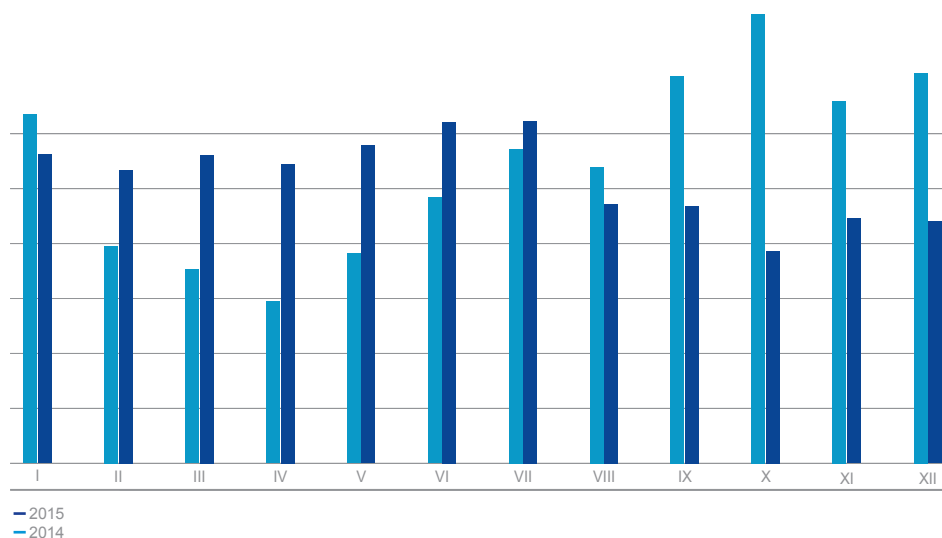
na jakość portfeli kredytowych, które niezmiennie pozostają najlepszym benchmarkiem na rynku polskim.

PBC – aktywność komercyjna w 2015 roku – produkty kredytowe

W obszarze produktów kredytowych dla Klientów indywidualnych w roku 2015 nastąpiła zmiana trwającej od 2007 roku dominacji kredytów hipotecznych w nowej produkcji. W drugiej połowie roku wolumeny sprzedanych produktów hipotecznych były znacząco niższe niż w analogicznych miesiącach roku 2014 (diagram PBC1).

Diagram PBC 1. Miesięczna sprzedaż produktów hipotecznych – porównanie roku 2014 i 2015

Nowa sprzedaż – wolumen

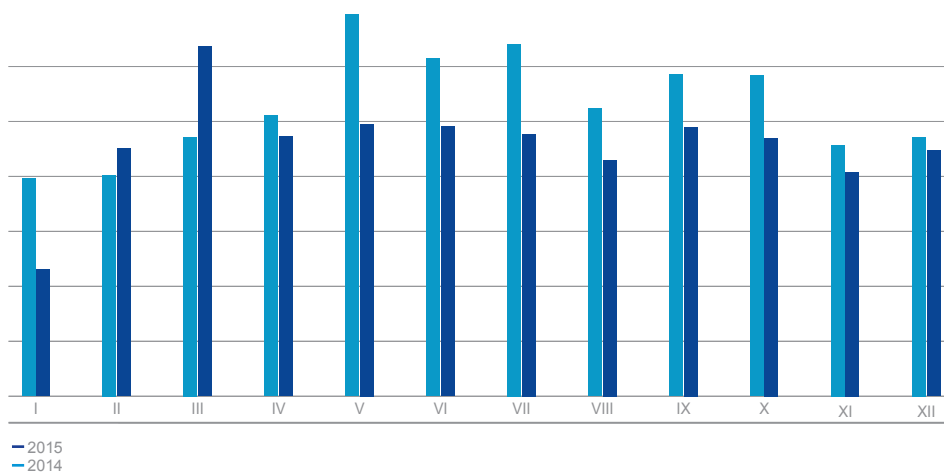
Uwaga: skala wartościowa celowo nie jest elementem publikacji.

Głównym powodem zamierzonego obniżania produkcji hipotecznej są powiększające się koszty zapewniania finansowania dla akcji kredytowej, zmniejszające rentowność produktu. W konsekwencji Grupa realizuje działania zwiększenia koncentracji na produktach o wyższej marżowości, szczególnie na niezabezpieczonym finansowaniu potrzeb konsumpcyjnych.

W 2015 roku PBC prowadziło intensywne działania akwizycyjne w oferowaniu niezabezpieczonych kredytów konsumpcyjnych dla Klientów zamożnych i profesjonalistów. Ze względu na bardzo wysoką presję konkurencyjną i ograniczone wsparcie marketingowe uzyskane poziomy produkcji były niższe niż w roku poprzednim (diagram 2).

Diagram PBC 2. Miesięczna sprzedaż kredytów i pożyczek konsumpcyjnych – porównanie roku 2014 i 2015

Nowa sprzedaż – wolumen

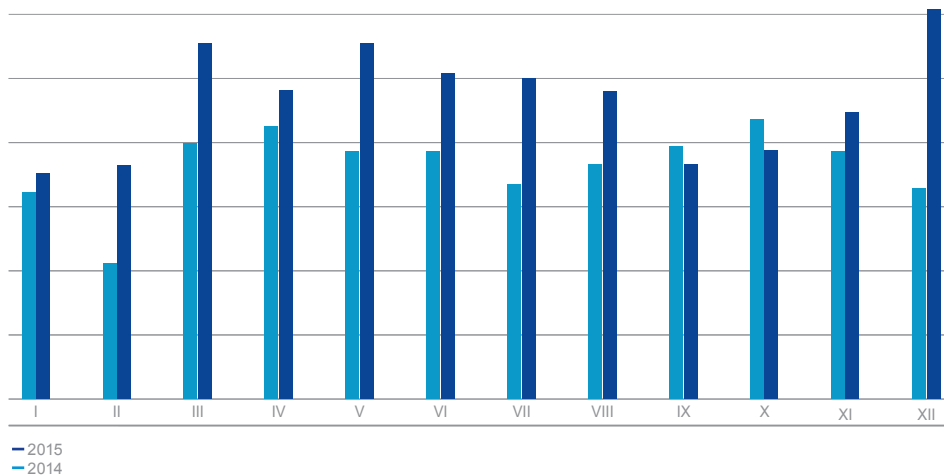

Uwaga: skala wartościowa celowo nie jest elementem publikacji.

Największym sukcesem PBC w obszarze produktów kredytowych był rozwój bankowości dla firm, z koncentracją na sektorze małych i średnich przedsiębiorstw oraz pilotażowym uruchomieniem obsługi firm mid-cap. Miesięczne średnie poziomy sprzedaży produktów kredytowych były o 28% wyższe niż w roku 2014 (diagram 3).

Diagram PBC 3. Miesięczna sprzedaż kredytów dla przedsiębiorstw – porównanie roku 2014 i 2015

Nowa sprzedaż – wolumen

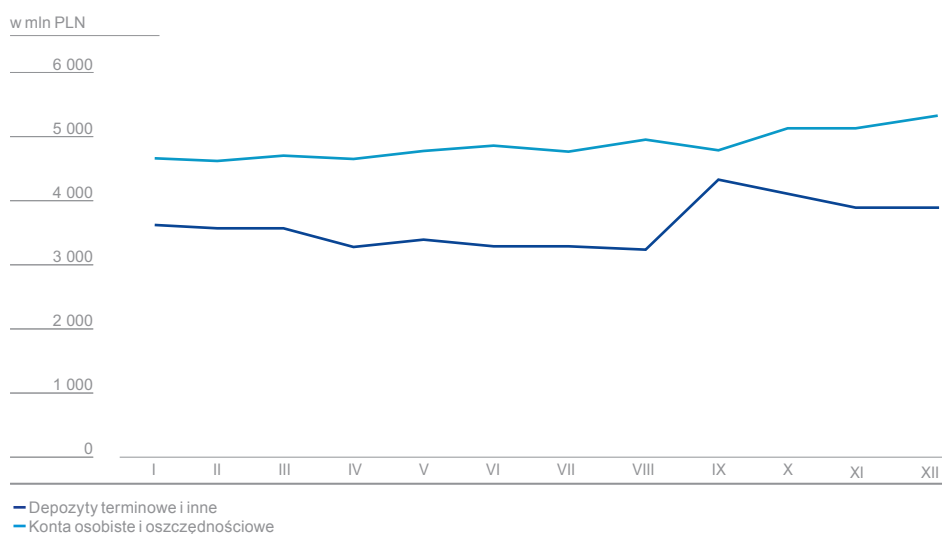
Uwaga: skala wartościowa celowo nie jest elementem publikacji.

Oprócz zwiększenia produkcji istotne było dalsze zwiększenie regularności i stabilności nowej produkcji, a w konsekwencji zmniejszenie odchyleń od średniej sprzedaży (zmniejszenie różnic między okresami niskiej/wysokiej sprzedaży). Produkty kredytowe dla przedsiębiorstw były rozwijane w podejściu doradczym, gdzie w polityce cenowej poza głównym kryterium oceny relacji, jakim jest wiarygodność kredytowa, uwzględniano całość aktywności komercyjnej z Klientem, w szczególności aktywność transakcyjną oraz depozytową.

PBC – aktywność komercyjna w 2015 roku – produkty depozytowe i inwestycyjne

Dalsze obniżanie referencyjnych stóp procentowych (pierwszy kwartał 2015) utrzymało presję do realizacji intensywnych działań optymalizacyjnych pod kątem uzyskiwanej marży. Zamykanie niedochodowych depozytów było powiązane z odbudowywaniem osadów na rachunkach bieżących i kontach oszczędnościowych (diagram 4). Jednocześnie pod koniec 3 kwartału pozyskano dodatkowe depozyty, które były wymagane do zarządzania płynnością oraz służyły budowaniu potencjału pod działania w obszarze konwersji na produkty inwestycyjne.

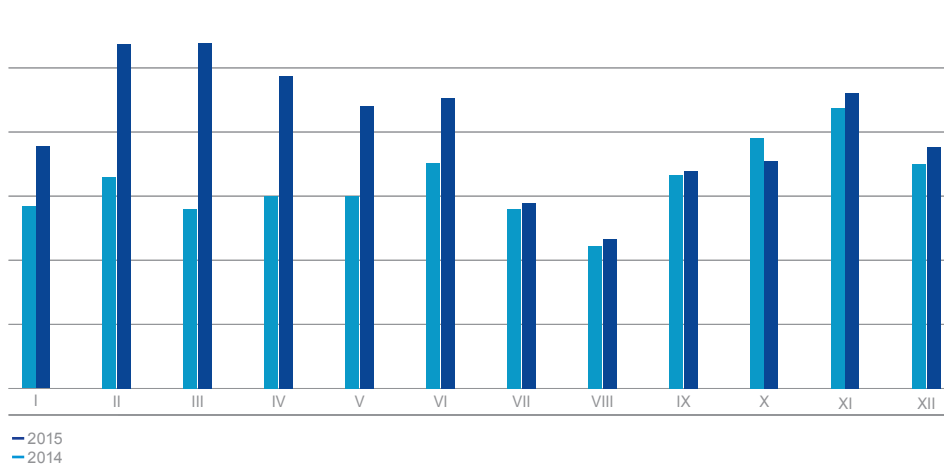
Diagram PBC 4. Rozwój bazy depozytowej – porównanie w roku 2014 i 2015

Wraz z postępującym obniżaniem stóp procentowych w Polsce i Europie w roku 2015 nastąpiło ożywienie rynku produktów inwestycyjnych. PBC kontynuowało intensywne działania sprzedażowe w zakresie konwersji depozytów na nabycia funduszy inwestycyjnych, jak również produktów strukturyzowanych i inwestycyjno-ubezpieczeniowych. Średnia miesięczna sprzedaż była wyższa o 27% niż w 2014 roku (diagram 5).

Diagram PBC 5. Miesięczna sprzedaż produktów inwestycyjnych – porównanie roku 2014 i 2015

Nowa sprzedaż – wolumen

Uwaga: skala wartościowa celowo nie jest elementem publikacji.

Sukces w tym obszarze był głównie rezultatem następujących czynników:

1. silnego działania komercyjnego w segmencie Private Banking,
2. stosowania modelu współzarządzania (co-management), gdzie Klienci zamożni byli obsługiwani przez pary doradców, w tym jedną osobę wyspecjalizowaną w sprzedaży i obsłudze produktów inwestycyjnych,
3. unikalnej kampanii promocyjnej „Zwracamy 1%”, w której Klienci nabywający nowe produkty inwestycyjne lub przenoszący aktywa inwestycyjne do DB mogli uzyskać jednorazową premię w wysokości 1% wartości inwestycji,
4. poprawy procesów i narzędzi dystrybucji produktów inwestycyjnych, w tym obsługi profilu ryzyka i procedur adekwatności.

W kolejnych latach planowane jest utrzymanie wysokiej orientacji na rozwój produktów inwestycyjnych, ubezpieczeniowych i depozytowych. W swojej misji i wizji Grupa zamierza współuczestniczyć w budowaniu majątku Klientów indywidualnych i przedsiębiorstw, odpowiadając najlepszej jakości usługami na wzrost poziomu zamożności społeczeństwa.

PBC – aktywność komercyjna w roku 2015 – rozwój bazy Klientów

W zakresie Klientów indywidualnych linia biznesowa PBC kontynuowała realizację założeń strategicznej koncentracji na osobach zamożnych. Liczba Klientów private banking wzrosła o 30%, co nominalnie oznaczało jeden z najlepszych wyników w Polsce. Populacja Klientów zamożnych zmalała ze względu na segmentację, w ramach której część Klientów o niskiej aktywności transakcyjnej przeniesiono do grupy Klientów masowych, gdzie stosowane są inne strategie komunikacji i uproduktowienia. Bank kontynuował zamykanie relacji z Klientami niedocelowymi. Proces zamykania jest realizowany wyłącznie po wyczerpaniu możliwości budowania trwałej współpracy doradczej z daną osobą.

Rok 2015 był bardzo dobry dla rozwoju bazy Klientów firmowych, która przyrosła o 24%. Głównym czynnikiem sukcesu było intensywne poszerzanie udziału w rynku małych firm i profesjonalistów, wśród których nadal wysokim zainteresowaniem cieszy się zarówno kredyt dla profesjonalistów (KDP), jak i rachunek firmowy dbNet Biznes.

Bankowość transakcyjna

Zarządzanie środkami finansowymi przedsiębiorstw i finansowanie handlu

Przychody bankowości transakcyjnej w 2015 roku przekroczyły poziom 129 mln PLN i były wyższe w porównaniu z rokiem ubiegłym o 17%. Zysk netto wyniósł ponad 62 mln PLN przy zatrudnieniu na poziomie 26 osób.

W 2015 roku zwiększono liczbę Klientów, wolumeny transakcji zagranicznych oraz zaangażowanie kredytowe, jednak nieznacznie (o 7%) spadły wolumeny transakcji krajowych. Nasze aktywa ważone ryzykiem przekroczyły poziom 150 mln PLN, a kredytobiorcy w linii Bankowości Transakcyjnej to w zdecydowanej większości podmioty z ratingiem inwestycyjnym.

Kontynuując strategię z poprzednich lat, linia bankowości transakcyjnej koncentrowała się na obsłudze Klientów korporacyjnych, w tym spółek córek Klientów Deutsche Bank AG oraz największych polskich przedsiębiorstw oraz instytucji finansowych.

Najważniejszą transakcją Cash Management w segmencie Klienta korporacyjnego było uzyskanie mandatu na obsługę ponad 120 kont dla amerykańskiej grupy kapitałowej z branży zarządzającej obiektami dystrybucyjnymi oraz mandat na obsługę Cash Management wraz z produktami optymalizującymi płynność dla międzynarodowej grupy spółek z branży farmaceutycznej. Grupa Deutsche Bank Polska S.A. kontynuuje współpracę z Klientami w zakresie produktów finansujących cały łańcuch dostaw. Produkty są dopasowywane do struktury transakcji handlowych i potrzeb pojedynczych Klientów, szczególnie jeżeli chodzi o skup wierzytelności bez regresu na sprzedającego przy jednoczesnym braku potrzeby ubezpieczenia wierzytelności.

W przypadku polskich grup kapitałowych kontynuowaliśmy i rozwijaliśmy współpracę w zakresie kompleksowych rozwiązań Cash Management zarówno w Polsce, jak i globalnie. Rozwiązania były wspierane, oprócz naszych wielopoziomowych rozwiązań w zakresie bankowości elektronicznej db-di, również innowacyjną platformą FX4Cash. Rok 2015 był również następnym rokiem, w którym oferowaliśmy kompleksowe rozwiązania w dziedzinie optymalizacji kapitału obrotowego dla naszych Klientów korporacyjnych. Starania te doprowadziły do implementacji nowego programu finansowania dostawców na skalę międzynarodową dla jednego z Klientów z branży konsumpcyjnej.

Pomimo szeregu zmian w sektorze bankowym, związanych z dodatkowymi obciążeniami i wymogami dla banków, dodatkowymi regulacjami wydłużającymi proces otwarcia rachunku czy podpisania wielu umów, staraliśmy się być rzetelnym i wiarygodnym partnerem dla naszych Klientów. Wypracowany przez lata model relacji budowaliśmy i budujemy na wzajemnym partnerstwie i zaufaniu. Nasze podejście w zakresie relacji Klient-Bank zostało bardzo wysoko ocenione w przeprowadzonej we wrześniu 2015 roku ankiecie badającej satysfakcję Klientów.

W 2015 roku wspieraliśmy naszych Klientów przede wszystkim w zakresie oferowania optymalnych struktur finansowania dopasowanych do bieżącej działalności i struktury bilansu, bezpiecznych, a jednocześnie wysoce efektywnych rozwiązań bankowości internetowej oraz indywidualnych rozwiązań dla transakcji w handlu zagranicznym. W ramach usprawnień Cash Management zostały wprowadzone elektroniczne wyciągi do korporacyjnych kart typu charge, a nowa platforma bankowości internetowej Cash Manager sukcesywnie będzie zastępować obecne rozwiązanie.

Zanotowaliśmy znaczący wzrost w sprzedaży produktu optymalizującego i automatyzującego transakcje walutowe. Klienci docenili możliwość wysyłania płatności w ponad 120 walutach bez konieczności fizycznego posiadania subkonta w każdej walucie.

W ramach działań marketingowych zorganizowaliśmy warsztaty poświęcone cyberbezpieczeństwu, a w szczególności budowaniu świadomości zagrożeń dla użytkowników bankowości internetowej. Z uwagi na bardzo pozytywny odbiór i wysoką frekwencję warsztaty tego typu będą przeprowadzane również w bieżącym roku.

Obsługa instytucji finansowych

W 2015 roku Grupa w dalszym ciągu umacniała swoją pozycję w obsłudze bankowych i nie-bankowych instytucji finansowych. Do portfela Klientów z sektora instytucji finansowych dołączyły głównie nowe fundusze inwestycyjne oraz biura maklerskie. W 2015 roku Grupa wykonywała pełną funkcję Banku Płatnika dla Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych dla rynku towarowego. Dotychczasowa współpraca została rozszerzona o pełnienie tej funkcji również dla rynku finansowego.

W roku 2015 liczba obsługiwanych przez Grupę rachunków głównych dla instytucji finansowych wzrosła do 454, zaś liczba obsługiwanych grup Klientów wyniosła 68 (bez uwzględnienia firm ubezpieczeniowych obsługiwanych przez część korporacyjną). Spadkowy trend stóp procentowych, który utrzymywał się również w roku 2015, spowodował dalsze zainteresowanie inwestorów w lokowanie swoich wolnych środków, głównie w aktywa funduszy inwestycyjnych.

W wyniku zwiększonej aktywności już istniejących Klientów Grupy oraz wzrostu bazy nowych Klientów w 2015 roku odnotowaliśmy kolejny wzrost przetwarzanych płatności dla instytucji finansowych o 10% w ujęciu wartościowym oraz o 22% w ujęciu ilościowym w porównaniu z rokiem poprzednim. Powyższemu wzrostowi towarzyszył bardzo wysoki wskaźnik automatycznego przetwarzania płatności STP (ang. Straight-Through Processing).

Niski poziom rynkowych stóp procentowych nie wpłynął negatywnie na wielkość bazy depozytowej Banku w stosunku do roku 2014. Baza ta została zwiększona w porównaniu do roku poprzedniego dzięki zwiększonej bazie Klientów oraz atrakcyjnej ofercie. Zwiększona aktywność Klientów, a także wysokość bazy depozytowej wpłynęły bardzo istotnie na poziom przychodów odsetkowych i przychodów prowizyjnych Grupy w sektorze instytucji finansowych. Departament Instytucji Finansowych kontynuuje rozpoczęte prace nad dopasowaniem oferty produktowej, uwzględniając wymagania swoich Klientów, oczekiwania rynku, a także wymagania prawne instytucji nadzorujących, realizując w ten sposób dotychczasową strategię Grupy w zakresie obsługi instytucji finansowych.

Działalność powiernicza

W 2015 roku Bank pełnił funkcję depozytariusza dla 168 funduszy inwestycyjnych (wzrost o 24), 4 otwartych i dobrowolnych funduszy emerytalnych oraz świadczył usługi powiernicze, rozliczeniowe i rozrachunkowe dla krajowych i zagranicznych instytucji finansowych. Wartość aktywów Klientów stale wzrasta w wyniku zwiększania się bazy Klientowskiej oraz napływu nowych środków do funduszy inwestycyjnych (jedną z przyczyn jest środowisko niskich stóp procentowych powodujące transfer z depozytów do funduszy). Pozyskaliśmy również jednego z prestiżowych Klientów – TFI BGK (kontrolowany przez państwowy bank BGK S.A.), wygrywając otwarty przetarg na świadczenie usług powierniczych. Aktywa netto polskich funduszy przekroczyły poziom 54 mld zł na koniec grudnia 2015 roku. Tym samym Grupa Deutsche Bank Polska S.A. umocniła swoją znaczącą pozycję depozytariusza z ponad 20-proc. udziałem w ilości obsługiwanych krajowych otwartych funduszy inwestycyjnych w Polsce. Przychody z prowadzonej działalności wzrastały kolejny rok z rzędu, a w porównaniu z rokiem 2014 o 5%. Grupa aktywnie uczestniczyła w pracach mających na celu dostosowanie regulacji rynku kapitałowego do wymogów europejskich oraz potrzeb rynku. Dyrektor Departamentu jest członkiem Prezydium Rady Banków Depozytariuszy przy Związku Banków Polskich (ZBP). Działa także w Komitecie Doradczym przy KDPW, gdzie został wybrany Przewodniczącym Zespołu, oraz w wielu innych grupach roboczych utworzonych pod auspicjami ZBP oraz KDPW. Pełniąc te funkcje, przedstawiciel Grupy brał udział w pracach związanych ze zmianą przepisów prawa w obszarze rynku kapitałowego, jak również Bank opiniował szereg zmian do Regulaminów, Szczegółowych Zasad i Procedur Ewidencyjnych KDPW i KDPW_CCP. Dzięki temu wdrażane regulacje i rozwiązania uwzględniały doświadczenia depozytariuszy oraz brały pod uwagę interes uczestników rynku kapitałowego.

Bankowość inwestycyjna

Grupa Deutsche Bank umacniała swoją pozycję w Polsce, rozwijając działalność w zakresie obsługi dużych transakcji fuzji i przejęć ('M&A'), organizacji krajowych i międzynarodowych ofert publicznych, transakcji na rynku akcji, kredytów bankowych i obligacji oraz doradztwa finansowego przy realizacji dużych projektów inwestycyjnych. W 2015 roku Grupa Deutsche Bank uczestniczyła w realizacji największych oraz najbardziej prestiżowych transakcji na polskim rynku.

Jedną z najważniejszych transakcji na polskim rynku była oferta akcji spółki Pfeiderer Grajewo S.A. Deutsche Bank pełnił rolę doradcy finansowego, świadcząc kompleksowe usługi przy restrukturyzacji oraz odwrotnym przejęciu Pfeiderer GmbH. Transakcja o wartości 744 mln zł, która została pomyślnie przeprowadzona pomimo niesprzyjających warunków na rynkach kapitałowych, była największą ofertą w sektorze materiałów budowlanych w Polsce.

W zakresie transakcji rynków dłużnych w ubiegłym roku pomyślnie przeprowadziliśmy emisję obligacji o wartości 350 mln euro dla PZU.

Operacje na rynku pieniężnym i walutowym

W 2015 roku działalność na rynku obligacji przyniosła wynik -5,3 mln zł. Została ona zrekompensowana wynikami na portfelu stopy procentowej -3,95 mln zł oraz rynku walutowym 9,95 mln zł. Działalność Departamentu Zarządzania Pozycją Własną Banku (DZPWB) zakończyła się wynikiem 8,15 mln PLN.

Działalność Biura Zarządzania Płynnością (BZP) w 2015 roku zakończyła się wynikiem 34,3 mln PLN. Pomimo niesprzyjających warunków rynkowych DB Polska utrzymywał wysokie wskaźniki zarówno płynności bieżącej, jak i terminowej.

W 2015 roku DB Polska zatwierdził Politykę Inwestycyjną i Strategię Inwestycyjną, które będą podstawą działalności biznesowej, zarządzania bilansem oraz płynnością Banku w kolejnych latach dla departamentu DZPWB i BZP.

Bank prowadził również aktywną działalność na lokalnym rynku pieniężnym i w 2015 roku utrzymał status Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych.

W 2015 roku Grupa Deutsche Bank Polska pozostawała, tak jak w latach poprzednich, jedną z wiodących instytucji na polskim rynku walutowym. Grupa ustabilizowała obroty i przychody z wymiany walut na wysokim poziomie, porównywalnym do lat poprzednich. W szczególności zauważalny był dynamiczny wzrost przychodów z platform transakcyjnych FX4Cash oraz rozwiązania Autobahn Treasury for Corporates (ACT).

Deutsche Bank AG w 2015 roku po raz kolejny został wybrany jednym z największych banków w zakresie obsługi wymiany walutowej przez prestiżowy magazyn „Euromoney”, ostatecznie potwierdzając dominującą pozycję Banku na globalnym rynku FX, do czego przyczynił się także Deutsche Bank Polska S.A.

DB Securities

Działalność DB Securities koncentrowała się na obsłudze instytucjonalnych inwestorów krajowych i zagranicznych na rynku wtórnym w regionie Europy Środkowo-Wschodniej.

Równocześnie wraz z rozszerzeniem działalności platformy internetowej DB Securities również w 2016 roku będzie wspierała rozwój bazy Klientów detalicznych DB Polska poprzez prowadzenie obsługi rachunków i rozliczania transakcji giełdowych tych Klientów.

Kierunki rozwoju Grupy

Strategia działania

W 2015 roku Grupa kontynuowała realizację strategii przyjętej w Biznesplanie połączenia Deutsche Bank PBC S.A. oraz Deutsche Bank Polska S.A., zatwierdzonej przez Komisję Nadzoru Finansowego 3 września 2013 roku.

Model biznesowy funkcjonował stabilnie we wszystkich wymiarach:

- segmentów – koncentracja na korporacjach międzynarodowych i polskich, instytucjach finansowych, małych i średnich przedsiębiorstwach oraz zamożnych Klientach indywidualnych; dalsze ograniczanie relacji z Klientami o niskim poziomie aktywów oraz ograniczonej transakcyjności,
- produktów – utrzymanie szerokiej oferty produktów transakcyjnych, depozytowych, kredytowych, ubezpieczeniowych i inwestycyjnych; w ryzyku kredytowym nawiązywanie relacji z Klientami o wysokim poziomie bezpieczeństwa,
- kanałów – działanie w oparciu o zbilansowany model czterech filarów dystrybucji: 1. oddziałów i doradców, 2. sprzedaży centralnej, 3. kanałów zdalnych (Internet, Call Center) oraz 4. sieci zewnętrznych – pośredników i agentów.

Wszystkie jednostki biznesowe Grupy realizowały cele przychodowe i osiągnęły wynik nieznacznie niższy od wykonania w roku 2014 (-2%):

- linia biznesowa PBC pozostawała jednostką o najwyższym udziale (75%) w przychodach Banku, ze stabilną pozycją (+1% wzrost przychodów względem 2014),
- linia GTB (10-proc. udział w całości) wykonała najwyższy wzrost przychodów (+15%) poprzez systematyczną optymalizację relacji z Klientami w wymiarze aktywności komercyjnej i uproduktowienia,
- linia CB&S (8-proc. udział w całości) zanotowała spadek przychodów (-20%) związany z niższą liczbą wysokowartościowych transakcji,
- w pozostałych pozycjach (7-proc. udział) nastąpiło obniżenie przychodów spowodowane głównie malejącym saldem kredytów przeterminowanych (tzw. portfel niekluczowy „non-core”) i niższą liczbą operacji własnych.

Pomimo wykonania przychodów zbliżonych do roku 2014 Grupa osiągnęła znacząco niższy poziom zysku (-43% względem 2014). Przyczyną tej sytuacji był nieplanowany wzrost kosztów regulacyjnych, które w roku 2015 zwiększyły się o ponad 70 mln zł (fundusz wsparcia kredytobiorców, bankructwo SK Bank, zwiększona składka BFG).

W trakcie roku Bank uczestniczył w procesie redefinicji strategii na poziomie właściciela – grupy Deutsche Bank A.G. Proces „Strategia 2020” obejmował wytyczenie kierunku dla zmian modelu działania Banku w stronę wyższej efektywności oraz zgodności regulacyjnej, szczególnie w obszarach, które w przeszłości były dla Grupy DB problematyczne. Główne założenia na poziomie Deutsche Bank A.G. obejmują:

1. Redukcję kosztów:
 - koszty (wydatki pozaodsetkowe z pominięciem kosztów restrukturyzacji) poniżej 22 mld EUR w 2018 roku,
 - oszczędności kosztowe w wysokości 3,8 mld EUR do roku 2018 przy założeniu kosztów restrukturyzacji na poziomie 3,0–3,5 mld EUR, z czego 2/3 kwoty powinno zostać wydane do roku 2016,
 - wskaźnik kosztów do przychodów (CIR) na poziomie 70% w roku 2018 i 65% w roku 2020,
 - pełne zamknięcie działalności w 10 krajach.
2. Wzmocnienie bazy kapitałowej:
 - zmniejszenie aktywów ważonych ryzykiem (RWA) o 90 mld EUR do roku 2018,
 - zawieszenie wypłaty dywidendy na akcjach zwykłych w latach 2015 oraz 2016,
 - wskaźnik kapitału CET1 na poziomie co najmniej 12,5% po roku 2018,
 - wskaźnik dźwigni na poziomie co najmniej 4,5% na koniec roku 2018 i co najmniej 5% na koniec roku 2020.
3. Zwrot dla akcjonariuszy:
 - zwrot po opodatkowaniu z kapitału większy niż 10% do roku 2018.

Poprzez Radę Nadzorczą Banku cele strategiczne mające zastosowanie dla Deutsche Bank Polska S.A. zostały przełożone na indywidualne cele linii biznesowych oraz funkcji wsparcia. Szczególną uwagę zyskały aspekty optymalizacji kosztów oraz zarządzania alokacją kapitału do aktywności biznesowej w celu osiągnięcia wyższych zwrotów i trwałej poprawy pozycji kapitałowej.

Główne kierunki rozwoju biznesu

Strategia w 2016 roku zakłada dalszy organiczny wzrost w liniach biznesowych PBC oraz GTB, przy jednoczesnej maksymalizacji poziomów marż uzyskiwanych z całościowej relacji z Klientami, szczególnie absorbującymi zasoby kapitałowe Banku. Działalność linii CB&S będzie przedmiotem optymalizacji kosztowych i biznesowych w kierunku transferu części obsługi do pozostałych linii lub centralizacji w ośrodkach globalnych Deutsche Bank A.G. We wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku prowadzone będą działania redukcji kosztów.

Oczekiwanym efektem prowadzonych działań jest poprawa głównych wskaźników efektywności: ROE, ROA, współczynnika dźwigni finansowej (leverage ratio) oraz CIR, przy zachowaniu niezachwianej pozycji kapitałowej i płynnościowej.

Kanały dystrybucji

Dystrybucja usług w 2015 roku była prowadzona w wielokanałowej architekturze:

- Oddziały bankowości doradczej (149 jednostek),
- Centra doradztwa dla firm (18 jednostek),
- Sieć agentów dla Klientów indywidualnych (ponad 500 osób),
- Sieć agentów dla Klientów biznesowych (30 osób),
- Sieć pośredników dla Klientów indywidualnych (ponad 850 źródeł kontaktów),
- Sieć pośredników dla Klientów biznesowych (100 źródeł kontaktów),
- Dealing room dla produktów skarbowych,
- Zespoły doradcze sprzedaży centralnej:
 - Obsługa korporacji, Klientów instytucjonalnych, samorządów,
 - Factoring,
 - Trade Finance,
- Internet (systemy bankowości elektronicznej),
- Centrum kontaktów (Call Center) – rozmowy przychodzące,
- Centrum zdalnej sprzedaży – kampanie wychodzące,
- Kanał mobilny – wiadomości tekstowe (SMS) wykorzystywane w procesach autoryzacji transakcji, wiadomości e-mail, dystrybucja wyciągów i newsletterów.

W 2016 roku planowane jest utrzymanie powyższych kanałów i prowadzenie działań optymalizujących ich efektywność i wydajność. Szczególna uwaga będzie poświęcana kanałom zdalnym (Internet/Call Center), umożliwiającym podwyższenie dostępności usług oraz zwiększenie samoobsługi przez Klientów.

Perspektywy rozwoju

Warunki działania Grupy w 2016 roku będą obejmowały wysoką aktywność konkurencji, w tym wynikającą z dalszych efektów konsolidacji sektora finansowego w Polsce. Jednocześnie utrzymana zostanie niepewność rynków finansowych wraz z umiarkowaną poprawą koniunktury na rynku lokalnym i w Unii Europejskiej, w szczególności w krajach będących partnerami importowymi i eksportowymi Polski. Jednym z głównych determinantów zmian w modelach działania banków będą rosnące obciążenia fiskalne i regulacyjne, mające materialny wpływ na poziom zwrotów uzyskiwanych na rynku polskim.

Rozwój biznesu Grupy będzie wspierany przez następujące czynniki:

- trwała i rosnąca siła marki DB, za którą przemawia globalna pozycja Deutsche Bank A.G., jak również lokalna opinia najlepszego banku inwestycyjnego i wiodącego banku dla Klientów zamożnych i Private Banking, szczególnie ze względu na szeroką i otwartą ofertę produktów inwestycyjnych;
- utrzymujące się środowisko niskich stóp procentowych, w których Klienci poszukują produktów inwestycyjnych oraz zwiększają swoje zainteresowanie modelem bankowości doradczej;
- niski udział w rynku pozostawiający wiele możliwości dalszego poszerzania bazy Klientów, w szczególności poprzez systematyczne budowanie wartości dodanej, jaką Grupa oferuje w modelu doradczym dla Klientów zamożnych oraz małych i średnich przedsiębiorstw;
- duże możliwości optymalizacji procesów biznesowych (automatyzacja, digitalizacja, archiwizowanie) skoncentrowane na zwiększeniu efektywności działań sprzedażowych oraz obsługi posprzedażowej;
- utrzymana pozytywna perspektywa ekonomiczna dla Polski, wynikająca z rekordowo wysokiej alokacji budżetu EU na rozwój (105,8 mld euro na lata 2014-2020 w porównaniu z poprzednim budżetem w wysokości 102 mld euro).

Jednocześnie zwiększanie udziału w rynku będzie ograniczone przez:

- wysoki poziom walki konkurencyjnej (w tym cenowej) na rynku głównych obszarów koncentracji działalności Banku, w szczególności w zakresie:
 - zmniejszającej się aktywności przedsiębiorstw i instytucji finansowych w obszarze dużych transakcji inwestycyjnych,
 - bankowości przedsiębiorstw,
 - kredytowaniu indywidualnych potrzeb finansowych (w formie niezabezpieczonej),
- trudności w pozyskiwaniu nowych Klientów w warunkach wysokiej lojalności Polaków w stosunku do dotychczasowych dostawców usług bankowych, szczególnie w świetle wysokiej zależności nowej akwizycji od rozwoju biznesu hipotecznego,
- silny wpływ regulacji kredytowych, ubezpieczeniowych i finansowo-księgowych na zdolność do kontynuacji dotychczasowych modeli produktowych,
- rosnące obciążenia fiskalne i regulacyjne,
- niepewność sytuacji gospodarczej i politycznej.

Grupa będzie w roku 2016 intensyfikować prace nad następującymi aspektami działania:

- pobudzanie innowacyjności we wszystkich jednostkach organizacji i w komunikacji ze światem zewnętrznym: Klientami, partnerami, organizacjami rządowymi,
- zwiększanie jakości obsługi (inicjatywa IQ),
- digitalizacja procesów sprzedażowych, posprzedażowych, wewnętrznych,
- wzrost wielkości i dywersyfikacji aktywów produktów inwestycyjnych sprzedanych i obsługiwanych z uczestnictwem Grupy,
- wdrożenie standardu MIFID II,
- rozwój bankowości przedsiębiorstw, we wszystkich segmentach – od mikroprzedsiębiorstw do poziomu mid-cap,
- aktywizacja sprzedaży w obszarze bankowości transakcyjnej i korporacyjnej,
- finansowanie indywidualnych potrzeb kredytowych (pozahipotecznym),
- pozyskiwanie nowych Klientów i nowych środków,
- działalność cross-sell i kampanie do bazy Klientów i prospektów.

Raport na temat ryzyka w Grupie

Działalność Grupy jest związana z następującymi rodzajami ryzyka:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko rynkowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko operacyjne.

Ryzyko kredytowe

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ochrona kapitału Grupy poprzez utrzymanie jakości portfela kredytowego zgodnej z apetytem na ryzyko, przy zapewnieniu odpowiedniej dochodowości i optymalnej alokacji kapitału. W podejmowanych działaniach Grupa uwzględnia rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego, jak również wymogi regulatora Grupy Deutsche Bank – BaFin oraz Europejskiego Nadzoru Skonsolidowanego, funkcjonującego przy Europejskim Banku Centralnym – korzystając z bogatego doświadczenia i know-how Grupy DB.

Zarządzaniu ryzykiem kredytowym służą m.in. przejrzysty proces kredytowy, narzędzia identyfikacji, pomiaru, kontroli oraz akceptacji ryzyka, system kompetencji kredytowych oparty na zasadzie „dwóch par oczu”, z jednoczesnym skoncentrowaniem większości kompetencji kredytowych w jednostkach Ryzyka Kredytowego, oddzielenie funkcji sprzedażowych od funkcji analizy i oceny ryzyka kredytowego, wewnętrzne limity koncentracji wierzytelności oraz bieżący monitoring portfela kredytowego i efektywne zarządzanie ekspozycjami kredytowymi o podwyższonym ryzyku. Zarządzanie ekspozycjami na etapie udzielania nowych zaangażowań oraz zmian istniejących ekspozycjach jest wspierane poprzez wdrożoną w Grupie aplikację SMOK 2.0, której sposób działania w zakresie parametrów ryzyka, algorytmów, zasad wyceny zabezpieczeń oraz zarządzania kompetencjami do podejmowania decyzji kredytowych jest nadzorowany przez jednostki ryzyka kredytowego.

Portfelowe zarządzanie ryzykiem kredytowym odbywa się poprzez kształtowanie procedur związanych z działalnością kredytową, w tym określanie dopuszczalnych parametrów ryzyka dla poszczególnych Klientów, produktów i ekspozycji kredytowych, zasad oceny wiarygodności Klientów, zarówno przed udzieleniem kredytu, jak i w trakcie kredytowania, przypisania ich do właściwej klasy ryzyka oraz ustalanie limitów koncentracji wierzytelności i przeprowadzanie stress testów portfela ekspozycji kredytowych.

W Grupie dla większości portfeli wdrożono proces ratingowy, oceniający wiarygodność Klienta, zdolność do spłaty oraz parametry transakcji w celu wsparcia procesu podejmowania decyzji kredytowych i oceny ryzyka w przypadku akceptacji nowej transakcji, weryfikacji istniejącego zaangażowania. W konsekwencji wdrożony został również proces re-ratingowy pozwalający na comiesięczną aktualizację oceny ratingowej Klienta i wykorzystywanie jej wyników do bieżącego zarządzania portfelem kredytowym, jego monitoring oraz kalkulację parametrów ryzyka dla celów kalkulacji wymogów kapitałowych, w ujęciu skonsolidowanym, na poziomie Grupy Deutsche Bank.

Zarządzanie portfelem kredytowym uzależnione jest zarówno od profilu ryzyka, sposobu wyceny, jak również od wielkości ekspozycji kredytowej. W zakresie wyceny ekspozycji

kredytowych w Grupie funkcjonuje podział na ekspozycje wyceniane kolektywnie, tzw. portfel homogeniczny, oraz wyceniany indywidualnie, tzw. portfel niehomogeniczny. Portfel ekspozycji homogenicznych wyceniany jest pod kątem wielkości poziomu odpisów aktualizacyjnych za pomocą modeli statystycznych. Indywidualnie istotne ekspozycje kredytowe (portfel niehomogeniczny) z przesłankami utraty wartości podlegają indywidualnej wycenie, dokonywanej co najmniej w okresach kwartalnych przy użyciu metody zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w zakresie indywidualnych ekspozycji kredytowych odbywa się w drodze akceptacji jedynie tych zaangażowań, dla których wskaźniki ryzyka – wyznaczone zgodnie z obowiązującymi procedurami – kształtują się w zdefiniowanych przedziałach oraz poprzez monitoring poszczególnych zaangażowań i ich przeglądy wewnętrzne w trakcie okresu kredytowania. W Grupie wdrożono proces automatycznych przeglądów ekspozycji kredytowych, korzystający m.in. z wyników procesu re-ratingowego, umożliwiającego cykliczną aktualizację oceny ratingowej w oparciu o zgromadzone w systemach informacje. Celem monitorowania jest wczesna identyfikacja zagrożeń w celu podjęcia działań zapobiegawczych oraz minimalizowanie następstw ryzyka kredytowego.

W 2015 roku Grupa konsekwentnie realizowała swoją strategię kredytową, koncentrując się w zakresie Klienta detalicznego na kredytobiorcach o ponadprzeciętnych dochodach i stabilnej sytuacji finansowej. Reagując na niestabilność otoczenia makroekonomicznego, Grupa optymalizowała akceptowalne ryzyko kredytowe, dostosowując swój poziom apetytu na ryzyko oraz dokonując odpowiednich modyfikacji procesów i procedur w zakresie adekwatnych aspektów. W ramach poszczególnych portfeli produktowych Grupa utrzymała strategię organicznego wzrostu w ramach poszczególnych segmentów:

- W zakresie finansowania hipotecznego Grupa kontynuowała strategię minimalizacji portfela udzielanego w walutach obcych, koncentrując swoją działalność kredytową na finansowaniu udzielanym w PLN.
- W zakresie finansowania udzielanego Klientom MSP Grupa kontynuowała rozwój portfela oparty na typie i branżach Klientów finansowanych w latach ubiegłych. Dodatkowo znaczny procentowo przyrost nastąpił także wśród Klientów segmentu Small Business Banking, tj. o poziomie obrotów rocznych pomiędzy 0–3,2 mln zł.
- W zakresie pozostałego finansowania detalicznego Grupa utrzymała strategię rozwoju organicznego głównie przy użyciu zwiększonego poziomu udzielonego finansowania konsumpcyjnego (consumer finance) i kart kredytowych.
- W zakresie finansowania Klientów korporacyjnych i instytucji finansowych Grupa kontynuowała indywidualne podejście w zakresie dopasowania struktury i okresu finansowania do konkretnych potrzeb poszczególnych Klientów oraz celu finansowania.
- Z perspektywy jakości istniejącego portfela kredytowego i zarządzania ekspozycjami dla Klientów indywidualnych Grupa prowadziła konsekwentną politykę ścisłego monitoringu portfela oraz restrukturyzacji i windykacji należności, skutkującą utrzymaniem stabilnego portfela kredytowego oraz profilu ryzyka zgodnego z założonym apetytem na ryzyko. Działania w tym zakresie były prowadzone głównie przez specjalistyczną jednostkę, jaką jest Departament Windykacji Należności. Jednostka ta wyposażona jest w narzędzia, systemy i pracowników, którzy

- dbają o terminową obsługę zadłużenia przez Klientów indywidualnych Grupy. W bardziej skomplikowanych aspektach procesów restrukturyzacji i windykacji Klientów indywidualnych uczestniczy również Departament Restrukturyzacji. Zgodnie z przypisanymi przez Zarząd kompetencjami jednostka ta koncentruje się na Klientach, których łączne zaangażowanie kredytowe z uwagi na kwotę lub charakter finansowania generują wyższy poziom ryzyka, przez co wymaga zindywidualizowanego podejścia.
- W zakresie portfela kredytowego i finansowania udzielonego Klientom biznesowym Grupa kontynuowała indywidualne podejście do Klienta mające na celu wczesne zidentyfikowanie zagrożeń i restrukturyzację ekspozycji Klienta w przypadku wystąpienia zdarzeń negatywnych. Powyższe działania znajdują się w całości w kompetencjach Departamentu Restrukturyzacji funkcjonującego w strukturach ryzyka kredytowego.

W drugim kwartale 2015 roku Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przeprowadził w Banku kompleksową kontrolę. Wszystkie zalecenia poinspekcyjne dotyczące obszaru kredytowego zapadające do dnia sporządzenia niniejszego raportu zostały zrealizowane przez Bank terminowo.

W czwartym kwartale roku 2015 Europejski Bank Centralny przeprowadził w Grupie audyt certyfikacyjny Metody Zaawansowanej Ratingów Wewnętrznych (IRBA) w ujęciu sprawozdawczości skonsolidowanej. Na moment zamknięcia roku Grupa nie otrzymała jeszcze finalnych wyników tego badania ani decyzji w sprawie daty umożliwiającej stosowanie preferencyjnych wymogów kapitałowych w ujęciu skonsolidowanym w oparciu o audyt. W ujęciu jednostkowym Grupa wykorzystuje metodę standardową.

W roku 2015 dokonano również corocznego, kompleksowego przeglądu i aktualizacji polityk i procedur kredytowych, dostosowując je zarówno do zmian zachodzących w otoczeniu regulacyjnym, jak i wdrożonych w Grupie zmian w procesach i metodach szacowania ryzyka kredytowego.

Ryzyko rynkowe i płynności

Ryzyko rynkowe i ryzyko płynności w Grupie są dwoma głównymi rodzajami ryzyka zarządzanymi, mierzonymi i monitorowanymi w ramach procesu zarządzania aktywami i pasywami. Strategia Grupy oparta jest w głównej mierze na zarządzaniu księgą bankową, mimo że w związku z rozwojem oferty produktowej w czerwcu 2008 roku Grupa spełniła warunek opisany w pkt. 2 §3.2 Uchwały nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 roku (z późniejszymi zmianami) i od lipca 2008 roku uznaje skalę działalności handlowej za znaczącą. Ze względu na wymogi Uchwały Grupa na potrzeby wyznaczania adekwatności kapitałowej zalicza do portfela handlowego następujące transakcje: FX forward zawarte z Klientami, opcje walutowe, transakcje IRS zawarte z Klientami oraz private placement. Opcje walutowe oraz transakcje private placement należą do transakcji niegenerujących otwartych pozycji – transakcje zawierane z Klientami są zamykane back-to-back na rynku międzybankowym. W konsekwencji jedynymi instrumentami zaliczonymi do portfela handlowego, które generują ryzyko rynkowe, są transakcje FX spot, FX forward, FX swap oraz IRS zawierane z Klientami oraz zabezpieczające je międzybankowe transakcje FX swap.

W Grupie jest ustanowiony pełny proces zarządzania oraz kontroli ryzyka oparty na standardach Grupy Deutsche Bank. W procesie tym najważniejszą funkcję pełni Rada Nadzorcza oraz Zarząd Banku, natomiast bezpośredni nadzór jest sprawowany przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku (ALCO). Operacyjnym zarządzaniem aktywami i pasywami zajmuje się Departament Skarbu. Jednostką odpowiedzialną za pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka jest Departament Ryzyka Finansowego (jednostka całkowicie niezależna od jednostek biznesowych).

Ryzyko rynkowe

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w Grupie obejmuje zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz walutowym ekspozycji zarówno księgi handlowej, jak i bankowej.

Księga handlowa

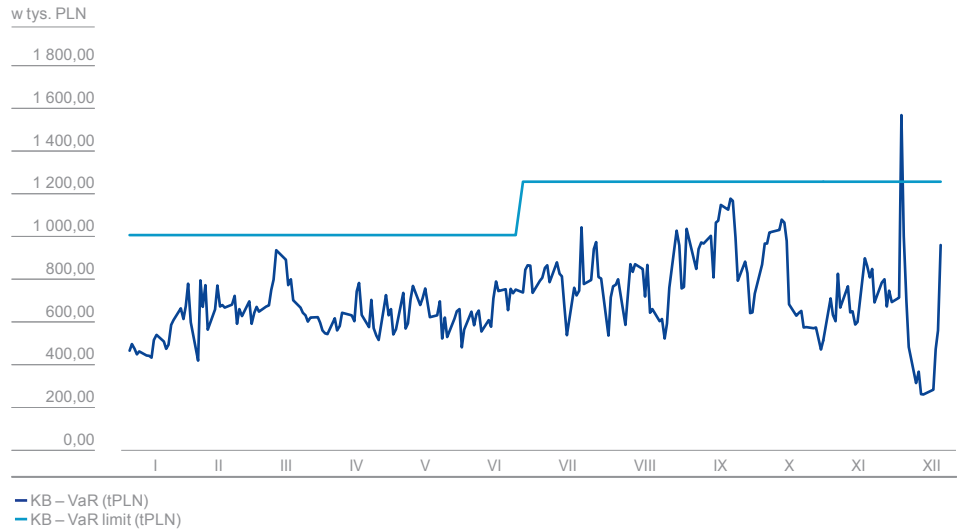
W 2015 roku Departament Zarządzania Pozycją Własną Banku (DZPW) aktywnie zarządzał ryzykiem rynkowym pozycji księgi handlowej. Na pozycję tę składała się głównie pozycja stopy procentowej generowana przez obligacje Skarbu Państwa znajdujące się w portfelu DZPW oraz instrumenty pochodne na stopę procentową. Dodatkowo ryzyko rynkowe generowane było przez aktywnie zarządzaną pozycję walutową DZPW.

Księga bankowa

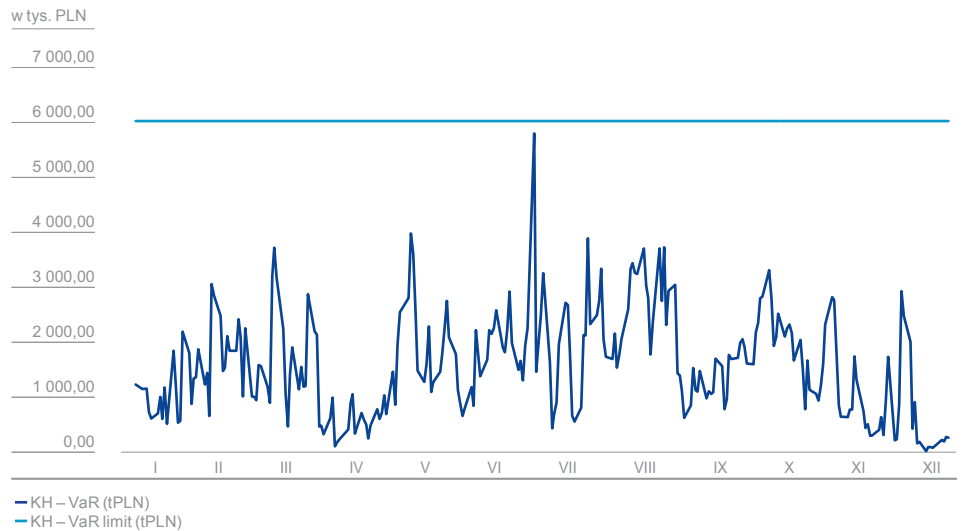
Na pozycje ryzyka rynkowego księgi bankowej składały się pozycje zarządzane przez Biuro Zarządzania Płynnością (BZP). BZP zarządza płynnością oraz ryzykiem rynkowym pozostałych linii biznesowych, które nie prowadzą działalności handlowej w Banku. Głównym kontrybutorem ryzyka rynkowego księgi bankowej była pozycja stopy procentowej generowana przez linię PBC. Pozycja ta przenoszona jest do ksiąg zarządzanych przez BZP w dziennym procesie transferu ryzyka linii PBC.

Ekspozycja na ryzyko rynkowe Grupy jest ograniczona apetytem na ryzyko akceptowanym przez Radę Nadzorczą oraz systemem limitów zatwierdzanym przez Zarząd. Limity są kalibrowane przez Departament Ryzyka Finansowego. Wykorzystanie poszczególnych limitów monitorowane jest w trybie dziennym, a rezultaty tych analiz poddawane są ocenie Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO). Analiza ryzyka rynkowego jest prowadzona w Grupie w oparciu o metodę wartości zagrożonej Value At Risk (VaR). Wykresy poniżej przedstawiają kształtowanie się VaR w 2015 roku oddzielnie dla księgi handlowej i bankowej.

VaR Księga bankowa w 2015 r.

VaR Księga handlowa w 2015 r.

Limity VaR są niższe niż zaakceptowany przez Radę Nadzorczą apetyt na ryzyko rynkowe Grupy.

Ryzyko płynności

Celem zarządzania płynnością Grupy jest aktywne zarządzanie bilansem oraz zobowiązaniami pozabilansowymi w celu zapewnienia nieprzerwanej zdolności Grupy do regulowania swoich zobowiązań. W tym celu Grupa m.in. analizuje zapotrzebowanie na środki pieniężne oraz źródła jego pokrycia, w odpowiedni sposób kształtuje strukturę terminową pozycji Grupy, utrzymuje odpowiednią ilość aktywów płynnych oraz posiada zdywersyfikowaną bazę depozytową. Na wypadek wystąpienia niespodziewanych problemów z płynnością, Grupa posiada opracowane plany awaryjne oraz na bieżąco przeprowadza analizy scenariuszowe sytuacji kryzysowych. Dodatkowo Grupa posiada deklarację wsparcia (Declaration of Backing) ze strony głównego akcjonariusza – Deutsche Bank AG. Deklaracja ta jest opublikowana w raporcie rocznym Deutsche Bank AG.

Oprócz nadzorczych miar płynności, które są najważniejszymi miarami ryzyka płynności, w Grupie obowiązują wewnętrzne miary ryzyka oraz limity ograniczające poziom ryzyka w różnych horyzontach czasowych. Wprowadzone limity korespondują z apetytem na ryzyko określonym przez Radę Nadzorczą.

Ryzyko operacyjne

Strategia i proces zarządzania ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując także ryzyko prawne. Definicja ryzyka operacyjnego nie obejmuje ryzyka biznesowego i ryzyka reputacji.

Przyjęta w Grupie Strategia w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym określa podstawowe procesy niezbędne do zarządzania ryzykiem operacyjnym. Stopień formalizacji i złożoności Strategii jest dostosowany do specyfiki działania Grupy oraz do aktualnego i docelowego profilu ryzyka.

W kwestiach zarządzania tym ryzykiem Grupa kieruje się zapisami odpowiednich obowiązujących regulacji, w tym uchwał oraz rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego.

W celu dopasowania zarządzania ryzykiem do rodzaju oraz skali prowadzonej działalności został wdrożony w Grupie zintegrowany proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, obejmujący:

- identyfikację ryzyka,
- analizę i ocenę ryzyka, która umożliwia wycenę ekspozycji na ryzyko,
- reakcję na ryzyko, czyli wybór i realizację odpowiednich działań dostosowanych do ekspozycji na ryzyko (ograniczenie, transfer, akceptacja, unikanie),
- monitorowanie ryzyka,
- raportowanie wyników analizy i oceny ryzyka w usystematyzowany sposób,
- określenie uczestników procesu i ich ról, obowiązków i zakresu odpowiedzialności.

Na podstawie odpowiednich procedur przeprowadzana jest identyfikacja oraz szacowanie ryzyka operacyjnego w produktach, procesach bankowych oraz czynnościach zlecanych na zewnątrz, zarówno przed ich wdrożeniem, jak i w ciągu cyklu ich funkcjonowania.

W ramach identyfikacji obszarów podwyższonego ryzyka operacyjnego Grupa gromadzi informacje o występujących stratach operacyjnych, monitoruje poziom zdefiniowanych kluczowych wskaźników ryzyka stanowiących instrument wczesnego ostrzeżenia, a także stosuje inne elementy procesu (pozwalające na sprawne zarządzanie tym ryzykiem), takie jak: prowadzenie regularnych kontroli z zakresu ryzyka operacyjnego (przede wszystkim w terenowych jednostkach sieci dystrybucji), samoocena ryzyk, analiza scenariuszy.

Struktura i organizacja jednostek zarządzania ryzykiem operacyjnym

Struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym została zatwierdzona przez Zarząd. Wdrożono ją w całej organizacji, pozwalając na uświadomienie wszystkim pracownikom (na różnych szczeblach organizacyjnych) ich obowiązków w odniesieniu do ryzyka operacyjnego. Zgodnie z procesem każda jednostka operacyjna Grupy odpowiada za aktywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym pojawiającym się w powierzonym im obszarze działalności.

W Grupie obowiązuje podział obowiązków pracowników oraz zasada „dwóch par oczu”, zaimplementowana zarówno w procedurach, jak i systemach informatycznych, do których dostęp uzależniony jest od zakresu obowiązków wykonywanych przez danego pracownika.

W celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupa powołała Departament Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym jako wydzieloną jednostkę odpowiedzialną za realizację przyjętej strategii w tym obszarze.

Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

W Grupie zostały określone zasady eskalacji, raportowania i monitorowania ryzyka operacyjnego. Zidentyfikowane działania ograniczające podlegają monitoringowi do momentu całkowitego wdrożenia.

Wszystkie obszary działalności Grupy są objęte identyfikacją ryzyk operacyjnych, które następnie są szacowane pod względem potencjalnej wysokości straty i częstości jej występowania. Wyniki identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego są monitorowane na bieżąco i analizowane w czasie oraz podlegają cyklicznemu raportowaniu do naczelnych organów Grupy.

Ponadto Grupa wylicza corocznie (na bieżący rok) apetyt na ryzyko operacyjne, stanowiący wielkość ryzyka, która może być zaakceptowana, biorąc pod uwagę jego strukturę. Na podstawie skalkulowanego apetytu na ryzyko operacyjne określone są limity, których przestrzeganie podlega okresowemu monitoringowi i kwartalnemu raportowaniu.

Stosowane metody wyliczania kapitału na pokrycie ryzyka operacyjnego

Grupa stosuje standardową (TSA – Standardized Approach) metodę wyliczania wymogu regulacyjnego z tytułu ryzyka operacyjnego.

Straty z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowane w latach 2014–2015 w procentowym podziale na rodzaj i kategorii zdarzeń

Rozkład strat operacyjnych brutto odnotowanych przez Grupę w latach 2014–2015 w podziale na poszczególne kategorie zdarzeń operacyjnych prezentuje poniższa tabela.

Udział w łącznej kwocie strat operacyjnych brutto

Kategoria zdarzeń operacyjnych	2015	2014
1. Oszustwa wewnętrzne	0,10%	0,00%
2. Oszustwa zewnętrzne	15,50%	13,30%
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	5,60%	4,00%
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	66,30%	67,10%
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	2,00%	0,70%
6. Zakłócenia działalności i awarie systemów	0,30%	0,00%
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	10,20%	14,90%

Zasady ograniczania ryzyka operacyjnego oraz strategie i procesy monitorowania skuteczności metod ograniczania ryzyka operacyjnego

Zgodnie z przyjętą strukturą zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupa realizuje model zarządzania ryzykiem operacyjnym, w którym odpowiedzialność za bieżące zarządzanie ryzykiem spoczywa na wszystkich pracownikach Grupy, zgodnie z zakresem odpowiedzialności i przypisanych zadań, a w szczególności na kierujących komórkami organizacyjnymi. W toku bieżącej działalności pracownicy podejmują czynności ograniczające zidentyfikowane ryzyka operacyjne w swoich obszarach.

W Grupie zidentyfikowane istotne ryzyka są objęte działaniami ograniczającymi z odpowiednimi terminami wdrożenia z uwzględnieniem ryzyka pozostałego po wprowadzeniu działań ograniczających.

Optymalizacja ryzyka kredytowego

Zdolność kredytowa kredytobiorcy oraz prawdopodobieństwo braku wywiązania się przez niego ze zobowiązań w określonym horyzoncie czasu jest głównym czynnikiem uwzględnianym w procesie decyzyjnym. Ponadto zawarcie transakcji kredytowej jest uzależnione od ustanowienia zabezpieczenia kredytu zgodnego z parametrami i definicjami oferowanych przez Grupę produktów kredytowych. Poza produktami z definicji niezabezpieczonymi ocena ryzyka kredytowego Klienta i wnioskowanej transakcji determinuje potrzebę ustanowienia zabezpieczenia na rzecz Grupy. Grupa, przyjmując adekwatne zabezpieczenia, ocenia je obiektywnie i stosownie do kryteriów wewnętrznych.

Zabezpieczenie wierzytelności kredytowych Grupy jest bardzo ważnym elementem minimalizowania nieprzewidywalnych ryzyk mogących wystąpić w przyszłości w procesie kredytowania Klientów Grupy. Jego zasadniczym celem jest ograniczenie ryzyka straty Grupy w przypadku niewypłacalności kredytobiorcy.

Na etapie analizy kredytowej Grupa zawsze zakłada, iż sprzedaż zabezpieczenia jest zasadniczo równoznaczna z likwidacją przedmiotu zabezpieczenia, dlatego jest ono wyceniane a priori wyłącznie z punktu widzenia tzw. wartości likwidacyjnej.

Z zasady zabezpieczenie musi zostać skutecznie ustanowione na rzecz Grupy przed dokonaniem pierwszej wypłaty środków z tytułu kredytu. Skuteczność ta musi być zachowana przez cały okres trwania kredytu.

W procesie zatwierdzania ekspozycji kredytowych Grupa określiła katalog akceptowalnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, przy czym jedynie część z nich może stanowić techniki redukcji ryzyka kredytowego.

Zabezpieczenie kredytowe może przybrać postać różnych instrumentów prawnych. Mogą je stanowić zarówno składniki majątku, jak i osobista odpowiedzialność zabezpieczającego za spłatę długu, które mają na celu zmniejszenie ryzyka strat z tytułu udzielonych kredytów w sytuacji, gdy dojdzie do windykacji danego zaangażowania.

Do zabezpieczeń akceptowanych przez Grupę należą:

1. Zabezpieczenia osobiste, charakteryzujące się odpowiedzialnością osobistą podmiotu udzielającego zabezpieczenia:
 - poręczenie według prawa cywilnego,
 - weksel,
 - poręczenie wekslowe,
 - przelew wierzytelności,
 - przystąpienie do długu,
 - przejęcie długu,
 - gwarancja bankowa,
 - ubezpieczenie kredytu,
 - pełnomocnictwo do rachunku,
 - oświadczenie o poddaniu się egzekucji.
2. Zabezpieczenia rzeczowe, ograniczające odpowiedzialność podmiotu do poszczególnych składników jego majątku:
 - przewłaszczenie na zabezpieczenie,
 - zastaw kodeksowy na prawach,
 - zastaw rejestrowy,
 - zastaw finansowy,
 - blokada papierów wartościowych na rachunku papierów wartościowych oraz blokada jednostek uczestnictwa w rejestrze uczestnika funduszu,
 - blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
 - kaucja,
 - hipoteka.

Dokonując wyboru określonej formy zabezpieczenia wierzytelności, uwzględnia się m.in. takie czynniki, jak: okres spłaty kredytu, status prawny Kredytobiorcy, sytuacja finansowa Kredytobiorcy oraz realna możliwość zbycia.

W przypadku zabezpieczenia w postaci hipoteki na nieruchomości preferuje się wpis na pierwszym miejscu.

Podstawowymi kryteriami oceny jakości prawnego zabezpieczenia wierzytelności są jego wartość rynkowa, stopień płynności oraz szybkość, skuteczność i kosztowność ewentualnych działań windykacyjnych. Zabezpieczenie określone w decyzji kredytowej dla danej

ekspozycji musi być możliwe do rejestracji i monitoringu zgodnie z przyjętymi w Grupie odrębnymi procedurami.

Grupa dla szacowania wartości zabezpieczenia posługuje się jego wartością likwidacyjną. Taka praktyka ma zapewnić uzyskanie realistycznej wielkości, jaką Grupa będzie w stanie odzyskać w sytuacji, gdy Kredytobiorca nie będzie regulować zobowiązań.

Wartość likwidacyjna jest równa średnim oczekiwany przychodom z wymuszonej sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia. Jest ona szacowana za pomocą minimalnych standardowych obniżek wartości rynkowej, adekwatnych do danego typu zabezpieczenia, i wyznaczana w decyzji kredytowej.

W zakresie finansowania Klientów indywidualnych i Klientów biznesowych poziomy standardowych obniżek wartości podlegają rocznym przeglądom.

Grupa na bieżąco prowadzi monitoring ustanowionych zabezpieczeń (wartość, relacja w stosunku do poziomu zadłużenia itp.). W zależności od rodzaju finansowania i formy przyjętego zabezpieczenia monitoring prowadzony jest nawet w okresach dziennych. Powzięcie informacji o nieadekwatności poziomu zabezpieczeń w stosunku do poziomu zaangażowania kredytowego skutkuje koniecznością zwiększenia zabezpieczenia kredytu przez Klienta lub koniecznością spłaty części zaangażowania.

W zakresie kalkulacji wymogów kapitałowych Grupa korzysta z zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez poniższe uznane zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (agencje ratingowe) w celu ustalenia wagi ryzyka ekspozycji oraz zabezpieczeń zgodnie z zasadami przyjętymi dla metody standardowej.

1. Fitch Ratings,
2. Moody's Investors Service,
3. Standard and Poor's Ratings Services.

Przenoszenie oceny emitenta na pozycje spoza portfela handlowego odbywa się na podstawie ratingu kraju emitenta. W tym celu porównywane są oceny ratingowe kraju z trzech agencji ratingowych i do oceny wybierany jest najniższy z trzech ratingów.

W procesie kalkulacji wymogów kapitałowych Grupa wykorzystuje długoterminowe ratingi dłużnika (w tym ratingi krajów), stanowiące bieżącą ocenę ogólnej zdolności finansowej (wiarygodności kredytowej) dłużnika do spłaty zobowiązań finansowych. Ratingi dłużnika są stosowane wobec ekspozycji wobec instytucji. Stosując zewnętrzne oceny wiarygodności kredytowej, Grupa kieruje się zapisami art. 138 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające go rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej CRR).

W zakresie stosowania technik redukcji ryzyka na potrzeby kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z CRR, uznane zabezpieczenia dzielone są przez Grupę na:

1. rzeczywistą ochronę kredytową oraz
2. nierzeczywistą ochronę kredytową.

Dodatkowo na potrzeby wyznaczania wartości zabezpieczeń oraz ich uwzględnienia w kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Metodą Standardową Grupa stosuje kompleksową metodę uznawania zabezpieczeń finansowych.

W przypadku rzeczywistej ochrony kredytowej stosowanej w Grupie aktywa stanowiące technikę redukcji ryzyka są odpowiednio płynne (tzn. w przypadku ich sprzedaży można uzyskać cenę netto nieodbiegającą od ceny rynkowej), zaś ich wartość długookresowa jest na tyle stabilna, by dać pewność skuteczności zastosowanej ochrony kredytowej.

Stopień korelacji, rozumiany jako wpływ pogorszenia oceny wiarygodności kredytowej dłużnika na jakość zabezpieczenia pomiędzy wartością aktywów wykorzystanych do ochrony a wiarygodnością kredytową dłużnika, nie jest w ocenie Grupy istotny.

Grupa, stosując Metodę Standardową w celu wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, traktuje jako rzeczywistą ochronę kredytową, w zgodności z art. 197 CRR, następujące zabezpieczenia finansowe:

1. środki pieniężne zdeponowane w Banku,
2. środki pieniężne deponowane w banku będącym stroną trzecią (uwzględniane w procesie kalkulacji jak nierzeczywista ochrona kredytowa),
3. dłużne papiery wartościowe,
4. akcje,
5. jednostki uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania.

Grupa nie stosuje innych zabezpieczeń finansowych określonych w art. 197 CRR.

Wśród zabezpieczeń w postaci hipoteki na nieruchomości Grupa wyróżnia:

1. hipoteki na nieruchomości mieszkalnej,
2. hipoteki na nieruchomości komercyjnej.

Ekspozycje zabezpieczone hipoteką na nieruchomości klasyfikowane są w ramach Metody Standardowej do odrębnej klasy ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach – niezależnie od tego, czy zabezpieczenie na nieruchomości jest efektywne (zgodnie z Rozdziałem 2 Tytuł II CRR). W związku z tym zabezpieczenie w postaci hipoteki na nieruchomości nie jest sensu stricto techniką ograniczania ryzyka kredytowego.

W przypadku nierzeczywistej ochrony ryzyka kredytowego warunkiem uznania strony podejmującej zobowiązanie jest jej wiarygodność, zaś umowy o ochronie kredytowej – jej skuteczność prawna w stosownych jurysdykcjach.

Grupa, stosując Metodę Standardową w celu wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, traktuje jako nierzeczywistą ochronę kredytową gwarancje i poręczenia w zgodności z art. 203 CRR.

Grupa nie stosuje innych form nierzeczywistej ochrony kredytowej określonych w Rozdziale 4 Tytuł II CRR.

Zgodnie z art. 501 CRR Grupa stosuje współczynnik wsparcia wobec ekspozycji spełniających łącznie poniższe kryteria:

1. Ekspozycja należy do kategorii detalicznej lub kategorii dotyczącej przedsiębiorstw bądź kategorii ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach.
2. Ekspozycja jest ekspozycją wobec przedsiębiorstwa, którego obroty roczne nie przekraczają 50 mln EUR.
3. Łączna kwota zobowiązań Klienta będącego dłużnikiem lub grupy powiązanych Klientów wobec Grupy i jednostek dominujących oraz ich jednostek zależnych, w tym wszelkich ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, jednak z wyjątkiem należności lub należności warunkowych z zabezpieczeniem w formie nieruchomości mieszkalnych, nie przekracza – zgodnie z wiedzą Grupy – kwoty 1,5 mln EUR.

Współczynnik wsparcia jest stosowany dla ekspozycji należących do klas ekspozycji „Ekspozycje detaliczne”, „Ekspozycje wobec przedsiębiorców” lub „Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach”; wykluczone są ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania.

Poniższa tabela przedstawia wartość ekspozycji przed i po zastosowaniu technik redukcji ryzyka w podziale na klasy ekspozycji zgodnie z Metodą Standardową na dzień 31 grudnia 2015 roku w tys. zł.

Klasa ekspozycji	Wartość ekspozycji przed zastosowaniem technik redukcji ryzyka	Wartość ekspozycji po zastosowaniu technik redukcji ryzyka
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	6 529 831	6 529 831
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	45 676	45 676
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	80	80
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	1 904 239	1 115 267
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	4 753 667	4 627 422
Ekspozycje lub warunkowe ekspozycje detaliczne	14 092 153	14 019 180
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	14 563 605	14 556 246
Ekspozycje przeterminowane	498 035	497 331
Ekspozycje kapitałowe	58 608	58 608
Inne pozycje	227 284	227 284
Razem	42 673 178	41 676 925

Limity koncentracji przewidziane w ustawie Prawo bankowe i CRR

Normy i limity wynikające z przepisów Prawa Bankowego – art. 71 ustawy Prawo bankowe oraz maksymalne dopuszczalne limity kwot wynikające z ww. przepisów:

1. Zgodnie z art. 71 ustawy Prawo bankowe suma wierzytelności Grupy, udzielonych przez Grupę zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Grupę bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej (zaangażowanie), obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych

kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowań, który wynosi 25% funduszy własnych Grupy.

2. Zgodnie z art. 71 ust 1a ustawy Prawo bankowe zaangażowanie Grupy wobec innego banku krajowego, instytucji kredytowej, banku zagranicznego lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, składającego się co najmniej z jednego banku krajowego, instytucji kredytowej lub banku zagranicznego, nie może przekroczyć 25% funduszy własnych Grupy.

Limity dużych ekspozycji wynikające z CRR, zgodnie z artykułem 395 CRR:

Wartość ekspozycji Grupy wobec Klienta lub grupy powiązanych Klientów po uwzględnieniu skutku ograniczania ryzyka kredytowego zgodnie z art. 387-403 CRR nie może przekroczyć 25% uznanego kapitału Grupy.

Wartość ekspozycji Grupy wobec Klienta, który jest instytucją, lub grupy powiązanych Klientów, jeśli do grupy należy co najmniej jedna instytucja, po uwzględnieniu skutku ograniczania ryzyka kredytowego zgodnie z art. 399-403 CRR, nie może przekroczyć 25% uznanego kapitału Grupy lub kwoty 150 mln EUR, w zależności od tego, która z tych wartości jest wyższa, pod warunkiem że suma wartości ekspozycji wobec wszystkich powiązanych Klientów niebędących instytucjami, po uwzględnieniu skutku ograniczania ryzyka kredytowego zgodnie z art. 387-403 CRR, nie przekracza 25% uznanego kapitału instytucji.

Wartości dopuszczalnych limitów kształtowały się na dzień:

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Limit koncentracji zaangażowania (25% funduszy własnych) zgodnie z art. 71 ustawy Prawo bankowe oraz art. 395 CRR	1 018 399	958 239
Limit koncentracji zaangażowania (25% funduszy własnych) zgodnie z art. 71 ust. 1 a ustawy Prawo bankowe oraz art. 395 CRR	1 018 399	958 239

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku Grupa nie przekroczyła limitów wynikających z art. 71 ust. 1 Prawa Bankowego ani artykułu 395 CRR.

Art. 79a ust. 4 ustawy Prawo bankowe

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku Grupa nie przekroczyła limitów wynikających z art. 79a ust. 4 Prawa Bankowego, stanowiących, że suma kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń udzielonych członkom organów i osobom zajmującym kierownicze stanowiska w banku lub podmiotowi powiązanemu kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem organów banku lub osobą zajmującą stanowisko kierownicze w banku nie może przekroczyć 10% sumy funduszy podstawowych.

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Fundusze podstawowe Grupy	4 042 017	3 761 525
10% funduszy podstawowych Grupy	404 202	376 152

Wewnętrzne limity koncentracji

Ponadto w celu zarządzania detalicznym portfelem kredytowym Grupa stosuje następujące wewnętrzne limity koncentracji:

- limity branżowe – w celu zarządzania ryzykiem związanym z nadmierną koncentracją portfela kredytowego w danej branży/grupie branż;
- limity geograficzne – w celu zarządzania ryzykiem związanym z nadmierną koncentracją portfela kredytowego Klientów indywidualnych w danym województwie;
- limity walutowe – celu zarządzania ryzykiem związanym z nadmierną koncentracją portfela kredytów udzielonych w walucie obcej;
- limity produktowe – w celu ograniczenia ryzyka związanego z nadmierną koncentracją w portfelu kredytowym niektórych produktów (np. kredytów na finansowanie nieruchomości komercyjnych);
- limity dotyczące jakości portfela kredytowego (np. limit poziomu przeterminowanych ekspozycji kredytowych, limit migracji między klasami (okresami) przeterminowania, limit dla wczesnych opóźnień w spłacie);
- limity dotyczące niestandardowych transakcji – w celu zarządzania ryzykiem związanym z zawieraniem transakcji na niestandardowych warunkach;
- limity dotyczące portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- limity dotyczące portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- limity dotyczące portfela ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku stwierdzono następujące przekroczenia limitów wewnętrznych:

- limit wczesnych opóźnień w spłacie dla portfela kart kredytowych dla osób fizycznych – wykorzystanie limitu na dzień 31 grudnia wynosi 21,83%, co stanowi 273% limitu i wynika z zaległości na 32 kartach na kwotę 78 tys. PLN. Zaległości zostały w większości spłacone po dacie raportu;
- limit odstępstw dla portfela ekspozycji kredytowych Klientów biznesowych – wykorzystanie limitu na dzień 31 grudnia wynosi 36,44%, co stanowi 145,76% limitu;
- limit odstępstw kredytowych pozostałych dla portfela kredytów gotówkowych – wykorzystanie limitu na dzień 31 grudnia wynosi 20,78%, co stanowi 138,53% limitu;
- limit odstępstw procesowych dla portfela kredytów gotówkowych – wykorzystanie limitu na dzień 31 grudnia wynosi 10,20%, co stanowi 102,00% limitu.

Zarządzanie kapitałem własnym

Zgodnie z obowiązującym prawem Grupa jest zobowiązana do utrzymywania funduszy własnych w wielkości adekwatnej do ponoszonego ryzyka oraz dostosowanej do rozmiaru prowadzonej działalności. Miarą służącą do określenia adekwatności kapitałowej jest łączny współczynnik adekwatności kapitałowej (wyplacalności). Zgodnie z decyzją kapitałową dla jednostki dominującej Komisja Nadzoru Finansowego oczekuje, że jednostka dominująca będzie spełniała wymóg w zakresie łącznego współczynnika wyplacalności (CAR) na poziomie minimum 12% oraz współczynnika kapitału Tier I (T1) na poziomie co najmniej 9%.

Grupa zarządza ryzykiem i kapitałem w ramach zbioru zasad, określonej struktury organizacyjnej oraz procesów pomiaru, kontroli i alokacji dostosowanych do profilu swojej działalności.

Podejście Grupy do zarządzania ryzykiem i kapitałem opiera się na następujących ogólnych zasadach:

- Zarząd Banku zapewnia całościowy nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem i kapitałem.
- Grupa zarządza poszczególnymi ryzykami oraz kapitałem w ramach skoordynowanych procesów, wdrożonych we właściwych jednostkach organizacyjnych.
- Jednostki biorące udział w procesie kontroli ryzyka mają zapewnione organizacyjną i funkcjonalną niezależność od jednostek biznesowych.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku współczynnik kapitałowy obliczany był według zasad określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające Rozporządzenie (UE) nr 648/2012 z późn. zmianami [dalej CRR] oraz w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 2015/1278 z dnia 9 lipca 2015 roku zmieniającym Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 [dalej ITS].

W Grupie obowiązuje podział operacji na portfel handlowy i bankowy dokonany na podstawie zapisów CRR, w szczególności art. 4 CRR oraz Rozdziału 3 Tytułu I Części 3 CRR.

Skala działalności handlowej w Grupie jest znacząca, tym samym nie ma zastosowania zgodnie z art. 94 CRR odstępstwo w odniesieniu do działalności zaliczanej do portfela handlowego prowadzonej na małą skalę.

Z uwagi na powyższe łączna kwota ekspozycji na ryzyko zgodnie z zapisami art. 92 CRR stanowi sumę:

1. kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem dla ryzyka kredytowego, obliczane zgodnie z Rozdziałem 2 Tytułem II Części Trzeciej CRR, w odniesieniu do całej działalności gospodarczej Grupy, z wyjątkiem kwot ekspozycji ważonej ryzykiem pochodzących z działalności zaliczanej do portfela handlowego danej instytucji;
2. wymogów w zakresie funduszy własnych pomnożonych przez 12,5, obliczonych zgodnie z Tytułem IV Części Trzeciej CRR, w odniesieniu do działalności zaliczanej do portfela handlowego danej instytucji dla następujących elementów:
 - ryzyka pozycji,
 - dużych ekspozycji przekraczających limity określone w art. 395-401 w zakresie, w jakim zezwala się instytucji na przekroczenie tych limitów;
3. wymogów w zakresie funduszy własnych pomnożonych przez 12,5, określonych zgodnie z przepisami, odpowiednio, tytułu IV lub tytułu V, z wyjątkiem art. 379, w odniesieniu do następujących elementów:
 - ryzyka walutowego (w tym ryzyka innego niż delta dla transakcji opcyjnych) – obliczony zgodnie z Rozdziałem 3 Tytułu IV Części Trzeciej CRR,
 - ryzyka cen towarów (w tym ryzyka innego niż delta dla transakcji opcyjnych) – obliczony zgodnie z Rozdziałem 4 Tytułu IV Części Trzeciej CRR,
 - ryzyka rozliczenia, dostawy – obliczony zgodnie z Tytułem V Części Trzeciej CRR;
4. wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej instrumentów pochodnych pomnożonych przez 12,5 – obliczony zgodnie z Tytułem VI Części Trzeciej CRR;

5. wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego pomnożonych przez 12,5 – obliczonych zgodnie z Tytułem III Części Trzeciej CRR;
6. kwot ekspozycji ważonych ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta – obliczonych zgodnie z Rozdziałem 6 Tytułu II Części Trzeciej CRR – wynikającego z działalności zaliczanej do portfela handlowego Grupy w odniesieniu do następujących rodzajów transakcji i umów:
 - kontraktów wymienionych w załączniku II do CRR i kredytowych instrumentów pochodnych,
 - transakcji odkupu, transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów opartych na papierach wartościowych lub na towarach,
 - transakcji z obowiązkiem uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego opartych na papierach wartościowych lub na towarach,
 - transakcji z długim terminem rozliczenia.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku łączna kwota ekspozycji na ryzyko wyniosła 27 925 436 tys. PLN i składała się z następujących pozycji:

- kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia 25 873 001 tys. PLN,
- kwoty ekspozycji na ryzyko rozliczenia/dostawy 0 PLN,
- kwoty ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka pozycji, ryzyka walutowego i ryzyka cen towarów 83 563 tys. PLN,
- kwoty ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka operacyjnego 1 970 585 tys. PLN,
- dodatkowej kwoty ekspozycji na ryzyko z tytułu stałych kosztów pośrednich 0 PLN,
- kwoty ekspozycji na ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej 3 777 tys. PLN,
- kwoty ekspozycji na ryzyko z tytułu dłużnych ekspozycji w portfelu handlowym 0 PLN,
- kwot innych ekspozycji na ryzyko 0 PLN.

Fundusze własne Grupy

Zasady wyliczania funduszy własnych

Zgodnie z postanowieniami Prawa bankowego oraz Rozporządzenia 575/2013 fundusze własne Grupy obejmują:

- kapitał podstawowy Tier I,
- kapitał dodatkowy Tier I,
- kapitał Tier II.

Kapitał podstawowy Tier I Grupy składa się z:

1. instrumentów kapitałowych, o ile spełnione zostały warunki określone w art. 28 CRR, oraz powiązanych z nimi azio emisyjnych;
2. zysków zatrzymanych;
Zyski z bieżącego okresu lub zyski roczne ujmują się w kapitale podstawowym Tier I wyłącznie gdy:
 - zysk został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku lub
 - Grupa uzyskała zgodę KNF na włączenie zysku do funduszy własnych po spełnieniu warunków określonych w art. 26 ust. 2 CRR.

3. skumulowanych innych całkowitych dochodów, w tym niezrealizowanych zysków i strat z przeszacowania portfela instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży (AFS), wycenianego według wartości godziwej;
4. kapitału rezerwowego;
5. funduszy ogólnego ryzyka bankowego.

Kapitał dodatkowy Tier I Grupy obejmuje instrumenty kapitałowe, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 52 ust. 1 CRR, wraz z azio emisyjnym związanym z tymi instrumentami, po zastosowaniu odliczeń wymaganych przez art. 56 CRR oraz po zastosowaniu art. 79 CRR. Instrumenty te nie kwalifikują się jako pozycja kapitału podstawowego Tier I (CET1) lub Tier II.

Obecnie Grupa nie posiada instrumentów kwalifikujących się jako pozycje dodatkowe Tier I (AT1).

Kapitał Tier II Grupy składa się z instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych wraz z azio emisyjnym związanym z tymi instrumentami, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 63 CRR.

Zakres, w jakim instrumenty w Tier II kwalifikują się jako pozycje w Tier II w trakcie ostatnich 5 lat okresu zapadalności danych instrumentów, oblicza się na podstawie art. 64 CRR, mnożąc wynik obliczenia określonego w lit. a) przez kwotę, o której mowa w lit. b):

- a) kwota nominalna instrumentów lub pożyczek podporządkowanych w pierwszym dniu ostatniego pięcioletniego okresu ich umownego terminu zapadalności podzielona przez liczbę dni kalendarzowych w tym okresie,
- b) liczba pozostałych dni kalendarzowych umownego terminu zapadalności instrumentów lub pożyczek podporządkowanych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku jednostka dominująca wykorzystywała pożyczkę podporządkowaną, która spełnia wszystkie kryteria określone w art. 63 CRR oraz której termin zapadalności wynosi mniej niż 5 lat kalendarzowych. W konsekwencji pożyczka ta kwalifikuje się jako instrument w kapitale Tier II w kwocie określonej na podstawie postanowień art. 64 CRR.

w tys. PLN	Kwota w dniu ujawnienia	(B) Odniesienie do artykułu Rozporządzenia (UE) nr 575/2013
Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		
1 Instrumenty kapitałowe i związane z nimi ażio emisyjne	3 176 815	art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust.3
w tym: instrument typu 1	3 176 815	art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust.3
2 Zyski zatrzymane	-	art. 26 ust. 1 lit. c)
3 Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	846 916	art. 26 ust. 1
3a Fundusze ogólne ryzyka bankowego	43 490	art. 26 ust. 1 lit. f)
6 Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	4 067 221	
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne		
7 Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	(5 731)	
8 Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	(89 556)	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 371 art. 472 ust. 4
18 Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-	
26a Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;	(15 914)	art. 467 i 468
w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 1		
w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 2		
w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 1		
w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 2		
28 Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	(111 201)	
29 Kapitał podstawowy Tier I	3 956 019	
Kapitał dodatkowy Tier I: instrumenty		
Kapitał dodatkowy Tier I: korekty regulacyjne		
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy		
46 Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne	117 576	art. 62-65
51 Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	117 576	
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne		
57 Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II		
58 Kapitał Tier II	117 576	
59 Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	4 073 595	
59a Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z Rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	27 925 436	
60 Aktywa ważone ryzykiem razem	27 925 436	
Współczynniki i bufory kapitałowe		
61 Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,17%	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
62 Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,17%	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
63 Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,59%	art. 92 ust. 2 lit. c)
Współczynniki i bufory kapitałowe		
Kwoty poniżej progów odliczeń		
72 Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	38 182	
73 Posiadane przez Instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	-	art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48,470, art. 472 ust. 11
75 Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	11 484	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48,470, art. 472 ust. 5
Pałupy stosowane do uwzględniania rezerw w kapitale Tier II		
Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 1 stycznia 2014 do dnia 1 stycznia 2022 r.)	-	

	Instrument I Akcje składające się na kapitał CET1 Deutsche Bank Polska S.A.	Instrument II Pożyczka podporządkowana Deutsche Bank (Malta) Ltd.
1 Emitent	Akcje serii I – XXI	Umowa pożyczki podporządkowanej
2 Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	Polskie	Malta
3 Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument Ujmowanie w kapitale regulacyjnym	Tak	Tak
4 Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał podstawowy Tier I Częściowe przekwalifikowanie emisji do niższych kategorii kapitału – nie dotyczy	Kapitał Tier II
5 Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał Tier II
6 Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-skonsolidowanym)/na poziomie jednostkowym oraz (sub-skonsolidowanym)	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym Akcje zwykłe. Klasyfikacja – instrument w kapitale podstawowym Tier I zgodnie z art. 28 Rozporządzenia (UE) nr 575/2013.	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym
7 Rodzaj instrumentu (rodzaje określone zgodnie z systemem prawnym)		Pożyczka podporządkowana
8 Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (w tys. PLN, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	3 176 815 tys. PLN	117 576 tys. PLN
9 Wartość nominalna instrumentu	2 651 449 tys. PLN	55 000 tys. EUR
9a Cena emisyjna	3 176 815 tys. PLN	Nie dotyczy
9b Cena wykupu	Nie dotyczy	55 000 tys. EUR
10 Klasyfikacja księgowa	Kapitał własny	Pożyczka podporządkowana
11 Pierwotna data emisji	4.11.1991 r.	4.07.2008 r.
12 Wieczyste czy terminowe	Wieczyste	Terminowe
13 Pierwotny termin zapadalności	Brak terminu zapadalności	4.07.2018 r.
14 Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Nie	Nie
Kupony/dywidendy	Dywidendy	Kupon
17 Stała lub zmienna dywidenda/stały lub zmienny kupon	Zmienna	Zmienny
18 Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Nie dotyczy	Nie dotyczy
19 Istnienie zapisanych praw do niewypłacania dywidendy	Tak	Nie dotyczy
20a W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	Częściowo uznaniowe; przyczyny: decyzje Akcjonariusza; poziom wyników; decyzje administracyjne	Nie dotyczy
20b W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	Częściowo uznaniowe; przyczyny: decyzje Akcjonariusza; poziom wyników; decyzje administracyjne	Nie dotyczy
23 Zamienne lub niezamienne	Niezamienne	Niezamienne
30 Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie
36 Niezgodne cechy przejściowe	Nie	Nie

Adekwatność kapitałowa 2015 i 2014

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Fundusze podstawowe	4 042 017	3 761 525
Pomniejszenia funduszy podstawowych	(96 529)	(93 026)
Fundusze uzupełniające	128 108	164 458
Fundusze własne	4 073 596	3 832 956
Adekwatność kapitałowa Banku		
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia	2 069 569	2 005 710
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rozliczenia/dostawy	-	-
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka pozycji, ryzyka walutowego i ryzyka cen towarów	6 685	14 279
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego	157 647	162 029
Wymogi kapitałowe z tytułu stałych kosztów pośrednich	-	-
Wymogi kapitałowe z tytułu korekty wyceny kredytowej	134	270
Wymogi kapitałowe z tytułu dłużnych ekspozycji w portfelu handlowym	-	-
Wymogi z tytułu innych ekspozycji na ryzyko	-	-
Całkowity wymóg kapitałowy	2 234 035	2 182 288
Łączny współczynnik kapitałowy (%)*	14,59%	14,05%

* Począwszy od 1.01.2014 roku, w zakresie rachunku funduszy własnych i rachunku adekwatności kapitałowej obowiązują przepisy CRR. Łączny współczynnik kapitałowy (dawniej współczynnik wypłacalności) według stanu na 31.12.2014 r. oraz na dzień 31.12.2015 r. został obliczony zgodnie z wytycznymi zawartymi w CRR.

w tys. PLN	31.12.2015 r.
Kapitał Tier I (T1)	3 956 019
Kapitał podstawowy Tier I (CET1)	3 956 019
Kapitał dodatkowy Tier I (AT1)	-
Kapitał Tier II	117 576
Fundusze własne ogółem	4 073 595
Całkowity wymóg kapitałowy	2 234 035
Współczynnik kapitałowy CET1	14,17%
Współczynnik kapitałowy T1	14,17%
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	14,59%

Na poziom współczynnika wypłacalności na dzień 31 grudnia 2015 roku istotny wpływ miało zaliczenie do funduszy własnych zysku netto za rok 2014 zgodnie z odpowiednią decyzją WZA.

Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego

Grupa w wyliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2015 roku stosowała Metodę Standardową.

Klasa ekspozycji

w tys. PLN	Całkowita kwota ekspozycji	Średnia kwota ekspozycji
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	6 529 815	5 692 208
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	37 709	47 476
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	40	2 228
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	867 994	1 111 154
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	3 360 662	2 824 787
Ekspozycje lub warunkowe ekspozycje detaliczne	13 089 541	7 185 299
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	14 456 534	20 554 698
Ekspozycje przeterminowane	477 917	440 915
Ekspozycje kapitałowe	38 182	25 054
Inne pozycje	227 284	247 225
Razem	39 085 677	38 131 043

Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego (*) według stanu na 31.12.2015 r.

Ekspozycje w podziale na klasy: w tys. PLN	Waga ryzyka odpowiadająca klasie ekspozycji	Kwota zważona ryzykiem	Wymóg kapitałowy
I Rządy i banki centralne	250%	28 808	2 305
II Samorządy terytorialne i władze lokalne	20%	7 542	603
III Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	50%	20	2
	100%	20	2
IV Banki wielostronnego rozwoju		-	-
V Organizacje międzynarodowe		-	-
VI Instytucje – banki		247 586	19 807
	2%	120 624	9 650
	20%	53 984	4 319
	50%	70 139	5 611
	100%	2 839	227
	150%	-	-
VII Przedsiębiorstwa	100%	3 157 488	252 599
VIII Detaliczne		10 950 953	876 076
	75%	5 419 870	433 590
	100%	5 531 083	442 487
IX Zabezpieczenie na nieruchomościach		10 595 001	847 600
	20%	-	-
	35%	1 977 359	158 189
	75%	-	-
	100%	8 617 642	689 411
X Przeterminowane		589 623	47 170
	75%	-	-
	100%	251 149	20 092
	150%	338 474	27 078
XI Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka		-	-
XII Obligacje zabezpieczone		-	-
XIII Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorstw		-	-
XIV Z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania		-	-
XV Ekspozycje kapitałowe		38 182	3 055
	100%	38 182	3 055
	250%	-	-
XVI Inne ekspozycje		112 417	8 993
	20%	949	76
	100%	111 468	8 917
Razem		25 727 620	2 058 210

* Kwoty nie zawierają aktywów ważonych ryzykiem oraz wymogów z tytułu ryzyka kredytowego Kontrahenta.

**Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego (*)
według stanu na 31.12.2014 r.**

	Waga ryzyka odpowiadająca klasie ekspozycji	Kwota zważona ryzykiem	Wymóg kapitałowy
Ekspozycje w podziale na klasy: w tys. PLN			
I Rządy i banki centralne	250%	69 164	5 533
II Samorządy terytorialne i władze lokalne	20%	11 096	888
III Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej		2 217	177
	50%	20	2
	100%	2 197	176
IV Banki wielostronnego rozwoju		-	-
V Organizacje międzynarodowe		-	-
VI Instytucje – banki		97 054	7 764
	2%	849	68
	20%	37 035	2 963
	50%	8 049	644
	100%	48 138	3 851
	150%	2 983	239
VII Przedsiębiorstwa	100%	2 131 991	170 559
VIII Detaliczne		3 946 385	315 711
	75%	2 788 095	223 048
	100%	1 158 290	92 663
IX Zabezpieczenie na nieruchomościach		17 989 880	1 439 190
	20%	-	-
	35%	1 556 464	124 517
	75%	2 343 803	187 504
	100%	14 089 613	1 127 169
X Przeteterminowane		530 677	42 454
	75%	-	-
	100%	252 648	20 212
	150%	278 029	22 242
XI Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka		-	-
XII Obligacje zabezpieczone		-	-
XIII Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorstw		-	-
XIV Z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania		-	-
XV Ekspozycje kapitałowe		10 941	875
	100%	344	28
	250%	10 597	848
XVI Inne ekspozycje		120 959	9 692
	20%	-	15
	100%	120 959	9 677
Razem		24 910 365	1 992 844

* Kwoty nie zawierają aktywów ważonych ryzykiem oraz wymogów z tytułu ryzyka kredytowego Kontrahenta.

Informacje ilościowe dotyczące rozkładów pierwotnych ekspozycji brutto
na dzień 31.12.2015 r.

Rozkład geograficzny ekspozycji na dzień 31.12.2015 r.

Klasa ekspozycji

w tys. PLN		PL	DE	GB	IT	CHF	INNE	Razem
1	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	6 605 180	-	-	-	-	-	6 605 180
2	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	45 753	-	-	-	-	-	45 753
3	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	80	-	-	-	-	-	80
7	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	191 952	1 230 741	172 022	59 612	20 732	206 074	1 881 133
8	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	4 662 477	34 574	30 651	-	20 000	20 723	4 768 425
9	Ekspozycje lub warunkowe ekspozycje detaliczne	14 073 230	12 611	9 481	2 157	8 938	17 540	14 123 957
10	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	14 506 994	18 182	13 449	2 971	10 319	24 951	14 576 866
11	Ekspozycje przeterminowane	1 033 802	144	815	5	-	441	1 035 207
14	Ekspozycje kapitałowe	38 182	-	-	-	-	-	38 182
15	Inne pozycje	405 548	-	-	-	-	-	405 548
Razem		41 563 198	1 296 252	226 418	64 745	59 989	269 729	43 480 331

Struktura ekspozycji według podziału na typ Klienta na dzień 31.12.2015 r.

Klasa ekspozycji

w tys. PLN		Osoby		Banki	Banki	Inne	Razem
		prywatne	Przedsiębiorcy	Banki	centralne		
1	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	-	-	-	5 985 912	619 268	6 605 180
2	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	(279)	-	-	-	46 032	45 753
3	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	-	-	-	-	80	80
7	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	3 236	-	1 718 585	-	159 312	1 881 133
8	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	379 773	4 387 349	651	-	652	4 768 425
9	Ekspozycje lub warunkowe ekspozycje detaliczne	12 762 705	1 358 883	-	-	2 369	14 123 957
10	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	13 057 652	1 510 513	-	-	8 701	14 576 866
11	Ekspozycje przeterminowane	660 155	374 966	86	-	-	1 035 207
14	Ekspozycje kapitałowe	-	-	-	-	38 182	38 182
15	Inne pozycje	-	-	17	-	405 531	405 548
Razem		26 863 242	7 631 711	1 719 339	5 985 912	1 280 127	43 480 331

Rezydualne terminy zapadalności dla poszczególnych klas ekspozycji na dzień 31.12.2015 r.

Klasa ekspozycji

w tys. PLN	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L	Razem
1 Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	6 072 784	-	-	-	458 018	74 378	6 605 180
2 Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	4 220	3 500	2 269	897	6 338	28 529	45 753
3 Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	-	-	-	-	80	-	80
7 Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	916 105	360 628	125 572	191 130	217 955	69 743	1 881 133
8 Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	301 851	395 613	1 497 441	1 047 924	794 820	730 776	4 768 425
9 Ekspozycje lub warunkowe ekspozycje detaliczne	115 252	264 712	339 022	554 433	1 434 808	11 415 730	14 123 957
10 Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	45 721	75 095	170 189	244 708	504 274	13 536 879	14 576 866
11 Ekspozycje przeterminowane	787 285	3 817	16 714	14 207	98 110	115 074	1 035 207
14 Ekspozycje kapitałowe	17 756	-	-	-	-	20 426	38 182
15 Inne pozycje	405 548	-	-	-	-	-	405 548
Razem	8 666 522	1 103 365	2 151 207	2 053 299	3 514 403	25 971 109	43 480 331

Ekspozycje o utraconej wartości i ekspozycje przeterminowane w podziale na typ Klienta na dzień 31.12.2015 r.

Typ Klienta/branże

w tys. PLN	Osoby fizyczne	Przedsiębiorstwa	Banki	Razem
Ekspozycje o utraconej wartości	573 949	356 281	-	930 230
Ekspozycje przeterminowane	1 086 202	319 168	-	1 405 370
Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	477 083	261 540	146	738 769

Rozkład geograficzny ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych w podziale na kraje oraz województwa na dzień 31.12.2015 r.

Kraj

w tys. PLN	Polska	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Inne	Razem
Ekspozycje o utraconej wartości	928 804	815	365	209	38	930 231
Ekspozycje przeterminowane	1 402 309	815	365	209	1 672	1 405 370
Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	737 323	827	200	286	132	738 769

Uzgodnienie zmian stanu odpisów dla ekspozycji o utraconej wartości

w tys. PLN	Stan na 31.12.2014 r.	Zwiększenia		Spisania aktywów z bilansu	Rozwiązania odpisów	Zmniejszenia		Stan na 31.12.2015 r.	Zmiana w okresie
		Utworzenie odpisów	Inne			Inne			
Należności od banków	19	141	-	-	-	-	-	160	141
Kredyty i pożyczki udzielone przedsiębiorstwom	502 242	242 707	-	-	-	-	-	744 949	242 707
Razem	502 261	242 848	-	-	-	-	-	745 109	242 848

Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego

Grupa w wyliczeniu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego w 2015 roku stosowała Metodę Standardową zgodnie z przepisami Rozdziału 3 Tytułu III Części Trzeciej CRR.

Wynik w podziale na linie biznesowe do kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego

w tys. PLN				
Waga				
ryzyka	Linia biznesowa	2014	2013*	2012*
18%	Finansowanie przedsiębiorstw	(5 787)	3 176	4 171
18%	Handel i sprzedaż	82 703	66 080	237 577
12%	Detaliczna działalność maklerska	294 561	86 769	53 283
15%	Bankowość komercyjna	773 877	303 376	221 849
12%	Bankowość detaliczna	29 739	630 292	666 616
18%	Płatności i rozliczenia	2 545	26 945	24 997
15%	Usługi pośrednictwa	16 722	3 928	2 023
12%	Zarządzanie aktywami	238	238	198
	Razem	1 194 598	1 120 804	1 210 714

* Dane przekształcone uwzględniają dane zagregowane Grupy Kapitałowej Deutsche Bank Polska S.A. oraz Deutsche Bank PBC S.A. przed prawnym połączeniem Banków dla zapewnienia bazy do kalkulacji wymogu kapitałowego w 2014 roku obejmującego działalność Banku po połączeniu.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego

w tys. PLN			
Waga			
ryzyka	Linia biznesowa	2015	
18%	Finansowanie przedsiębiorstw	94	
18%	Handel i sprzedaż	23 182	
12%	Detaliczna działalność maklerska	17 385	
15%	Bankowość komercyjna	64 955	
12%	Bankowość detaliczna	53 066	
18%	Płatności i rozliczenia	3 269	
15%	Usługi pośrednictwa	1 134	
12%	Zarządzanie aktywami	27	
	Razem	163 112	

Ryzyko operacyjne

Strategia i proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując także ryzyko prawne. Definicja ryzyka operacyjnego nie obejmuje ryzyka biznesowego i ryzyka reputacji.

Przyjęta w Grupie Strategia w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym określa podstawowe procesy niezbędne do zarządzania ryzykiem operacyjnym. Stopień formalizacji i złożoności Strategii jest dostosowany do specyfiki działania Grupy oraz do aktualnego i docelowego profilu ryzyka.

W kwestiach zarządzania tym ryzykiem Grupa kieruje się zapisami odpowiednich obowiązujących regulacji, w tym uchwał oraz rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego.

W celu dopasowania zarządzania ryzykiem do rodzaju oraz skali prowadzonej działalności został wdrożony w Grupie zintegrowany proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, obejmujący:

- identyfikację ryzyka,
- analizę i ocenę ryzyka, która umożliwi wycenę ekspozycji na ryzyko,
- reakcję na ryzyko, czyli wybór i realizację odpowiednich działań dostosowanych do ekspozycji na ryzyko (ograniczenie, transfer, akceptacja, unikanie),
- monitorowanie ryzyka,
- raportowanie wyników analizy i oceny ryzyka w usystematyzowany sposób,
- określenie uczestników procesu i ich ról, obowiązków i zakresu odpowiedzialności.

Na podstawie odpowiednich procedur przeprowadzana jest identyfikacja oraz szacowanie ryzyka operacyjnego w produktach, procesach bankowych oraz czynnościach zleczanych na zewnątrz zarówno przed ich wdrożeniem, jak i w ciągu cyklu ich funkcjonowania.

W ramach identyfikacji obszarów podwyższonego ryzyka operacyjnego Grupa gromadzi informacje o występujących stratach operacyjnych, monitoruje poziom zdefiniowanych kluczowych wskaźniki ryzyka stanowiących instrument wczesnego ostrzegania, a także stosuje inne elementy procesu (pozwalające na sprawne zarządzanie tym ryzykiem), takie jak: prowadzenie regularnych kontroli z zakresu ryzyka operacyjnego (przede wszystkim w terenowych jednostkach sieci dystrybucji Grupy), samoocena ryzyk, analiza scenariuszy.

Struktura i organizacja jednostek zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie

Struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym została zatwierdzona przez Zarząd Banku. Została wdrożona w całej organizacji, pozwalając na uświadomienie wszystkim pracownikom (na różnych szczeblach organizacyjnych) ich obowiązków w odniesieniu do ryzyka operacyjnego. Zgodnie z procesem każda jednostka operacyjna Grupy odpowiada za aktywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym pojawiającym się w powierzonym jej obszarze działalności Grupy.

W Grupie obowiązuje podział obowiązków pracowników oraz zasada „dwóch par oczu”, zaimplementowana zarówno w procedurach, jak i systemach informatycznych, do któ-

rych dostęp uzależniony jest od zakresu obowiązków wykonywanych przez danego pracownika.

Grupa w celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem operacyjnym powołała Departament Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym jako wydzieloną jednostkę odpowiedzialną za realizację przyjętej Strategii w tym obszarze.

Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

W Grupie zostały określone zasady eskalacji, raportowania i monitorowania ryzyka operacyjnego. Zidentyfikowane działania ograniczające podlegają monitoringowi do momentu całkowitego wdrożenia.

Wszystkie obszary działalności Grupy są objęte identyfikacją ryzyk operacyjnych, które następnie są szacowane pod względem potencjalnej wysokości straty i częstości jej występowania. Wyniki identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego są monitorowane na bieżąco i analizowane w czasie oraz podlegają cyklicznemu raportowaniu do naczelnych organów Grupy.

Ponadto Grupa wylicza corocznie (na bieżący rok) apetyt na ryzyko operacyjne, stanowiący wielkość ryzyka, która może być przez Grupę zaakceptowana, biorąc pod uwagę jego strukturę. Na podstawie skalkulowanego apetytu na ryzyko operacyjne określone są limity, których przestrzeganie podlega okresowemu monitoringowi i kwartalnemu raportowaniu.

Straty z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowane w 2015 i 2014 roku w procentowym podziale na rodzaj i kategorie zdarzeń

Rozkład strat operacyjnych brutto odnotowanych przez Grupę w latach 2014–2015 w podziale na poszczególne kategorie zdarzeń operacyjnych prezentuje poniższa tabela.

Udział w łącznej kwocie strat operacyjnych brutto w roku 2015 i 2014

Kategoria zdarzeń operacyjnych	2015	2014
Oszustwa wewnętrzne	0,10%	0,0%
Oszustwa zewnętrzne	15,50%	13,3%
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	5,60%	4,0%
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	66,30%	67,1%
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	2,00%	0,7%
Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	0,30%	0,0%
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	10,20%	14,9%

Zasady ograniczania ryzyka operacyjnego oraz strategie i procesy monitorowania skuteczności metod ograniczania ryzyka operacyjnego

Zgodnie z przyjętą strukturą zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupa realizuje model zarządzania ryzykiem operacyjnym, w którym odpowiedzialność za bieżące zarządzanie ryzykiem spoczywa na wszystkich pracownikach Grupy, zgodnie z zakresem odpowiedzialności i przypisanych zadań, a w szczególności na kierujących komórkami organizacyjnymi. W toku bieżącej działalności pracownicy podejmują czynności ograniczające zidentyfikowane ryzyka operacyjne w swoich obszarach.

W Grupie zidentyfikowane istotne ryzyka są objęte działaniami ograniczającymi z odpowiednimi terminami wdrożenia z uwzględnieniem ryzyka pozostałego po wprowadzeniu działań ograniczających.

Bufory kapitałowe

Brak zastosowania na datę opracowania sprawozdania finansowego.

Dźwignia finansowa

Bank wyznacza wskaźnik dźwigni finansowej (LR) zgodnie z definicją przedstawioną w Części Siódmej CRR jako stosunek miary kapitału instytucji do miary ekspozycji całkowitej tej instytucji wyrażony w wartości procentowej.

Zgodnie z zapisami art. 429 ust. 3 CRR miarę kapitału na potrzeby kalkulacji wskaźnika dźwigni stanowi kapitał Tier I Banku, zdefiniowany w art. 25 CRR.

W okresie przejściowym od 1 stycznia 2014 do 31 grudnia 2021 roku, zgodnie z odstępstwem określonym w art. 499 ust. 1 CRR, Bank oblicza i raportuje wskaźnik dźwigni, wykorzystując obie wymienione poniżej miary kapitału:

- kapitał Tier I – w pełni wprowadzona definicja,
- kapitał Tier I – definicja przejściowa (obliczony z uwzględnieniem okresów przejściowych opisanych w Rozdziale 1 i Rozdziale 2 Tytułu I Części Dziesiątej CRR).

Zgodnie z zapisami art. 429 ust. 4 CRR miarę ekspozycji całkowitej na potrzeby kalkulacji wskaźnika dźwigni stanowi suma wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych niestanowiących pomniejszenia kapitału Tier I Banku.

CRR nie wprowadza minimalnego dopuszczalnego poziomu wskaźnika dźwigni finansowej. Do momentu wprowadzenia oficjalnych wytycznych w tym zakresie Bank przyjmuje wewnętrzny limit dla wskaźnika dźwigni. Limit ten jest nie mniejszy niż poziom 3% zaproponowany dla wskaźnika dźwigni przez Komitet Bazylejski.

Na dzień 31.12.2015 roku wskaźnik dźwigni finansowej obliczony zgodnie z powyższymi zasadami wyniósł:

- przy zastosowaniu w pełni wprowadzonej definicji kapitału Tier I: 9,29%,
- przy zastosowaniu definicji przejściowej kapitału Tier I: 9,25%.

Zasady wyliczania kapitału wewnętrznego

Grupa definiuje kapitał wewnętrzny (ekonomiczny) jako oszacowaną przez Grupę kwotę niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka (mierzonych ilościowo i jakościowo) występujących w działalności Grupy oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniającą przewidywany poziom ryzyka.

W Grupie – ze względu na profil prowadzonej działalności – kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnych wymogów kapitałowych powiększoną o wymogi kapitałowe dla istotnych ryzyk mierzonych metodami ilościowymi oraz jakościowymi i niepokrytych, w części lub całości, przez minimalny regulacyjny wymóg kapitałowy.

Dlatego też Grupa zgodnie z przyjętym procesem zidentyfikowała wszystkie rodzaje ryzyk, na które jest narażona, a następnie określiła ich istotność.

Z uwagi na specyfikę stosowanego modelu kapitału wewnętrznego dodatkowy – ponadregulacyjny – kapitał pokrywa wymóg z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych i walutowego.

Jednocześnie – obok procesów zarządzania poziomem ryzyka istotnych ryzyk jakościowych poprzez jego pomiar i monitoring – w celu uwzględnienia w ogólnej pozycji kapitałowej Grupy pozostałych ryzyk mierzonych jakościowo kwota kapitału wewnętrznego jest dodatkowo uzupełniana o łączny wymóg na pokrycie tych ryzyk w wysokości średniej ważonej wag ryzyka dla wszystkich linii biznesowych wykorzystywanych przy wyliczeniu wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne.

W ciągu roku 2015 poziom funduszy własnych kształtował się na poziomie znacząco powyżej kapitału wewnętrznego, zapewniając istotny margines bezpieczeństwa.

Kadry i społeczna odpowiedzialność biznesu

Zarządzanie zasobami ludzkimi

Liczba pracowników Deutsche Bank Polska S.A. według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła 2432 (z uwzględnieniem pracowników na urloпах macierzyńskich, wychowawczych i innych usprawiedliwionych nieobecnościach).

Rekrutacja i pozyskiwanie talentów

Grupa Deutsche Bank Polska prowadzi aktywną politykę rekrutacyjną, u której podstaw leży pozyskiwanie wykwalifikowanej kadry, niezbędnej do realizacji założonych celów biznesowych. Pracownicy pozyskiwani są w oparciu o wewnętrzny i zewnętrzny rynek pracy. Proces rekrutacyjny realizowany jest w sposób transparentny, w oparciu o sprawdzone techniki oraz z wykorzystaniem różnych narzędzi (m.in. AC, testy, zadania). U podstaw funkcjonującego procesu rekrutacyjnego leży daleko idąca standaryzacja działań rekrutacyjnych oraz stałe zwiększanie ich efektywności.

W 2015 roku w celu zwiększenia efektywności procesu rekrutacji Grupa współpracowała z biurami karier w całym kraju, z kilkoma portalami ogłoszeniowymi, firmami zewnętrznymi zajmującymi się pozyskaniem talentów oraz w ramach networkingu pozyskiwała kandydatów do pracy poprzez portale społecznościowe oraz polecenia i rekomendacje. Kontynuowano działania z zakresu tzw. Employer branding, m.in. nawiązując współpracę z portalem „Kariera w Finansach”, zajmującym się promowaniem ofert pracy wśród studentów i absolwentów zainteresowanych zatrudnieniem w sektorze finansowym.

W 2015 roku Bank otrzymał po raz trzeci prestiżową nagrodę Solidny Pracodawca 2015 Branży Finansowej w uznaniu za zasługi w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi.

Polityka wynagradzania

Grupa Deutsche Bank Polska realizuje racjonalną, zrównoważoną i podlegającą kontroli politykę wynagradzania, zapewniając jej zgodność ze Strategią, akceptowanym pozio-

mem ryzyka oraz standardami i kluczowymi wartościami Grupy. Polityka wynagradzania odzwierciedla zorientowanie Grupy na Klienta, a jednocześnie uwzględnia realizację długoterminowych celów organizacji.

Podstawę wynagradzania pracowników w Grupie Deutsche Bank Polska S.A. stanowi wynagrodzenie zasadnicze. Wynagrodzenia zasadnicze kształtowane są w szczególności w odniesieniu do zakresu zadań na zajmowanym stanowisku, rodzaju wykonywanej pracy, posiadanych kwalifikacji z uwzględnieniem ilości i jakości świadczonej pracy, zakresu odpowiedzialności oraz budżetu jednostki organizacyjnej, w której zatrudniony jest pracownik. Departament Rozwoju Kadr dokonuje wyceny poszczególnych stanowisk, dbając o utrzymanie konkurencyjnego poziomu wynagrodzeń w oparciu o najlepsze praktyki rynkowe (w tym m.in. z wykorzystaniem raportów płacowych przygotowanych przez wiodące firmy doradcze).

Wynagrodzenie zasadnicze pracownika wynika z jego osobistego zaszeregowania określonego stawką miesięczną, w oparciu o tabelę stanowisk pracy, wymaganych kwalifikacji i stawek wynagrodzeń zasadniczych określonych w załączniku do regulaminu wynagradzania.

Dodatkowym narzędziem motywacyjnym podnoszącym wydajność i jakość pracy są indywidualne nagrody uznaniowe przyznawane pracownikom uzyskującym wyróżniające się wyniki w pracy zawodowej.

Istotnym elementem zarządzania wynagrodzeniami jest Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Deutsche Bank Polska S.A. Polityka zmiennych składników, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą w 2012 roku, została wprowadzona na podstawie Uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku. Polityka wspiera ostrożne i stabilne zarządzanie ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz w sposób szczególny dba o długoterminowe dobro Grupy, interes akcjonariuszy, inwestorów i jego udziałowców. Adresatami Polityki są członkowie kadry kierowniczej, którzy mają szczególnie istotny oraz istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Deutsche Bank Polska S.A.

Wysokość zmiennej części wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze zależy od wyników ich oceny indywidualnej, wyników jednostki organizacyjnej i wyników całej Grupy. Indywidualna ocena dokonywana jest w oparciu o obowiązujący w Grupie proces oceny pracowniczej. Wysokość części zmiennej wynagrodzenia corocznie jest przedmiotem analizy Komitetu ds. Wynagrodzeń, pełniącego funkcję konsultacyjno-doradczą dla Rady Nadzorczej.

Szkolenia i programy rozwojowe

W 2015 roku Grupa prowadziła politykę szkoleniowo-rozwojową, która wspierała realizację strategii Grupy. Wdrażana polityka szkoleniowa i rozwojowa miała zapewnić:

- adaptację nowych pracowników do kultury organizacyjnej Grupy oraz szybkie nabycie przez nich sprawności w posługiwaniu się wiedzą i umiejętnościami wymaganymi w codziennej pracy,
- stały rozwój kompetencji pracowników Sieci Sprzedaży, wspierający realizację planów

i celów sprzedażowych, wysoki poziom umiejętności menedżerów w Sieci Sprzedaży i Centrali, który przełożył się na efektywne zarządzanie pracownikami i zespołami oraz wysoką zgodność postaw zachowań z wartościami oraz przekonaniami Grupy,

- dopasowanie realizowanych działań rozwojowych do modelu 70-20-10.

W 2015 roku zorganizowanych zostało 586 grup szkoleniowych, które liczyły 1727 osób. Czas poświęcony przez tę grupę na zdobywanie nowych kompetencji to prawie 6 tysięcy dni. Średnia liczba godzin przeznaczonych na szkolenie i rozwój, która przypadła na jeden etat, to 22 godziny. 55% szkoleń prowadzili trenerzy wewnętrzni – pracownicy Departamentu Rozwoju Kadr oraz przedstawiciele biznesu. Pozostałe szkolenia prowadzone były przez firmy zewnętrzne, przede wszystkim miało to miejsce w przypadku szkoleń indywidualnych. Programy niezmiennie charakteryzowała wysoka jakość i doskonała ocena ze strony uczestników – zbadana średnia ogólna ocena szkoleń wyniosła 5,23 i wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem (w skali 1–6, gdzie 1 jest oceną najniższą, a 6 najwyższą).

Zgodnie z założeniami działania rozwojowe realizowane były w trzech kluczowych obszarach:

- szkolenia wdrożeniowe,
- Akademia Sprzedaży dla pracowników Obsługi Klienta Detalicznego oraz Biznesowego,
- rozwój kompetencji menedżerskich.

W 2015 roku zostało zorganizowanych 38 szkoleń wdrożeniowych, w których wzięło udział 353 pracowników, poświęcając w sumie na doskonalenie 2789 osobo-dni. Szkolenia były dedykowane pracownikom Sieci Sprzedaży OKB, OKD i Centrali – każda z grup brała udział w osobnym, dopasowanym do unikalnych potrzeb programie. Średnia ocena szkoleń wdrożeniowych w 2015 roku wyniosła 5,13 w skali 1–6. W ramach Akademii Sprzedaży w 2015 roku zostało zorganizowanych 180 szkoleń, w których wzięło udział 1188 pracowników. Czas przeznaczony przez te osoby na rozwój i doskonalenie to 1227 osobo-dni. Tematyka szkoleń Akademii Sprzedaży zrealizowanych w 2015 roku była dopasowana do wymagań rynkowych oraz biznesowych i obejmowała następujące programy: Co-management – Silni w Poleceniach, Coaching w sprzedaży, Skuteczna rozmowa telefoniczna. Menedżerowie z obszaru Private Banking uczestniczyli również w prestiżowym programie EFA EFPA. Ważnym elementem podejścia do realizacji programu Akademii Sprzedaży jest fakt, że część szkoleń była prowadzona przez przygotowanych do tego Dyrektorów Regionu i wybranych Dyrektorów Oddziałów. To podejście zostało wdrożone w latach poprzednich i było kontynuowane w 2015 roku. Szkolenia w ramach Akademii Sprzedaży były oceniane bardzo wysoko – średnia ocena w zebranych ankietach wyniosła 5,43 w skali 1–6. W szkoleniach menedżerskich w 2015 roku wzięło udział 189 pracowników, którzy mieli możliwość skorzystania z szerokiego wachlarza szkoleń i warsztatów oraz innych form rozwoju. W 2015 roku zostały zrealizowane trzy grupy szkolenia Akademii Menedżera Centrali. W ramach wdrażania globalnych standardów i dobrych praktyk w czwartym kwartale 2015 roku zostały również uruchomione dwie grupy szkoleniowe w ramach Management Fundamentals – wspólnego dla całej Grupy DB programu rozwojowego dla nowych i nowo mianowanych menedżerów. W 2015 roku, w ramach inicjatywy po Badaniu Opinii Pracowniczej, został

uruchomiony program „Wzmacnianie partnerstwa poprzez coachingowy styl zarządzania”, adresowany do doświadczonych menedżerów Centrali. Celem programu jest doskonalenie jakości przywództwa i zarządzania w Grupie. Rozwój kompetencji coachingowych menedżerów Centrali jest spójny z podejściem coachingowym wdrażanym w Sieci Sprzedaży. Program będzie kontynuowany w kolejnym roku. Średnia ocena szkoleń menedżerskich w 2015 roku wyniosła 5,13 w skali 1–6. Wzbogaceniem działań szkoleniowych realizowanych w formie osobistej były kursy e-learningowe – w 2015 roku wzięło w nich udział 3315 uczestników. Dodatkowo wdrażane były różnorodne bezkosztowe formy wspierające pracowników w rozwoju, takie jak: warsztaty i spotkania prowadzone przez trenerów wewnętrznych i HR Advisors, indywidualne sesje coachingowe dla menedżerów, parent coaching, webinaria merytoryczne, wspierające efektywność programów rozwojowych, szkolenia NBP z rozpoznawania nowych zabezpieczeń znaków pieniężnych.

Zarządzanie relacjami z pracownikami

W czerwcu 2015 roku przeprowadzono wśród pracowników Deutsche Bank w Polsce kolejne badanie opinii pracowniczej. Badanie koncentrowało się głównie na tym, jak pracownicy postrzegają wartości i kierują się nimi w pracy. Po otrzymaniu wyników badania zorganizowane zostały spotkania wyższej kadry kierowniczej z pracownikami w celu rozmowy na temat uzyskanych wyników i wypracowania inicjatyw, których wdrożenie umożliwiło zaadresowanie głównych obszarów do zmiany. W Deutsche Bank stale są realizowane inicjatywy mające na celu wzmacnianie postaw zgodnych z wartościami korporacyjnymi, a także podnoszenie zaangażowania pracowników.

W listopadzie 2015 roku został zorganizowany już po raz szósty Tydzień Różnorodności (Diversity Week) – jest to globalna inicjatywa, która podkreśla znaczenie tolerancji i otwartości na różnorodność w kulturze organizacji. Tematem przewodnim Diversity Week był wpływ różnorodności na efektywność. W trakcie inicjatywy zostało zrealizowanych 15 wydarzeń, m.in. warsztatów, spotkań, konkursów. Wzięła w nich udział rekordowa liczba 2516 pracowników.

Polityka w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń

Informacje jakościowe

Informacje dotyczące procesu decyzyjnego stosowanego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, a także liczbę posiedzeń organizowanych w danym roku obrachunkowym przez organ zarządzający pełniący nadzór nad wynagrodzeniami, w tym – w stosownych przypadkach – informacje na temat składu i zakresu zadań Komisji ds. Wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, z którego usług skorzystano przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, oraz roli odpowiednich zainteresowanych stron.

Zgodnie z Uchwałą nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku w 2012 roku Deutsche Bank Polska S.A. (dalej zwany „Bankiem”) wdrożył przy współpracy zewnętrznego konsultanta – firmy Ernst & Young Polska – a Rada Nadzorcza zatwierdziła Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Deutsche Bank Polska S.A. (dalej zwaną „Polityką”), które kształtują i mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Wszystkie stanowiska w Banku zostały przeanalizowane pod kątem głównych ryzyk podlegających zarządzaniu w Banku i na tej podstawie zostały wyłonione stanowiska kierow-

nicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Wykaz stanowisk kierowniczych, które mają istotny wpływ na profil ryzyka, został zaakceptowany przez Radę Nadzorczą i stanowi załącznik nr 3 do ww. Polityki.

W 2012 roku na podstawie §6 Uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego został powołany w Banku Komitet ds. Wynagrodzeń. Komitet ds. Wynagrodzeń jest ciałem doradczym Rady Nadzorczej, a członkowie Komitetu wykonują swoje kompetencje na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych.

W 2015 roku dokonano aktualizacji Polityki w związku z koniecznością spełnienia wymogów regulacyjnych będących następstwem:

a) wdrożenia w Banku Zasad Ładu Korporacyjnego;

W wyniku wdrożenia Zasad Ładu Korporacyjnego zostały wprowadzone do Polityki zapisy dotyczące:

- wynagrodzenia za pracę oraz innych świadczeń,
- źródeł finansowania wypłat wynagrodzenia zmiennego,
- zdefiniowania zakresu odpowiedzialności organów sprawujących nadzór nad polityką wynagradzania w Banku.

W konsekwencji wprowadzenia ww. zmian Polityka zmiennych składników wynagrodzeń została przekształcona w Politykę stałych i zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym Członków Zarządu, w Deutsche Bank Polska S.A.

b) zmian wprowadzonych do ustawy Prawo bankowe przez ustawę o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

W zakresie polityki wynagradzania ustawa stanowi między innymi, iż stosowana przez Bank polityka wynagradzania obejmuje także jego podmioty zależne oraz uwzględnia politykę wynagrodzeń podmiotu dominującego w stosunku do Banku.

Ponadto cyklicznej weryfikacji poddana została lista osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku w skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodził:

- 1) Pan Peter Tils,
- 2) Pan dr Hubert A. Janiszewski,
- 3) Pan Pedro Larena.

Do zadań Komitetu należy:

- ustalanie warunków zatrudnienia Członków Zarządu określonych w umowie o pracę, kontrakcie menedżerskim lub innej umowie;
- wydawanie opinii na temat obowiązującego w Banku systemu wynagrodzeń, w tym w szczególności monitorowanie wysokości i składników wynagrodzeń;
- monitorowanie i wydawanie opinii na temat Polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Deutsche Bank Polska S.A., kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzy-

- kiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku oraz interes udziałowców Banku;
- opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Deutsche Bank Polska S.A. z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń odbywają się nie rzadziej niż raz w roku. Posiedzenia Komitetu mogą być zwołane przez Przewodniczącego Komitetu lub z inicjatywy Członka Rady Nadzorczej oraz na wniosek Zarządu Banku. W 2015 roku odbyły się cztery posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń.

Informacje na temat powiązania między wynagrodzeniem a wynikami

Deutsche Bank Polska S.A. realizuje lokalną politykę wynagradzania z uwzględnieniem oraz w połączeniu z polityką wynagrodzeń Grupy DB celem spójnego zarządzania ryzykiem Grupy DB i ograniczeniem konfliktu interesów.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze Deutsche Bank Polska S.A. wspiera ostrożne i stabilne zarządzanie ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz w sposób szczególny dba o długoterminowe dobro Banku, interes akcjonariuszy, inwestorów i jego udziałowców.

Całkowite wynagrodzenie jest podzielone na składniki stałe i zmienne. Stałe składniki winny stanowić na tyle dużą część łącznego wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej Polityki zmiennych składników wynagrodzenia.

Podstawą do określenia wysokości wynagrodzenia zmiennego jest ocena efektów pracy każdej osoby objętej Polityką oraz danej jednostki organizacyjnej z uwzględnieniem 3-letniego horyzontu oraz wyników Banku. Do oceny indywidualnych efektów pracy stosuje się kryteria finansowe oraz niefinansowe z uwzględnieniem poziomu ryzyka związanego z tymi efektami. Kryteria te powinny być obiektywne i uwzględniać jakość zarządzania Bankiem oraz długoterminowe aspekty działania i sposób realizacji celów strategicznych. Przy czym wynagrodzenie zmienne kierowników komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem i sprawy kadrowe jest niezależne od wyników gospodarczych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Wypłata wynagrodzenia zmiennego jest finansowana i wypłacana ze środków Banku i jest niezależna od wyników podmiotu dominującego Banku lub grupy, do której należy Bank.

Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń

Wysokość zmiennej części wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze zależy od wyników ich oceny indywidualnej, wyników jednostki organizacyjnej i wyników całego Banku. Indywidualna ocena dokonywana jest w oparciu o obowiązujący w Banku proces oceny pracowniczej. Wysokość części zmiennej wynagrodzenia corocznie jest przedmiotem analizy Komitetu ds. Wynagrodzeń, pełniącego funkcję konsultacyjno-doradczą dla Rady Nadzorczej.

Co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze wymienione w załączniku nr 3 pkt. 1 do Polityki, o szczególnie istotnym wpływie na profil ryzyka Banku, stanowi zachętę do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku i wypłacane jest w instrumentach finansowych, przy czym osoby objęte Polityką nie mogą być tych instrumentów wcześniej, niż wynika to z zasad określonych przez Bank.

Co najmniej 40% wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze wymienione w załączniku nr 3 pkt. 1 do Polityki, o szczególnie istotnym wpływie na profil ryzyka Banku, wypłacane jest po zakończeniu okresu oceny, za jaki to wynagrodzenie przysługuje, przy czym wypłata jest odroczone w trzech równych transzach przez trzy kolejne lata następujące rok po przypisaniu nagrody uznaniowej.

Możliwość realizacji odroczonej płatności w danym roku jest uzależniona od spełnienia między innymi następujących kryteriów:

- osiągnięcia przez Bank zysku za poprzedni rok,
- pozytywnej oceny efektów pracy danej osoby zajmującej stanowisko kierownicze uwzględniającej 3-letni horyzont.

Informacje ilościowe

Przedmiotowa analiza obejmuje wszystkie osoby objęte Polityką stałych i zmiennych składników wynagrodzeń, w tym Członków Zarządu, w Deutsche Bank Polska S.A. w rozumieniu Uchwały nr 258/2011 mające szczególnie istotny i istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Wykaz stanowisk kierowniczych objętych Polityką zawiera załącznik nr 3 do Polityki.

Zbiorcza informacja ilościowa dotycząca wynagrodzenia pracowników Deutsche Bank Polska S.A. objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń, wypłaconego w 2015 roku, z podziałem na linie biznesowe

Linia biznesowa	Wynagrodzenie całkowite (stałe + zmienne*)
w tys. PLN	
Bankowość detaliczna i biznesowa	4 828
Bankowość korporacyjna	11 801
Zarządzanie Bankiem	13 648
Razem	30 277

* Część wynagrodzenia zmiennego przyznanego za rok 2014 i wypłaconego w 2015 roku w formie gotówki i w formie instrumentów finansowych oraz:
— pierwsza transza odroczonej gotówki i pierwsza transza odroczonego wynagrodzenia w formie instrumentów finansowych za rok 2013 wypłaconego w roku 2015,
— druga transza odroczonej gotówki i druga transza odroczonego wynagrodzenia w formie instrumentów finansowych za rok 2012 wypłaconego w 2015 roku,
— wynagrodzenie wynikające z programu płatności w formie akcji i nagród pieniężnych opartych na akcjach Grupy DB AG za rok 2011.

Zbiorcza informacja ilościowa dotycząca wynagrodzenia pracowników Deutsche Bank Polska S.A. objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń, wypłaconego w 2015 roku

w tys. PLN	Zarząd Banku	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze
Liczba osób (liczba etatów)	9	34*
Wynagrodzenie stałe	7 273	12 611
Wynagrodzenie zmienne**	6 264	4 129
Razem	13 537	16 740

* Dwie osoby zatrudnione do 31.12.2015 roku.

** Część wynagrodzenia zmiennego przyznanego za rok 2014 i wypłaconego w 2015 roku w formie gotówki i w formie instrumentów finansowych oraz:

- pierwsza transza odroczonej gotówki i pierwsza transza odroczonego wynagrodzenia w formie instrumentów finansowych za rok 2013 wypłaconego w roku 2015,
- druga transza odroczonej gotówki i druga transza odroczonego wynagrodzenia w formie instrumentów finansowych za rok 2012 wypłaconego w 2015 roku,
- wynagrodzenie wynikające z programu płatności w formie akcji i nagród pieniężnych opartych na akcjach Grupy DB AG za rok 2011.

Zbiorcza informacja ilościowa dotycząca wynagrodzenia zmiennego pracowników Deutsche Bank Polska S.A. objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń, przyznanego za 2015 rok, w podziale na świadczenia pieniężne oraz instrumenty finansowe

w tys. PLN	Zarząd Banku	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze
Wynagrodzenie zmienne w formie gotówki*	1 982	3 029
Wynagrodzenie zmienne w formie instrumentów finansowych**	1 982	181
Razem	3 964	3 210

* Część wynagrodzenia zmiennego za rok 2015 przyznanego w formie gotówki.

** Część wynagrodzenia zmiennego za rok 2015 przyznanego w formie instrumentów finansowych.

Wartość jednostek odroczonej jest szacowana w dniu przypisania (wyliczone na dzień 31 grudnia 2015 roku), natomiast ostateczna ich wartość na potrzeby realizacji transz z tego tytułu jest obliczana na podstawie zatwierdzonego sprawozdania finansowego w roku, w którym realizowana jest transza. Decyzję w sprawie obliczania wartości jednostek odroczonej podejmuje Komitet ds. Wynagrodzeń.

Zbiorcza informacja ilościowa dotycząca wynagrodzenia pracowników Deutsche Bank Polska S.A. objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń z odroczoną wypłatą, z podziałem na część już przysługującą i jeszcze nieprzysługującą

w tys. PLN	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska	
	Zarząd Banku	kierownicze
Wynagrodzenie zmienne odroczone – przysługujące*	2 186	281
Wynagrodzenie zmienne odroczone – jeszcze nieprzysługujące**	5 756	758
Razem	7 942	1 039

- * W skład pozycji wchodzi:
- część wynagrodzenia zmiennego przyznana za rok 2012 (druga transza odroczonej gotówki oraz druga transza odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych za rok 2012 wypłacone w 2015 roku),
 - część wynagrodzenia zmiennego przyznana za rok 2013 (pierwsza transza odroczonej gotówki oraz pierwsza transza odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych za rok 2013 wypłacone w 2015 roku).
- ** W skład pozycji wchodzi:
- część wynagrodzenia zmiennego nieprzyznana za rok 2012 (trzecia transza odroczonej gotówki oraz trzecia transza odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych),
 - część wynagrodzenia zmiennego nieprzyznana za rok 2013 (dwie transze odroczonej gotówki oraz dwie transze odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych),
 - część wynagrodzenia zmiennego nieprzyznana za rok 2014 (trzy transze odroczonej gotówki oraz trzy transze odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych).

Zbiorcza informacja ilościowa dotycząca wynagrodzenia pracowników Deutsche Bank Polska S.A. objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń z odroczoną wypłatą, wypłaconego w 2015 roku

w tys. PLN	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska	
	Zarząd Banku	kierownicze
Wynagrodzenie zmienne odroczone za 2012 oraz 2013 rok*	2 186	281
Program płatności w formie akcji i nagród pieniężnych**	781	-
Razem	2 967	281

- * W skład pozycji wchodzi:
- druga transza odroczonej gotówki oraz druga transza odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych za rok 2012 wypłacona w 2015 roku,
 - pierwsza transza odroczonej gotówki oraz pierwsza transza odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych za rok 2013 wypłacona w 2015 roku.
- ** wynagrodzenie wynikające z programu płatności w formie akcji i nagród pieniężnych opartych na akcjach Grupy DB AG za rok 2011.

W 2015 roku w Deutsche Bank Polska S.A. została zrealizowana jedna płatność związana z zakończeniem stosunku pracy przez osobę objętą Polityką w wysokości 126,25 tys. PLN.

W 2015 roku w Deutsche Bank Polska S.A. nie było płatności związanych z podjęciem zatrudnienia przez osoby objęte Polityką.

W okresie sprawozdawczym nie dokonywano zmniejszania wynagrodzenia zmiennego przyznanego na podstawie Polityki zmiennych składników wynagrodzeń w ramach korekty o wynik.

W 2015 roku łączne wynagrodzenie żadnej z osób zatrudnionych w Deutsche Bank Polska S.A. nie przekroczyło kwoty 1 mln EUR.

Spoleczna odpowiedzialność biznesu

W zakresie działalności na rzecz społecznej odpowiedzialności biznesu w 2015 roku Deutsche Bank kontynuował swoje zaangażowanie na rzecz promocji sztuki i muzyki, wspierając wiele inicjatyw kulturalnych. Spośród działań w zakresie CSR warto wspomnieć o ponownie podjętym przez Deutsche Bank mecenacie wystawy zrealizowanej przez Stowarzyszenie Artystów Niepełnosprawnych „Nasza Galeria”, a także w zakresie działalności na rzecz społecznej odpowiedzialności biznesu w 2015 roku. Grupa w dalszym ciągu realizowała także projekt finansowego wsparcia Fundacji „Malwa” w budowie Warszawskiego Ośrodka dla Osób Upośledzonych Umysłowo. Deutsche Bank Polska kontynuował również współpracę z Warszawskim Instytutem Bankowości przy projekcie „Bakcyl”, w ramach którego wolontariusze z banków uczą finansów w praktyce gimnazjalistów z wybranych szkół. Założenia projektu oparte są na współdziałaniu całego sektora bankowego w Polsce w celu wzmocnienia wizerunku banków jako instytucji zaufania publicznego, wspierających ideę zrównoważonego rozwoju oraz mających swój wkład w podnoszenie poziomu wiedzy finansowej młodego pokolenia.

Grupa Deutsche Bank w Polsce kontynuowała także wieloletnie zaangażowanie na rzecz promocji sztuki i muzyki, wspierając wiele inicjatyw kulturalnych.

W 2015 roku we współpracy z Zachętą – Narodową Galerią Sztuki odbyła się siódma edycja konkursu „Spojrzenia – Nagroda Deutsche Bank”. Jest to obecnie jedno z najważniejszych wydarzeń na scenie polskiej sztuki współczesnej. Konkurs pozwala wyłonić najciekawsze postawy artystyczne spośród młodych twórców. Wystawę konkursową (7 września – 15 listopada 2015) obejrzało ponad 20 000 widzów. Uroczysta gala odbyła się 22 października w gmachu Zachęty. Międzynarodowe jury VII edycji konkursu, pod przewodnictwem Kęstutisa Kuizinasasa, uznało, że najbardziej interesującą artystką młodej polskiej sceny sztuki ostatnich dwóch lat jest Iza Tarasewicz. Zwycięzczyni otrzymała nagrodę o równowartości 15 tys. euro. Drugą nagrodę – trzymiesięczny pobyt studyjny w Villa Romana we Florencji – zdobyła Ada Karczmarczyk. Jury doceniło przede wszystkim oryginalność artystki, jej energię i odwagę w łączeniu różnych porządków kultury współczesnej.

Deutsche Bank Polska S.A. był też partnerem wielu prestiżowych wydarzeń biznesowych. Po raz drugi został partnerem konkursu „Dziennika Gazety Prawnej” Wizjonerzy, w ramach którego nagradzane są wiodące postaci polskiego i międzynarodowego biznesu. Nagrody zostały wręczone podczas Europejskiego Forum Nowych Idei w Sopocie. Bank został też partnerem strategicznym konkursu Polish Masters of Business, którego ideą jest docenienie i nagrodzenie najdynamiczniej rozwijających się firm sektora MSP w Polsce. Do rywalizacji o tytuł stanęło 140 najlepszych małych i średnich przedsiębiorstw z całego kraju.

STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA

Struktura własnościowa

Na dzień 31 grudnia 2015 roku jedynym Akcjonariuszem Banku był Deutsche Bank AG z siedzibą we Frankfurcie nad Menem, który zgodnie z posiadanymi przez Bank informacjami posiadał 100,00% udziału w kapitale zakładowym i głosach na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Właściciel akcji	Liczba posiadanych akcji	Udział posiadanych akcji w kapitale zakładowym	Liczba głosów na WZ	Udział w ogólnej liczbie głosów na WZ
Deutsche Bank AG	2 651 449 384	100%	2 651 449 384	100%

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

(podpis)

Krzysztof Kalicki
Prezes Zarządu

(podpis)

Leszek Niemycki
Wiceprezes Zarządu

(podpis)

Zbigniew Bętkowski
Członek Zarządu

(podpis)

Piotr Gemra
Członek Zarządu

(podpis)

Tomasz Kowalski
Członek Zarządu

(podpis)

Łukasz Barwicki
Członek Zarządu

(podpis)

Kamil Kuźmiński
Członek Zarządu

(podpis)

Piotr Olendski
Członek Zarządu

(podpis)

Magdalena Rogalska
Członek Zarządu

Warszawa, dnia 10 czerwca 2016 roku

03 -

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Skonsolidowany rachunek zysków i strat – 71

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów – 71

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – 72

Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym – 72

Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych – 73

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego – 74

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok 2015 i 2014

w tys. PLN	Nota	01.01.2015 r. –	01.01.2014 r. –
		– 31.12.2015 r.	– 31.12.2014 r.
Przychody z tytułu odsetek	[3]	938 912	1 029 219
Koszty z tytułu odsetek	[4]	(222 601)	(313 353)
Wynik z tytułu odsetek		716 311	715 866
Przychody z tytułu prowizji	[5]	358 163	372 357
Koszty z tytułu prowizji	[6]	(78 027)	(80 565)
Wynik z tytułu prowizji		280 136	291 792
Przychody z dywidend		13	30
Wynik z instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji	[7]	128 948	173 517
Wynik na sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	[8]	2 717	734
Pozostałe przychody operacyjne	[9]	8 991	4 640
Pozostałe przychody operacyjne netto		140 669	178 921
Odписy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	[10]	(124 287)	(144 194)
Ogólne koszty administracyjne	[11]	(759 970)	(648 791)
Amortyzacja	[12]	(31 526)	(33 242)
Pozostałe koszty operacyjne	[13]	(17 857)	(6 187)
Koszty operacyjne		(933 640)	(832 414)
Wynik na działalności operacyjnej		203 476	354 165
Zysk przed opodatkowaniem		203 476	354 165
Podatek dochodowy	[14]	(45 520)	(76 933)
Zysk za okres		157 956	277 232
– przypadający na akcjonariuszy Banku		157 956	277 232
– przypadający na udziały niekontrolujące		-	-

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok 2015 i 2014

w tys. PLN	01.01.2015 r. –	01.01.2014 r. –
	– 31.12.2015 r.	– 31.12.2014 r.
Zysk netto za okres	157 956	277 232
Inne całkowite dochody, w tym:	30 084	1 679
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do wyniku finansowego	-	-
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do wyniku finansowego w późniejszym terminie:	30 084	1 679
– Wynik z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	37 114	2 481
– Podatek odroczone od papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(7 069)	(456)
– Inne składniki całkowitych dochodów	39	(346)
Całkowite dochody ogółem	188 040	278 911
– przypadające na akcjonariuszy Banku	188 040	278 911
– przypadający na udziały niekontrolujące	-	-

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku

Aktywa

w tys. PLN	Nota	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Kasa, środki w Banku Centralnym	[16]	903 794	1 543 105
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	[17]	995 936	756 325
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	[18]	29 660 207	28 240 769
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	[19]	340 221	1 648 880
Inwestycyjne aktywa finansowe	[20]	5 769 466	3 779 815
Rzeczowe aktywa trwałe	[21]	41 823	40 872
Wartości niematerialne	[22]	89 556	79 020
Należności z tytułu podatku dochodowego	[24]	-	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	[23]	11 484	28 496
Inne aktywa	[25]	171 911	171 336
Aktywa razem		37 984 398	36 288 618

Zobowiązania

w tys. PLN	Nota	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Zobowiązania wobec innych banków	[26]	16 188 097	15 235 442
Zobowiązania wobec Klientów	[27]	16 879 623	16 195 768
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	[28]	116 590	218 281
Rezerwy	[29]	34 786	6 051
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	[30]	9 035	7 176
Inne zobowiązania	[31]	290 613	348 185
Zobowiązania podporządkowane	[32]	235 521	235 622
Zobowiązania razem		33 754 265	32 246 525

Kapitał własny

w tys. PLN	Nota	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Kapitał akcyjny	[33]	2 651 449	2 651 449
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	[34]	525 366	525 366
Kapitał z aktualizacji wyceny	[34]	30 196	112
Zyski zatrzymane	[34]	1 023 122	865 166
Kapitał własny razem		4 230 133	4 042 093
Zobowiązania i kapitał własny razem		37 984 398	36 288 618

Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Zmiany w okresie od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku

w tys. PLN	Kapitał akcyjny	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Stan na 1 stycznia 2015 roku	2 651 449	525 366	112	865 166	4 042 093
Emisja akcji	-	-	-	-	-
Inne zwiększenia	-	-	-	-	-
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto	-	-	30 045	-	30 045
Pozostałe kapitały z aktualizacji wyceny	-	-	39	-	39
Wynik roku bieżącego	-	-	-	157 956	157 956
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	-
Saldo na 31 grudnia 2015 roku	2 651 449	525 366	30 196	1 023 122	4 230 133

Zmiany w okresie od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku

w tys. PLN	Kapitał ze sprzedaży akcji		Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
	Kapitał akcyjny	powyżej wartości nominalnej			
Stan na 1 stycznia 2014 roku	1 837 529	525 366	(1 567)	1 437 536	3 798 864
Emisja akcji	813 920	-	-	-	813 920
Eliminacja kapitałów przejętego banku na dzień połączenia	-	-	-	(813 920)	(813 920)
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto	-	-	2 025	-	2 025
Pozostałe kapitały z aktualizacji wyceny	-	-	(346)	-	(346)
Wynik roku bieżącego	-	-	-	277 232	277 232
Dywidendy wypłacone	-	-	-	(35 682)	(35 682)
Stan na 31 grudnia 2014 roku	2 651 449	525 366	112	865 166	4 042 093

Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

w tys. PLN	Nota	01.01.2015 r. –	01.01.2014 r. –
		– 31.12.2015 r.	– 31.12.2014 r.
Działalność operacyjna			
Zysk netto		157 956	277 232
Korekty		1 492 397	3 458 996
Niezrealizowane zyski (straty) z tytułu różnic kursowych		-	-
Amortyzacja		31 526	33 242
Odsetki od kredytów/pożyczek od innych banków		5 589	10 924
Zyski (straty) z działalności inwestycyjnej		(981)	(3 940)
Podatek dochodowy (z rachunku zysków i strat)		45 520	76 933
Podatek dochodowy zapłacony		(33 716)	(45 400)
Zmiana stanu lokat oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom		(123 762)	(177 942)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 308 659	1 585 945
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych		146 462	630 619
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych Klientom		(1 419 438)	(1 702 984)
Zmiana stanu innych aktywów		(575)	12 544
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków		977 794	1 259 289
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		(101 691)	149 279
Zmiana stanu zobowiązań wobec Klientów		683 855	1 605 969
Zmiana stanu rezerw		28 735	(1 541)
Zmiana stanu innych zobowiązań		(57 634)	26 059
Inne korekty		2 054	-
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		1 650 353	3 736 228
Działalność inwestycyjna			
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(47 151)	(19 874)
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		14	4 689
Nabycie udziałów		-	-
Otrzymane dywidendy		13	30
Inne wydatki inwestycyjne		(223 576 810)	(94 703 528)
Wykup i wpływy odsetek z aktywów inwestycyjnych		221 480 847	91 376 440
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną		(2 143 087)	(3 342 243)
Działalność finansowa			
Zaciągnięte kredyty		102 350	188 514
Zapłacone odsetki		(5 589)	(10 924)
Dywidendy wypłacone		-	(35 682)
Spląty kredytów		(127 489)	(106 290)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(30 728)	35 618
Zwiększenie/(zmniejszenie) środków pieniężnych netto		(523 462)	429 603
Środki pieniężne na początek okresu	[16]	2 116 890	1 687 287
Środki pieniężne na koniec okresu	[16]	1 593 428	2 116 890

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

- [1] Informacje ogólne o Grupie Kapitałowej – 75
- [2] Znaczące zasady rachunkowości – 76
- [3] Przychody z tytułu odsetek – 98
- [4] Koszty z tytułu odsetek – 99
- [5] Przychody z tytułu prowizji – 99
- [6] Koszty z tytułu prowizji – 99
- [7] Wynik z instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji – 100
- [8] Wynik na sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży – 100
- [9] Pozostałe przychody operacyjne – 100
- [10] Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych – 100
- [11] Ogólne koszty administracyjne – 101
- [12] Amortyzacja – 101
- [13] Pozostałe koszty operacyjne – 101
- [14] Podatek dochodowy – 102
- [15] Zysk na jedną akcję – 102
- [16] Kasa, operacje z Bankiem Centralnym – 102
- [17] Należności od banków – 103
- [18] Kredyty i pożyczki udzielone Klientom – 103
- [19] Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – 105
- [20] Inwestycyjne aktywa finansowe – 106
- [21] Rzeczowe aktywa trwałe – 107
- [22] Wartości niematerialne – 108
- [23] Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego – 108
- [24] Należności z tytułu podatku dochodowego – 109
- [25] Inne aktywa – 109
- [26] Zobowiązania wobec innych banków – 110
- [27] Zobowiązania wobec Klientów – 110
- [28] Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – 111
- [29] Rezerwy – 112
- [30] Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego – 112
- [31] Inne zobowiązania – 113
- [32] Zobowiązania podporządkowane – 113
- [33] Kapitał akcyjny jednostki dominującej – 114
- [34] Pozostałe kapitały – 115
- [35] Wartość godziwa – 115
- [36] Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe – 118
- [37] Aktywa stanowiące zabezpieczenie – 119
- [38] Leasing operacyjny – 119
- [39] Gotówka i jej ekwiwalenty – 120
- [40] Wynagrodzenia Zarządu, Rady Nadzorczej i personelu – 120
- [41] Transakcje z jednostkami powiązаныmi – 121
- [42] Zdarzenia po dacie bilansowej – 123
- [43] Ryzyko kredytowe – 124
- [44] Zarządzanie ryzykiem rynkowym oraz płynności – 143
- [45] Zarządzanie kapitałem własnym – 154
- [46] Polityka w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń – 158

1. Informacje ogólne o Grupie Kapitałowej

W skład Grupy Kapitałowej Deutsche Bank Polska S.A. (Grupa) wchodzi Deutsche Bank Polska S.A. (Bank), jako jednostka dominująca, oraz DB Securities S.A., jako podmiot zależny o znaczeniu strategicznym dla Banku, którego działalność jest komplementarna w stosunku do statutowego zakresu działania Banku. Jednostką dominującą oraz jednostką dominującą najwyższego szczebla dla Banku jest Deutsche Bank AG, który sporządza sprawozdanie skonsolidowane na poziomie Grupy DB AG (Grupa DB AG).

Deutsche Bank Polska S.A. – podmiot dominujący

Nazwa banku: Deutsche Bank Polska S.A. (dawniej Deutsche Bank PBC S.A.)
Siedziba: al. Armii Ludowej 26, 00-609 Warszawa
PKD: 6419 Z
Rejestracja: Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy,
KRS 0000022493

Deutsche Bank PBC S.A. (Bank) został utworzony Decyzją Nr 62 Prezesa Narodowego Banku Polskiego w sprawie utworzenia Banku Współpracy Regionalnej Spółka Akcyjna w Krakowie z dnia 26 lipca 1991 roku. Bank został zarejestrowany w KRS 23 czerwca 2001 roku w Krakowie przez Sąd Rejonowy dla Krakowa–Śródmieścia, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego jako Bank Współpracy Regionalnej S.A. w Krakowie.

W dniu 31 stycznia 2014 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy dokonał wpisu połączenia Deutsche Bank Polska S.A. oraz Deutsche Bank PBC S.A. Od dnia 1 lutego 2014 roku Bank kontynuuje działalność w ramach połączonej struktury jako Deutsche Bank Polska S.A. (dawniej Deutsche Bank PBC S.A., dalej „Bank”).

Na dzień 31 grudnia 2015 roku, jak i na koniec roku poprzedniego jednostką dominującą dla jednostki dominującej był Deutsche Bank AG z siedzibą we Frankfurcie nad Menem, który jest jednostką dominującą najwyższego szczebla.

W okresie objętym sprawozdaniem i do dnia podpisania sprawozdania w skład Zarządu jednostki dominującej wchodził:

- Krzysztof Kalicki – Prezes Zarządu,
- Leszek Niemycki – Wiceprezes Zarządu,
- Zbigniew Bętkowski – Członek Zarządu,
- Piotr Gemra – Członek Zarządu,
- Tomasz Kowalski – Członek Zarządu,
- Radosław Kudła – Członek Zarządu – do dnia 4 kwietnia 2016 roku,
- Łukasz Barwicki – Członek Zarządu – od dnia 4 kwietnia 2016 roku,
- Kamil Kuźmiński – Członek Zarządu,
- Piotr Olendki – Członek Zarządu,
- Magdalena Rogalska – Członek Zarządu.

Przedmiotem działalności Banku zgodnie ze statutem jest wykonywanie – w obrocie krajowym i zagranicznym – czynności bankowych oraz – w granicach dopuszczalnych prawem – innych czynności dla osób fizycznych i prawnych, a także dla spółek i innych organizacji gospodarczych nieposiadających osobowości prawnej oraz organizacji międzynarodowych. Bank prowadzi działalność również w zakresie bankowości inwestycyjnej.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

Do zakresu działania Banku zgodnie ze statutem należy w szczególności:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- prowadzenie innych rachunków bankowych,

- przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych,
- wykonywanie operacji czekowych i wekslowych,
- nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- udzielanie poręczeń i gwarancji bankowych,
- wykonywanie czynności obrotu dewizowego,
- przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- emitowanie bankowych papierów wartościowych oraz dokonywanie obrotu bankowymi papierami wartościowymi,
- wykonywanie czynności zleconych związanych z emisją papierów wartościowych,
- wykonywanie terminowych operacji finansowych,
- wykonywanie czynności bankowych na zlecenie innych banków.

Deutsche Bank Polska S.A. prowadzi także działalność maklerską w ramach wyodrębnionej jednostki organizacyjnej Biura Maklerskiego oraz jako agent firmy inwestycyjnej DB SECURITIES S.A. Działalność maklerska Deutsche Bank Polska S.A. polega w szczególności na przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń nabycia oraz zbycia instrumentów finansowych, oferowaniu instrumentów finansowych, doradztwie inwestycyjnym w zakresie obrotu papierami wartościowymi oraz zarządzaniu portfelami instrumentów finansowych na zlecenie.

DB Securities S.A. – podmiot zależny

Na dzień bilansowy Bank posiadał 100% udziałów w spółce zależnej – DB Securities S.A. i obejmuje ją konsolidacją według metody pełnej.

Przedmiotem działalności DB Securities S.A., zgodnie z udzielonym zezwoleniem Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (zezwolenie otrzymano 7 sierpnia 2001 roku), jest w szczególności:

- oferowanie papierów wartościowych w obrocie pierwotnym lub pierwszej ofercie publicznej,
- nabywanie lub zbywanie papierów wartościowych na cudzy rachunek,
- prowadzenie rachunków papierów wartościowych oraz rachunków pieniężnych służących do ich obsługi,
- pośrednictwo w nabywaniu lub zbywaniu papierów wartościowych będących w obrocie na zagranicznych rynkach regulowanych,
- podejmowanie czynności faktycznych i prawnych związanych z obsługą towarzystw funduszy inwestycyjnych, funduszy inwestycyjnych, towarzystw emerytalnych i funduszy emerytalnych,
- dokonywanie czynności związanych z obrotem prawami majątkowymi.

2. Znaczące zasady rachunkowości

a) Oświadczenie o zgodności

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Deutsche Bank Polska S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, i innymi obowiązującymi przepisami.

Rok obrotowy obejmuje okres 12 miesięcy, kończących się 31 grudnia.

Niniejsze sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 10 czerwca 2016 roku. Ostateczne zatwierdzenie sprawozdania zostanie dokonane przez Walne Zgromadzenie.

b) Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności w niezmiernie istotnym zakresie w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

c) Podstawy sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za okres od 1 stycznia 2015 do 31 grudnia 2015 roku zostało sporządzone w złotych polskich (PLN) w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

W sprawozdaniu finansowym zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Grupa nie dokonała istotnych zmian zasad rachunkowości w stosunku do zasad przyjętych w poprzednim okresie. Polityka rachunkowości Banku uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji.

Sprawozdanie finansowe nie uwzględnia zmian standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym. Grupa nie skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania tych standardów i interpretacji.

Zamieszczone poniżej nowe standardy, zmiany do standardów i interpretacje nie są jeszcze obowiązujące dla okresów rocznych kończących się 31 grudnia 2015 roku i nie zostały zastosowane w sprawozdaniu finansowym. Grupa ma zamiar zastosować je dla okresów, dla których są obowiązujące po raz pierwszy.

Standardy i interpretacje zatwierdzone przez UE

Zastosowane nowe i zmienione standardy i interpretacje

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zastosowano po raz pierwszy następujące nowe i zmienione standardy i interpretacje, które weszły w życie od 1 stycznia 2015 roku:

1. Roczne zmiany MSSF 2011-2013

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2013 roku „Roczne zmiany MSSF 2011-2013”, które zmieniają cztery standardy. Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu i wycenie oraz zmiany terminologiczne i edycyjne.

2. KIMSF 21 „Podatki i opłaty”

Interpretacja wyjaśnia ujmowanie księgowo zobowiązań do zapłaty opłat i podatków, które nie są podatkami dochodowymi. Zdarzeniem obligującym jest zdarzenie określone w przepisach prawa powodujące konieczność zapłaty podatku bądź opłaty. Sam fakt, że jednostka będzie kontynuować działalność w kolejnym okresie lub sporządza sprawozdanie zgodnie z zasadą kontynuacji działalności, nie tworzy konieczności rozpoznania zobowiązania. Te same zasady rozpoznawania zobowiązania dotyczą sprawozdań rocznych i sprawozdań śródrocznych. Zastosowanie interpretacji do zobowiązań z tytułu praw do emisji jest opcjonalne.

Opublikowane standardy i interpretacje, które jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa nie zdecydowała o wcześniejszym zastosowaniu następujących opublikowanych standardów, interpretacji lub poprawek do istniejących standardów przed ich datą wejścia w życie:

1. MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

MSSF 9 zastępuje MSR 39. Standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów.

MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących – model oczekiwanych strat kredytowych. Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmiennym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

W zakresie rachunkowości zabezpieczeń zmiany miały na celu ściślej dopasować rachunkowość zabezpieczeń do zarządzania ryzykiem.

Grupa zastosuje MSSF 9 po jego zatwierdzeniu przez Unię Europejską.

Grupa nie zakończyła analizy wpływu MSSF na sprawozdanie finansowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, MSSF 9 nie został jeszcze zatwierdzony przez Unię Europejską.

2. Plany określonych świadczeń: Składki pracowników – zmiany do MSR 19

Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w listopadzie 2013 roku i obowiązują w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 roku lub po tej dacie.

Zmiany pozwalają na rozpoznawanie składek wnoszonych przez pracowników jako zmniejszenie kosztów zatrudnienia w okresie, w którym praca jest wykonywana przez pracownika, zamiast przypisywać składki do okresów pracy, jeżeli kwota składki pracownika jest niezależna od stażu pracy.

Grupa zastosuje zmiany do MSR 19 od 1 stycznia 2016 roku.

3. Roczne zmiany MSSF 2010-2012

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2013 roku „Roczne zmiany MSSF 2010–2012”, które zmieniają siedem standardów. Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu oraz wycenie oraz zmiany terminologiczne i edycyjne. Zmiany obowiązują w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lutego 2015 roku lub po tej dacie.

Grupa zastosuje powyższe Roczne zmiany MSSF od 1 stycznia 2016 roku.

Grupa ocenia, że zastosowanie standardów nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

4. MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe”

Standard ten pozwala jednostkom, które sporządzają sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF po raz pierwszy (z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie), do ujmowania kwot wynikających z działalności o regulowanych cenach zgodnie z dotychczas stosowanymi zasadami rachunkowości. Dla poprawienia porównywalności z jednostkami, które stosują już MSSF i nie wykazują takich kwot, zgodnie z opublikowanym MSSF 14 kwoty wynikające z działalności o regulowanych cenach powinny podlegać prezentacji w odrębnej pozycji zarówno w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jak i w rachunku zysków i strat oraz sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów.

Grupa ocenia, że zastosowanie standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Decyzją Unii Europejskiej MSSF 14 nie zostanie zatwierdzony.

5. Zmiany do MSSF 11 dotyczące nabycia udziału we wspólnej działalności

Niniejsza zmiana do MSSF 11 wymaga od inwestora w przypadku, gdy nabywa on udział we wspólnej działalności będącej biznesem w rozumieniu definicji zawartej w MSSF 3 stosowania do nabycia swojego udziału zasad dotyczących rachunkowości połączeń biznesów zgodnie z MSSF 3 oraz zasad wynikających z innych standardów, chyba że są one sprzeczne z wytycznymi zawartymi w MSSF 11. Zmiana obowiązuje w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się z 1 stycznia 2016 roku.

Grupa zastosuje zmianę od 1 stycznia 2016 roku.

Grupa ocenia, że zastosowanie standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

6. Zmiany do MSR 16 i MSR 38 dotyczące amortyzacji

Zmiana wyjaśnia, że stosowanie metody amortyzacji bazującej na przychodach nie jest właściwe, ponieważ przychody generowane w działalności, która wykorzystuje dane aktywa, odzwierciedlają również czynniki inne niż konsumpcja korzyści ekonomicznych z danego aktywa.

Zmiana obowiązuje w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się z 1 stycznia 2016 roku.

Grupa zastosuje zmianę od 1 stycznia 2016 roku.

Grupa ocenia, że zastosowanie standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

7. MSSF 15 „Przychody z umów z Klientami”

MSSF 15 „Przychody z umów z Klientami” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 28 maja 2014 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku. lub po tej dacie.

Zasady przewidziane w MSSF 15 będą dotyczyć wszystkich umów skutkujących przychodami. Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w momencie transferu towarów lub usług na rzecz Klienta w wysokości ceny transakcyjnej. Wszelkie towary lub usługi sprzedawane w pakietach, które da się wyodrębnić w ramach pakietu, należy ujmować oddzielnie, ponadto wszelkie upusty i rabaty dotyczące ceny transakcyjnej należy co do zasady alokować do poszczególnych elementów pakietu. W przypadku, gdy wysokość przychodu jest zmienna, zgodnie z nowym standardem kwoty zmienne są zaliczane do przychodów, o ile istnieje duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości nie nastąpi odwrócenie ujęcia przychodu w wyniku przeszacowania wartości. Ponadto zgodnie z MSSF 15 koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z Klientem należy aktywować i rozliczać w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu.

Grupa zastosuje MSSF 15 od 1 stycznia 2018 roku.

Rzeczywisty wpływ zastosowania nowych zasad przez Grupę w chwili obecnej nie jest jeszcze możliwy do oszacowania.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego MSSF 15 nie został jeszcze zatwierdzony przez Unię Europejską.

8. Zmiany do MSR 16 i MSR 41 dotyczące upraw roślinnych

Niniejsze zmiany nie dotyczą działalności prowadzonej przez Grupę.

9. Zmiany do MSR 27 dotyczące metody praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych

Zmiana MSR 27 umożliwia stosowanie metody praw własności jako jednej z opcjonalnych metod ujmowania inwestycji w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Zmiany obowiązują w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się z 1 stycznia 2016 roku.

Grupa zastosuje zmianę od 1 stycznia 2016 roku.

Grupa ocenia, że zastosowanie standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

10. Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dotyczące sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami

Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia stanowią „biznes” (ang. business).

W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykaże pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę z wyłączeniem części stanowiącej udziały innych inwestorów.

Zmiany zostały opublikowane 11 września 2014 roku. Data obowiązywania zmienionych przepisów nie została ustalona przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Grupa zastosuje zmianę od dnia obowiązywania przepisów zgodnie z ustaleniami Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Grupa ocenia, że zastosowanie standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

11. Roczne zmiany MSSF 2012-2014

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała we wrześniu 2014 roku „Roczne zmiany MSSF 2012-2014”, które zmieniają cztery standardy: MSSF 5, MSSF 7, MSR 19 i MSR 34. Zmiany obowiązują w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2016 roku.

Grupa zastosuje powyższe „Roczne zmiany MSSF” od 1 stycznia 2016 roku.

Grupa ocenia, że zastosowanie standardów nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

12. Zmiany do MSR 1

W grudniu 2014 roku, w ramach prac związanych z tzw. inicjatywą dotyczącą ujawniania informacji, Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała poprawkę do MSR 1. Celem opublikowanej zmiany jest wyjaśnienie koncepcji istotności oraz wyjaśnienie, że jeżeli jednostka uzna, że dane informacje są nieistotne, wówczas nie powinna ich ujawniać, nawet jeżeli takie ujawnienie jest co do zasady wymagane przez inny MSSF. W zmienionym MSR 1 wyjaśniono, że pozycje prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz sprawozdaniu z wyniku i pozostałych całkowitych dochodów mogą być agregowane bądź dezagregowane w zależności od ich istotności. Wprowadzono również dodatkowe wytyczne odnoszące się do prezentacji sum częściowych w tych sprawozdaniach. Zmiany obowiązują w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2016 roku.

Grupa zastosuje powyższą zmianę od 1 stycznia 2016 roku.

Grupa ocenia, że zastosowanie standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

13. Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 dotyczące wyłączenia z konsolidacji jednostek inwestycyjnych

W grudniu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała tzw. poprawkę o ograniczonym zakresie. Poprawka do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 opublikowana pt. „Jednostki inwestycyjne: wyłączenia z konsolidacji” precyzuje wymagania dotyczące jednostek inwestycyjnych oraz wprowadza pewne ułatwienia.

Standard wyjaśnia, że jednostka powinna wyceniać w wartości godziwej przez wynik finansowy wszystkie swoje jednostki zależne, które są jednostkami inwestycyjnymi. Ponadto doprecyzowano, że zwolnienie ze sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jeżeli jednostka dominująca wyższego stopnia sporządza dostępne publicznie sprawozdania finansowe, dotyczy niezależnie od tego, czy jednostki zależne są konsolidowane, czy też wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 10 w sprawozdaniu jednostki dominującej najwyższego lub wyższego szczebla. Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2016 roku.

Grupa zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2016 roku.

Grupa ocenia, że zastosowanie standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego poprawki do MSSF nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

14. MSSF 16 „Leasing”

MSSF 16 „Leasing” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Nowy standard ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących leasingu. Wszystkie transakcje leasingu skutkują uzyskaniem przez leasingobiorcę prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązania z tytułu obowiązku zapłaty. Tym samym MSSF 16 znosi klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć: (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy dane aktywo jest niskiej wartości; oraz (b) amortyzację leasingowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania leasingowego w sprawozdaniu z wyników.

MSSF 16 w znaczącej części powtarza regulacje z MSR 17 dotyczące ujęcia księgowego leasingu przez leasingodawcę. W konsekwencji leasingodawca kontynuuje klasyfikację w podziale na leasing operacyjny i leasing finansowy oraz odpowiednio różnicuje ujęcie księgowe.

Grupa zastosuje zmianę od dnia obowiązywania przepisów zgodnie z ustaleniami Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Wpływ zastosowania nowych zasad przez Grupę nie został jeszcze oszacowany.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

15. Zmiany do MSR 12 dotyczące ujęcia aktywa z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat

Zmiana do MSR 12 wyjaśnia wymogi dotyczące ujęcia aktywa z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat związanych z instrumentami dłużnymi. Jednostka będzie zobligowana ująć aktywa z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat w sytuacji, gdy są one rezultatem dyskontowania przepływów pieniężnych związanych z instrumentem dłużnym z zastosowaniem rynkowej stopy procentowej; także wówczas, gdy zamierza utrzymywać dane instrumenty dłużne do terminu wymagalności, a w momencie otrzymania kwoty nominalnej nie będzie obowiązku zapłaty podatków. Korzyści ekonomiczne odzwierciedlone w aktywie z tytułu podatku odroczonego wynikają z możliwości uzyskania przez posiadacza ww. instrumentów przyszłych zysków (odwracając efekt dyskontowania) bez konieczności zapłaty podatków.

Zmiana obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie.

Grupa zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2017 roku.

Grupa nie ukończyła analizy wpływu zmian na sprawozdanie finansowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

16. Zmiany do MSR 7: Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji

Zmiana do MSR 7 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie. Jednostki będą zobowiązane ujawnić uzgodnienie zmian w zobowiązaniach wynikających z działalności finansowej.

Grupa zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2017 roku.

Grupa nie ukończyła analizy wpływu zmian na sprawozdanie finansowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

Zasady rachunkowości przedstawione poniżej zostały zastosowane dla wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w sprawozdaniu finansowym.

d) Konsolidacja

Jednostką zależną jest podmiot, nad którym Grupa posiada kontrolę, tj. w stosunku do którego Grupa ma zdolność kierowania jego polityką finansową i operacyjną poprzez posiadanie wszystkich praw do głosu na Walnym Zgromadzeniu, co w praktyce daje możliwość realnego wpływania na kluczowe decyzje dotyczące działalności podmiotu zależnego.

Jednostka zależna podlega pełnej konsolidacji od dnia przejęcia nad nią kontroli przez Grupę. Grupa przestaje konsolidować spółki zależne wraz z dniem ustania nad nimi kontroli. Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia.

Koszt przejęcia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany, powiększoną o koszty bezpośrednio związane z przejęciem. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów mniejszości. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt przejęcia jest niższy od wartości godziwej aktywów netto przejętej jednostki zależnej, różnicę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Wszelkie rozrachunki i niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane w procesie konsolidacji. Niezrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów.

e) Połączenia jednostek gospodarczych

W okresie objętym sprawozdaniem nie wystąpiło połączenie jednostek.

f) Wartości szacunkowe

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie co do wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku, pod warunkiem że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany, i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

Główne założenia/subiektywne oceny przyjęte przy dokonywaniu szacunków przez Grupę dotyczą przede wszystkim:

Utrata wartości aktywów finansowych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy na datę bilansową istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Aktywa finansowe lub grupa aktywów finansowych utraciła wartość, a straty z tytułu utraty wartości zostały poniesione wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje obiektywny dowód utraty wartości jako następstwo jednego lub większej ilości zdarzeń, które pojawiły się po początkowym rozpoznaniu aktywa („zdarzenie powodujące stratę”) i owo zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na szacowane przyszłe przepływy finansowe związane z pojedynczym składnikiem aktywa finansowego lub grupy aktywów finansowych. Przy czym nie jest konieczne zidentyfikowanie pojedynczego zdarzenia, które spowodowało utratę wartości. Raczej łączny efekt kilku zdarzeń może spowodować utratę wartości. Grupa osądza, czy istnieją oznaki obiektywnego dowodu utraty wartości jako rezultat jednego lub większej ilości zdarzeń, które wystąpiły po początkowym ujęciu aktywów.

W sytuacji, gdy istnieje obiektywny dowód, że strata z tytułu utraty wartości kredytów i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu została poniesiona, wielkość straty ustalana jest jako różnica między wartością księgową aktywów a bieżącą wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według efektywnej stopy zwrotu z aktywów finansowych w początkowym ujęciu. Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu zarówno wysokości, jak i momentów przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby. Ponadto dokonuje się testowania na danych historycznych celem porównania wartości rzeczywistych z szacunkami utraty wartości kredytów.

Zmiany wartości odpisów przy założeniu dwóch scenariuszy przedstawiają poniższe tabele (w mln PLN)

Nazwa scenariusza Czynniki	Kursy walut	Wartość zabezpieczeń	Jakość portfela	Wpływy
TWS_1 zakłócenie na rynku finansowym	wzrost kursów walut wobec PLN o 30%	spadek wartości zabezpieczeń: → o 5% nieruchomości → o 20% papierów wartościowych	bez zmian	
TWS_2 zakłócenie gospodarki i rynku pracy	wzrost kursów walut wobec PLN o 10%	spadek wartości zabezpieczeń: → o 20% nieruchomości → o 5% papierów wartościowych	ekspozycje z opóźnieniem w spłacie w przedziale 60–90 dni traktowane są jako przeterminowane powyżej 90 dni	maksymalne wykorzystanie przez Klientów dostępnego pozabilansu – bezwarunkowy

Scenariusz 1 – zakłócenie na rynku finansowym

Portfel	Przyrost poziomu odpisów i rezerw	zmiana kursu walutowego			w tym:	
		zmiana PD	zmiana LGD	zmiana CCF	zmiana CCF	
Wszystkie portfele łącznie	150,44	47,22	84,83	18,39		
Portfel						
Ekspozycje zabezpieczone hipotecznie w myśl Rekomendacji R, w tym:	135,4	44,17	73,35	17,88		
Klienci indywidualni	128,72	38,96	73,34	16,42		
Klienci biznesowi	6,68	5,21	-	1,47		
Ekspozycje detaliczne w myśl Rekomendacji T	9,82	0,83	8,99	-		
Pozostali Klienci biznesowi	0,81	0,81	-	-		
Klienci korporacyjni	4,41		Portfel oceniany indywidualnie			

Scenariusz 2 – zakłócenie gospodarki i rynku pracy

Portfel	Przyrost poziomu odpisów i rezerw	zmiana kursu walutowego			w tym:	
		zmiana PD	zmiana LGD	zmiana CCF	zmiana CCF	
Wszystkie portfele łącznie	84,90	19,83	39,32	16,65	9,10	
Portfel						
Ekspozycje zabezpieczone hipotecznie w myśl Rekomendacji R, w tym:	60,94	16,37	29,57	14,6	0,39	
Klienci indywidualni	53,91	12,73	28,92	12,26	-	
Klienci biznesowi	7,03	3,65	0,64	2,35	0,39	
Ekspozycje detaliczne w myśl Rekomendacji T	11,02	0,76	3,5	-	6,75	
Pozostali Klienci biznesowi	2,39	0,27	1,27	-	0,84	
Klienci korporacyjni	10,56		Portfel oceniany indywidualnie			

Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

W oparciu o zapisy MSR 36 na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia istnienie przesłanek (zewnętrznych lub wewnętrznych), które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników aktywów trwałych (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne). W przypadku istnienia takiej przesłanki Grupa dokonuje formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), ewentualnych zmian kwot lub terminów wystąpienia tych przepływów pieniężnych, innych czynników, jak np. brak płynności. Utrata wartości zachodzi w przypadku, gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest nadwyżką wartości bilansowej danego składnika aktywów nad jego wartością odzyskiwalną. Wyznaczony w ten sposób odpis aktualizujący jest ujmowany w rachunku zysków i strat. Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych.

g) Waluty obce

Transakcje w walutach obcych

Walutą funkcjonalną (wyceny) i walutą prezentacji sprawozdania finansowego Grupy jest złoty polski (PLN).

Transakcje wyrażone w walutach obcych są początkowo ujmowane według kursu waluty funkcjonalnej obowiązującego na dzień zawarcia transakcji. Wynikające z tych transakcji aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych, prezentowane według kosztu historycznego, przeliczane są po kursie obowiązującym na dzień bilansowy. Różnice kursowe powstające z przeliczenia rozpoznawane są w rachunku zysków i strat. Niepieniężne aktywa i zobowiązania denominowane w walutach obcych, prezentowane według kosztu historycznego, przeliczane są po kursie obowiązującym w dniu transakcji.

Grupa jako kurs zamknięcia przyjęła kurs średni NBP obowiązujący na dzień bilansowy.

h) Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Grupa klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- kredyty i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- aktywa utrzymywane do terminu zapadalności,
- składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Kredyty i należności są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są notowane na aktywnym rynku. Kredyty i należności powstają w sytuacji, gdy Grupa udziela finansowania Klientowi w celu innym niż wygenerowanie krótkoterminowych zysków. Do kategorii kredytów i należności należą kredyty i pożyczki udzielone innym bankom oraz Klientom, włączając skupione wierzytelności. Wycena pożyczek i należności odbywa się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, po pomniejszeniu o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące (a) pożyczkami i należnościami, (b) inwestycjami utrzymywanymi do terminu wymagalności ani (c) aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży stanowią bony skarbowe, obligacje skarbowe, oraz akcje. Instrumenty te wyceniane są na ostatni dzień każdego miesiąca. Wycena dokonywana jest w oparciu o stawki rynkowe (BID). Różnice z tytułu aktualizacji wyceny są odnoszone na kapitał z aktualizacji wyceny, którego zmiany prezentowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, za wyjątkiem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych dotyczących aktywów finansowych, do momentu wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu, kiedy skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w kapitale z aktualizacji wyceny ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Aktywa utrzymywane do terminu zapadalności

Są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Grupa ma stanowczy zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności. Aktywa te wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, po pomniejszeniu o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. W przypadku sprzedaży lub przekwalifikowania aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności o wartości większej niż nieznaczną w stosunku do całkowitej kwoty aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności przed terminem wymagalności cała kategoria aktywów podlega przeklasyfikowaniu do kategorii aktywów dostępnych do sprzedaży. W takim przypadku przez okres 2 lat Grupa nie może kwalifikować do kategorii aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności żadnych aktywów finansowych. Nie dotyczy to sytuacji, gdy zdarzenie sprzedaży lub reklasyfikacji, o którym mowa powyżej, nastąpiło na tyle blisko terminu wymagalności

(wykupu), że zmiany rynkowych stóp procentowych nie miałyby wpływu na wartość godziwą składnika aktywów finansowych lub zdarzenie nastąpiło w efekcie niemożliwego do przewidzenia przez Grupę, niepowtarzalnego, niepoddającego się kontroli Grupy zdarzenia.

Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Są to składniki aktywów lub zobowiązań finansowych spełniające jeden z poniższych warunków:

a) Są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu.

Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli:

- są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie,
- są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków.

Instrumenty pochodne klasyfikuje się jako przeznaczone do obrotu, z wyjątkiem instrumentów pochodnych będącymi gwarancjami finansowymi, wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi. Do tej kategorii Grupa zalicza transakcje FX forward, FX swap, IRS oraz opcje walutowe.

Przez transakcje forward rozumiemy transakcje kupna lub sprzedaży określonej waluty, realizowane w terminie w przyszłości według kursu wymiany ustalonego przez Grupę w dniu zawarcia transakcji. Transakcje forward zawierane są na okres od 3 dni do 1 roku, licząc od dnia zawarcia transakcji do dnia ich rozliczenia, zawarcie transakcji na okres dłuższy niż 1 rok wymaga indywidualnej decyzji Grupy.

Transakcje swap są transakcjami o charakterze bieżąco-terminowym. Jedna noga stanowi transakcję typu spot, a druga noga swap ma charakter transakcji terminowej (forward). Transakcje swap są zawierane na rynku międzybankowym.

Do tej kategorii Grupa zalicza również transakcje terminowe w postaci opcji walutowych. Grupa nie prowadzi portfela opcji na swój własny rachunek. Transakcje zawierane z Klientami są zamykane back-to-back na rynku międzybankowym.

Swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) polega na wzajemnej wypłacie odsetek naliczanych według odmiennych stóp procentowych. Najczęściej jest to wymiana przepływów uzależnionych od stopy stałej i zmiennej. Kontrakty Currency Interest Rate Swap są to transakcje IRS, gdzie płatności dokonywane są w dwóch różnych walutach.

Kontrakty FRA to kontrakty negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie nominału transakcji.

b) Przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone przez Grupę jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Grupa nie wyznaczyła przy początkowym ujęciu instrumentów finansowych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe wykazywane są w bilansie w kwotach wymagających zapłaty, wycenianych według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metodologii efektywnej stopy procentowej. Do tej kategorii zaliczane są zobowiązania wobec banków i Klientów oraz pożyczki otrzymane.

Ujmowanie

Standaryzowaną transakcję kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się na dzień zawarcia transakcji pozabilansowo, a następnie

w bilansie na datę waluty (tj. na dzień rozliczenia). Nie dotyczy to instrumentów pochodnych, które w odróżnieniu od pozostałych instrumentów są ujmowane w bilansie w dacie zawarcia, a nie w dacie rozliczenia.

Metoda ta jest stosowana w sposób jednolity w stosunku do wszystkich transakcji kupna i sprzedaży aktywów finansowych.

Kredyty i pożyczki są rozpoznawane w momencie wypłaty środków pieniężnych kredytobiorcom.

Wyłączenia

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Grupa przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych w transakcji, w której Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów finansowych lub w której Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych ze składnikiem aktywów finansowych oraz nie zachowuje kontroli nad składnikiem aktywów finansowych.

Standaryzowaną transakcję sprzedaży składnika aktywów finansowych wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień rozliczenia transakcji sprzedaży. Metoda ta jest stosowana w sposób jednolity w stosunku do wszystkich transakcji kupna i sprzedaży aktywów finansowych. Grupa wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub część zobowiązania finansowego) wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nieklasyfikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia aktywa finansowe w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie zbycia aktywów, za wyjątkiem:

- a) kredytów i należności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej;
- b) inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej;
- c) inwestycji w instrumenty kapitałowe nieposiadające notowań cen rynkowych z aktywnego rynku i których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona.

Jeżeli cena rynkowa nie jest dostępna, wartość godziwa instrumentu jest szacowana z wykorzystaniem modeli wyceny lub technik dyskontowania przepływów pieniężnych.

Zobowiązania finansowe wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Wartość godziwa inwestycji, dla których istnieje aktywny rynek, wynika z bieżących cen kupna.

Wartość godziwa instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach określana jest przy zastosowaniu modeli wyceny. Modele wyceny opcji stosowane są dla instrumentów finansowych o charakterze opcyjnym. Natomiast wyceny instrumentów o charakterze nieopcyjnym oraz dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnych rynkach dokonuje się, bazując na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Głównym parametrem szacunkowym stosowanym do wyceny instrumentów finansowych jest korekta z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta.

Transakcje FX forward, FX swap, IRS i FRA są wyceniane z wykorzystaniem metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych (metoda DCF).

Do wyceny transakcji opcyjnych stosowany jest model DBXSV (DBX Stochastic Volatility, model stosowany w Grupie DB). Model opiera się na symulacji Monte Carlo, przy założeniu stochastycznej zmienności kursu FX, z tendencją powrotu do średniej wartości (mean-reverting).

Kompensowanie finansowych instrumentów

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku, gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty, a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie. Grupa posiada umowy typu ISDA (International Swap Dealer Association), które umożliwiają kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych (z wyłączeniem papierów wartościowych), jeśli są spełnione określone warunki (data i waluta rozliczenia jest taka sama). W 2015 roku i odpowiednio w 2014 roku nie wystąpiły przypadki umożliwiające wykonanie kompensaty.

Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywa finansowego lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywa finansowego lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, a strata z tytułu utraty wartości została poniesiona wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości, wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne, wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Wskazanie pojedynczego zdarzenia powodującego utratę wartości może nie być możliwe. Utratę wartości może raczej spowodować złożony efekt kilku zdarzeń. Nie ujmuje się strat oczekiwanych w wyniku przyszłych zdarzeń bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia. Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane przez posiadacza składnika aktywów informacje dotyczące następujących zdarzeń powodujących stratę:

- a) znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
- b) niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenia albo zalegania ze spłaceniem odsetek lub należności głównej,
- c) wysoce prawdopodobna upadłość pożyczkobiorcy lub inna reorganizacja finansowa pożyczkobiorcy,
- d) zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe.

Najczęściej występującym dowodem utraty wartości jest zdarzenie polegające na niedotrzymaniu warunków umowy, np. niespłacenia albo zalegania ze spłaceniem odsetek lub należności głównej. Jeśli istnieją obiektywne dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez dokonanie odpisu. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się poprzez skorygowanie rachunku rezerw. Kwotę odwróconej straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Poziom odpisów utrzymywanych przez Grupę składa się z odpisów wynikających z indywidualnej oceny pojedynczych aktywów i z odpisów powstałych na skutek oceny ryzyka homogenicznych grup ekspozycji.

W zakresie indywidualnej oceny pojedynczych aktywów Grupa ustala, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące lub które ze względu na specyfikę produktu traktowane są jako niehomogeniczne. Grupa do oceny indywidualnej klasyfikuje te ekspozycje kredytowe, których wartość przekracza równowartość 1 mln EURO oraz kredyty udzielane na zakup papierów wartościowych lub lombardowe, gwarancje, linie marżowe oraz linie wielozadaniowe.

Dla celów łącznej oceny utraty wartości aktywa finansowe są grupowane według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy (np. na podstawie oceny ryzyka kredytowego stosowanego przez Grupę lub procesu oceniania według przyjętej skali z uwzględnieniem typu składnika aktywów, branży, położenia geograficznego, rodzaju zabezpieczenia, opóźnienia w spłacie i innych istotnych czynników). Wybrane cechy charakterystyczne są istotne z punktu widzenia oceny przyszłych przepływów pieniężnych dla grup takich aktywów, gdyż wskazują, jaka jest zdolność dłużników do spłaty wszystkich dłużnych kwot zgodnie z warunkami umowy dotyczącej składnika aktywów będącego przedmiotem oceny.

Portfel ekspozycji homogenicznych wyceniany jest za pomocą modeli statystycznych.

Indywidualnie istotne ekspozycje kredytowe (portfel niehomogeniczny) z przesłankami utraty wartości podlegają indywidualnej wycenie, dokonywanej co najmniej w okresach kwartalnych przy użyciu metody zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

W celu odzwierciedlenia realnych warunków we wszystkich istotnych parametrach modelu Grupa przeprowadza okresową weryfikację metodologii i założeń przyjętych do oszacowania wszystkich elementów stanowiących istotne czynniki wpływające na wysokość aktualnych wskaźników utraty wartości.

Dla ekspozycji kredytowych, dla których nie wystąpiły przesłanki utraty wartości, Grupa przeprowadza analizę utraty wartości na podstawie koncepcji strat już poniesionych, ale jeszcze niezareportowanych, związanych z utratą wartości kredytów (IBNR/GVA), która jest szacowana na podstawie doświadczeń historycznych strat dla kredytów o podobnym charakterze ryzyka. Rezerwa GVA (General Value Adjustment) jest szacowana dla wszystkich kredytów niehomogenicznych (pozycje bilansowe), dla których nie wystąpiły przesłanki utraty wartości i dla których nie były ustalone rezerwy według oceny indywidualnej. Ponadto w ustaleniu rezerwy GVA brane są pod uwagę pozycje pozabilansowe, takie jak: udzielone gwarancje czy akredytywy. Ekspozycje kredytowe w ramach portfeli homogenicznych, dla których przeterminowanie jest mniejsze niż 90 dni, traktowane są jako ekspozycje, dla których nie wystąpiły przesłanki utraty wartości i w związku z tym Grupa uwzględnia je w analizie utraty wartości na podstawie koncepcji strat poniesionych, ale nie zareportowanych.

Szczegóły dotyczące metodologii szacowania utraty wartości w zakresie ryzyka kredytowego zostały zaprezentowane w nocie 43.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, jeśli zmniejszenie wartości godziwej tych aktywów ujmowane było bezpośrednio w kapitale własnym i występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości tego składnika, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat, chociaż składnik aktywów finansowych nie został wyłączony z bilansu. Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat, stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą (pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat). Strata z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat. Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej

Grupa przy identyfikacji utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej kieruje się analogicznymi przesłankami do tych stosowanych w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, a ponadto identyfikuje zdarzenia, które wskazują na długotrwałą utratę płynności danego aktywa na rynku lub załamanie się (zanik) rynku, który był polem obrotu danym aktywem finansowym.

Dla instrumentów finansowych, których wartość bilansowa oparta jest na obowiązujących cenach lub modelach wyceny, w uzasadnionych przypadkach Grupa bierze pod uwagę konieczność rozpoznania dodatkowej korekty do wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta.

i) Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszone o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Amortyzacja jest odnoszona do rachunku zysków i strat metodą liniową. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników majątku trwałego. Gruntów oraz środków trwałych w budowie się nie amortyzuje.

Szacunkowe okresy ekonomicznej użyteczności dla podstawowych składników majątku trwałego wynoszą:

Inwestycje w obcych środkach trwałych	10 lat
Budynki	40 lat
Sprzęt komputerowy	3-4 lata
Pojazdy samochodowe	5 lat
Pozostałe środki trwałe	5-10 lat

Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Grupa ujmuje w wartości bilansowej pozycje rzeczowych aktywów trwałych, koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

j) Wartości niematerialne

Wartości niematerialne, w tym wytworzone przez Grupę, mające ekonomiczny okres użyteczności powyżej 2 lat są amortyzowane w rachunku zysków i strat metodą liniową i prezentowane według kosztu nabycia/wytworzenia pomniejszonego o umorzenie. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników wartości niematerialnych, który wynosi od 2 do 10 lat.

Nakłady na wartości niematerialne

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

k) Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Grupa klasyfikuje składniki aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Składniki aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się w kwocie niższej z ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Działalność zaniechana to element działalności Grupy, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży oraz stanowi odrębną ważną dziedzinę działalności Grupy lub jej geograficzny obszar działalności lub też jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży. Kwalifikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie, w którym spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży lub gdy została zbyta.

I) Pozostałe składniki bilansu

Pozostałe należności handlowe i inne należności

Należności handlowe i inne należności są ujmowane w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zobowiązania

Zobowiązania inne niż zobowiązania finansowe są ujmowane w kwocie wymagającej zapłaty.

Inne zobowiązania

W pozycji „Inne zobowiązania” ujmowane są m.in. rozrachunki międzybankowe, rozrachunki publicznoprawne oraz przychody do rozliczenia w czasie (np. prowizje za wykonane usługi, które są rozliczane do rachunku zysków i strat proporcjonalnie do stopnia wykonania usługi).

m) Środki pieniężne i ekwiwalent środków pieniężnych

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych środki pieniężne i ekwiwalent środków pieniężnych obejmują pozycje wymagalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym kasę i środki w Banku Centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz krótkoterminowe papiery wartościowe Skarbu Państwa, za wyjątkiem tych, które są wykorzystywane do działalności inwestycyjnej.

n) Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe.

Aktywa Grupy – z wyjątkiem aktywów podatkowych – są przedmiotem analiz dotyczących utraty wartości w celu określenia, czy zaistniały przesłanki wskazujące na utratę wartości. Jeżeli stwierdzona zostaje obecność takich przesłanek, Grupa dokonuje pomiaru utraty wartości okresowo, co najmniej raz w roku. Utrata wartości zachodzi w przypadku, gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wyznaczony w ten sposób odpis aktualizujący jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Kalkulacja wartości odzyskiwalnej

Wartość odzyskiwalna w przypadku innych aktywów jest wyższą z dwóch wartości – ceny sprzedaży netto pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Wartość sprzedaży netto jest wyznaczona między innymi w oparciu o wyceny przygotowane przez niezależnych rzeczoznawców.

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

Odpis aktualizujący podlega rozwiązaniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgową aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

o) Działalność maklerska

Grupa prowadzi działalność maklerską, w szczególności w zakresie oferowania papierów wartościowych w obrocie pierwotnym lub pierwszej ofercie publicznej, nabywania lub zbywania papierów wartościowych na cudzy rachunek, pośrednictwa w nabywaniu lub zbywaniu papierów wartościowych będących w obrocie na zagranicz-

nych rynkach regulowanych oraz obsługi towarzystw funduszy inwestycyjnych, funduszy inwestycyjnych, towarzystw emerytalnych i funduszy emerytalnych.

p) Działalność powiernicza

Grupa prowadzi działalność powierniczą w zakresie krajowych i zagranicznych papierów wartościowych oraz obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych.

Aktywa te nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym, ponieważ Grupa nie ma nad nimi kontroli.

q) Kapitał własny

Kapitały własne stanowią kapitał akcyjny jednostki dominującej oraz pozostałe kapitały i fundusze tworzone przez jednostki wchodzące w skład Grupy kapitałowej zgodnie z obowiązującym prawem i statutami.

Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny obejmuje jedynie kapitał jednostki dominującej, który wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem jednostki dominującej oraz wpisem do rejestru handlowego według wartości nominalnej.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej (nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną) jest tworzony z premii emisyjnej, uzyskanej z emisji akcji jednostki dominującej, pomniejszonej o bezpośrednie poniesione koszty z nią związane.

Kapitał z aktualizacji wyceny

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnice z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży pomniejszone odpowiednio o odpisy z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tym związane. Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują zatrzymane zyski lat poprzednich (w tym część przeniesiona na fundusz ryzyka ogólnego oraz na fundusz dywidendowy) i/lub zyski niepodzielone z lat ubiegłych oraz wynik finansowy netto bieżącego okresu.

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego jest tworzony zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku z późniejszymi zmianami z zysku po opodatkowaniu.

Fundusz dywidendowy jest tworzony na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia jednostki dominującej z zysku po opodatkowaniu.

Wynik finansowy netto bieżącego okresu stanowi wynik z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

r) Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy zawierają wynagrodzenia, nagrody uznaniowe, świadczenia urlopowe, świadczenia z tytułu opieki medycznej i są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty w okresie, którego dotyczą.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Grupy z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach. Do tych świad-

czeń Grupa zalicza między innymi rezerwy na odprawy emerytalne, które są oszacowane na podstawie wyceny aktuarialnej. Wycena aktuarialna tych rezerw jest aktualizowana corocznie. Wycena aktuarialna jest świadczona przez podmiot zewnętrzny.

Programy płatności w formie akcji i nagród pieniężnych z odroczonym terminem wypłaty

Pracownicy Grupy uczestniczą w programach płatności w formie akcji i nagród pieniężnych opartych na akcjach Grupy DB AG. Programy te są traktowane jako programy rozliczane w środkach pieniężnych. Na przyszłe wypłaty tworzona jest rezerwa wykazana w pasywach bilansu w pozycji „Inne zobowiązania” oraz w pozycji „Ogólne koszty administracyjne – wynagrodzenia” rachunku zysków i strat. Koszty programu określone są przy użyciu modelu wyceny. Wartość godziwa jest początkowo ustalana na dzień przyznania nagrody, a następnie na każdy dzień sprawozdawczy, aż do całkowitego rozliczenia.

Polityka zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w jednostce dominującej

Zgodnie z Uchwałą nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku jednostka dominująca wdrożyła Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Deutsche Bank Polska S.A., które kształtują i mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

W roku 2015 jednostka dominująca wdrożyła Zasady Ładu Korporacyjnego wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego 22 lipca 2014 roku. Zasady Ładu Korporacyjnego (§27) nakładają na jednostkę dominującą obowiązek prowadzenia przejrzystej polityki wynagradzania Członków Zarządu oraz kluczowych menedżerów. W konsekwencji Polityka zmiennych składników wynagrodzeń została przekształcona w Politykę stałych i zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym Członków Zarządu, w Deutsche Bank Polska S.A. (dalej zwana: „Polityką”). Do Polityki zostały wprowadzone między innymi zapisy dotyczące zasad określania wynagrodzenia za pracę oraz innych świadczeń dla osób objętych Polityką.

Ponadto Polityka została dostosowana do zmian wprowadzonych do ustawy Prawo bankowe przez ustawę o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

Podstawą do określenia wysokości wynagrodzenia zmiennego jest ocena efektów pracy każdej osoby objętej Polityką oraz danej jednostki organizacyjnej z uwzględnieniem 3-letniego horyzontu oraz wyników Banku. Do oceny indywidualnych efektów pracy stosuje się kryteria finansowe i niefinansowe z uwzględnieniem poziomu ryzyka związanego z tymi efektami. Ww. kryteria spełniają wymóg obiektywizmu oraz uwzględniają jakość zarządzania Bankiem, a także długoterminowe aspekty działania i sposób realizacji celów strategicznych. Przy czym wynagrodzenie zmienne kierowników komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zgodności, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem i sprawy kadrowe jest niezależne od wyników gospodarczych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego osób objętych Polityką, o szczególnie istotnym wpływie na profil ryzyka Banku, stanowi zachętę do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku i wypłacane jest w formie instrumentów finansowych, przy czym osoby objęte Polityką nie mogą zbyć tych instrumentów wcześniej niż wynika to z zasad określonych przez Bank.

Co najmniej 40% wynagrodzenia zmiennego osób objętych Polityką, o szczególnie istotnym wpływie na profil ryzyka Banku, wypłacane jest po zakończeniu okresu oceny, za jaki to wynagrodzenie przysługuje, przy czym wypłata jest odroczone w minimum trzech równych transzach przez minimum trzy kolejne lata następujące rok po przypisaniu nagrody uznaniowej.

Wypłata wynagrodzenia, o którym mowa powyżej, jest uzależniona od wyników pracy danej osoby objętej Polityką w okresie oceny oraz uwzględnia ryzyko Banku. Wypłata wynagrodzenia zmiennego jest finansowana i wypłacana ze środków Banku i jest niezależna od wyników podmiotu dominującego Banku lub grupy, do której należy Bank.

Bank dokonuje wyceny zmiennych składników wynagrodzeń zgodnie z MSR 19. Rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Koszty działania Banku i koszty ogólnego zarządu”.

Nadzór nad polityką wynagradzania Członków Zarządu Banku sprawuje Rada Nadzorcza oraz Komitet ds. Wynagrodzeń, natomiast nadzór nad polityką wynagradzania, w tym polityką dotyczącą osób zajmujących stanowiska kierownicze, sprawuje Zarząd Banku.

s) Rezerwy

Grupa tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a także na zobowiązania warunkowe.

Rezerwy są ujmowane w bilansie, jeżeli na Grupie ciąży obowiązek prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Jeżeli skutek jest istotny, kwotę rezerwy wyznacza się za pomocą zdyskontowanych oczekiwanych przepływów pieniężnych według stopy przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżącą ocenę rynku odnośnie do wartości pieniądza w czasie oraz – tam, gdzie to dotyczy – ryzyka związane z danym składnikiem zobowiązań.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw, jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji powstaje tylko wówczas, gdy Bank posiada szczegółowy formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudził uzasadnione oczekiwanie u stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom.

Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione, oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie a) w sposób nieodrzeczny wynikają z restrukturyzacji oraz b) nie są związane z bieżącą działalnością jednostki gospodarczej. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

t) Wynik z tytułu odsetek

Przychody i koszty odsetkowe ujmowane są na zasadzie memoriałowej według zamortyzowanego kosztu z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem zapisów MSR 39, w tym także w zakresie należności zagrożonych utratą wartości. Przychody odsetkowe są naliczane tak długo, jak ich uzyskanie jest prawdopodobne. Naliczone odsetki do otrzymania i do zapłacenia są prezentowane w pozycjach bilansu, których odpowiednio dotyczą.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego (albo grupy aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych) oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta.

u) Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji powstają w związku ze świadczeniem usług finansowych oferowanych przez Grupę i są klasyfikowane do następujących kategorii:

- prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej,
- prowizje za wykonanie usług bankowych i maklerskich,
- prowizje za wykonanie znaczących czynności.

Prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej rozliczane są w ramach wyniku z tytułu odsetek.

Prowizje za wykonanie usług bankowych zaliczane są do wyniku z tytułu prowizji proporcjonalnie do stopnia wykonania usługi. W przypadku kredytów i pożyczek o niestalonych terminach płatności rat, np. kredytów w rachunkach bieżących, kart kredytowych, kredytów rewalwingowych, linii factoringowych oraz zobowiązań pozabilansowych, prowizje rozliczane są liniowo w okresie życia produktów (okres ważności limitu kredytowego).

Jednorazowo, w momencie wykonania czynności, Grupa rozpoznaje przychody z tytułu dystrybucji jednostek funduszy inwestycyjnych, produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych, papierów wartościowych oraz pozostałe prowizje i opłaty za czynności bankowe, np. za realizację przelewów, zleceń zagranicznych, transakcji kartami płatniczymi i inne o charakterze jednorazowym. Grupa zalicza i rozpoznaje w wyniku z tytułu prowizji koszty dotyczące pośrednictwa w sprzedaży produktów bankowych, pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń, kosztów ubezpieczeń produktów kredytowych ponoszonych przez Grupę oraz kosztów bezpośrednich dotyczących realizacji usług i czynności bankowych.

Przychody z tytułu bancassurance.

Grupa oferuje produkty bancassurance, tj. sprzedawane poprzez kanały dystrybucji Grupy produkty ubezpieczeniowe w postaci ubezpieczeń indywidualnych i grupowych oraz produktów ubezpieczeniowo-inwestycyjnych.

Grupa może występować zarówno w roli ubezpieczającego, jak i pośrednika ubezpieczeniowego, jakkolwiek nigdy nie występuje w obu rolach równocześnie przy jednej umowie ubezpieczenia.

Polityka rachunkowości dotycząca ujmowania i rozliczania przychodów i kosztów oferowanych produktów ubezpieczeniowych wynika bezpośrednio z treści ekonomicznej tych produktów i odnosi się do otrzymywanych przez Grupę opłat stanowiących:

- integralną część wynagrodzenia z tytułu oferowanego dodatkowo instrumentu finansowego,
- wynagrodzenie za usługę pośrednictwa,
- wynagrodzenie za świadczenie dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego.

Opłaty uzyskiwane przez Grupę z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego w części bądź w całości zalicza się do wynagrodzenia z tytułu oferowanego instrumentu finansowego, gdy transakcja sprzedaży produktu ubezpieczeniowego jest bezpośrednio powiązana z transakcją sprzedaży instrumentu finansowego. Grupa każdorazowo dokonuje analizy warunków transakcji sprzedaży instrumentu finansowego i ubezpieczenia pod kątem spełnienia przez nie kryteriów powiązania. Grupa uznaje dwie lub większą liczbę transakcji za powiązane, mając na uwadze w szczególności następujące kryteria:

- Instrument finansowy jest oferowany przez Grupę zawsze z produktem ubezpieczeniowym.
- Produkt ubezpieczeniowy jest oferowany przez Grupę wyłącznie z instrumentem finansowym, tj. nie ma możliwości zakupu w Grupie produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu produktu łączonego z instrumentem finansowym.
- Grupa dokonuje również analizy powiązania produktów w sytuacji, w której zawarcie umowy ubezpieczenia może być warunkowe i być zależne od zakupu innego instrumentu finansowego odzwierciedlonego w bilansie. W sytuacji jeżeli kryteria podstawowe wymienione w powyższym akapicie nie dają jednoznacznej odpowiedzi, Grupa weryfikuje dodatkowe aspekty, takie jak: poziom penetracji produktów ubezpieczeniowych w portfelach kredytowych, poziom oprocentowania kredytów oferowanych z ubezpieczeniem i bez ubezpieczenia, liczbę rezygnacji z ubezpieczenia etc.

W przypadku wykazania powiązania dwu lub większej liczby transakcji w oparciu o powyższe kryteria Grupa dokonuje alokacji łącznej wartości należnej z ich tytułu do poszczególnych elementów transakcji, po uprzednim pomniejszeniu o szacunek rezerwy dotyczącej części wynagrodzenia, która może podlegać zwrotowi, np. w wyniku rezygnacji przez Klienta z ubezpieczenia, przedpłat lub innych tytułów. Szacunek rezerwy oparty jest na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach w przeszłości oraz przewidywaniach co do trendu zwrotów w przyszłości.

Alokacja wynagrodzenia, o której mowa w poprzednim paragrafie, oparta jest na metodzie „względnej wartości godziwej”, polegającej na podziale łącznego wynagrodzenia w proporcji, odpowiednio, wartości godziwej wynagrodzenia z tytułu instrumentu finansowego, wartości godziwej usługi pośrednictwa, w stosunku do sumy tych wartości. Ustalenie powyższych wartości godziwych oparte jest w jak największym stopniu na danych rynkowych, w szczególności dla:

- usługi pośrednictwa – na podejściu rynkowym polegającym na wykorzystaniu cen i innych danych rynkowych dla najbardziej zbliżonych transakcji rynkowych,
- wynagrodzenia z instrumentu finansowego – na podejściu dochodowym opartym na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą z wykorzystaniem informacji na temat oprocentowania i innych opłat dla identycznych lub najbardziej zbliżonych instrumentów finansowych oferowanych niezależnie od produktu ubezpieczeniowego.

Poszczególne wyodrębnione elementy danej transakcji, bądź kilku transakcji rozpatrywanych łącznie, podlegają następującym zasadom ujmowania przychodu:

- Prowizje agencji ubezpieczeniowych – w części dotyczącej opłaty za wykonanie ważnej czynności, ujmowane w przychodach prowizyjnych w dniu rozpoczęcia bądź odnowienia polisy ubezpieczeniowej. Gdy istnieje prawdopodobieństwo, iż Grupa będzie zobowiązana do świadczenia dalszych usług w okresie ważności polisy, prowizja lub jej część jest odraczana i ujmowana jako przychód przez okres ważności polisy.
- Prowizje/opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego – traktowane jako korekta efektywnej stopy procentowej i ujmowane w przychodach odsetkowych.

W efekcie zastosowania powyższej zasady (polityki) rachunkowości w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2015 roku Grupa ujmowała w przypadku produktów powiązanych, jako przychód rozpoznawany jednorazowo, w charakterze prowizji za wykonanie istotnej czynności, 12% przychodów z działalności bancassurance związanej z kredytami gotówkowymi. Pozostała część pobranych prowizji z bancassurance, w tym przede wszystkim dla ubezpieczeń powiązanych z kredytami hipotecznymi, stanowiła w powyższym okresie, co do zasady, element przychodu odsetkowego, a w uzasadnionych przypadkach jej część była rozliczana jako przychód prowizyjny w okresie obowiązywania polisy ubezpieczeniowej.

Grupa na bieżąco dokonuje oszacowania rezerwy na zwrot pobranych prowizji, wyrażoną jako procentowy wskaźnik zwrotów do wysokości prowizji brutto. W ramach kalkulacji tego wskaźnika Grupa bierze pod uwagę wszelkie odstąpienia, rezygnacje z ubezpieczenia i wcześniejsze spłaty lub wypowiedzenia umów kredytowych skutkujące zamknięciem umowy ubezpieczeniowej. Dane w zakresie zwrotów są regularnie gromadzone, weryfikowane oraz finalnie wpływają na poziom tworzenia przedmiotowych rezerw. W przypadku wprowadzenia do oferty nowych produktów, dla których nie występuje odpowiednio długa historia w zakresie zwrotów, Grupa stosuje stawki rezerw oszacowane dla produktów najbardziej zbliżonych w zakresie oferty i procesów sprzedażowych.

v) Przychody z dywidend

Przychody z tytułu dywidend są rozpoznawane w momencie otrzymania praw do dywidend.

w) Wynik na sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży

Wynik operacji finansowych zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

x) Wynik z instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji

Wynik z instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji zawiera:

- zyski i straty powstałe z rewaluacji aktywów i pasywów w walutach obcych w odniesieniu do kursu średniego NBP dla poszczególnych walut (różnice niezrealizowane),
- zrealizowany wynik na transakcjach walutowych,
- wynik z tytułu zmian wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- zrealizowany wynik z instrumentów pochodnych.

y) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody operacyjne niezwiązane bezpośrednio z działalnością statutową Grupy. Są to w szczególności przychody i koszty z tytułu:

- sprzedaży i likwidacji składników majątku trwałego i aktywów do zbycia,
- aktualizacji majątku trwałego i aktywów do zbycia,
- sprzedaży pozostałych usług,
- otrzymanych i zapłaconych odszkodowań, kar i grzywien,
- kosztów opłat sądowych, notarialnych i windykacji.

z) Płatności z tytułu leasingu operacyjnego

Płatności dokonane z tytułu leasingu operacyjnego są ujmowane metodą liniową jako koszty w rachunku zysków i strat przez okres trwania leasingu.

aa) Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje część bieżącą i część odroczoną. Podatek bieżący obliczany jest w oparciu o wynik księgowy brutto skorygowany o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do dochodu do opodatkowania, oraz o koszty nieuznawane przez przepisy podatkowe za koszty uzyskania przychodu. Ponadto dla celów podatkowych wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu. Grupa tworzy rezerwę na podatek odroczony w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, że osiągnięty zostanie przychód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych i wykorzystanie nierozliczonych strat podatkowych.

Kwoty podatku odroczonego oblicza się poprzez zastosowanie stawki podatkowej zgodnie z obowiązującymi przepisami podatkowymi. Wartość bilansowa aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i pomniejszana w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne zrealizowanie związanych z tymi aktywami korzyści podatkowych.

bb) Udzielone i otrzymane zobowiązania pozabilansowe

Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Grupa zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w bilansie jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych.

Zobowiązanie warunkowe jest:

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy;

— obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w bilansie, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz udzielone gwarancje.

Zobowiązania udzielone z tytułu przyznanych przez Grupę linii kredytowych w kwocie niewykorzystanej przez Klientów oraz zobowiązania udzielone z tytułu gwarancji wystawionych przez Grupę na rzecz Klientów ujmowane są w zobowiązaniach pozabilansowych w wysokości wynikającej z umów.

Rezerwy na oszacowane ryzyko prezentowane są w bilansie Grupy, w pozycji „Rezerwy”. Ryzyko kredytowe wynikające ze zobowiązań pozabilansowych jest szacowane w oparciu o wymogi zawarte w MSR 37 oraz MSR 39.

Otrzymane zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Grupa otrzymuje też zabezpieczenia na pokrycie ekspozycji kredytowych. Najczęściej są to otrzymane gwarancje lub poręczenia innych banków lub podmiotów niebankowych. Ujmowane są w otrzymanych zobowiązaniach pozabilansowych w wysokości wynikającej z umów.

Operacje na instrumentach pochodnych

Grupa zawiera operacje na pochodnych instrumentach finansowych – transakcje dotyczące walut (typu spot, forward, swap walutowy, opcje walutowe, CIRS), transakcje na stopę procentową (FRA, IRS, CAP), transakcje pochodne dotyczące papierów wartościowych. Wartość nominalna wynikająca z zawartych kontraktów do czasu rozliczenia jest księgowana pozabilansowo i prezentowana w niniejszym sprawozdaniu.

cc) Papiery wartościowe Klientów w ramach prowadzonej działalności maklerskiej

Instrumenty finansowe Klientów, zapisane na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych przez Grupę bądź przechowywanych przez Grupę w formie dokumentu, są wykazywane w pozycjach pozabilansowych, w ujęciu wartościowym i ilościowym.

Wyceny instrumentów finansowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych Klientów prowadzonych w ramach działalności maklerskiej, znajdujących się we wtórnym obrocie na rynku regulowanym, dokonuje się na każdy dzień roboczy według bieżących cen rynkowych. W przypadku, gdy nie jest możliwa wycena instrumentów finansowych Klientów według bieżących cen rynkowych, instrumenty te wycenia się według wartości godziwej, pozwalającej na rzetelne odzwierciedlenie ich wartości.

3. Przychody z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	26 190	31 541
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	813 612	904 052
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	99 109	93 626
– przeznaczone do obrotu	25 170	44 883
– dostępne do sprzedaży	73 939	48 743
Razem	938 912	1 029 219

Przychody odsetkowe za 2015 rok zawierają kwotę przychodów związaną z aktywami finansowymi, dla których rozpoznano utratę wartości w wysokości 11 019 tys. PLN (w 2014 roku 10 602 tys. PLN).

4. Koszty z tytułu odsetek

Koszty z tytułu odsetek

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Koszty zobowiązań wobec banków,	(96 223)	(112 457)
w tym od zobowiązań podporządkowanych	(4 783)	(5 269)
Koszty zobowiązań wobec Klientów	(126 378)	(200 896)
Razem	(222 601)	(313 353)

W 2015 roku łączna wartość kosztów odsetkowych obliczana z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do zobowiązań finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy wyniosła 24 tys. PLN (w 2014 roku 30 tys. PLN).

5. Przychody z tytułu prowizji

Przychody z tytułu prowizji

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Przychody z tytułu:		
Otwarcia i prowadzenia rachunków oraz operacji rozliczeniowych	73 266	70 416
Dystrybucji jednostek funduszy inwestycyjnych	75 281	78 837
Pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń	26 484	51 783
Kredytów i pożyczek	56 672	45 037
Prowizje maklerskie	36 545	33 368
Doradztwa/zarządzania majątkiem osób trzecich	17 956	29 426
Udzielonych zobowiązań gwarancyjnych	13 781	14 280
Kart kredytowych i płatniczych	14 467	25 542
Pośrednictwa w sprzedaży papierów wartościowych	4 729	6 771
Dystrybucji opcji	13 604	6 346
Pozostałe	25 378	10 551
Razem	358 163	372 357

6. Koszty z tytułu prowizji

Koszty z tytułu prowizji

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Koszty z tytułu:		
Pośrednictwo w sprzedaży produktów bankowych i ubezpieczeniowych	(26 287)	(23 708)
Pozostałe koszty pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	(10 855)	(17 155)
Usługi brokerskie	(11 375)	(10 184)
Zleceń płatniczych	(4 569)	(4 325)
Koszty KDPW	(3 517)	(3 169)
Koszty transakcyjne pozostałych rynków	(2 657)	(2 298)
Koszty GPW	(8 617)	(6 342)
Kart kredytowych i płatniczych	(6 451)	(7 832)
Pozostałe	(3 699)	(5 551)
Razem	(78 027)	(80 565)

7. Wynik z instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Wynik z pozycji wymiany	70 138	130 058
Wynik na instrumentach dłużnych przeznaczonych do obrotu	(7 334)	27 061
Wynik na instrumentach kapitałowych przeznaczonych do obrotu	(30)	(143)
Wynik z instrumentów pochodnych, w tym:	53 621	16 264
– Opcji walutowych	778	4 102
– Terminowych kontraktów walutowych, w tym:	42 255	3 447
Transakcji FX Forward	33 585	(187)
Transakcji FX Swap	8 670	3 634
– Transakcje IRS, FRA	10 588	8 715
Inne	12 553	277
Razem	128 948	173 517

8. Wynik na sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Zysk na sprzedaży portfela dostępnego do sprzedaży	2 717	734
Strata na sprzedaży portfela dostępnego do sprzedaży	-	-
Razem	2 717	734

9. Pozostałe przychody operacyjne

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Przychody z tytułu usług	7 118	2 749
Pozostałe	1 873	1 891
Razem	8 991	4 640

10. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

Zwiększenie odpisów z tytułu utraty wartości

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych Klientom, w tym:	(634 723)	(448 223)
na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(347 792)	(272 472)
na ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości (straty poniesione, niezidentyfikowane (IBNR))	(280 441)	(168 397)
koszty windykacji	(6 490)	(7 354)
Inne odpisy	(17 926)	(10 336)
Razem zwiększenia odpisów	(652 649)	(458 559)

Zmniejszenie odpisów z tytułu utraty wartości

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych Klientom, w tym:	516 781	302 707
– na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	261 112	154 554
– na ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości (straty poniesione, niezidentyfikowane (IBNR))	254 233	144 345
– przychody z tytułu odzyskania należności nieściągalnych	1 436	3 808
Inne odpisy	11 581	11 658
Razem zmniejszenia odpisów	528 362	314 365
Koszty netto z tytułu utraty wartości	(124 287)	(144 194)

W odpisach z tytułu utraty wartości został uwzględniony wynik na transakcjach sprzedaży wierzytelności.

11. Ogólne koszty administracyjne

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Koszty pracownicze:	(301 986)	(302 826)
Wynagrodzenia	(257 568)	(257 923)
Świadczenia pracownicze	(44 418)	(44 903)
Pozostałe koszty administracyjne, w tym:	(457 984)	(345 964)
Utrzymanie i wynajem budynków	(99 741)	(81 397)
Eksploatacja systemów informatycznych	(87 501)	(69 902)
Inne usługi obce	(67 818)	(73 058)
Reklama i sponsoring	(20 531)	(11 090)
Łączność	(17 889)	(29 402)
Oplaty na rzecz BFG	(112 838)	(36 825)
Podatki i opłaty	(19 215)	(14 485)
Inne	(32 451)	(29 805)
Razem	(759 970)	(648 790)

12. Amortyzacja

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Amortyzacja:		
Rzeczowych aktywów trwałych	(11 802)	(12 173)
Wartości niematerialnych i prawnych	(19 724)	(21 069)
Razem	(31 526)	(33 242)

13. Pozostałe koszty operacyjne

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Koszty rezerw na ryzyko operacyjne	(5 267)	(4 639)
Darowizny	(260)	(129)
Wynik na sprzedaży/likwidacji rzecz. aktywów trwałych	-	(265)
Pozostałe	(12 330)	(1 154)
Razem	(17 857)	(6 187)

W saldzie „Pozostałe” w 2015 roku wykazano utworzenie rezerwy w kwocie 11 518 tys. zł z tytułu zidentyfikowanego ryzyka poniesienia kosztów związanych z działalnością operacyjną Banku (Nota 29).

14. Podatek dochodowy

w tys. PLN	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Zysk brutto przed opodatkowaniem	203 476	354 165
Bieżący podatek	(35 576)	(67 754)
Podatek odroczony	(9 944)	(9 179)
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	(45 520)	(76 933)
Uzgodnienie obciążenia wyniku finansowego		
Zysk przed opodatkowaniem	203 476	354 165
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku 19%	(38 660)	(67 292)
Koszty trwale niestanowiące kosztów uzyskania przychodu	(8 267)	(10 372)
Przychody niestanowiące przychodów do opodatkowania	284	98
Ulga podatkowa z tytułu wydatków na nowe technologie	1 050	313
Inne pozycje wpływające na wysokość obciążenia podatkowego	73	320
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	(45 520)	(76 933)
Kalkulacja efektywnej stopy procentowej		
Podatek dochodowy	(45 520)	(76 933)
Efektywna stopa procentowa	22%	22%

15. Zysk na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada, przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

	01.01.2015 r. – – 31.12.2015 r.	01.01.2014 r. – – 31.12.2014 r.
Zysk za okres (w tys. PLN)	157 956	277 232
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	2 651 449	2 244 489
Podstawowy zysk za okres na jedną akcję (w tys. PLN)	0,05957	0,12352

16. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Gotówka*	111 071	124 624
Środki na rachunkach w Banku Centralnym	792 723	1 418 481
Razem	903 794	1 543 105

* Gotówka w rozumieniu polskie lub zagraniczne znaki pieniężne (banknoty, monety).

Deklarowana rezerwa obowiązkowa do utrzymywania w okresie obejmującym 31 grudnia 2015 roku wynosiła: 602 475,0 tys. PLN, a w okresie obejmującym 31 grudnia 2014 roku wynosiła: 617 211,0 tys. PLN. Rezerwa ta została ustalona jako średnia z dziennych stanów środków Klientów za listopad 2015 roku (odpowiednio za listopad 2014 roku) (art. 38 ust. 2 ustawy o NBP).

17. Należności od banków

Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom według rodzaju

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Rachunek bieżący	689 634	573 785
Lokaty międzybankowe i kredyty udzielone innym bankom (w tym skupione wierzytelności)	300 719	181 317
Naliczone odsetki	5 805	1 414
Dyskonto od skupionych wierzytelności	(62)	(72)
Należności od banków brutto	996 096	756 444
Odpisy z tytułu utraty wartości, w tym:	(160)	(119)
– utworzone indywidualnie	-	-
– utworzone grupowo	(160)	(119)
Należności od banków netto	995 936	756 325

Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom według terminów zapadalności

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Bieżące	689 634	573 785
Terminowe	300 719	181 317
– do 1 miesiąca	28 524	4 135
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	204 914	40 095
– powyżej 3 miesięcy do 1 roku	67 281	137 087
– powyżej 1 roku do 5 lat	-	-
– powyżej 5 lat	-	-
Odsetki naliczone	5 805	1 414
Dyskonto od skupionych wierzytelności	(62)	(72)
Odpisy z tytułu utraty wartości	(160)	(119)
Należności od banków netto	995 936	756 325

Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności od innych banków

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Stan odpisów z tytułu utraty wartości należności od innych banków na początek okresu	119	375
Utworzenie odpisów	41	-
Rozwiązanie odpisów	-	(256)
Spisanie w ciężar odpisów	-	-
Pozostałe zmiany	-	-
Stan odpisów z tytułu utraty wartości należności od innych banków na koniec okresu	160	119

18. Kredyty i pożyczki udzielone Klientom

Należności wobec Klientów według rodzaju

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Osoby fizyczne	25 061 578	24 193 767
Podmioty gospodarcze	5 252 104	4 677 192
Sektor publiczny	35 194	44 269
Odsetki	56 280	58 319
Należności od Klientów brutto	30 405 156	28 973 547
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	(744 949)	(732 778)
Należności od Klientów netto	29 660 207	28 240 769

Szczegółowy opis zarządzania ryzykiem kredytowym oraz główne informacje dotyczące koncentracji ryzyka kredytowego zostały przedstawione w Nocie 43.

Należności wobec Klientów według terminów zapadalności

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Bieżące	1 829 695	1 758 951
Terminowe	28 269 447	26 932 312
– do 1 miesiąca	837 086	881 370
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	452 830	476 978
– powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 915 735	1 730 218
– powyżej 1 roku do 5 lat	7 561 040	6 712 118
– powyżej 5 lat	17 502 756	17 131 628
Inne	249 734	223 965
Odsetki	56 280	58 319
Razem	30 405 156	28 973 547

Zmiana stanu odpisów aktualizujących

w tys. PLN	2015 rok	2014 rok
Stan na 1 stycznia	732 778	694 705
Zmiany w wartości odpisów aktualizujących:	12 171	38 073
Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych Klientom	628 193	440 869
Należności spisane w ciężar rezerw *	(89 654)	(93 612)
Zmniejszenie z tytułu różnic kursowych	(11 022)	(10 541)
Odwroćenie straty z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych Klientom	(515 346)	(298 643)
Inne zmniejszenia	-	-
Stan na 31 grudnia	744 949	732 778

* Pozycja uwzględnia wartość 68 136 tys. PLN (w 2014 roku – 60 286 tys. PLN) należności spisanych w związku z transakcjami sprzedaży części portfeli niepracujących kredytów o łącznej wartości bilansowej brutto na dzień sprzedaży 93 367 tys. PLN (w 2014 roku – 79 646 tys. PLN).

Wynik na transakcjach sprzedaży został uwzględniony w odpisach z tytułu utraty wartości.

Na saldo utraty wartości na należności od Klientów składały się następujące kategorie:

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Odpis na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	676 561	676 569
Odpis na poniesione, lecz nie zaraportowane straty (IBNR)	68 388	56 209
Razem odpisy	744 949	732 778

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Należności z rozpoznaną utratą wartości, brutto	947 393	973 944
Odpisy aktualizujące na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(676 561)	(676 569)
Należności z rozpoznaną utratą wartości, netto	270 832	297 375
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, brutto	29 457 763	27 999 603
Odpisy aktualizujące na poniesione, lecz nie zaraportowane straty (IBNR)	(68 388)	(56 209)
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, netto	29 389 375	27 943 394
Razem należności od Klientów brutto	30 405 156	28 973 547
Razem odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	(744 949)	(732 778)
Razem należności od Klientów netto	29 660 208	28 240 769

W roku 2015 Grupa nie dokonała istotnych zmian zasad szacowania utraty wartości. Opis zasad szacowania utraty wartości zawarty jest w Nocie 43.

19. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Obligacje Skarbu Państwa	198 435	1 456 390
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdzie	-	9 512
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	141 786	182 978
Razem	340 221	1 648 880

Szczegółowe informacje dotyczące aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zostały zaprezentowane w Nocie 35 oraz w Nocie 43.

Dodatnia wartość rynkowa niezapadłych pochodnych instrumentów finansowych

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Transakcje stopy procentowej	48 827	59 631
– IRS	48 794	57 562
– Pozostałe kontrakty na stopę procentową	33	2 069
Transakcje walutowe	92 959	123 347
– FX spot/forward	16 010	20 530
– FX swap	31 838	71 579
– Kupione opcje walutowe	44 404	30 982
– Opcje walutowe wbudowane w depozyt	707	256
Razem	141 786	182 978

Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczonych do obrotu)

w tys. PLN	2015 rok	2014 rok
Saldo na początek okresu	1 456 390	3 140 449
Zwiększenia	153 036 157	213 459 007
– zakup dłużnych papierów wartościowych*	153 034 224	213 347 648
– zwiększenie wartości papierów wartościowych**	1 933	111 359
Zmniejszenia	(154 294 112)	(215 143 066)
– sprzedaż dłużnych papierów wartościowych*	(154 165 760)	(155 667 216)
– wykup dłużnych papierów wartościowych*	(63 841)	(59 475 850)
– zmniejszenie wartości papierów wartościowych**	(64 511)	-
Saldo na koniec okresu	198 435	1 456 390

* Wartości nominalne.

** Obejmują wycenę rynkową, odsetki i dyskonto.

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat według terminów zapadalności

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
do 1 miesiąca	71 483	38 250
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	24 710	39 244
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	158 250	273 920
powyżej 1 roku do 5 lat	46 660	1 157 249
powyżej 5 lat	39 118	130 705
bez terminu	-	9 512
Razem	340 221	1 648 880

20. Inwestycyjne aktywa finansowe

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży:		
Obligacje Skarbu Państwa	532 896	276 598
Bony pieniężne NBP	5 198 388	3 500 000
Akcje i udziały*	38 182	3 217
Razem	5 769 466	3 779 815

* W pozycji „Akcje i udziały” Grupa wykazuje akcje VISA, otrzymane jako członek organizacji VISA International, akcje GPW S.A. oraz BondSpot S.A.

Jednostka dominująca, będąc członkiem Visa Europe Ltd., znajduje się w gronie beneficjentów transakcji zawartej w dniu 2 listopada 2015 roku pomiędzy Visa Inc. a Visa Europe Ltd. Zgodnie z upublicznonymi przez Visa Inc. informacjami na wartość transakcji składają się płatne na rzecz beneficjentów z góry 16,5 mld EUR oraz potencjalne dodatkowe, uzależnione od wyniku finansowego, wypłaty w wysokości do 4,7 mld EUR, płatne po upływie czterech lat od daty zakończenia transakcji, dając łączną kwotę transakcji w wysokości do 21,2 mld EUR. Suma płatna z góry obejmuje zapłatę w gotówce w wysokości 11,5 mld EUR oraz akcje uprzywilejowane wymienne na akcje zwykłe Visa Inc. klasy A, wyceniane na 5 mld EUR.

Jednostka dominująca otrzymała od Visa Europe następujące wstępne szacunki kwoty płatności z tytułu transakcji, wyliczonych na podstawie udziału Banku w biznesie Visa w Europie:

- 7,6 mln EUR w gotówce,
- akcje wyceniane na 2,6 mln EUR (według kursów na dzień 18.10.2015 roku).

Zgodnie z proponowanym harmonogramem powyższe płatności zostaną rozliczone do dnia 30 czerwca 2016 roku.

Warunki i realizacja harmonogramu płatności są uzależnione od akceptacji ze strony organów regulujących poszczególne rynki europejskie.

Na podstawie otrzymanych informacji jednostka dominująca dokonała ponownego oszacowania wartości godziwej akcji VISA w księgach Banku na dzień 31 grudnia 2015 roku, a efekt został ujęty w innych całkowitych dochodach. Mając na uwadze, że jednostka dominująca nadal czeka na ostateczne potwierdzenie kwot do otrzymania (ich wartość może ulec zmianie ze względu na koszty transakcji lub ewentualne obiekcje członków Visa Europe dotyczące ich uczestnictwa w rozliczeniu), jak również szeroki horyzont czasowy transakcji (czynnik niepewności i czynnik dyskontowania), jednostka dominująca, kierując się zasadą ostrożnej wyceny, rozpoznała w księgach na dzień 31 grudnia 2015 roku wycenę akcji VISA w kwocie 8,9 mln EUR.

Zmiana stanu papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży przedstawia się następująco:

w tys. PLN	2015 rok	2014 rok
Saldo na początek okresu	3 779 815	1 080 865
Zwiększenia	223 615 361	94 747 239
– zakup dłużnych papierów wartościowych*	223 576 810	94 743 799
– zwiększenie wartości papierów wartościowych**	38 551	3 440
Zmniejszenia	(221 625 710)	(92 048 289)
– sprzedaż dłużnych papierów wartościowych*	(144 222)	-
– wykup dłużnych papierów wartościowych*	(221 477 810)	(91 244 770)
– zmniejszenie wartości papierów wartościowych**	(3 678)	(803 519)
Saldo na koniec okresu	5 769 466	3 779 815

* Wartości nominalne.

** Obejmują wycenę rynkową, odsetki i dyskonto.

Grupa, będąc uczestnikiem Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, utrzymuje obligacje skarbowe stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych według stanu na 31 grudnia 2015 roku w wartości nominalnej 107 000,00 tys. PLN (według stanu na 31 grudnia 2014 roku w wysokości 107 000,00 tys. PLN).

21. Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość brutto

w tys. PLN	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Wyposażenie	Środki trwałe w budowie	Razem
Stan na dzień 01.01.2014 r. – dane przekształcone	121 041	80 375	23 644	-	225 060
Zwiększenia (z tytułu)	17	987	223	-	1 227
Zakupy	17	987	223	-	1 227
Zmniejszenia (z tytułu)	(4 443)	(10 429)	(3 456)	-	(18 328)
Zbycia	(3 198)	(103)	-	-	(3 301)
Likwidacji	(1 245)	(10 326)	(3 456)	-	(15 027)
Trwała utrata wartości	-	-	-	-	-
Stan na dzień 31.12.2014 r.	116 615	70 933	20 411	-	207 959
Stan na dzień 01.01.2015 r.	116 615	70 933	20 411	-	207 959
Zwiększenia (z tytułu)	250	10 305	281	4 116	14 952
Zakupy	250	10 305	281	4 116	14 952
Zmniejszenia (z tytułu)	-	(221)	-	-	(221)
Zbycia	-	(75)	-	-	(75)
Likwidacji	-	(146)	-	-	(146)
Trwała utrata wartości	-	-	-	-	-
Inne zmiany	-	360	(293)	-	67
Stan na dzień 31.12.2015 r.	116 865	81 377	20 399	4 116	222 757

Umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości

w tys. PLN	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Wyposażenie	Środki trwałe w budowie	Razem
Stan na dzień 01.01.2014 r. – dane przekształcone	73 746	74 320	23 305	-	171 371
Amortyzacja	9 375	2 555	243	-	12 173
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	-	(100)	-	-	(100)
Sprzedaż/likwidacja	(2 688)	(10 293)	(3 457)	-	(16 438)
Inne zmiany	-	81	-	-	81
Stan na dzień 31.12.2014 r.	80 433	66 563	20 091	-	167 087
Stan na dzień 01.01.2015 r.	80 433	66 563	20 091	-	167 087
Amortyzacja	9 084	2 417	301	-	11 802
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	1 611	710	-	-	2 321
Sprzedaż/likwidacja	-	(221)	-	-	(221)
Inne zmiany	(124)	69	-	-	(55)
Stan na dzień 31.12.2015 r.	91 004	69 538	20 392	-	180 934

Wartość bilansowa

w tys. PLN	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Wyposażenie	Środki trwałe w budowie	Razem
Na dzień 01.01.2014 r.	47 295	6 055	339	-	53 689
Na dzień 31.12.2014 r.	36 182	4 370	320	-	40 872
Na dzień 01.01.2015 r.	36 182	4 370	320	-	40 872
Na dzień 31.12.2015 r.	25 861	11 839	7	4 116	41 823

22. Wartości niematerialne

Wartość brutto

w tys. PLN	Koszty organizacji	Oprogramo- wanie	Nakłady	Ogółem
Stan na 01.01.2014 r. – dane przekształcone	62	172 901	32 104	205 067
Zakupy	-	460	22 059	22 519
Zwiększenia/zmniejszenia z alokacji	-	-	(2 095)	(2 095)
Rozliczenie inwestycji	-	11 462	-	11 462
Przeniesienia z nakładów	-	-	(13 239)	(13 239)
Inne zmiany	-	-	-	-
Stan na 31.12.2014 r.	62	184 823	38 829	223 714
Stan na 01.01.2015 r.	62	184 823	38 829	223 714
Zakupy	-	208	27 184	27 392
Zwiększenia/zmniejszenia z alokacji	-	-	4 807	4 807
Rozliczenie inwestycji	-	21 402	-	21 402
Przeniesienia z nakładów	-	-	(21 402)	(21 402)
Inne zmiany	(62)	62	(2 177)	(2 177)
Stan na 31.12.2015 r.	-	206 495	47 241	253 736

Amortyzacja oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości

w tys. PLN	Koszty organizacji	Oprogramo- wanie	Nakłady	Ogółem
Stan na 01.01.2014 r. – dane przekształcone	62	124 656	-	124 718
Amortyzacja	-	21 069	-	21 069
Rezerwa na amortyzację	-	(723)	-	(723)
Likwidacja	-	-	-	-
Inne zmiany	-	(370)	-	(370)
Stan na 31.12.2014 r.	62	144 632	-	144 694
Stan na 01.01.2015 r.	62	144 632	-	144 694
Amortyzacja	-	19 724	-	19 724
Rezerwa na amortyzację	-	(238)	-	(238)
Likwidacja	-	-	-	-
Inne zmiany	(62)	62	-	-
Stan na 31.12.2015 r.	-	164 180	-	164 180

Wartość bilansowa

w tys. PLN	Koszty organizacji	Oprogramo- wanie	Nakłady	Ogółem
Na dzień 01.01.2014 r.	-	48 245	32 104	80 349
Na dzień 31.12.2014 r.	-	40 191	38 829	79 020
Na dzień 01.01.2015 r.	-	40 191	38 829	79 020
Na dzień 31.12.2015 r.	-	42 315	47 241	89 556

23. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	86 880	91 225
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(75 396)	(62 729)
Razem aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11 484	28 496

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są związane z następującymi pozycjami:

Ujemne różnice przejściowe między wartością podatkową i bilansową aktywów i zobowiązań

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.	Zmiana w 2015 r.
Naliczone odsetki do zaplacen	34 638	35 099	(461)
Rezerwy na koszty	149 921	154 863	(4 942)
Premia od dłużnych papierów wartościowych	-	-	-
Odpisy aktualizujące ekspozycje kredytowe i wartość godziwą instrumentów finansowych	220 980	224 931	(3 951)
Koszty zapłacone dotyczące premii od opcji	514	522	(8)
Różnica pomiędzy wartością księgową i podatkową środków trwałych	2 824	3 159	(335)
Przychody należne za rok bieżący otrzymane w roku następnym z tytułu wynagrodzenia za usługi finansowe	8 367	9 927	(1 560)
Wycena aktywów finansowych – instrumenty pochodne	39 001	48 752	(9 751)
Wycena aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	21	245	(224)
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	996	2 634	(1 638)
Strata podatkowa do odliczenia	-	-	-
Razem	457 262	480 132	(22 870)
Stawka podatku	19%	19%	-
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	86 880	91 225	(4 345)
w tym odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	189	500	(311)
w tym odniesione na rachunek zysków i strat	86 691	90 725	(4 034)

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego są związane z następującymi pozycjami:

Dodatnie różnice przejściowe między wartością podatkową i bilansową aktywów i zobowiązań

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.	Zmiana w 2015 r.
Naliczone odsetki do otrzymania	57 668	62 144	(4 476)
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	139	252	(113)
Koszty zapłacone z góry	233 922	189 977	43 945
Wycena aktywów finansowych – instrumenty pochodne	55 218	65 546	(10 328)
Wycena aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	13 222	11 372	1 850
Przychody od papierów – otrzymane	(11 637)	(15 215)	3 578
Inne przychody do otrzymania	10 117	13 472	(3 355)
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	38 169	2 605	35 564
Razem	396 818	330 153	66 665
Stawka podatku	19%	19%	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	75 396	62 729	12 667
w tym odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	7 252	495	6 757
w tym odniesione na rachunek zysków i strat	68 144	62 234	5 910

24. Należności z tytułu podatku dochodowego

Pozycja nie występuje na dzień bilansowy.

25. Inne aktywa

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Dłużnicy różni netto	56 846	65 299
Rozliczenia międzyokresowe czynne	9 213	5 436
Należności publicznoprawne	2 065	762
Pozostałe aktywa	5 620	1 726
Rozliczenia międzybankowe	4 880	899
Należności od Klientów z tytułu zawartych transakcji	25 749	30 206
Należności od Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych	34 005	42 587
Przychody do otrzymania	33 533	24 421
Razem	171 911	171 336

Struktura wiekowa salda dłużników różnych

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Nieprzeteterminowane	56 669	65 551
Przeteterminowane do roku	636	-
Przeteterminowane od 1 do 3 lat	338	1 360
Przeteterminowane od 3 do 5 lat	272	-
Przeteterminowane powyżej 5 lat	526	-
Dłużnicy różni brutto	58 441	66 911
Odписы z tytułu utraty wartości	(1 595)	(1 612)
Dłużnicy różni netto	56 846	65 299

26. Zobowiązania wobec innych banków

Zobowiązania wobec banków według rodzaju

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
W rachunku bieżącym	288 439	510 615
Depozyty terminowe	15 449 968	14 253 529
Pożyczki i kredyty otrzymane	426 417	449 694
Odsetki naliczone	23 273	21 604
Razem	16 188 097	15 235 442

Zobowiązania wobec banków według terminów zapadalności

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Bieżące	288 439	510 615
Terminowe	15 876 394	14 703 236
– do 1 miesiąca	-	93 935
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	173 424	63 935
– powyżej 3 miesięcy do 1 roku	939 530	1 541 474
– powyżej 1 roku do 5 lat	10 391 438	8 246 509
– powyżej 5 lat	4 372 002	4 757 383
Inne	(9)	(13)
Odsetki naliczone	23 273	21 604
Razem	16 188 097	15 235 442

27. Zobowiązania wobec Klientów

Zobowiązania wobec Klientów według rodzaju

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
W rachunku bieżącym		
Osoby fizyczne	3 645 336	3 109 344
Podmioty gospodarcze	8 786 153	8 813 487
Sektor publiczny	45 079	33 616
Razem rachunki bieżące	12 476 568	11 956 447
Depozyty terminowe		
Osoby fizyczne	2 545 072	2 559 799
Podmioty gospodarcze	1 812 944	1 641 100
Sektor publiczny	34 845	26 149
Razem depozyty terminowe	4 392 861	4 227 048
Odsetki naliczone	10 194	12 273
Razem	16 879 623	16 195 768

Zobowiązania wobec Klientów według terminów zapadalności

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Bieżące	12 476 568	11 956 447
Terminowe	4 392 871	4 227 029
– do 1 miesiąca	2 100 593	1 653 440
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 274 697	1 137 522
– powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 006 817	1 419 441
– powyżej 1 roku do 5 lat	6 439	12 526
– powyżej 5 lat	4 325	4 100
Inne	(10)	19
Odsetki naliczone	10 194	12 273
Razem	16 879 623	16 195 768

28. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Ujemna wartość rynkowa niezapadłych pochodnych instrumentów finansowych

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Transakcje stopy procentowej	33 022	45 626
– Papiery wartościowe z przyszłą datą rozliczenia	21	245
– IRS	33 001	43 900
– Pozostałe kontrakty na stopę procentową	-	1 481
Transakcje walutowe	83 568	172 655
– FX spot/forward	20 512	23 807
– FX swap	17 446	117 611
– Sprzedane opcje walutowe	45 610	31 237
Razem	116 590	218 281

Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wg terminów zapadalności.

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
– do 1 miesiąca	44 123	48 488
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	15 030	40 770
– powyżej 3 miesięcy do 1 roku	27 898	78 488
– powyżej 1 roku do 5 lat	28 084	46 858
– powyżej 5 lat	1 455	3 677
Razem	116 590	218 281

Kompensowanie instrumentów finansowych

	Wycena instrumentów pochodnych	Teoretyczna wartość kompensaty	Wartość depozytów zabezpieczających (przyjętych/udzielonych)	Wartość netto
31.12.2015 r.				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	141 786	4 233	-	137 553
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	116 590	4 233	-	112 357

	Wycena instrumentów pochodnych	Teoretyczna wartość kompensaty	Wartość depozytów zabezpieczających (przyjętych/udzielonych)	Wartość netto
31.12.2014 r.				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	182 978	4 575	-	178 403
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	218 281	4 575	-	213 706

29. Rezerwy

w tys. PLN	Rezerwy na odprawy eme- rytalne	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwa na koszty związa- ne z restruktu- ryzacją	Rezerwa na koszty związa- ne z działalno- ścią operacyjną Banku	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2015 r.	664	4 649	738	-	-	6 051
Rezerwy utworzone w ciągu roku	482	15 630	-	12 590	11 518	40 220
Rezerwy rozwiązane w ciągu roku	(1)	(11 517)	(88)	-	-	(11 606)
Zmiana kwalifikacji rezerwy	-	-	121	-	-	121
Stan na 31 grudnia 2015 r.	1 145	8 762	771	12 590	11 518	34 786
Stan na 1 stycznia 2014 r.	652	5 973	967	-	-	7 592
Rezerwy utworzone w ciągu roku	12	10 335	-	-	-	10 347
Rezerwy rozwiązane w ciągu roku	-	(11 659)	(229)	-	-	(11 888)
Zmiana kwalifikacji rezerwy	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2014 r.	664	4 649	738	-	-	6 051

Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe

W pozycji „Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe” ujęte zostały rezerwy na poniesione, ale nie zidentyfikowane straty dotyczące ekspozycji pozabilansowych.

Rezerwy na sprawy sporne

Łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których Grupa występowała w roli pozwanego, wynosiła według stanu na 31 grudnia 2015 roku 24 mln zł.

Grupa utworzyła rezerwy w przypadkach, gdzie według szacunków Grupy prawdopodobieństwo konieczności wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%. Na dzień 31 grudnia 2015 roku rezerwy na roszczenia prawne, w których Grupa występowała w roli pozwanego, wyniosły 771 tys. zł.

Przeciwko Grupie toczy się sprawa dotycząca zarzutu Prezesa UOKiK odnośnie do stosowania przez jednostkę dominującą oraz inne polskie banki praktyk monopolistycznych związanych z kartami kredytowymi. Decyzja Prezesa UOKiK została wydana w dniu 29 grudnia 2006 roku. W wyniku odwołania jednostki dominującej od Decyzji Prezesa UOKiK Sąd Okręgowy w Warszawie w 2013 roku zmniejszył wysokość kary dla jednostki dominującej z kwoty 2 894 tys. zł na 25 tys. zł. Jednakże w związku ze złożonymi apelacjami Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyżej wymieniony wyrok Sądu Okręgowego m.in. w ten sposób, że oddalił w całości wszystkie odwołania banków, w tym jednostki dominującej, od decyzji Prezesa UOKiK oraz oddalił apelacje złożone przez banki, w tym jednostkę dominującą, od wyroku Sądu Okręgowego. Jednostka dominująca dokonała zapłaty kwoty 2 894 tys. zł wynikającej z decyzji Prezesa UOKiK. Bankowi przysługuje prawo do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego.

Rezerwy na koszty związane z restrukturyzacją

Na dzień bilansowy jednostka dominująca utworzyła rezerwy na koszty związane z restrukturyzacją, w tym 1 786 tys. zł na restrukturyzację zatrudnienia, oraz na koszty związane z restrukturyzacją placówek w kwocie 10 804 tys. zł.

30. Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego

Na dzień 31 grudnia 2015 roku istnieje zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku od osób prawnych w kwocie 9 035 tys. PLN (na dzień 31. grudnia 2014 roku 7 176 tys. PLN) stanowiące różnicę między podatkiem należnym na ten dzień od dochodu osiągnię-

tęgo od początku roku podatkowego a sumą zaliczek miesięcznych zapłaconych w uproszczonej formie zgodnie z art. 25 ust. 6 Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych. Zobowiązania podmiotów w ramach Grupy z tytułu bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych za 2015 rok zostało uregulowane z zachowaniem terminów ustawowych.

31. Inne zobowiązania

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Rozrachunki międzybankowe	62 357	91 834
Wierzyciele różni	29 120	24 365
Rozrachunki publicznoprawne	16 653	11 360
Zobowiązania wobec biur maklerskich i KDPW	5 138	18 491
Pozostałe rozrachunki	19 847	16 349
Rezerwy, w tym:	129 583	149 271
na nagrody i premie	35 222	40 170
na niezapłacone faktury	66 671	93 567
na niewykorzystane urlopy	9 904	9 332
pozostałe	17 786	6 202
Przychody pobierane z góry	27 915	36 515
Razem	290 613	348 185

Pozycja przychody pobierane z góry uwzględnia rezerwy na zwroty prowizji ubezpieczeniowych z tytułu pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń oferowanych z kredytem konsumpcyjnym oraz z tytułu dystrybucji produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych.

32. Zobowiązania podporządkowane

Podmiot udzielający finansowania:	Wartość nominalna	Waluta	Oprocentowanie	Termin wymagalności	Kwota zobowiązania
Deutsche Financial Services (Malta) Ltd.	w walucie pożyczki		na dzień 31.12.2015 r.		na dzień 31.12.2015 r.
Kapitał	55 000	EUR	1,987	04.07.2018 r.	234 383
Odsetki	267	EUR	x	x	1 138
Razem	55 267	EUR	x	x	235 521

Podmiot udzielający finansowania:	Wartość nominalna	Waluta	Oprocentowanie	Termin wymagalności	Kwota zobowiązania
Deutsche Financial Services (Malta) Ltd.	w walucie pożyczki		na dzień 31.12.2014 r.		na dzień 31.12.2014 r.
Kapitał	55 000	EUR	2,111	04.07.2018 r.	234 427
Odsetki	281	EUR	x	x	1 195
Razem	55 281	EUR	x	x	235 622

Zobowiązanie podporządkowane obejmuje pożyczkę otrzymaną od Deutsche Bank (Malta) Ltd. (dawniej Deutsche Financial Services (Malta) Ltd.) 4 lipca 2008 roku z 10-letnim okresem wymagalności.

Środki pozyskane z pożyczki posłużyły na rozwój działalności. Jednostka dominująca uzyskała 2 września 2008 roku zgodę KNF na zaliczenie kwoty pochodzącej z pożyczki do funduszy uzupełniających, dla celów kalkulacji współczynnika wypłacalności.

33. Kapitał akcyjny jednostki dominującej

w tys. PLN	2015 rok	2014 rok
Akcje wyemitowane, na dzień 1 stycznia 2015 r. – w pełni opłacone	<u>2 651 449 384</u>	1 837 529 524
Akcje wyemitowane, na dzień 31 grudnia 2015 r. – w pełni opłacone	<u>2 651 449 384</u>	2 651 449 384

KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA)

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w tys. PLN)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
I	imiennie zwykłe	1 000 000	1 000	gotówka	04-11-1991	01-01-1992
II	zwykłe na okaziciela	2 500 000	2 500	gotówka	24-11-1992	01-01-1993
III seria A	imiennie zwykłe	250 000	250	gotówka	26-08-1993	01-01-1993
III seria B	imiennie zwykłe	304 960	305	aport	30-11-1993	01-01-1994
III seria C	zwykłe na okaziciela	189 465	189	gotówka	30-11-1993	01-01-1994
III seria D	imiennie zwykłe	288 883	289	gotówka	30-11-1993	01-01-1993
III seria E	zwykłe na okaziciela	1 300 000	1 300	gotówka	16-02-1994	01-01-1994
III seria F	zwykłe na okaziciela	1 666 692	1 667	gotówka	13-04-1994	01-01-1994
IV	zwykłe na okaziciela	1 971 068	1 971	gotówka	16-06-1994	01-01-1994
V	zwykłe na okaziciela	3 031 014	3 031	gotówka	30-12-1994	01-01-1995
VI	imiennie zwykłe	1 671 915	1 672	aport	23-06-1997	01-01-1997
VII seria A	zwykłe na okaziciela	14 261 897	14 262	gotówka	22-12-1997	01-01-1998
VIII seria AA	zwykłe na okaziciela	235 000 000	235 000	gotówka	20-03-2000	01-01-2000
IX seria BB	zwykłe na okaziciela	34 620 975	34 621	gotówka	25-07-2000	01-01-2000
X	zwykłe na okaziciela	38 215 967	38 216	gotówka	28-07-2000	
				gotówka	28-12-2001	01-01-2002
Umorzenie akcji	zwykłe na okaziciela	(150 568 503)	(150 569)	umorzenie dobrowolne, nieodpłatne	27-10-2004	nie dotyczy
XI	imiennie zwykłe	89 000 000	89 000	gotówka	18-08-2005	01-01-2005
XII	imiennie zwykłe	121 951 219	121 951	gotówka	29-11-2006	01-01-2007
XIII	imiennie zwykłe	185 000 000	185 000	gotówka	26-09-2007	01-01-2008
XIV	imiennie zwykłe	257 013 000	257 013	gotówka	07-09-2009	01-01-2010
XV	imiennie zwykłe	193 000 000	193 000	gotówka	26-05-2010	01-01-2011
XVI	imiennie zwykłe	167 000 000	167 000	gotówka	03-12-2010	01-01-2011
XVII	imiennie zwykłe	121 860 972	121 861	gotówka	25-08-2011	01-01-2012
XVIII	imiennie zwykłe	300 000 000	300 000	gotówka	25-10-2011	01-01-2012
XIX	imiennie zwykłe	110 000 000	110 000	gotówka	27-04-2012	01-01-2013
XX	imiennie zwykłe	107 000 000	107 000	gotówka	22-06-2012	01-01-2013
XXI	imiennie zwykłe	813 919 860	813 920	przejęcie w trybie art. 492 § 1 pkt. 1 KSH	31-01-2014	01-01-2013
Liczba akcji, razem		2 651 449 384				
Kapitał akcyjny, razem			2 651 449			

Wartość nominalna jednej akcji = 1,00 PLN

Grupa nie posiadała akcji uprzywilejowanych na dzień bilansowy.

34. Pozostałe kapitały

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	525 366	525 366
Kapitał z aktualizacji wyceny, w tym:	30 196	112
wycena portfela aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	37 174	61
podatek odroczony	(7 063)	5
pozostałe kapitały z aktualizacji wyceny	85	46
Zyski zatrzymane	1 023 122	865 166
kapitał zapasowy	319 948	319 948
kapitał rezerwowy	501 728	238 091
fundusz ogólnego ryzyka	43 490	29 895
zysk za okres	157 956	277 232
Razem	1 578 684	1 390 644

Do dnia podpisania sprawozdania Zarząd jednostki dominującej nie podjął uchwały w zakresie rekomendacji sposobu podziału zysku za rok 2015. Intencją Zarządu jednostki dominującej jest zarekomendowanie Radzie Nadzorczej podjęcia uchwały w sprawie zatrzymania 50% zysku za 2015 rok w celu zwiększenia kapitału rezerwowego oraz przekazania 50% zysku za 2015 rok jednemu akcjonariuszowi w formie dywidendy.

Na dzień bilansowy Grupa nie posiadała zobowiązań z tytułu zadeklarowanych, niewypłaconych dywidend.

35. Wartość godziwa

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja, i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

Poniżej podsumowanie wartości bilansowej i godziwej dla grup aktywów i pasywów, które nie są prezentowane w bilansie w wartości godziwej:

31.12.2015 r.

w tys. PLN	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa		
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	995 936	971 854
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	29 660 207	27 562 106
Pasywa		
Zobowiązania wobec innych banków	16 188 097	16 508 805
Zobowiązania wobec Klientów	16 879 623	17 159 768
Zobowiązania podporządkowane	235 521	247 787

31.12.2014 r.

w tys. PLN	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa		
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	756 325	737 466
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	28 240 769	27 704 485
Pasywa		
Zobowiązania wobec innych banków	15 235 442	14 953 767
Zobowiązania wobec Klientów	16 195 768	17 095 010
Zobowiązania podporządkowane	235 622	252 539

Określenie wartości godziwej

Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych.

Należności od innych banków

Wartość godziwa depozytów w innych bankach została wyznaczona poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych. Marżami uwzględnionymi przy dyskontowaniu przepływów jest krzywa premii za płynność kwotowana przez Grupę Deutsche Bank A.G. na koniec 2015 roku.

Kredyty i pożyczki udzielone Klientom

Wartość godziwa należności od Klientów została wyznaczona poprzez zdyskontowanie dla głównych grup produktów kredytowych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu aktualnych stóp procentowych dla adekwatnego portfela, rozumianych jako oprocentowanie kredytów udzielanych w ostatnim kwartale 2015 roku. Dla pozostałych należności od Klientów wartość godziwą stanowi ich wartość bilansowa.

Wartość godziwa kredytów hipotecznych udzielonych Klientom została wyliczona jako wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych, uwzględniając zmianę w poziomie marży od momentu udzielenia kredytu. Stopy procentowe przyjęte do kalkulacji uwzględniają premię za płynność, jaką Grupa musiałaby zapłacić za transakcje finansujące akcję kredytową.

Zobowiązania wobec innych banków

Wartość godziwa depozytów terminowych dla całości portfela została wyznaczona poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych, a dla pozostałych zobowiązań przyjęto wartość bilansową, jako przybliżenie wartości godziwej.

Zobowiązania wobec Klientów

Wartość godziwa zobowiązań wobec Klientów o stałym oprocentowaniu została wyznaczona poprzez zdyskontowanie dla głównych grup produktów depozytowych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu aktualnych stóp procentowych dla adekwatnego portfela. Za aktualny poziom stóp procentowych uznano oprocentowanie depozytów udzielonych w grudniu 2015 roku. Wartość godziwą zobowiązań wobec Klientów o zmiennym oprocentowaniu stanowi ich wartość bilansowa.

Pożyczka podporządkowana

W przypadku pożyczki podporządkowanej wartość godziwa wyznaczona została poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych.

Grupa dokonuje wyliczenia wartości godziwej dla instrumentów finansowych przy zastosowaniu jednej z następujących technik wyceny:

- 1) poziom I – instrumenty finansowe, których wartość godziwa jest wyliczana na podstawie bezpośrednich kwotowań dostępnych na rynku. Do tej kategorii Grupa zaklasyfikowała dłużne papiery wartościowe, dla których istnieją kwotowania na aktywnych rynkach;
- 2) poziom II – instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej na podstawie modeli wyceny, w których wszystkie istotne parametry wejściowe są obserwowane na aktywnym rynku (bezpośrednio lub pośrednio). Do tej kategorii Grupa zaklasyfikowała bony pieniężne NBP oraz transakcje na instrumentach pochodnych, które są wyceniane na podstawie modeli zdyskontowanych przepływów pieniężnych z użyciem parametrów obserwowanych na rynku lub modeli wyceny opcji. Instrumenty poziomu 2 wyceniane są przy użyciu krzywych dochodowości. Krzywe te oparte są na rynkowych kwotowaniach następujących instrumentów: IRS (do wyceny IRS), FRA (do wyceny IRS w terminie do roku), punkty swapowe (do wyceny transakcji FX swap i FX forward).
- 3) poziom III – instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej na podstawie modeli wyceny, w których istotny parametr wejściowy nie jest obserwowany na aktywnym rynku.

Grupa może zastosować przeniesienie aktywów lub zobowiązań pomiędzy kategorią I a kategorią II w przypadku, gdy kwotowania z aktywnego rynku przestaną być dostępne na koniec okresu sprawozdawczego, oraz przenie-

sienie między kategorią II a kategorią III w przypadku, gdy parametr stosowany do wyceny i wpływający istotnie na wycenę przestanie być obserwowalny. W opisywanych okresach sprawozdawczych nie wystąpiły przeniesienia pomiędzy kategoriami wartości godziwej.

W przypadku instrumentów pochodnych stanowiących aktywa kalkulowana jest korekta wyceny odzwierciedlająca ryzyko kredytowe kontrahenta CVA (credit value adjustment). Grupa uznaje wpływ korekty odzwierciedlającej ryzyko kredytowe kontrahenta (stanowiącej daną nieobserwowalną) za nieistotną z punktu widzenia całości wyceny. W związku z powyższym instrumenty te prezentowane są w kategorii II.

Poniższa tabela prezentuje podział aktywów i zobowiązań finansowych w podziale na trzy powyższe kategorie:

31.12.2015 r.

w tys. PLN	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Poziom I	Poziom II	Poziom III
Aktywa					
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	995 936	971 854	-	971 854	-
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	29 660 207	27 562 106	-	-	27 562 106
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	340 221	340 221	198 435	141 786	-
Inwestycyjne aktywa finansowe	5 769 466	5 769 466	533 148	5 198 388	37 930
Pasywa					
Zobowiązania wobec innych banków	16 188 097	16 508 805	-	16 508 805	-
Zobowiązania wobec Klientów	16 879 623	17 159 768	-	17 159 768	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	116 590	116 590	-	116 590	-
Zobowiązania podporządkowane	235 521	247 787	-	247 787	-

31.12.2014 r.

w tys. PLN	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Poziom I	Poziom II	Poziom III
Aktywa					
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	756 325	737 466	-	737 466	-
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	28 240 769	27 704 485	-	-	27 704 485
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 648 880	1 648 880	1 465 902	182 978	-
Inwestycyjne aktywa finansowe	3 779 815	3 779 815	276 598	3 503 217	-
Pasywa					
Zobowiązania wobec innych banków	15 235 442	14 953 767	-	14 953 767	-
Zobowiązania wobec Klientów	16 195 768	17 095 010	-	17 095 010	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	218 281	218 281	-	218 281	-
Zobowiązania podporządkowane	235 622	252 539	-	252 539	-

Na koniec 2015 roku jednostka dominująca posiadała aktywa wyceniane do wartości godziwej według technik wyceny opartych na istotnych parametrach niepochodzących z aktywnego rynku (poziom III). Opis wyceny zawiera Nota 18.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku w roku 2015 przedstawia poniższa tabela:

w tys. PLN	Akcje i udziały
Bilans otwarcia – 01.01.2015 r.	
Zyski lub straty	37 930
Rozpoznane w rachunku zysków i strat	-
Rozpoznane w kapitałach własnych	37 930
Zakupy	-
Sprzedaże	-
Spląty/zapadalność	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	-
Bilans zamknięcia – 31.12.2015 r.	37 930

36. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Grupa posiada zobowiązania do udzielenia kredytów. Na zobowiązania te składają się zatwierdzone, a nieuruchomione kredyty oraz kredyty w rachunku bieżącym.

Grupa wystawia gwarancje i akredytywy, które stanowią zabezpieczenie wywiązania się Klientów Grupy ze swoich zobowiązań wobec podmiotów trzecich. Tego typu umowy mają określone limity i przyznawane są na okresy przeciętnie do 3 lat. Grupa udziela także promes przyznania kredytu.

Wartości zobowiązań warunkowych wynikające z kontraktów z podziałem na kategorie zostały zaprezentowane w poniższej tabeli. Wartości gwarancji i akredytów pokazane w poniższej tabeli odzwierciedlają maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby Klienci w całości nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

Wartość warunkowych zobowiązań udzielonych

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Linie kredytowe	2 736 233	2 681 794
Otwarte/potwierdzone akredytywy importowe/eksportowe	22 109	31 968
Gwarancje	1 482 866	1 335 248
Pozostałe zobowiązania, w tym:	439 646	269 165
Zobowiązania z tytułu promes kredytowych	189 758	43 379
Razem	4 680 854	4 318 175

Wiele z przyznanych zobowiązań warunkowych wygaśnie, zanim zostanie w całości lub częściowo wypłacone. Z tego powodu ich wartości nie odzwierciedlają przewidywanych przyszłych przepływów pieniężnych.

W ramach działalności operacyjnej Bank otrzymuje zabezpieczenia na pokrycie ekspozycji kredytowych. Najczęściej są to otrzymane gwarancje lub poręczenia innych banków lub podmiotów niebankowych. Ujmwane są w otrzymanych zobowiązaniach warunkowych w wysokości wynikającej z umów.

Wartość warunkowych zobowiązań otrzymanych

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Finansowe	2 112	222 465
Gwarancyjne	994 488	1 180 140
Razem	996 600	1 402 605

Poniżej zaprezentowano wartości nominalne transakcji bieżących związanych z operacjami wymiany oraz transakcji pochodnych.

Papiery wartościowe Klientów

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Papiery wartościowe Klientów (działalność maklerska)	1 391 663	1 224 915

Zobowiązania związane z realizacją transakcji walutowych oraz wartości nominalne transakcji pochodnych

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Transakcje bieżące związane z operacjami wymiany walutowej	1 016 339	883 157
Transakcje pochodne	23 310 996	22 127 878
Razem	24 327 335	23 011 035

Transakcje pochodne

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Terminowe kontrakty walutowe (forwarty)	2 578 517	2 179 983
Kupione	1 282 960	1 084 908
Sprzedane	1 295 557	1 095 075
Terminowe kontrakty walutowe (swapy)	11 534 543	9 015 048
Kupione	5 776 229	4 487 118
Sprzedane	5 758 314	4 527 930
Swapy na stopę procentową (IRS)	3 776 198	2 273 639
FRA	-	4 850 000
Operacje papierami wartościowymi	87 500	180 000
Opcje walutowe	5 216 686	3 610 990
Nominał kupiony	2 608 343	1 805 495
Nominał sprzedany	2 608 343	1 805 495
Opcje wbudowane w depozyty	117 552	18 218
Nominał kupiony	58 776	9 109
Nominał sprzedany	58 776	9 109
Razem transakcje pochodne	23 310 996	22 127 878

37. Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa posiadała aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych w obligacjach skarbowych o wartości nominalnej 107 000,00 tys. PLN (31 grudnia 2014 roku – 107 000,00 tys. PLN), stanowiących pokrycie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych, zgodnie z art. 25 i 26 ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

38. Leasing operacyjny

Umowy leasingu, w których Grupa Kapitałowa Deutsche Bank Polska S.A. jest leasingobiorcą

Płatności leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego są wyszczególnione poniżej:

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Poniżej jednego roku	57 834	63 631
Od roku do pięciu lat	144 922	125 268
Powyżej pięciu lat	60 965	22 184
Razem	263 721	211 084

Grupa leasinguje głównie pojazdy samochodowe oraz sprzęt komputerowy zgodnie z umowami leasingu operacyjnego. Umowy standardowo zawierane są na okres 2-5 lat, z opcją przedłużenia leasingu po tym okresie. Żadna z umów leasingowych nie zawiera płatności warunkowych. Koszt z tytułu leasingu operacyjnego w 2015 i w 2014 roku wyniósł odpowiednio 9 413 tys. PLN i 11 757 tys. PLN.

Grupa leasinguje powierzchnię biurową zgodnie z umowami leasingu operacyjnego. Standardowo umowa zawarta jest na okres 5 lat. Wysokość kosztów dotyczących najmu za rok obrotowy 2015 wyniosła 66 246 tys. PLN (w 2014 roku 65 816 tys. PLN), średni miesięczny koszt związany z najmem kształtuje się na poziomie 5 520 tys. PLN (w 2014 roku 5 485 tys. PLN).

39. Gotówka i jej ekwiwalenty

Dla celów rachunku przepływów pieniężnych gotówka i jej ekwiwalenty obejmują salda o krótszym niż 3 miesiące terminie wymagalności, za wyjątkiem instrumentów o charakterze inwestycyjnym.

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Kasa i środki w Banku Centralnym	903 794	1 543 105
Lokaty złożone w innych bankach, bieżące	689 634	573 785
Razem	1 593 428	2 116 890

40. Wynagrodzenia Zarządu, Rady Nadzorczej i personelu

Wynagrodzenia Zarządu, Rady Nadzorczej oraz personelu jednostki dominującej w roku obrotowym i poprzedzającym

w tys. PLN	2015			2014		
	Zarząd	Rada Nadzorcza	Personel	Zarząd	Rada Nadzorcza	Personel
Wynagrodzenia	10 372	395	264 998	17 362	395	261 693
Inne krótkoterminowe świadczenia	21	-	5 439	32	-	12 634
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-	4 248	630	-	1 886
Koszty z tytułu nagród w formie akcji własnych	3 574	-	323	551	-	159
Razem	13 967	395	275 008	18 575	395	276 372

Wynagrodzenia Zarządu, Rady Nadzorczej oraz personelu jednostki zależnej w roku obrotowym i poprzedzającym

w tys. PLN	2015			2014		
	Zarząd	Rada Nadzorcza	Personel	Zarząd	Rada Nadzorcza	Personel
Wynagrodzenia	2 168	-	3 657	2 043	-	4 565
Inne krótkoterminowe świadczenia	400	-	400	522	-	353
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-	-	-	-	-
Koszty z tytułu nagród w formie akcji własnych	-	-	-	-	-	-
Razem	2 568	-	4 057	2 565	-	4 918

Zaprezentowane kwoty w odniesieniu do Zarządu, Rady Nadzorczej i personelu dotyczą Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej i jednostki zależnej oraz pozostałych pracowników Grupy (personelu).

Podane kwoty uwzględniają wynagrodzenia podstawowe, nagrody, narzuty z tytułu ubezpieczeń społecznych oraz inne dodatkowe świadczenia, takie jak: świadczenia rzeczowe, polisy ubezpieczeniowe na życie, inne ubezpieczenia.

Pozycja „Wynagrodzenia” uwzględnia między innymi:

- koszty rezerw na nagrody i premie za 2015 rok, w tym do wypłaty w 2016 roku. Wartość utworzonej rezerwy na premie dla pracowników wynosi 23 114 tys. PLN. Wartość utworzonej rezerwy na premie dla pracowników za rok 2014, a wypłaconych w 2015 roku wyniosła 24 744 tys. PLN;
- koszt zmiennych składników wynagrodzeń w ramach programu zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku („Polityka ZSW”), dotyczący osób objętych powyższą Polityką, na nagrody za 2015 rok wyniósł 6 685 tys. PLN (za rok 2014 – 6 948 tys. zł), w tym 5 996 tys. PLN (za rok 2014 – 4 570 tys. zł) dotyczyło Zarządu Banku.

Koszty na nagrody w ramach programów z Grupy Deutsche Bank AG, w których uczestniczy personel Grupy (RIA/REA), uwzględnione są w linii „Koszty z tytułu nagród w formie akcji własnych”.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożyczki świadczone przez Grupę na rzecz kierownictwa

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Członkowie Zarządu	11 035	10 352
Członkowie Rady Nadzorczej	-	-
Razem	11 035	10 352

41. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

Jednostki powiązane z Grupą to:

Jednostka dominująca – Deutsche Bank AG,
Pozostałe jednostki w ramach Grupy DB.

W ramach działalności operacyjnej przeprowadzono pewną liczbę transakcji bankowych z podmiotami powiązаныmi. Obejmują one przede wszystkim kredyty otrzymane, lokaty otrzymane, usługi obce, depozyty oraz transakcje na instrumentach pochodnych. Transakcje z jednostkami powiązаныmi są zawierane na zasadach rynkowych.

Wartości istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi, salda poszczególnych pozycji bilansu na koniec roku oraz związane z nimi koszty i przychody za rok obrotowy przedstawiają się następująco:

DB Securities S.A. – jednostka zależna

w tys. PLN	2015 rok	2014 rok
Należności, w tym:	236	350
Należności z tytułu prowizji	236	350
Pozostałe	-	-
Inwestycje w jednostki zależne	20 426	20 426
Zobowiązania, w tym:	83 264	76 036
Środki na rachunkach bankowych	83 164	75 873
Zobowiązania z tytułu prowizji	100	163
Pozostałe	-	-
Przychody, w tym:	4 345	3 670
Przychody z tytułu odsetek	39	17
Przychody z tytułu prowizji	3 662	2 797
Pozostałe przychody	643	856
Koszty, w tym:	(3 093)	(3 386)
Koszty z tytułu odsetek	(1 389)	(1 500)
Koszty z tytułu prowizji	(1 704)	(1 886)

Deutsche Bank AG – jednostka dominująca

w tys. PLN	2015 rok	2014 rok
Należności, w tym:	933 232	270 282
Rachunki bieżące, lokaty	929 360	268 639
Odsetki do otrzymania	3 815	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	57	1 642
Inne aktywa	-	-
Zobowiązania, w tym:	9 112 522	8 269 747
Lokaty otrzymane	8 826 352	8 005 834
Kredyty otrzymane	273 002	246 414
Odsetki do zapłacenia	2 608	7 675
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 186	9 778
Pozostałe zobowiązania	9 374	46
Zobowiązania pozabilansowe:	416 053	461 225
Gwarancje udzielone	279 091	182 483
Zobowiązania finansowe udzielone	-	-
FX spot/forward	8 492	19 050
FX swap	-	130 671
SWAP na stopę procentową (IRS)	128 469	129 021
Przychody, w tym:	7 404	1 338
Przychody z tytułu odsetek	5 533	1 338
Pozostałe przychody	1 871	-
Koszty, w tym:	(84 840)	-78 444
Koszty z tytułu odsetek	(54 451)	(35 755)
Koszty z tytułu prowizji	(1 754)	(1 257)
Pozostałe koszty, w tym:	(28 635)	(41 433)
Koszty z tytułu alokacji projektów informatycznych BEN	-	(15 935)
Koszty z tytułu użytkowania systemów HR	-	(4 136)
Inne	(28 635)	(21 362)
Wynik z instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(6 728)	-

Deutsche Bank AG Oddział w Londynie

w tys. PLN	2015 rok	2014 rok
Należności, w tym:	75 438	540 824
Rachunki bieżące, lokaty	13 683	450 762
Należności z tytułu prowizji	12 323	2 666
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	41 765	82 568
Inne aktywa	7 668	4 828
Zobowiązania, w tym:	275 589	349 366
Lokaty otrzymane	207 515	171 781
Odsetki do zapłacenia	762	1 216
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	51 536	164 212
Pozostałe zobowiązania	15 776	12 158
Przychody, w tym:	31 733	32 691
Przychody z tytułu prowizji	29 340	26 013
Przychody z tytułu odsetek	2 393	6 678
Wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	56 659	-
Pozostałe	5 642	(3 409)
Koszty, w tym:	(20 606)	(65 550)
Koszty z tytułu odsetek	(4 675)	(9 362)
Pozostałe koszty	(15 931)	(56 188)
Zobowiązania pozabilansowe:	16 021 852	15 491 054
Gwarancje udzielone	73 966	72 183
FX spot/forward	211 810	239 643
FX swap	10 416 490	7 129 894
CAP/FLOOR	-	-
FRA	-	4 850 000
SWAP na stopę procentową IRS	2 645 869	1 384 730
Opcje walutowe	2 673 717	1 814 604

Deutsche Bank Privat-und Geschäftskunden AG

w tys. PLN	2015 rok	2014 rok
Zobowiązania, w tym:	236 364	340 788
Lokaty otrzymane	236 364	340 551
Odsetki do zaplacen	-	237
Pozostałe	-	-
Koszty, w tym:	393	(8 030)
Koszty z tytułu odsetek	398	(7 584)
Koszty z tytułu prowizji	(5)	(329)
Pozostałe koszty	-	(117)
Przychody, w tym:	328	-
Pozostałe przychody	328	-

Deutsche Bank (Malta) Ltd.

w tys. PLN	2015 rok	2014 rok
Zobowiązania, w tym:	235 521	235 623
Pożyczka podporządkowana	234 383	234 427
Pozostałe pożyczki	-	-
Odsetki od pożyczek	1 138	1 196
Koszty, w tym:	(4 783)	(11 040)
Odsetki od pożyczek	(4 783)	(11 040)

Norisbank GmbH

w tys. PLN	2015 rok	2014 rok
Zobowiązania, w tym:	5 443 198	5 961 936
Lokaty otrzymane	5 437 370	5 954 042
Odsetki do zaplacen	5 829	7 894
Koszty, w tym:	(32 261)	(44 529)
Koszty z tytułu odsetek	(32 261)	(44 529)

Pozostałe jednostki z Grupy

w tys. PLN	2015 rok	2014 rok
Należności, w tym:	526	2 160
Rachunki bieżące	526	2 160
Pozostałe należności	-	-
Zobowiązania, w tym:	163 859	7 203
Srodki na rachunkach bankowych	163 859	7 202
Pozostałe zobowiązania	-	1
Przychody, w tym:	5 952	2 914
Pozostałe przychody	5 952	2 914
Koszty, w tym:	(10 906)	(5 915)
Pozostałe koszty	(10 906)	(5 915)
Zobowiązania pozabilansowe	211 840	189 648
Gwarancje udzielone	211 072	189 648
Udzielone linie kredytowe	-	-
Gwarancje i poręczenia otrzymane	767	767
Akredytywy	2 825	-

42. Zdarzenia po dacie bilansowej

W dniu 24 maja 2016 roku jednostka dominująca otrzymała zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na zakwalifikowanie pożyczki podporządkowanej o wartości nominalnej 300 mln EUR, otrzymanej na podstawie umowy w dniu 27 kwietnia 2016 roku pomiędzy Deutsche Bank Polska S.A. i Deutsche Bank AG – jako instrumentu w Tier II, o którym mowa w art. 63 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

Po dacie bilansu nie wystąpiły inne istotne zdarzenia wymagające ujęcia bądź ujawnienia w sprawozdaniu finansowym.

43. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest związane zarówno z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi, takimi jak udzielone pożyczki, kredyty, jak i ze zobowiązaniami pozabilansowymi, do których należy zaliczyć takie instrumenty jak gwarancje bankowe czy też niewykorzystane linie kredytowe.

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ochrona kapitału Grupy poprzez utrzymanie jakości portfela kredytowego zgodnej z apetytem na ryzyko, przy zapewnieniu odpowiedniej dochodowości i optymalnej alokacji kapitału.

Grupa definiuje ryzyko kredytowe jako niebezpieczeństwo niewypłacalności kredytobiorcy lub braku spłaty zaciągniętych zobowiązań w terminie określonym w umowie, które związane jest z brakiem możliwości uregulowania w całości lub w części zobowiązań wobec Grupy.

Grupa minimalizuje ryzyko straty poprzez analizę sytuacji finansowej kredytobiorcy oraz prawdopodobieństwa braku spłaty, zarówno przed udzieleniem kredytu, jak i w trakcie okresu kredytowania, przyjmowanie adekwatnych zabezpieczeń oraz monitoring terminowości spłat zarówno rat kapitałowych, jak i odsetkowych.

Organizacja procesu kredytowego

W ramach procesu kredytowego w jednostce dominującej zostały wyodrębnione i oddzielone od pozostałych: funkcje sprzedażowe (związane z pozyskiwaniem Klientów), funkcje związane z podejmowaniem decyzji kredytowych oraz funkcje administracyjne związane z przygotowaniem i monitorowaniem umów kredytowych i zabezpieczeń. Departamenty zaangażowane w proces zarządzania ryzykiem kredytowym są jednostkami niezależnymi od funkcji sprzedażowych i podlegają Członkowi Zarządu Banku odpowiedzialnemu za ryzyko. W strukturach departamentów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem kredytowym istnieje podział na komórki odpowiedzialne za akceptację zaangażowań kredytowych dla Klientów indywidualnych, Klientów biznesowych, jak również Klientów korporacyjnych, instytucji finansowych oraz Klientów z sektora publicznego w celu zapewnienia najwyższej jakości podejmowanych decyzji.

Odpowiadając na zapotrzebowanie regulatora, jak też realizując strategię Grupy, w ramach struktur ryzyka wyodrębnione zostało Biuro Wyceny Nieruchomości, skupiające profesjonalnych rzeczoznawców majątkowych oraz osoby z odpowiednią wiedzą i doświadczeniem, weryfikujące przydatność zewnętrznych operatów szacunkowych oraz informacji o wartości, stanowiącej pisemną opinię o wartości nieruchomości, sporządzoną przez rzeczoznawcę majątkowego zewnętrznej firmy dla celów zabezpieczania wierzycelności Grupy, krytycznie oceniające oszacowaną wartość nieruchomości, jak również monitorujące na bieżąco rynek nieruchomości w Polsce. Biuro Wyceny Nieruchomości uczestniczy również w procesie cyklicznej aktualizacji wartości nieruchomości przyjętych na zabezpieczenie ekspozycji kredytowych.

W strukturach ryzyka kredytowego Banku funkcjonują dedykowane jednostki odpowiedzialne za implementację procesów, procedur i polityk kredytowych oraz za analizę i monitorowanie ryzyka związanego z portfelem kredytowym. Dodatkowo wyodrębniona została niezależna funkcja kontrolna wypełniana przez Biuro Zapewnienia Jakości i Spójności Danych.

Tworzenie, rozwój oraz walidacja stosowanych modeli ratingowych dokonywane są przy współpracy z właściwymi jednostkami Grupy Deutsche Bank A.G., za co odpowiada wyspecjalizowana jednostka – Biuro Metod Ilościowych – umiejscowiona w strukturach Departamentu Zarządzania Portfelem Kredytowym.

W ramach struktur ryzyka kredytowego funkcjonuje także Departament Restrukturyzacji, który w celu efektywnego zarządzania ekspozycjami kredytowymi, dla których zostały zidentyfikowane przesłanki utraty wartości bądź też wystąpiły kryteria wczesnego ostrzegania, przejmuje odpowiedzialność za ekspozycje o podwyższonym ryzyku i dokłada wszelkich starań, aby pomóc Klientom wyjść z pogorszonej sytuacji ekonomiczno-finansowej, ograniczając jednocześnie straty do minimum. Departament Restrukturyzacji przejmuje odpowiedzialność za

wszystkie ekspozycje w stosunku do Klienta biznesowego, które wykazują przeterminowanie w spłacie powyżej 30 dni lub dla których zidentyfikowano występowanie przesłanek utraty wartości. Tak wcześnie rozpoczynany proces restrukturyzacji zapewnia szybką reakcję na pogorszenie sytuacji finansowej kredytobiorcy i jakości ekspozycji, a tym samym minimalizację strat. Departament Restrukturyzacji odpowiedzialny jest również za proces restrukturyzacyjno-windykacyjny Klienta indywidualnego, przy czym koncentruje się na ekspozycjach znaczących kwotowo w ramach ustalonego podziału zadań.

W zakresie Klientów korporacyjnych, instytucji finansowych i Klientów z sektora publicznego zarządzanie ekspozycjami, dla których nastąpiła utrata wartości, prowadzone jest przez Departament Ryzyka Kredytowego Klientów Korporacyjnych.

W ramach jednostek zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku funkcjonuje również Departament Zarządzania Portfelem Kredytowym, który jest odpowiedzialny za informację zarządczą z zakresu ryzyka kredytowego, analizy portfeli kredytowych Grupy, współpracę z instytucjami zewnętrznymi, w tym z Biurem Informacji Kredytowej.

Dodatkowo w celu wsparcia procesów restrukturyzacyjnych i windykacyjnych Klienta indywidualnego w Grupie funkcjonuje wyodrębniona, wyspecjalizowana jednostka odpowiedzialna za ten obszar, tj. Departament Windykacji Należności. Jednostka ta jest wyposażona w narzędzia, systemy i pracowników, którzy dbają o terminową obsługę zadłużenia przez Klientów indywidualnych Grupy.

Po zakończeniu czynności monitorujących i upominawczych następuje podział portfela pomiędzy Departament Restrukturyzacji i Departament Windykacji Należności na mocy ustalonych kryteriów, w celu efektywnego zarządzania procesem odzyskania należności poprzez stosowanie odpowiednich strategii windykacyjnych w zależności od kwoty ekspozycji oraz rodzaju Klienta, przy wykorzystaniu wyspecjalizowanych służb bankowych oraz profesjonalnych narzędzi informatycznych.

W przypadku należności wymagających restrukturyzacji Departament Restrukturyzacji oraz Departament Windykacji Należności prowadzą wspólnie szereg działań zmierzających do odzyskania pełnej kwoty zadłużenia.

Zasady podejmowania decyzji kredytowych oraz ocena ryzyka

Zasady podejmowania decyzji kredytowych, procedury oraz polityki z zakresu ryzyka kredytowego tworzą ramy prowadzonej przez Grupę działalności kredytowej oraz zarządzania ryzykiem kredytowym w stosunku zarówno do indywidualnej ekspozycji, jak i danego portfela. Zbiór tychże polityk i procedur podlega zatwierdzeniu przez Zarząd, a w niektórych przypadkach również przez Radę Nadzorczą Banku, aby zapewnić, iż pozostają one w zgodzie ze strategią Grupy i odpowiadają na zachodzące zmiany systemu bankowego i sytuacji gospodarczej. Funkcjonujące w Grupie regulacje dotyczą wszystkich etapów procesu kredytowego, tj. podejmowania decyzji kredytowych, analizy kredytowej i oceny ryzyka, monitoringu ekspozycji oraz kredytobiorcy poprzez portfelowe i indywidualne wewnętrzne przeglądy ekspozycji kredytowych, identyfikacji przesłanek utraty wartości, zarządzania zabezpieczeniami oraz procesu restrukturyzacji i windykacji. Dla zapewnienia ich aktualności i zgodności z przepisami prawa podlegają one cyklicznej weryfikacji.

Decyzje kredytowe co do zasady podejmowane są przy zachowaniu zasady „dwóch par oczu”. Ze względu na posiadaną w Grupie infrastrukturę informatyczną oraz dedykowane narzędzia ratingowe oraz silniki obliczeniowe proces kredytowy jest wspierany w zakresie Klientów indywidualnych oraz Klientów biznesowych przez narzędzie informatyczne, tym samym pozwalając na przekazanie częściowo decyzyjności do jednostek sprzedaży czy operacji.

Kompetencje kredytowe odnoszą się każdorazowo do kwoty łącznego zaangażowania Grupy wobec Klienta lub grupy Klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie oraz do jakości ekspozycji kredytowej związanej z ryzykiem Klienta lub transakcji (ekspozycje o podwyższonym ryzyku mogą być zatwierdzane wyłącznie przez pracowników posiadających stosowne kompetencje kredytowe i są zastrzeżone do decyzji centralnych jednostek ryzyka kredytowego).

Grupa stosuje zasadę, zgodnie z którą samo zabezpieczenie nie może być podstawą udzielenia kredytu, stąd też przed podjęciem decyzji kredytowej, zarówno w stosunku do nowego zaangażowania, jak i prolongowania lub zmiany już istniejącego, kredytobiorca musi być oceniony pod kątem wiarygodności oraz zdolności do całkowitego oraz terminowego wypełniania swoich zobowiązań wobec Grupy. Kwota, typ, okres kredytowania, harmonogram spłat i cel udzielonego kredytu muszą właściwie odpowiadać profilowi ryzyka Klienta i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej.

W celu kwantyfikacji ryzyka kredytowego oraz usprawnienia procesu podejmowania decyzji Grupa stosuje narzędzia ratingowe. W Grupie funkcjonują:

- komponenty informatyczne wspierające wyznaczanie ocen ratingowych Klientów indywidualnych i biznesowych,
- proces ratingowy pozwalający na wyznaczanie oceny ratingowej w ramach procesu podejmowania decyzji kredytowej przy wykorzystaniu aktualnych informacji o Kliencie pochodzących z różnych źródeł,
- proces re-ratingowy skierowany do Klientów indywidualnych i biznesowych, umożliwiający cykliczną aktualizację oceny ratingowej w oparciu o zgromadzone przez Grupę informacje,
- system okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych uzależniony od rodzaju Klienta oraz wielkości zaangażowania w Grupie, w ramach którego aktualizowana jest ocena ratingowa.

Metodologia wyznaczania ratingu jest uzależniona od segmentu Klienta i wymaganych przez Grupę danych służących ocenie ryzyka. We współpracy z wyspecjalizowanymi jednostkami Grupy Deutsche Bank A.G. opracowywane są modele ratingowe, które uwzględniają wszystkie istotne informacje o Kliencie, pochodzące ze źródeł wewnętrznych (np. hurtowni danych) i źródeł zewnętrznych (np. Biura Informacji Kredytowej S.A.), o ile informacje zgromadzone w tych źródłach mają zastosowanie dla danego typu Klienta.

W zakresie Klientów indywidualnych oraz biznesowych koncepcja oceny ratingowej zakłada zastosowanie podejścia do oceny Klienta umożliwiającego przeprowadzanie precyzyjnego pomiaru ryzyka oraz osiągnięcie wysokiej elastyczności łączenia komponentów ratingowych. Zapewnienie prawidłowości, przejrzystości i powtarzalności wyznaczania oceny ratingowej jest osiągane przez:

- zarządzanie narzędziami wspomagającymi wyznaczanie oceny ratingowej i systemami workflow,
- przeglądy portfela: prowadzone przez Bank, jak i niezależne przeglądy prowadzone przez wyspecjalizowane jednostki w ramach Grupy Deutsche Bank A.G.,
- walidacje: przeprowadzane lokalnie w ramach procesów weryfikacyjnych oraz przez wyspecjalizowane jednostki Grupy Deutsche Bank. Grupa używa 21-stopniowej skali ratingowej do oceny ryzyka kredytowego Klientów, gdzie klasa „iAAA” oznacza Klientów o najniższym ryzyku wystąpienia zdarzenia default. Grupa w okresach rocznych na bazie aktualnych danych portfelowych może dokonywać re-kalibracji modeli ratingowych.

Optymalizacja ryzyka kredytowego

Zdolność kredytowa Kredytobiorcy oraz prawdopodobieństwo braku wywiązania się przez niego ze zobowiązań w określonym horyzoncie czasu jest głównym czynnikiem uwzględnianym w procesie decyzyjnym. Ponadto zawarcie transakcji kredytowej jest uzależnione od ustanowienia zabezpieczenia kredytu zgodnego z parametrami i definicjami oferowanych przez Grupę produktów kredytowych. Poza produktami z definicji niezabezpieczonymi ocena ryzyka kredytowego Klienta i wnioskowanej transakcji determinuje potrzebę ustanowienia zabezpieczenia na rzecz Grupy. Grupa, przyjmując adekwatne zabezpieczenia, ocenia je obiektywnie i stosownie do kryteriów wewnętrznych.

Zabezpieczenie wierzytelności kredytowych Grupy jest bardzo ważnym elementem minimalizowania nieprzewidywalnych ryzyk mogących wystąpić w przyszłości w procesie kredytowania Klientów Grupy. Jego zasadniczym celem jest ograniczenie ryzyka straty Grupy w przypadku niewypłacalności kredytobiorcy.

Na etapie analizy kredytowej Grupa zawsze zakłada, że sprzedaż zabezpieczenia jest zasadniczo równoznaczna z likwidacją przedmiotu zabezpieczenia, dlatego jest ono wyceniane a priori wyłącznie z punktu widzenia tzw. wartości likwidacyjnej.

Z zasady zabezpieczenie musi zostać skutecznie ustanowione na rzecz Grupy przed dokonaniem pierwszej wypłaty środków z tytułu kredytu. Skuteczność ta musi być zachowana przez cały okres trwania kredytu.

W procesie zatwierdzania ekspozycji kredytowych Grupa określiła katalog akceptowalnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, przy czym jedynie część z nich może stanowić techniki redukcji ryzyka kredytowego.

Zabezpieczenie kredytowe może przybrać postać różnych instrumentów prawnych. Mogą je stanowić zarówno składniki majątku, jak i osobista odpowiedzialność zabezpieczającego za spłatę długu, które mają na celu zmniejszenie ryzyka strat z tytułu udzielonych kredytów w sytuacji, gdy dojdzie do windykacji danego zaangażowania.

Do zabezpieczeń akceptowanych przez Grupę należą:

- Zabezpieczenia osobiste, charakteryzujące się odpowiedzialnością osobistą podmiotu udzielającego zabezpieczenia:
 - poręczenie według prawa cywilnego,
 - weksel,
 - poręczenie wekslowe,
 - przelew wierzytelności,
 - przystąpienie do długu,
 - przejęcie długu,
 - gwarancja bankowa,
 - ubezpieczenie kredytu,
 - pełnomocnictwo do rachunku,
 - oświadczenie o poddaniu się egzekucji.
- Zabezpieczenia rzeczowe, ograniczające odpowiedzialność podmiotu do poszczególnych składników jego majątku:
 - przewłaszczenie na zabezpieczenie,
 - zastaw kodeksowy na prawach,
 - zastaw rejestrowy,
 - zastaw finansowy,
 - blokada papierów wartościowych na rachunku papierów wartościowych oraz blokada jednostek uczestnictwa w rejestrze uczestnika funduszu,
 - blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
 - kaucja,
 - hipoteka.

Dokonując wyboru określonej formy zabezpieczenia wierzytelności, uwzględnia się m.in. następujące czynniki: okres spłaty kredytu, status prawny Kredytobiorcy, sytuacja finansowa Kredytobiorcy oraz realna możliwość zbycia.

W przypadku zabezpieczenia w postaci hipoteki na nieruchomości preferuje się wpis na pierwszym miejscu.

Podstawowymi kryteriami oceny jakości prawnego zabezpieczenia wierzytelności są jego wartość rynkowa, stopień płynności oraz szybkość, skuteczność i kosztowność ewentualnych działań windykacyjnych. Zabezpieczenie określone w decyzji kredytowej dla danej ekspozycji musi być możliwe do rejestracji i monitoringu zgodnie z przyjętymi w Grupie odrębnymi procedurami.

Grupa dla szacowania wartości zabezpieczenia posługuje się jego wartością likwidacyjną. Taka praktyka ma zapewnić uzyskanie realistycznej wielkości, jaką Grupa będzie w stanie odzyskać w sytuacji, gdy Kredytobiorca nie będzie regulować zobowiązań.

Wartość likwidacyjna jest równa średnim oczekiwany przychodom z wymuszonej sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia. Jest ona szacowana za pomocą minimalnych standardowych obniżek wartości rynkowej, adekwatnych dla danego typu zabezpieczenia, i wyznaczana w decyzji kredytowej.

W zakresie finansowania Klientów indywidualnych i Klientów biznesowych poziomy standardowych obniżek wartości podlegają rocznym przeglądom.

Grupa na bieżąco prowadzi monitoring ustanowionych zabezpieczeń (wartość, relacja w stosunku do poziomu zadłużenia itp.). W zależności od rodzaju finansowania i formy przyjętego zabezpieczenia monitoring jest prowadzony nawet w okresach dziennych. Powzięcie informacji o nieadekwatności poziomu zabezpieczeń w stosunku do poziomu zaangażowania kredytowego skutkuje koniecznością zwiększenia zabezpieczenia kredytu przez Klienta lub koniecznością spłaty części zaangażowania.

W zakresie kalkulacji wymogów kapitałowych Grupa korzysta z zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej, nadawanych przez poniższe uznane zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (agencje ratingowe) w celu ustalenia wagi ryzyka ekspozycji oraz zabezpieczeń zgodnie z zasadami przyjętymi dla metody standardowej:

1. Fitch Ratings,
2. Moody's Investors Service,
3. Standard and Poor's Ratings Services.

W przypadku rzeczywistej ochrony kredytowej stosowanej w Grupie aktywa stanowiące technikę redukcji ryzyka są odpowiednio płynne (tzn. w przypadku ich sprzedaży można uzyskać cenę netto nieodbiegającą od ceny rynkowej), zaś ich wartość długookresowa na tyle stabilna, by dać pewność skuteczności zastosowanej ochrony kredytowej.

Stopień korelacji, rozumiany jako wpływ pogorszenia oceny wiarygodności kredytowej dłużnika na jakość zabezpieczenia, pomiędzy wartością aktywów wykorzystanych do ochrony a wiarygodnością kredytową dłużnika nie jest w ocenie Grupy istotny.

Wśród zabezpieczeń w postaci hipoteki na nieruchomości Grupa wyróżnia:

1. hipoteki na nieruchomości mieszkalnej,
2. hipoteki na nieruchomości komercyjnej.

Zarządzanie ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem odbywa się zarówno na poziomie pojedynczej ekspozycji kredytowej, jak i w ujęciu portfelowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w zakresie indywidualnych ekspozycji kredytowych odbywa się w drodze akceptacji jedynie tych zaangażowań, dla których wskaźniki ryzyka – wyznaczane zgodnie z obowiązującymi procedurami – kształtują się w zdefiniowanych przez Grupę przedziałach oraz poprzez monitoring poszczególnych zaangażowań i ich przeglądy wewnętrzne w trakcie okresu kredytowania. Celem monitorowania jest identyfikacja zagrożeń w celu podjęcia działań zapobiegawczych oraz eliminowanie następstw ryzyka kredytowego. Grupa kładzie szczególny nacisk na skuteczne monitorowanie ryzyka kredytowego, dlatego też na bieżąco udoskonala procedury w tym zakresie, dostosowując je do zmieniających się warunków. Dodatkowo w Grupie wdrożone zostały kryteria wczesnego ostrzegania, pomagające wcześniej zidentyfikować możliwość wystąpienia przesłanki utraty wartości.

Zarządzanie ryzykiem w zakresie ryzyka portfelowego odbywa się poprzez kształtowanie procedur związanych z działalnością kredytową, w tym określanie dopuszczalnych parametrów ryzyka dla poszczególnych Klientów i produktów kredytowych, zasad badania wiarygodności Klientów przed udzieleniem kredytu, przypisania ich do właściwej klasy ryzyka oraz ustalanie limitów koncentracji wierzytelności.

W Grupie funkcjonuje również aktualizowana cyklicznie „Lista branż”, określająca ryzyko kredytowe danej branży na podstawie danych zewnętrznych i wewnętrznych, służąca optymalnemu zarządzaniu branżowym ryzykiem kredytowym oraz kształtowaniu struktury branżowej portfela kredytowego.

Dodatkowo Grupa poddaje swoje portfele kredytowe cyklicznym stress testom w celu zbadania ich wrażliwości na zmieniające się warunki makroekonomiczne.

Identyfikacja przesłanek utraty wartości ekspozycji indywidualnie istotnych odbywa się głównie w procesie kwartalnych monitoringów. Identyfikacja przesłanek utraty wartości ekspozycji ocenianych portfelowo opiera się głównie na bieżącym monitoringu terminowości obsługi zadłużenia przez Klienta.

Sposób wyceny portfela kredytowego jest uzależniony zarówno od profilu ryzyka, jak również od wielkości ekspozycji kredytowej. Portfel ekspozycji homogenicznych wyceniany jest za pomocą metod kolektywnych, przy zastosowaniu modeli statystycznych. Wycena ta obejmuje portfele ekspozycji pogrupowanych w oparciu o podobne charakterystyki ryzyka. Indywidualnie istotne ekspozycje kredytowe (portfel niehomogeniczny) z przesłankami utraty wartości podlegają indywidualnej wycenie eksperckiej, dokonywanej co najmniej w okresach kwartalnych.

W ujęciu portfelowym ryzyko kredytowe jest mierzone poprzez obserwację kształtowania się poziomu ekspozycji, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości, w stosunku do wszystkich ekspozycji kredytowych, rozkładu klas ryzyka (ratingów) oraz między innymi cykliczny monitoring należności wykazujących zaległość w spłacie powyżej 90 dni.

Identyfikacja utraty wartości

Metodologia dla identyfikacji oraz szacowania utraty wartości zakłada podział ekspozycji kredytowych Grupy na portfel homogeniczny i portfel niehomogeniczny. Każda ekspozycja kredytowa musi być przypisana do konkretnego portfela i w danym okresie sprawozdawczym może być zawarta wyłącznie w jednym. Możliwe jest jednak, że dana ekspozycja zostanie przeniesiona do innego portfela w trakcie „życia produktu” ze względu na zmianę kwoty zaangażowania. Podział ekspozycji pomiędzy portfelami homogenicznym i niehomogenicznym jest określony poprzez próg istotności, który został zdefiniowany na poziomie 1 mln EUR. Ponadto do ekspozycji niehomogenicznych zalicza się, bez względu na kwotę udzielonego finansowanie, typy ekspozycji wskazane poniżej w sekcji definiującej portfel ekspozycji niehomogenicznych.

Portfel homogeniczny jest zdefiniowany jako zbiór ekspozycji kredytowych do kwoty 1 mln EUR, dla których analiza pod kątem utraty wartości dokonywana jest grupowo ze względu na podobną strukturę i charakterystykę produktów zaliczonych do danego zbioru. Dodatkowo duża liczba umów w portfelu homogenicznym nie pozwala na ich indywidualną ocenę pod kątem utraty wartości. Zdefiniowano sześć portfeli homogenicznych, które zostały wydzielone, biorąc pod uwagę takie przesłanki, jak:

- definicja produktu,
- proces udzielania i obsługi produktu,
- istnienie/rodzaj zabezpieczenia,
- typ Klienta,
- liczba umów pożyczek/kredytów w zbliżonych kwotach,
- kwota ekspozycji kredytowych danego rodzaju.

Aktualnie wyróżnia się następujące portfele homogeniczne:

- portfel ekspozycji detalicznych,
- portfel kredytów hipotecznych,
- portfel kredytów gospodarczych,
- portfel kredytów CF,
- portfel kart kredytowych,
- portfel ekspozycji restrukturyzowanych CF.

Dla uznania zbioru kredytów/pożyczek za homogeniczny (jednorodny) ważne jest, by charakterystyka ryzyka wskazująca na zdolność Klienta do wywiązania się ze zobowiązań, jak również straty generowane przez dany kredyt/pożyczkę były podobne. Analiza pod kątem utraty wartości dla portfeli homogenicznych opiera się na obserwacjach danych historycznych odnośnie do zaangażowania/limitów, utworzonych na nie rezerw, poniesio-

nych strat, kwot spisanych w ciężar rezerw bez umorzenia oraz jakości danego portfela, identyfikowanej poprzez przemieszczenia ekspozycji kredytowych pomiędzy kolejnymi koszykami przeterminowania.

Historyczne doświadczenia odnośnie do strat generowanych przez dany portfel podlegają dostosowaniu na podstawie obserwacji danych dotyczących portfela homogenicznego w celu odzwierciedlenia skutków aktualnych uwarunkowań, które nie miały wpływu na dane historyczne.

Analiza kolektywna portfela kredytowego.

Zgodnie z przyjętą metodologią Grupa kalkuluje odpis aktualizujący dla danego portfela homogenicznego, który będzie odzwierciedlał szacunkową kwotę straty w danym portfelu homogenicznym, jaka została poniesiona na datę sprawozdawczą. W oparciu o homogeniczność tych portfeli stworzony został automatyczny proces pozwalający na utworzenie adekwatnych odpisów aktualizujących oraz rezerw.

Jeżeli zaistnieje obiektywna przesłanka utraty wartości przez ekspozycję kredytową ewidencjonowaną według zamortyzowanego kosztu, kwota straty jest szacowana jako różnica pomiędzy zamortyzowanym kosztem ekspozycji a wartością bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych za pomocą efektywnej stopy procentowej.

Dla portfeli homogenicznych Grupa zdefiniowała następujące przesłanki utraty wartości:

- znaczące trudności finansowe Kredytobiorcy,
- niedotrzymanie warunków umowy poprzez opóźnienia w spłacie lub jej zaprzestanie.

Ze względu na zastosowanie podejścia kolektywnego dla portfeli homogenicznych przesłanki utraty wartości są obserwowane na podstawie następujących zmiennych:

- umowa kredytu/pożyczki została wypowiedziana lub trwale zawieszono zostało naliczanie odsetek,
- ekspozycja kredytowa wykazuje zaległość w spłacie 90 dni lub więcej,
- przyznano Kontrahentowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych Kontrahenta, udogodnienie, którego w innym przypadku by nie udzielono. Jako udogodnienie można potraktować takie zmiany, które istotnie modyfikowały przepływy pieniężne wynikające z bilansowej ekspozycji kredytowej (spadek NPV).

Ekspozycje, dla których zidentyfikowano co najmniej jedną z wyżej wymienionych przesłanek, są traktowane jako ekspozycje z utratą wartości bez względu na posiadane zabezpieczenie. Wskazanie pojedynczego zdarzenia powodującego utratę wartości może nie być możliwe, a utrata wartości może być efektem jednoczesnego zaistnienia kilku z ww. przesłanek.

W podejściu grupowym podstawową ideą jest zastąpienie skomplikowanych charakterystyk indywidualnych umów poprzez wybranie wspólnych średnich charakterystyk obrazujących zachowanie danego segmentu portfela. Takie założenie pozwala na ustalenie prawidłowej wyceny całego portfela, jak też jego poszczególnych segmentów. Kwoty odpisów dotyczą zarówno ekspozycji ze stwierdzoną utratą wartości, jak i ekspozycji bez stwierdzonej utraty wartości, dla których zgodnie z wymogami MSR 39 Grupa tworzy odpisy na zaistniałe, lecz nie zaraportowane straty (tj. IBNR – Incurred but not reported), gdyż dane historyczne wykazują, że takie straty miały miejsce, ale z powodu braku identyfikacji przesłanek utraty wartości lub też braku możliwości przypisania poniesionych strat do poszczególnych ekspozycji ekspozycje takie nie były traktowane jako ekspozycje z utratą wartości. Zgodnie z MSR 37 Grupa ocenia pod kątem zawiązania rezerw również pozabilansowe ekspozycje kredytowe, badając wystąpienie obiektywnych przesłanek wpływających na zmianę prawdopodobieństwa realizacji tych ekspozycji oraz określa prawdopodobieństwo wykorzystania tej ekspozycji w przyszłości. Grupa tworzy rezerwy na tę część ekspozycji pozabilansowej, co do której prawdopodobne jest że dojdzie do wypływu środków, chyba że przeprowadzenie wiarygodnych szacunków nie jest możliwe.

W ramach pomiaru utraty wartości w Grupie wykorzystywany jest model statystyczny, który w ramach spójnego podejścia pozwala na kalkulację odpisów na utratę wartości, jak również odpisów IBNR dla ekspozycji kredytowych charakteryzujących się określonymi cechami.

W 2014 roku dokonano zmian w zasadach szacowania utraty wartości. Przed wprowadzeniem zmian wykorzystywany w Grupie grupowy model szacowania parametrów utraty wartości bazował na średnich przepływach ekspozycji między koszykami zaległości (tzw. net flow rates) w kolejnych miesiącach oraz na wskaźniku strat końcowych (w nomenklaturze Grupy „severity”). Na podstawie tych danych dla każdego portfela oraz koszyka przeterminowania ustalany był wskaźnik strat ostatecznych (w nomenklaturze Grupy „LLA”). Wskaźnik strat ostatecznych był wyliczany dla każdego z portfeli homogenicznych, na podstawie danych historycznych w ujęciu „vintage”, dla ekspozycji osiągających zdefiniowany próg zaległości.

Wprowadzone w 2014 roku zmiany w metodyce polegały na zastąpieniu modelu opartego na „net flow rates” przez podejście oparte na kalibracji każdej ze składowych stawki odpisu jako odrębnego komponentu. Na podstawie danych historycznych kalibrowane są w regularnych odstępach parametry PD, LGD, CCF przedstawione poniżej. Dodatkowo, w odróżnieniu od poprzedniej metodyki, Grupa szacuje bezpośrednio rezerwy na zobowiązania pozabilansowe w portfelu ekspozycji homogenicznych. Grupa zdecydowała się utrzymać segmentację portfeli homogenicznych zgodnie z przyjętym wcześniej podziałem, definiując dodatkowo portfel ekspozycji restrukturyzowanych niezabezpieczonych dla Klientów indywidualnych.

Częściami składowymi modelu pomiaru utraty wartości są:

- model PD, określający wartość zagrożoną utratą wartości w okresie identyfikacji straty, czyli w okresie LIP – Loss Identification Period;
- model LGD, określający poziom straty w przypadku stwierdzenia utraty wartości z uwzględnieniem efektywnej stopy na potrzeby szacowania wartości pieniądza w czasie;
- model EAD, określający wartość oczekiwaną ekspozycji w momencie stwierdzenia utraty wartości. W przypadku zaangażowań bilansowych EAD jest równe wartości bilansowej brutto ekspozycji. W przypadku zobowiązań pozabilansowych EAD jest równe wartości zobowiązania pozabilansowego pomnożonego przez CCF. Parametr CCF określa wobec jakiej części pozabilansowej ekspozycji Grupa oczekuje konwersji na ekspozycje bilansowe w okresie identyfikacji straty.

Ogólny model pomiaru utraty wartości ma następującą postać:

$$\text{Odpis} = PD \cdot LGD \cdot EAD$$

W 2015 roku wprowadzono zmiany uwzględniające modyfikację parametru LGD, wynikającą z ewolucji poziomu LTV. Zależność ta została zastosowana w stosunku portfela hipotecznego, zarówno w zakresie ekspozycji niebędących w utracie wartości, jak i dla ekspozycji, które znajdują się w statusie utraty wartości. Wprowadzone rozwiązanie pozwala bez zbędnej zwłoki uwzględniać w wycenie utraty wartości portfela hipotecznego zmiany rynkowe, które mogą mieć wpływ na portfel; w szczególności umożliwia to uwzględnienie ruchów kursów walutowych oraz zmian w wycenie wartości zabezpieczeń.

Kalibracja parametrów modelu grupowej oceny utraty wartości dla portfeli homogenicznych odbywa się raz na kwartał. Model pomiaru utraty wartości posiada charakter PIT (Point in Time), zapewniony m.in. przez wykorzystywanie najświeższych informacji na potrzeby kalibracji parametrów oraz nadawania wyższych wag obserwacjom najbardziej aktualnym. Model oraz parametry składowe poddawane są regularnemu procesowi testowania historycznego. Weryfikacja poniesionych strat z przewidywanymi stratami jest przeprowadzana co najmniej raz w roku. Weryfikacja poziomu strat dokonywana jest w taki sposób, aby efekty weryfikacji zostały uwzględnione na dzień kończący rok finansowy.

Analiza indywidualna utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Do portfela niehomogenicznego są przypisywane następujące typy ekspozycji:

- wszystkie ekspozycje kredytowe obsługiwane przez obszar Klientów korporacyjnych i instytucji finansowych oraz sektora publicznego,
- ekspozycje niehomogeniczne ze względu na charakter finansowania, typ Klienta czy rodzaj zabezpieczenia, w tym:
 - ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego,
 - gwarancje bankowe,

- kredyty i pożyczki na zakup papierów wartościowych lub zabezpieczone w tej formie lub też zabezpieczone innymi aktywami płynnymi, tj. pożyczki lombardowe i kredyty na zakup akcji,
- ekspozycje kredytowe obszaru Klientów biznesowych (małe i średnie firmy) oraz Klientów indywidualnych, których kwota ekspozycji przekracza wartość ustalonego progu istotności.

Jeżeli wystąpiła i została zaobserwowana przesłanka utraty wartości dla ekspozycji niehomogenicznej, dokonuje się odpisu aktualizującego w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy aktualną kwotą ekspozycji mierzoną według zamortyzowanego kosztu a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Kredyty niehomogeniczne są testowane pod kątem utraty wartości, jeżeli wystąpi obiektywna przesłanka utraty wartości. Ekspozycje kredytowe muszą być poddane analizie między innymi, jeżeli:

- Kredytobiorca nie wypełnia swoich zobowiązań z umowy kredytu, tzn. jeżeli płatności wykazują min. 90 dni zaległości w spłacie; w przypadku podmiotów sektora finansowego okres zaległości implikujący przesłankę utraty wartości wynosi 45 dni,
- umowa kredytu została wypowiedziana,
- przyznano Kontrahentowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych Kontrahenta, udogodnienie, którego w innym przypadku by nie udzielono. Jako udogodnienie można potraktować takie zmiany, które istotnie modyfikowały przepływy pieniężne, wynikające z bilansowej ekspozycji kredytowej (spadek NPV),
- Kredytobiorca kwestionuje ekspozycję kredytową na drodze sądowej,
- Kredytobiorca ogłosił lub jest prawdopodobne, że ogłosi upadłość,
- wszczęto postępowanie naprawcze,
- w wyniku okresowego przeglądu ekspozycji kredytowej zaobserwowano występowanie czynników podwyższonego ryzyka, a ocena sytuacji finansowej Kredytobiorcy skutkuje zmianą ratingu do zdefiniowanej klasy,
- w ramach przeglądu dokonano negatywnej oceny sytuacji finansowej Kredytobiorcy, skutkującej koniecznością przekazania ekspozycji do Departamentu Restrukturyzacji,
- ogłoszono likwidację przedsiębiorstwa,
- podmiot (osoba) trzeci wszczął egzekucję do przedmiotu zabezpieczenia,
- wykreślono dłużnika z ewidencji gospodarczej,
- nie jest znane miejsce pobytu i nieujawniony majątek kredytobiorcy,
- nastąpiło obniżenie przez uznaną i powszechnie akceptowaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej (agencję ratingową) ratingu Klienta, np. z klasy inwestycyjnej do klasy spekulacyjnej, ratingu kraju – siedziby Klienta – z klasy inwestycyjnej do klasy spekulacyjnej, ratingu jakichkolwiek papierów dłużnych emitowanych przez Klienta,
- złożono wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec Klienta,
- zanik aktywnego rynku na daną bilansową ekspozycję kredytową ze względu na trudności finansowe.

Dla niehomogenicznych ekspozycji kredytowych nie jest konieczne zaobserwowanie wielu przesłanek utraty wartości.

Dodatkowo dla niehomogenicznych ekspozycji kredytowych, dla których nie doszło do utraty wartości, ewidencjonowana jest rezerwa na zaistniałe, lecz nie zaraportowane straty, zwana Rezerwą GVA (General Value Adjustment). GVA jest kalkulowana na podstawie prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązań przez Klienta (PD), oczekiwanej wartości ekspozycji w przypadku wystąpienia zdarzenia niewykonania zobowiązań oraz straty w przypadku wystąpienia ww. zdarzenia (LGD).

Ekspozycje niehomogeniczne, dla których zaszły przesłanki utraty wartości, nie zawsze są ekspozycjami, dla których doszło do utraty wartości. Jeżeli otrzymano dodatkową rekompensatę, np. odsetki od zadłużenia przeterminowanego lub kredyt został przedłużony z bieżącym oprocentowaniem, wówczas te dodatkowe przychody mogą być uwzględnione w szacunku wartości teraźniejszej przyszłych przepływów pieniężnych.

Jeżeli w następnym okresie szacowania ekspozycji kredytowej strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się i można to w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem, które wystąpiło po oszacowaniu straty, to stratę się

odwraca (tj. rozwiązuje wcześniej utworzony odpis aktualizujący w adekwatnej wysokości). Do całkowitego odwrócenia strat może dojść wyłącznie w przypadku, gdy bieżąca wartość oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych jest równa wartości księgowej ekspozycji kredytowej.

Modele wyceny w tym założenia, w oparciu o które Grupa szacuje odpisy z tytułu utraty wartości, podlegają okresowym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

Polityka spisywania należności w ciężar rezerw bez umorzenia

Metodologia spisywania należności w ciężar rezerw jest uzależniona od rodzaju portfela, do którego przyporządkowana jest dana ekspozycja kredytowa.

Metodologia tworzenia odpisów aktualizujących dla portfela homogenicznego zakłada, iż po osiągnięciu określonej liczby miesięcy od stwierdzenia utraty wartości (60 miesięcy) dana ekspozycja, o ile nie została odzyskana (spłacona), podlega symulowanemu spisaniu w ciężar rezerw, kiedy to automatycznie dotwarzany jest odpis do poziomu 100% wartości ekspozycji.

Dla ekspozycji niehomogenicznych każda decyzja o przeniesieniu ekspozycji do ewidencji pozabilansowej jest podejmowana indywidualnie, jeżeli Grupa uzna, że nie ma możliwości odzyskania należności ze względu na sytuację finansową Kredytobiorcy.

W stosunku do ekspozycji niehomogenicznych oraz homogenicznych portfeli zabezpieczonych decyzja o spisaniu należności w ciężar rezerw może zostać podjęta wyłącznie przez pracowników Departamentu Restrukturyzacji oraz Departamentu Windykacji Należności, posiadających odpowiednie kompetencje kredytowe. Jedynie w stosunku do ekspozycji homogenicznych proces spisywania w ciężar rezerw odbywa się w sposób automatyczny, po osiągnięciu przez ekspozycję określonego przeterminowania. Jednakże w każdym przypadku w Departamencie Restrukturyzacji lub Departamencie Windykacji Należności może zostać podjęta decyzja o wcześniejszym spisaniu lub wstrzymaniu spisania w ciężar rezerw – takie decyzje muszą zostać udokumentowane i odzwierciedlać sytuację finansową Kredytobiorcy.

Wyniki działalności Grupy z tytułu odpisów na utratę wartości wraz z ujęciem kosztów z tytułu rezerwy IBNR oraz windykacji prezentuje Nota nr 10 – Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wraz z wyszczególnieniem takich pozycji jak spisanie w ciężar rezerw, różnice kursowe oraz odwrócenie straty z tytułu utraty wartości prezentuje Nota nr 18 – Kredyty i pożyczki udzielone Klientom.

Maksymalna ekspozycja narażona na ryzyko kredytowe

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Ekspozycje narażone na ryzyko kredytowe związane z aktywami bilansowymi przedstawiają się następująco:		
Kredyty i pożyczki dla banków	995 936	756 325
Kredyty i pożyczki dla Klientów:	29 660 207	28 240 769
Kredyty dla Klientów indywidualnych:	24 639 099	23 519 308
Karty kredytowe	116 603	117 540
Kredyty gotówkowe i inne kredyty dla Klientów indywidualnych	2 069 333	2 060 095
Kredyty hipoteczne	22 453 163	21 341 674
Kredyty udzielone podmiotom korporacyjnym	4 985 934	4 677 192
Kredyty udzielone podmiotom publicznym	35 174	44 269
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej	340 221	1 648 880
Investycyjne aktywa finansowe	5 769 466	3 779 815
Papiery dłużne	5 731 284	3 776 598
Akcje i jednostki udziałowe	38 182	3 217
Ryzyko kredytowe związane z pozycjami pozabilansowymi przedstawia się następująco:	4 680 854	4 318 175
Zobowiązania o charakterze gwarancyjnym	1 504 975	1 335 248
Zobowiązania kredytowe i pozostałe zobowiązania związane z kredytami	3 175 879	2 982 927

Ze względu na fakt, że ani kredyty udzielone bankom, ani papiery wartościowe utrzymywane przez Grupę nie wykazują utraty wartości ani przesłanek utraty wartości, nie są one prezentowane w tabelach dotyczących ekspozycji z utratą wartości i/lub przeterminowanych.

Na kwotę, która najlepiej odzwierciedla maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe, wpływają ustanowione przez Grupę zabezpieczenia. Wpływ finansowy wartości zabezpieczeń na kwotę odpisów aktualizujących wartość należności dla portfela z rozpoznaną utratą wartości, gdzie odpis aktualizacyjny był szacowany metodą indywidualnej oceny, wynosi 154 970 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2015 roku (na dzień 31 grudnia 2014 roku 115 393 tys. PLN).

Podział aktywów finansowych na ekspozycje

bez stwierdzonej utraty wartości i ze stwierdzoną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2015 roku

w tys. PLN	Osoby fizyczne	Udział	Podmioty gospodarcze	Udział	Banki centralne i rządy	Udział	Ogółem	Udział
Aktywa finansowe bez utraty wartości, w tym:	24 542 260	97,7%	6 061 820	94,3%	5 929 719	100,0%	36 533 799	97,5%
nieprzeterminowane i bez utraty wartości	24 018 545	95,6%	6 021 315	93,7%	5 929 719	100,0%	35 969 579	96,0%
przeterminowane i bez utraty wartości	523 715	2,1%	40 505	0,6%	-	0,0%	564 220	1,5%
Aktywa finansowe z utratą wartości	573 949	2,3%	365 009	5,7%	-	0,0%	938 959	2,5%
Razem	25 116 209	100%	6 426 829	100%	5 929 719	100%	37 472 758	100%

w tys. PLN	Ekspozycje	Odpis	Wskaźnik pokrycia rezerwą
Kredyty i pożyczki bez utraty wartości, w tym:	30 462 293	68 527	0,2%
Portfel niehomogeniczny	3 785 896	11 742	0,3%
Portfel homogeniczny	26 676 397	56 785	0,2%
Kredyty i pożyczki z utratą wartości, w tym:	938 959	676 583	72,1%
Portfel niehomogeniczny	229 827	127 029	55,3%
Portfel homogeniczny	709 132	549 554	77,5%
Ogółem	31 401 252	745 110	2,4%

**Jakość kredytowa aktywów finansowych nieprzeterminowanych,
bez utraty wartości po ratingach wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku**

w tys. PLN

Nieprzeterminowane	Osoby fizyczne	Podmioty gospodarcze	Banki centralne i rządy	Ogółem
iAAA	-	1 022	-	1 022
iAA+	-	(5)	-	(5)
iAA	-	11 277	-	11 277
iAA-	2 450	9	-	2 459
iA+	41 575	83 851	-	125 426
iA	669 803	75 397	-	745 200
iA-	4 495 722	1 001 831	5 929 719	11 427 272
iBBB+	7 444 774	212 719	-	7 657 493
iBBB	4 961 474	600 679	-	5 562 153
iBBB-	2 496 984	495 505	-	2 992 489
iBB+	1 424 087	732 523	-	2 156 610
iBB	1 124 613	826 099	-	1 950 712
iBB-	671 432	666 547	-	1 337 979
iB+	285 039	407 027	-	692 066
iB	152 673	297 926	-	450 599
iB-	85 997	99 152	-	185 149
iCCC+	59 822	119 679	-	179 501
iCCC	44 373	28 211	-	72 584
iCCC-	29 025	13 872	-	42 897
iCC+	1 833	-	-	1 833
iCC	-	-	-	-
iCC-	-	-	-	-
iC+	-	-	-	-
iC	-	-	-	-
iC-	-	-	-	-
iD	41 946	8 792	-	50 738
Brak ratingu	(15 078)	339 201	-	324 123
Ogółem	24 018 544	6 021 314	5 929 719	35 969 577

**Kredyty przeterminowane i bez utraty wartości
na dzień 31 grudnia 2015 roku**

w tys. PLN

Przeterminowanie	Osoby fizyczne	Podmioty gospodarcze	Ogółem
1-29	364 116	8 716	372 832
30-59	97 915	28 963	126 878
60-89	61 684	2 826	64 510
90-179	-	-	-
Ogółem	523 715	40 505	564 220

**Podział ekspozycji kredytowych
na portfel homogeniczny i niehomogeniczny na dzień 31 grudnia 2015 roku**

w tys. PLN

	Ekspozycje	Udział
Portfel niehomogeniczny	4 015 723	12,8%
Portfel homogeniczny	27 385 529	87,2%
Ogółem	31 401 252	100,0%

Podział portfela kredytowego na ekspozycje
bez stwierdzonej utraty wartości i ze stwierdzoną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2014 roku

w tys. PLN	Osoby fizyczne	Udział	Podmioty gospodarcze	Udział	Banki centralne i rządy	Udział	Ogółem	Udział
Kredyty i pożyczki								
bez utraty wartości, w tym:	23 639 927	97,5%	5 305 351	93,7%	5 232 988	100,0%	34 178 266	97,2%
nieprzeterminowane i bez utraty wartości	23 125 745	95,4%	5 246 100	92,6%	5 232 988	100,0%	33 604 833	95,6%
przeterminowane i bez utraty wartości	514 182	2,1%	59 251	1,0%	-	0,0%	573 433	1,6%
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	610 264	2,5%	357 425	6,3%	-	0,0%	967 689	2,8%
Razem	24 250 191	100%	5 662 776	100%	5 232 988	100%	35 145 955	100%

w tys. PLN	Ekspozycje	Odpis	Wskaźnik pokrycia rezerwą
Kredyty i pożyczki bez utraty wartości, w tym:	28 762 302	56 329	0,2%
Portfel niehomogeniczny	3 361 098	11 011	0,3%
Portfel homogeniczny	25 401 204	45 318	0,2%
Kredyty i pożyczki z utratą wartości, w tym:	967 689	676 568	69,9%
Portfel niehomogeniczny	305 245	179 028	58,7%
Portfel homogeniczny	662 444	497 540	75,1%
Ogółem	29 729 991	732 897	2,5%

Jakość kredytowa aktywów finansowych nieprzeterminowanych,
bez utraty wartości wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

w tys. PLN	Osoby fizyczne	Podmioty gospodarcze	Ogółem
Nieprzeterminowane			
iAAA	-	2 264	2 264
iAA+	-	3	3
iAA	2 890	8 127	11 017
iAA-	82 080	2 842	84 922
iA+	259 291	63 646	322 937
iA	1 684 385	743 498	2 427 883
iA-	6 335 805	190 797	6 526 602
iBBB+	6 400 597	423 895	6 824 492
iBBB	3 406 974	174 446	3 581 420
iBBB-	1 540 568	289 275	1 829 843
iBB+	743 704	549 667	1 293 371
iBB	447 168	581 651	1 028 819
iBB-	258 503	645 671	904 174
iB+	178 839	451 119	629 958
iB	123 383	171 638	295 021
iB-	52 250	97 890	150 140
iCCC+	40 786	135 519	176 305
iCCC	39 511	22 007	61 518
iCCC-	19 131	41 155	60 286
iCC+	4 029	-	4 029
iCC	1 500	405	1 905
iCC-	1 420	-	1 420
iC+	-	-	-
iC	1 612	-	1 612
iC-	774	-	774
iD	38 032	12 595	50 627
Brak ratingu	1 462 512	455 015	1 917 527
Ogółem	23 125 744	5 063 125	28 188 869

Kredyty przeterminowane i bez utraty wartości na dzień 31 grudnia 2014 roku

w tys. PLN			
Przeterminowanie	Osoby fizyczne	Podmioty gospodarcze	Ogółem
1-29	359 911	15 000	374 911
30-59	97 085	32 372	129 457
60-89	57 186	11 879	69 065
90-179	-	-	-
Ogółem	514 182	59 251	573 433

Podział ekspozycji kredytowych na portfel homogeniczny i niehomogeniczny na dzień 31 grudnia 2014 roku

w tys. PLN		Ekspozycje	Udział
Portfel niehomogeniczny		3 666 342	12,3%
Portfel homogeniczny		26 063 649	87,7%
Ogółem		29 729 991	100,0%

Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości

w tys. PLN	31.12.2015 r.		31.12.2014 r.	
	Kredyty i pożyczki dla Klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla Klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nie wystąpiły przesłanki utraty wartości	29 375 579	996 094	27 777 231	756 443
Wystąpiły przesłanki utraty wartości, w tym:	90 620	-	228 628	-
– kredyty przeterminowane	1 301	-	4 453	-
– kredyty ze zidentyfikowanymi innymi obiektywnymi przesłankami utraty wartości	89 319	-	224 174	-
Brutto	29 466 199	996 094	28 005 859	756 443
Odpisy na poniesione niezareportowane straty (IBNR)	(68 388)	(160)	(56 209)	(119)
Netto	29 397 811	995 934	27 949 650	756 324

Koncentracja ryzyka kredytowego

a) w ujęciu geograficznym

w tys. PLN	31.12.2015 r.		31.12.2014 r.	
	Zaangażowanie	Udział	Zaangażowanie	Udział
Miasto				
Warszawa	13 314 586	35,5%	12 166 149	34,6%
Kraków	1 780 437	4,8%	1 684 632	4,8%
Wrocław	1 844 606	4,9%	1 731 144	4,9%
Poznań	840 499	2,2%	834 143	2,4%
Gdańsk	836 490	2,2%	796 394	2,3%
Pozostałe	18 856 140	50,3%	17 933 493	51,0%
Razem	37 472 758	100%	35 145 955	100,0%

b) w ujęciu sektorowym

w tys. PLN	31.12.2015 r.		31.12.2014 r.	
	Zaangażowanie	Udział	Zaangażowanie	Udział
Osoby fizyczne	25 116 210	67,0%	24 250 192	69,0%
Podmioty gospodarcze	6 426 828	17,2%	5 662 775	16,1%
Banki centralne i rządy	5 929 719	15,8%	5 232 988	14,9%
Razem	37 472 758	100,0%	35 145 955	100,0%
Produkcja	1 879 395	5,0%	1 662 782	4,7%
Dystrybucja	1 229 077	3,3%	1 267 388	3,6%
Obsługa nieruchomości	450 713	1,2%	541 118	1,5%
Budownictwo	352 329	0,9%	263 243	0,7%
Transport	197 923	0,5%	96 256	0,3%
Pozostałe	2 317 391	6,2%	1 649 013	4,7%
Razem podmioty gospodarcze	6 426 828	17,2%	5 479 800	15,6%

Podział portfela kredytowego (bilans) według produktów

w tys. PLN	31.12.2015 r.		31.12.2014 r.	
	Zaangażowanie	Udział	Zaangażowanie	Udział
Rodzaj kredytu				
Kredyty hipoteczne	22 609 745	72,0%	21 667 597	72,9%
Pożyczki konsumpcyjne	2 306 092	7,3%	2 281 705	7,7%
Kredyty inwestycyjne	2 636 379	8,4%	2 279 180	7,7%
Kredyty w rachunku bieżącym*	927 515	3,0%	965 469	3,2%
Pożyczki lombardowe	68 344	0,2%	132 254	0,4%
Kredyty obrotowe	510 065	1,6%	420 269	1,4%
Faktoring**	249 624	0,8%	163 924	0,6%
Pozostałe	1 962 157	6,2%	1 684 774	5,7%
Karty kredytowe	131 331	0,4%	134 819	0,5%
Razem	31 401 252	83,8%	29 729 991	84,6%
Pochodne	141 787	0,4%	182 978	0,5%
Papiery wartościowe	5 929 719	15,8%	5 232 986	14,9%
Razem	37 472 758	100,0%	35 145 955	100,0%

* Limity w ROR, linie kredytowe w rachunku bieżącym, linie debetowe dla firm.

** Linie factoringowe z regresem, wykup wierzytelności.

Największe zaangażowania kredytowe

wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku
(bez ekspozycji rządowych i w bankach centralnych)

w tys. PLN	Symbol PKD	Udzielony limit	Zaangażowanie	Współczynnik koncentracji
1	64.19.Z	1 222 778	942 112	10,79%
2	07.29.Z	426 150	411 731	10,53%
3	64.19.Z	212 460	13 255	5,25%
4	64.91.Z	189 637	134 607	4,69%
5	33.10.Z	124 209	11	3,07%
6	46.90.Z	105 098	-	2,60%
7	61.20.Z	70 289	27 007	1,74%
8	47.59.Z	66 614	-	1,65%
9	64.19.Z	59 612	-	1,47%
10	64.30.Z	56 570	2 252	1,40%

Największe zaangażowania kredytowe
wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku
(bez ekspozycji rządowych i w bankach centralnych)

w tys. PLN			
Symbol PKD	Udzielony limit	Zaangażowanie	Współczynnik koncentracji
1 64.19.Z	661 639	457 757	3,40%
2 64.19.Z	460 730	272 287	5,10%
3 07.29.Z	350 720	346 802	9,19%
4 52.21.Z	117 186	-	3,07%
5 64.91.Z	106 558	87 084	2,79%
6 47.64.Z	96 045	1	2,52%
7 47.59.Z	66 336	-	1,74%
8 77.39.Z	61 534	34 656	1,61%
9 66.30.Z	60 018	-	0,08%
10 45.11.Z	59 288	51 215	1,55%

Struktura ekspozycji według okresów zapadalności
wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

Przedział okresów zapadalności

w tys. PLN	Podmioty		Banki centralne	Ogółem
	Osoby fizyczne	gospodarcze	i rządy	
do 1 roku	626 669	3 571 556	5 353 887	9 552 112
od 1 do 5 lat	1 083 839	833 621	476 473	2 393 933
od 5 do 10 lat	2 658 724	1 174 900	95 776	3 929 400
od 10 do 20 lat	12 404 578	846 688	3 583	13 254 849
powyżej 20 lat	8 342 399	63	-	8 342 463
Ogółem	25 116 210	6 426 828	5 929 719	37 472 758

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego, i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy
wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

Podział

w tys. PLN	Zaangażowanie	Średnie zaangażowanie
Osoby fizyczne	25 116 183	167
Podmioty gospodarcze	6 285 069	759
Banki centralne i rządy	5 929 719	204 473
Ogółem	37 330 971	204 663

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości w podziale na istotne obszary geograficzne
wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

w tys. PLN	Zaangażowanie	Rezerwa
Miasto		
Warszawa	127 548	77 933
Kraków	49 288	33 670
Wrocław	57 210	36 426
Poznań	29 888	18 881
Gdańsk	11 595	8 624
Pozostałe	654 702	494 687
Ogółem	930 231	670 221

Struktura ekspozycji według okresów zapadalności wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

Przedział okresów zapadalności

w tys. PLN	Osoby fizyczne	Podmioty gospodarcze	Ogółem
do 1 roku	738 234	3 104 480	3 842 714
od 1 do 5 lat	992 758	636 852	1 629 610
od 5 do 10 lat	2 388 111	869 375	3 257 486
od 10 do 20 lat	10 058 623	869 011	10 927 634
powyżej 20 lat	10 072 465	82	10 072 547
Ogółem	24 250 191	5 479 800	29 729 991

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego, i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

Podział

w tys. PLN	Zaangażowanie	Średnie zaangażowanie
Osoby fizyczne	24 250 191	131
Podmioty gospodarcze	5 479 800	733
Ogółem	29 729 991	150

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości w podziale na istotne obszary geograficzne wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

Miasto

w tys. PLN	Zaangażowanie	Rezerwa
Warszawa	143 996	93 502
Kraków	60 522	50 274
Wrocław	50 177	23 679
Poznań	25 758	14 330
Gdańsk	9 969	7 292
Pozostałe	677 267	487 493
Ogółem	967 689	676 570

Restrukturyzacja należności obciążonych ryzykiem kredytowym

Proces dochodzenia należności od Klientów realizowany jest etapowo w fazie monitoringu, a także przed wystąpieniem ponownych zaległości w spłacie, zarówno na etapie restrukturyzacji, jak i windykacji. Proces ten obejmuje generalne standardy aktywnego postępowania oraz czynności i terminy na ich wykonanie, których celem jest doprowadzenie do niezwłocznej spłaty wymagalnych zobowiązań Klientów.

W celu efektywnego zarządzania ekspozycjami kredytowymi, dla których zidentyfikowane zostały przesłanki utraty wartości bądź też wystąpiły kryteria wczesnego ostrzegania, jak i występują opóźnienia w spłacie należności, wyspecjalizowane jednostki przejmują odpowiedzialność za ekspozycje o podwyższonym ryzyku i dokładają wszelkich starań, by pomóc Klientom wyjść z pogorszonej sytuacji ekonomiczno-finansowej, ograniczając jednocześnie straty do minimum.

Zarówno system podejmowania decyzji, jak i etap monitoringu są oparte na wystandaryzowanych procesach zatwierdzonych w Grupie (uzależnionych od kwoty ekspozycji i rodzaju Klienta Grupy), wspieranych przez specjalistyczny system informatyczny do zarządzania należnościami zagrożonymi.

Proces restrukturyzacji obejmuje doprowadzenie do ustalenia akceptowanych przez Grupę warunków rozliczenia zadłużenia, w tym: ustalenia harmonogramu spłaty całości zadłużenia Klienta, uzyskanie dodatkowego prawnego zabezpieczenia spłaty wierzytelności Grupy (w sprawach tego wymagających) oraz w przypadku zaangażowań całkowicie wymagalnych zawarcie stosownych uгод. Restrukturyzacja każdorazowo wymaga wniosku Klienta zawierającego propozycję spłaty, podstawowe dokumenty potwierdzające uzyskiwanie przychodu/dochodu umożliwiającego dokonywanie spłaty oraz podjęcia decyzji przez właściwy poziom decyzyjny.

W przypadku jeżeli w trakcie działań restrukturyzacyjnych doszło do rozpoznania utraty wartości ekspozycji, zawiązywany jest adekwatny odpis aktualizujący.

Proces windykacji obejmuje prowadzenie zarówno windykacji wewnętrznej, jak i zewnętrznej poprzez zlecenie dochodzenia spłaty przez zewnętrzne specjalizowane firmy windykacyjne – realizowane zarówno do wierzytelności całkowicie wymagalnych, jak i częściowo wymagalnych przed wypowiedzeniem umów celem doprowadzenia do odzyskania jak największej wartości wymagalnych należności, jak i przeprowadzenie wymaganego procesu egzekucyjnego.

Limity koncentracji przewidziane w ustawie Prawo bankowe

Normy i limity wynikające z przepisów Prawa bankowego – art. 71 ustawy Prawo bankowe oraz maksymalne dopuszczalne limity kwot wynikające z ww. przepisów.

1. Zgodnie z art. 71 ustawy Prawo bankowe suma wierzytelności Grupy, udzielonych przez Grupę zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Grupę bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej (zaangażowanie), obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowań, który wynosi 25% funduszy własnych Grupy.
2. Zgodnie z art. 71 ust. 1a ustawy Prawo bankowe zaangażowanie Grupy wobec innego banku krajowego, instytucji kredytowej, banku zagranicznego lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, składającego się z co najmniej jednego banku krajowego, instytucji kredytowej lub banku zagranicznego, nie może przekroczyć 25% funduszy własnych Grupy.

Wartości dopuszczalnych limitów kształtowały się na dzień:

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Limit koncentracji zaangażowania (25% funduszy własnych) zgodnie z art. 71 ustawy Prawo bankowe oraz art. 395 CRR	1 018 849	958 239
Limit koncentracji zaangażowania (25% funduszy własnych) zgodnie z art. 71 ust 1a ustawy Prawo bankowe oraz art. 395 CRR	1 018 849	958 239

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku Grupa nie przekroczyła limitów wynikających z art. 71 ust. 1 Prawa bankowego.

Art. 79a ust. 4 ustawy Prawo bankowe

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku Grupa nie przekroczyła limitów wynikających z art. 79a ust. 4 Prawa bankowego, stanowiących, iż suma kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń udzielonych członkom organów i osobom zajmującym kierownicze stanowiska w banku lub podmiotowi powiązanemu kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem organów banku lub osobą zajmującą stanowisko kierownicze w banku nie może przekroczyć 10% sumy funduszy podstawowych.

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Fundusze podstawowe Grupy	4 042 017	3 761 525
10% funduszy podstawowych Grupy	404 202	376 152

Wewnętrzne limity koncentracji

Ponadto w celu zarządzania detalicznym portfelem kredytowym Grupa stosuje następujące wewnętrzne limity koncentracji:

- limity branżowe – w celu zarządzania ryzykiem związanym z nadmierną koncentracją portfela kredytowego w danej branży/grupie branż;
- limity geograficzne – w celu zarządzania ryzykiem związanym z nadmierną koncentracją portfela kredytowego Klientów indywidualnych w danym województwie;
- limity walutowe – w celu zarządzania ryzykiem związanym z nadmierną koncentracją portfela kredytów udzielonych w walucie obcej;
- limity produktów – w celu ograniczenia ryzyka związanego z nadmierną koncentracją w portfelu kredytowym niektórych produktów (np. kredytów na finansowanie nieruchomości komercyjnych);
- limity dotyczące jakości portfela kredytowego (np. limit poziomu przeterminowanych ekspozycji kredytowych, limit migracji między klasami (okresami) przeterminowania, limit dla wczesnych opóźnień w spłacie);
- limity dotyczące niestandardowych transakcji – w celu zarządzania ryzykiem związanym z zawieraniem transakcji na niestandardowych warunkach;
- limity dotyczące portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- limity dotyczące portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- limity dotyczące portfela ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku stwierdzono następujące przekroczenia limitów wewnętrznych:

- limit wczesnych opóźnień w spłacie dla portfela kart kredytowych dla osób fizycznych – wykorzystanie limitu na dzień 31 grudnia wynosi 21,83%, co stanowi 273% limitu i wynika z zaległości na 32 kartach na kwotę 78 tys. PLN. Zaległości zostały w większości spłacone po dacie raportu;
- limit odstępstw dla portfela ekspozycji kredytowych Klientów biznesowych – wykorzystanie limitu na 31 grudnia wynosi 36,44%, co stanowi 145,76% limitu;
- limit odstępstw kredytowych pozostałych dla portfela kredytów gotówkowych – wykorzystanie limitu na dzień 31 grudnia wynosi 20,78%, co stanowi 138,53% limitu;
- limit odstępstw procesowych dla portfela kredytów gotówkowych – wykorzystanie limitu na dzień 31 grudnia wynosi 10,20%, co stanowi 102,00% limitu.

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

Jednostka dominująca raportuje dane skonsolidowane dotyczące transakcji z udzielonym udogodnieniem w spłacie (forbearance) w oparciu o projekt Standardów Technicznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA), zgodnie z dokumentem EBA Final draft Implementing Technical Standards on Supervisory reporting on forbearance and non performing exposures under article 99(4) of Regulation No 575/2013 nr EBA/ITS/2013/03/rev1 z dnia 24 lipca 2014 roku. Po opublikowaniu ostatecznej wersji tych standardów przez EBA regulacje Grupy zostaną zweryfikowane pod kątem zgodności z tym dokumentem i w razie potrzeby odpowiednio dostosowane.

Zgodnie z przyjętą definicją forbearance występuje, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- Klient ma trudności finansowe, które skutkują lub mogą skutkować brakiem możliwości obsługi zadłużenia zgodnie z warunkami zawartymi w umowie o charakterze kredytowym;
- zdecydowano o zastosowaniu wobec niego udogodnienia w celu umożliwienia Klientowi wywiązania się ze zobowiązań umownych lub niedopuszczenia do powstania trudności ze spłatą, tj. o zmianie warunków umowy lub refinansowaniu ekspozycji w części lub całości, które nie wynikają ze względów komercyjnych i zostały przyznane w trakcie procesu windykacji/restrukturyzacji na warunkach odbiegających od standardów rynkowych.

Wartość ekspozycji w tys. PLN	Kredyty i pożyczki udzielone Klientom razem				w tym forbearance				Udział forbearance w kredytach i pożyczkach razem wg wartości netto
	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Odpis/wartość brutto	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Odpis/wartość brutto	
Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	36 533 799	(68 527)	36 463 122	0,2%	449 522	(18 503)	431 019	4,1%	
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	5 964 914	(35)	5 964 878	0,0%	-	-	-	-	-
Instytucje kredytowe	1 051 211	(146)	1 048 915	0,0%	1	-	1	-	-
Podmioty gospodarcze	4 975 414	(33 955)	4 941 459	0,7%	66 638	(4 705)	61 933	7,1%	1,30%
Gospodarstwa domowe	24 542 260	(34 391)	24 507 869	0,1%	382 883	(13 798)	369 085	3,6%	1,50%
Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	938 958	(676 583)	262 375	72,1%	305 906	(198 892)	107 014	65,0%	
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje kredytowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podmioty gospodarcze	365 009	(233 891)	131 118	64,1%	145 935	(95 188)	50 747	65,2%	38,70%
Gospodarstwa domowe	573 949	(442 692)	131 257	77,1%	159 971	(103 704)	56 267	64,8%	42,90%

Zgodnie z projektem Standardów Technicznych Bank stosuje następujące kryteria wyjścia ekspozycji z forbearance (uzdrowienia ekspozycji):

- ekspozycja nie znajduje się w statusie niepracująca (non-performing zgodnie z definicją EBA),
- od momentu wyjścia ekspozycji z udogodnieniem typu forbearance ze statusu niepracująca minął dwuletni okres obserwacji, w czasie którego następowały regularne spłaty ekspozycji,
- w trakcie trwania okresu obserwacji nie pojawiło się przeterminowanie powyżej 30 dni kalendarzowych oraz nie nastąpiło udzielenie kolejnego udogodnienia typu forbearance na takiej ekspozycji.

44. Zarządzanie ryzykiem rynkowym oraz płynności

Zarządzanie ryzykiem w procesie zarządzania aktywami i pasywami koncentruje się głównie na dwóch rodzajach ryzyka:

- ryzyko płynności,
- ryzyko rynkowe.

Podział ról i kompetencji

W procesie zarządzania aktywami i pasywami najważniejszą funkcję pełni Rada Nadzorcza oraz Zarząd Banku, natomiast bezpośredni nadzór sprawowany jest przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku (ALCO).

Rada Nadzorcza określa strategię działania oraz ustanawia apetyt na ryzyko w zakresie ryzyka płynności i rynkowego. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Grupy w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią oraz zatwierdza plany pozyskania i utrzymywania środków obcych uznanych za stabilne źródło finansowania.

Zarząd Banku m.in. ustanawia i sprawuje nadzór nad całym systemem zarządzania ryzykiem, nadzoruje realizację polityki zarządzania aktywami i pasywami, zatwierdza systemy limitów wewnętrznych, stosowane metodologie do wyliczenia poszczególnych miar ryzyka oraz plany awaryjne w zakresie ryzyka rynkowego i płynności.

W celu usprawnienia procesu zarządzania aktywami i pasywami powołany został Komitet ALCO, który pełni funkcję opiniodawczo-doradczą dla Zarządu. W pracach Komitetu uczestniczy sześciu Członków Zarządu. Do głównych zadań Komitetu należy:

- kontrola i monitorowanie poziomu ryzyka,
- akceptacja bieżącej strategii zarządzania aktywami i pasywami,
- rekomendowanie Zarządowi metodologii stosowanej przy kalkulacji poszczególnych miar ryzyka, wyznaczeniu wysokości limitów oraz określaniu długoterminowych strategii ryzyka rynkowego i płynności.

Za operacyjne zarządzanie ryzykiem płynności odpowiada Biuro Zarządzania Płynnością (BZP), dla którego głównymi i najważniejszymi zadaniami są: zarządzanie płynnością bieżącą, średnio- i długoterminową.

BZP odpowiada także za zarządzanie ryzykiem rynkowym linii biznesowych, których ekspozycje zaliczane są do księgi bankowej.

Za zarządzanie ryzykiem rynkowym księgi handlowej odpowiada Departament Zarządzania Pozycją Własną Banku (DZPW).

Jednostką odpowiedzialną za identyfikację, pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka jest Departament Ryzyka Finansowego (DRF). DRF jest jednostką całkowicie niezależną od jednostek biznesowych. Do zadań DRF przede wszystkim należy:

- identyfikacja ryzyka rynkowego i płynności,
- opracowanie i wdrażanie metodologii zarządzania poszczególnymi ryzykami,
- sporządzanie analiz ryzyk, wyliczanie miar poszczególnych ryzyk, kontrola wykorzystania limitów,
- wyznaczanie kapitału ekonomicznego na ryzyko rynkowe.

Proces zarządzania ryzykiem płynności i rynkowym

Zarządzanie ryzykiem zarówno płynności, jak i rynkowym w Grupie przebiega według następujących etapów:

- 1) Identyfikacja ryzyka – za identyfikację ryzyka odpowiada DRF.
- 2) Wprowadzenie i stosowanie odpowiednich narzędzi do zarządzania ryzykiem, m.in.:
 - (a) wyznaczenie strategii zarządzania ryzykiem i apetytu na ryzyko – Rada Nadzorcza ustanawia strategię zarządzania ryzykiem;
 - (b) wyznaczenie limitów – Zarząd jednostki dominującej zatwierdza system limitów wewnętrznych (po akceptacji Komitetu ALCO);
 - (c) zapewnienie właściwej struktury organizacyjnej w Grupie odpowiedzialnej za odpowiednie kształtowanie i korygowanie struktury aktywów i pasywów – ryzyko rynkowe oraz płynności jest w Banku centralizowane w DZPW (księga handlowa) oraz BZP (księga bankowa).
- 3) Pomiar i monitoring ryzyka – za obszar ten odpowiada DRF. Oprócz regulacyjnych miar ryzyka rynkowego i płynności Grupa wdrożyła własne miary monitorowania ryzyka;
- 4) Kontrola systemu ryzyka rynkowego i płynności – Zarząd jednostki dominującej sprawuje nadzór nad systemem kontroli ryzyka w Grupie i przedkłada te informacje Radzie Nadzorczej, bieżąca kontrola dokonywana jest przez Komitet ALCO.

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się ze zobowiązań finansowych. Płynnością nazywany jest stan, w którym Grupa ma zdolność do satysfakcjonującego i terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bez konieczności poniesienia straty w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć. Ryzyko płynności jest nierozdzielnie związane z działalnością każdego banku. Nie łączy się z konkretnym produktem, lecz wynika z ogólnej struktury bilansu, ponieważ bardzo ważną konsekwencją działalności Grupy jest niedopasowanie terminów płatności, wynikające np. z przyjmowania krótkoterminowych depozytów i udzielania stosunkowo długoterminowych kredytów. Grupa jest w związku z tym narażona na ryzyko, iż żądania wypłaty przez deponentów przewyższą zdolność Grupy do przekształcenia aktywów na gotówkę. Zapewnienie płynności polega zatem na utrzymaniu zdolności do natychmiastowego pokrycia wszystkich płatności związanych z bieżącą obsługą wymagalnych depozytów, akcją kredytową, a także

wcześniejszym likwidowaniem depozytów oraz zwiększonym zapotrzebowaniem na kredyty bądź z regulowaniem innych zobowiązań Grupy.

W Grupie definiowane są następujące rodzaje ryzyka płynności:

- ryzyko niedopasowania aktywów i pasywów – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań wynikające z rozbieżności w wysokości i czasie przepływów finansowych wynikających z zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań,
- ryzyko rozliczenia – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na ograniczenia w transferze środków finansowych,
- ryzyko koncentracji – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na uzależnienie się lub nadmierną ekspozycję wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych,
- ryzyko opcji – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na prawo Kontrahenta do zmiany wysokości i terminów przepływów pieniężnych.

Celem zarządzania płynnością jest finansowanie niedoborów środków pieniężnych lub odpowiednie zagospodarowanie ich nadmiaru.

Dlatego też zarządzanie płynnością jest dokonywane poprzez:

- utrzymywanie właściwej struktury finansowania w celu zapewnienia odpowiedniej struktury terminowej przepływów,
- utrzymanie na odpowiednim poziomie aktywów płynnych,
- zachowanie zdolności do rozliczeń płatniczych,
- określenie pożądanego i akceptowanego poziomu płynności w Banku poprzez wyznaczenie apetytu na ryzyko, zestawu wewnętrznych limitów płynnościowych, które minimalizują ryzyko płynności,
- analizowanie na bieżąco pozycji płynnościowej, monitorowanie limitów, przeprowadzanie cyklicznych płynnościowych testów warunków skrajnych oraz monitorowanie wskaźników wczesnego ostrzegania (aktywatorów),
- posiadanie planu awaryjnego zachowania płynności.

Role i obowiązki

Odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem płynności spoczywa na Zarządzie Banku, natomiast Rada Nadzorcza, sprawując funkcje kontrolne wobec Zarządu Banku, akceptuje m.in. zatwierdzoną przez Zarząd Banku strategię zarządzania ryzykiem płynności. W Banku działa Komitet ALCO, który jest organem opiniotwórczo-doradczym Zarządu Banku i w ramach swoich obowiązków zajmuje się m.in. monitorowaniem bieżącego poziomu ryzyka płynności poprzez analizę profilu płynnościowego i struktury finansowania aktywów oraz ocenę działania w zakresie zarządzania ryzykiem płynności. W wyniku swoich prac Komitet rekomenduje Zarządowi Banku do zatwierdzenia odpowiednie regulacje, a Zarząd Banku podejmuje wiążące decyzje w zakresie wprowadzenia tych regulacji w życie. Odpowiedzialność za bezpośrednie zarządzanie płynnością i wykonywanie strategii płynności Banku na poziomie operacyjnym, a także utrzymywanie płynności w granicach limitów nadzorczych oraz limitów uchwalonych przez Bank jest w pełni scentralizowana i spoczywa na Biurze Zarządzania Płynnością, natomiast Departament Ryzyka Finansowego jest odpowiedzialny za identyfikację, pomiar, monitorowanie pozycji oraz kontrolę limitów. Taka struktura organizacyjna Banku zapewnia rozdzielenie funkcji zarządzania ryzykiem od funkcji księgowych oraz monitorowania, pomiaru i kontroli ryzyka.

Strategia zarządzania ryzykiem płynności

Biuro Zarządzania Płynnością, zarządzając płynnością, ma na uwadze zapewnienie wystarczającej i dostępnej kwoty pasywów, pozyskanych po akceptowalnym koszcie, które mają pokryć potencjalne wypływy z tytułu zobowiązań Banku. Dlatego też polityka zabezpieczenia płynności polega na utrzymywaniu i pozyskiwaniu różnicowanych i stabilnych źródeł finansowania, wśród których najważniejszym jest zdywersyfikowana baza depozytowa, na którą nie mają wpływu zjawiska sezonowe. Innymi podstawowymi źródłami finansowania Banku są kapitały własne oraz depozyty i pożyczki zaciągnięte na rynku międzybankowym. Polityka Banku realizowana na rynku lokat międzybankowych uwzględnia zarówno lokowanie nadwyżki środków na rynku międzybankowym, jak i zaciąganie pożyczek, jako źródło regulowania płynności bądź jako źródło finansowania działalności kredytowej.

Strategia finansowania:

Ze względu na strukturę walutową aktywów strategia finansowania Banku uzależniona jest od waluty:

— PLN

Podstawowym i najważniejszym źródłem finansowania aktywów złotych Banku jest zdywersyfikowana i stabilna baza depozytowa Klientów, a następnie baza kapitałowa i długoterminowe depozyty międzybankowe (ze względu na fakt, że saldo depozytów klientów z pierwotnym terminem wymagalności powyżej 1 roku jest niewielkie Bank zawiera długoterminowe depozyty międzybankowe w celu częściowego finansowania kredytów (w szczególności kredytów hipotecznych)).

— CHF i EUR

Z uwagi na brak wystarczających lokalnych i jednocześnie stabilnych źródeł finansowania aktywów w EUR i CHF Bank finansuje swoje aktywa w ramach Grupy poprzez przyjmowanie depozytów i zaciąganie pożyczek w CHF i EUR na okres do 10 lat.

Nadwyżka płynności

W celu zapewnienia zdolności do pokrycia zwiększonych bieżących wypływów Bank utrzymuje na odpowiednim poziomie aktywa płynne poprzez:

- inwestowanie w bony pieniężne NBP, papiery skarbowe z ryzykiem kredytowym rządu polskiego – w celu zapewnienia odpowiedniej płynności portfela papierów wartościowych,
- inwestowanie w krótkoterminowe lokaty międzybankowe,
- zarządzanie saldem na rachunkach nostro.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku aktywa płynne wynosiły 6,8 mld PLN, co stanowi 18% sumy bilansowej Banku. W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu aktywów płynnych, który stanowi także dodatkowe zabezpieczenie w przypadku obniżenia oceny kredytowej Banku i w związku z tym potencjalny możliwy odpływ funduszy, w Banku nałożony jest limit – aktywa płynne nie mogą spaść poniżej 15% sumy bilansowej.

Bardzo ważnym elementem strategii zarządzania ryzykiem płynności jest wsparcie inwestora strategicznego, które wyrażone jest w szczególności poprzez:

- przyznane warunkowe linie kredytowe, umożliwiające w ramach niewykorzystanego limitu pozyskanie w dowolnym momencie finansowania na okres średnio- i długoterminowy,
- oświadczenie o wsparciu (Declaration of Backing),
- współpraca z Departamentem Treasury DBAG w procesie zarządzania płynnością.

Raportowanie ryzyka płynności

Departament Ryzyka Finansowego, odpowiedzialny za raportowanie ryzyka płynności, sporządza raport dzienny, w ramach którego według danych na poprzedni dzień roboczy przedstawiane są regulacyjne normy płynności wraz z wykorzystaniem nadzorczych limitów i wewnętrznych (o charakterze ostrzegawczym). Na posiedzeniach Komitetu ALCO przedstawiane są dodatkowo analizy koncentracji i stabilności bazy depozytowej, Funding Matrix (analiza niedopasowania terminowego pozycji bilansowych powyżej 1 roku, w ujęciu nominalnym), urealniona luka płynności oraz testy warunków skrajnych w zakresie utrzymywania płynności Banku w sytuacjach kryzysowych (wraz z wykorzystaniem powiązanych limitów wewnętrznych).

Pomiar ryzyka płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku odbywa się m.in. poprzez:

- dostarczanie właściwego obrazu płynności bieżącej i strukturalnej,
- analizy struktury terminowej pozycji Banku,
- wprowadzanie odpowiednich miar ryzyka,
- ustanowienie limitów na miary ryzyka ograniczających ryzyko płynności,
- analizy aktywów płynnych, źródeł finansowania,
- analizy awaryjnych testów warunków skrajnych – w celu uzyskania obrazu płynności w sytuacji zdarzenia kryzysowego.

Bardzo ważnym narzędziem stosowanym przy zarządzaniu ryzykiem płynności jest analiza luki płynności (zestawienie aktywów i pasywów Banku według urealnionych/kontraktowych terminów zapadalności/wymagalności). Pozwala ona na monitorowanie pozycji płynności w skali całego Banku w ujęciu krótko-, średnio- i długotermi-

nowym. Metoda luki ma za zadanie ostrzegać z wyprzedzeniem o pojawieniu się niebezpiecznego dla Banku niedopasowania aktywów i pasywów. Funkcja ostrzegawcza pozwala na zareagowanie z wyprzedzeniem lub zaplanowanie użycia odpowiedniego instrumentu finansowego w celu pokrycia ujemnej luki. Luka płynności wykonywana jest na podstawie danych obejmujących pozycje całego Banku (wraz z transakcjami pozabilansowymi).

Zamieszczone poniżej tabele przedstawiają zestawienia aktywów oraz pasywów według kontraktowych terminów zapadalności/wymagalności według stanu na 31 grudnia 2015 roku oraz 2014 roku.

Aktywa (pozycje bilansowe i pozabilansowe) według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2015 roku

w tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
Kasa, środki w Banku Centralnym	903 797	903 797	-	-	-	-	-
Lokaty w innych bankach oraz kredyty udzielone innym bankom*	1 220 337	948 141	204 914	8 765	58 517	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom*	30 100 339	2 668 709	452 830	633 415	1 282 321	7 522 961	17 540 104
Inwestycyjne aktywa finansowe	5 764 165	5 198 388	-	32 376	-	458 444	74 956
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	338 122	69 573	15 268	24 235	152 782	37 033	39 231
Zobowiązania warunkowe otrzymane, gwarancyjne	994 701	681 555	-	-	-	-	313 146
Zobowiązania warunkowe otrzymane dotyczące finansowania	1 538	45	227	1 266	-	-	-
Instrumenty pozabilansowe – pozycja długa	7 710 431	5 714 820	798 204	315 766	552 591	305 558	23 490
Razem	47 033 429	16 185 028	1 471 442	1 015 824	2 046 211	8 323 996	17 990 927

* Według wartości nominalnej.

Pasywa (pozycje bilansowe i pozabilansowe) według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2015 roku

w tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
Zobowiązania wobec innych banków*	16 212 688	336 295	173 424	511 505	428 025	10 391 438	4 372 001
Zobowiązania wobec Klientów*	17 105 524	14 813 177	1 274 697	611 144	395 740	6 439	4 325
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	114 447	19 631	13 875	15 158	44 821	16 622	4 340
Zobowiązania podporządkowane*	234 383	-	-	-	-	234 383	-
Zobowiązania warunkowe udzielone dotyczące finansowania	3 190 363	176 255	498 065	788 839	854 930	481 938	390 336
Zobowiązania warunkowe udzielone, gwarancyjne	1 490 491	66 241	137 226	175 517	300 496	716 417	94 593
Instrumenty pozabilansowe – pozycja krótka	7 681 354	5 708 790	799 820	303 618	552 664	295 474	20 989
Razem	46 029 250	21 120 390	2 897 107	2 405 781	2 576 676	12 142 711	4 886 585

* Według wartości nominalnej.

Luka na dzień 31 grudnia 2015 roku

w tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
Luka (aktywa – pasywa)	1 004 179	(4 935 362)	(1 425 664)	(1 389 958)	(530 465)	(3 818 715)	13 104 342
Luka skumulowana	1 004 179	5 939 541	7 365 205	8 755 163	9 285 628	13 104 342	

Aktywa (pozycje bilansowe i pozabilansowe) według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2014 roku

w tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 543 113	1 543 113	-	-	-	-	-
Lokaty w innych bankach oraz kredyty udzielone innym bankom*	928 049	750 868	40 095	5 657	131 429	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom*	28 691 289	2 639 926	476 615	595 862	1 134 842	6 712 416	17 131 627
Inwestycyjne aktywa finansowe	3 780 159	3 502 873	-	-	-	57 468	219 819
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 639 368	38 250	39 244	26 117	247 803	1 157 249	130 705
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane, gwarancyjne	1 180 140	784 160	-	860	131	-	394 990
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane dotyczące finansowania	221 466	2 600	5 133	213 733	-	-	-
Instrumenty pozabilansowe – pozycja długa	6 074 421	3 028 550	1 402 385	737 514	634 824	263 794	7 354
Razem	44 058 005	12 290 339	1 963 472	1 579 743	2 149 029	8 190 927	17 884 495

* Według wartości nominalnej.

Pasywa (pozycje bilansowe i pozabilansowe) według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2014 roku

w tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
Zobowiązania wobec innych banków*	15 259 695	650 394	63 935	755 368	786 107	8 246 509	4 757 383
Zobowiązania wobec Klientów*	16 378 592	13 805 002	1 137 522	995 963	423 479	12 526	4 100
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	218 281	48 488	40 770	44 147	34 342	46 858	3 677
Zobowiązania podporządkowane*	234 427	-	-	-	-	234 427	-
Zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	2 974 738	193 576	420 714	668 730	894 191	444 266	353 262
Zobowiązania pozabilansowe udzielone, gwarancyjne	1 344 358	153 320	111 559	192 685	329 929	504 048	52 817
Instrumenty pozabilansowe – pozycja krótka	6 109 348	3 037 928	1 410 088	754 525	641 068	259 554	6 185
Razem	42 519 437	17 888 706	3 184 588	3 411 416	3 109 115	9 748 187	5 177 424

* Według wartości nominalnej.

Luka

na dzień 31 grudnia 2014 roku

w tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
Luka (aktywa – pasywa)	1 538 568	(5 598 368)	(1 221 116)	(1 831 673)	(960 086)	(1 557 261)	12 707 071
Luka skumulowana	1 538 568	1 538 568	7 136 936	8 358 051	10 189 724	11 149 811	12 707 071

W celu zaprezentowania bardziej rzeczywistego obrazu płynności Grupa stosuje w luce płynności urealnienia opierające się na modelowaniu zachowań Klientów.

W przypadku pozycji aktywów urealnienia dotyczą:

- kredytów odnawialnych, dla których nie można ustalić faktycznego czasu spłaty (ponadto Klienci mogą wielokrotnie wykorzystywać przyznany limit) – na podstawie danych historycznych, przy wykorzystaniu analizy Monte Carlo, otrzymywana jest najbardziej prawdopodobna trajektoria przepływów za spłat oraz pociągnięć;
- przesunięcia sald kredytów uznanych za wątpliwe lub stracone (według klasyfikacji stosowanej do rozliczenia podatku od osób prawnych) do ostatniego przedziału czasowego;
- uwzględnienia wcześniejszych spłat kredytów hipotecznych, mających znaczący wpływ na rzeczywisty profil zapadalności, który jest krótszy niż wynikający z umowy;
- uwzględnienia kwot nadpłat z tytułu kredytów hipotecznych, kart kredytowych oraz kredytów gotówkowych poprzez ich odpowiednie odjęcie od profilu zapadalności;
- przesunięcia płynnych papierów wartościowych (obligacji i bonów skarbowych) do przedziału „od 7 dni do 1 miesiąca” w celu odzwierciedlenia możliwości sprzedaży tych papierów (dlatego też w luce urealnionej papiery wykazywane są w aktualnej wartości rynkowej).

W przypadku strony pasywnej urealnienia dotyczą pozycji depozytów – uwzględniają fakt, że rzeczywisty czas utrzymywania depozytów jest dłuższy od deklarowanego. Grupa dokonuje urealnienia salda na podstawie zebranych danych historycznych dotyczących wycofywania środków, odnawialności, zrywalności czy przyjmowania nowych depozytów. W przypadku rachunków bieżących i lokat overnight brany jest pod uwagę maksymalny wpływ, jaki miał miejsce w poszczególnych oknach czasowych. Urealnienia kont oszczędnościowych bazują na wynikach analizy odnawialności środków oryginalnie zdeponowanych na tych rachunkach.

W przypadku pozycji pozabilansowych urealnienia dotyczą niepobranych środków przyznanych w ramach umów kredytowych (za wyjątkiem kwoty wolnej środków, uwzględnianej już przy urealnieniach kredytów odnawialnych). W oparciu o analizę historyczną prognozowane są potencjalne wzrosty salda w horyzoncie kolejnych 30 dni.

W ciągu roku 2015 Grupa spełniała wymogi Uchwały KNF 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (nadzorcze miary płynności M1 – M4).

Na dzień 31 grudnia 2015 roku nadzorcze miary płynności kształtowały się na następującym poziomie:

M1 – Luka płynności krótkoterminowej (dane w PLN)	820 073 850,00
M2 – Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,07
M3 – Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	32,77
M4 – Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,08

Zgodnie z obowiązującymi nowymi przepisami Rozporządzenia UE nr 575/2013 oraz Rozporządzenia delegowanego Komisji z dnia 10 października 2014 roku uzupełniającego Rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych Bank spełniał wskaźnik pokrycia wpływów netto powyżej wymaganego poziomu. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku wskaźnik pokrycia wpływów netto wynosił 101%. Dodatkowo w celu ułatwienia monitorowania ryzyka płynności w Banku wprowadzone są odpowiednie miary i limity wewnętrzne na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

Najważniejsze z nich to:

- wyniki testów warunków skrajnych,
- wskaźniki niedopasowania aktywów i pasywów wyliczone na podstawie urealnionej luki płynności w horyzoncie 6 miesięcy i 1 roku – miary oparte na raporcie urealnionej luki płynności, mające zastosowanie dla horyzontu 6 miesięcy i 1 roku (w ujęciu skumulowanym) określającej poziom pokrycia przez aktywa zapadające do danego terminu sumy pasywów wymagalnych do tego terminu oraz wpływu netto z uwzględnionych w raporcie urealnionej luki płynności pozycji pozabilansowych,
- analiza MCO (Maximum Cash Outflow) – służy do monitorowania płynności w terminach do 8 tygodni w celu identyfikacji nadmiernych luk płynności i wskazania nadmiernego uzależnienia od finansowania krótkoterminowego. W celu projekcji przyszłego zapotrzebowania na finansowanie działalności monitorowane są oczekiwane przepływy dla zdefiniowanych produktów. Limit jest ustalony na maksymalny dopuszczalny wpływ (MCO). Zestawienie MCO zawiera kontraktowe przepływy finansowe wynikające z transakcji depozytowych zawartych na rynku międzybankowym oraz z podmiotami Grupy DB.

W powyższych miarach ryzyko płynności rynku (produktu) jest uwzględnione poprzez bieżącą analizę rynku, stosowanie odpowiednich haircutów w analizach. Dodatkowo zmiany w płynności rynku (brak możliwości zawierania transakcji) czy wzrost spreadów są aktywatorami uruchomienia planów awaryjnych.

- Coverage Ratio – wskaźnik płynności długoterminowej, który informuje, jaki procent aktywów zapadających powyżej czasu T jest pokryty pasywami wymagalnymi powyżej czasu T.
- Mortgage Coverage Ratio – wskaźnik płynności długoterminowej, który informuje, jaki procent kredytów zabezpieczonych hipotecznie zapadających powyżej czasu T jest pokryty pasywami wymagalnymi powyżej czasu T.

Dodatkowym narzędziem służącym do monitorowania ryzyka płynności jest badanie stabilności bazy depozytowej, ponieważ zdywersyfikowana i stabilna baza depozytowa jest podstawowym źródłem finansowania w Banku.

Testy warunków skrajnych

W procesie zarządzania ryzykiem płynności analizy testów warunków skrajnych stanowią bardzo ważny element, gdyż pokazują zdolność Banku do wytrzymywania zdefiniowanych scenariuszy w ciągu 8 tygodni (porównanie wpływów i wpływów odbywa się w następujących przedziałach czasowych: 1, 2, 3, 4, 5 dni oraz 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 tygodni). Celem tego typu analiz jest zidentyfikowanie niedoborów płynności i określenie odpowiednich środków zaradczych poprzez uwzględnienie ważnych czynników ryzyka płynności, takich jak: zawirowania na rynkach finansowych, wycofywanie depozytów, pociągnięcia niewykorzystanych wolnych środków w ramach udzielonych wcześniej kredytów oraz ocenę skompensowania założonych wpływów, np. poprzez sprzedaż aktywów płynnych.

W Banku testy warunków skrajnych wykonane są dla czterech scenariuszy szokowych:

1. Severe Downgrade – scenariusz dotyczący Grupy DB – pogorszenie się kondycji finansowej DBAG i spadek ratingu kredytowego DBAG,
2. Systematic Market Risk – scenariusz ogólnego kryzysu systemu finansowego,
3. Simultaneous Combined – scenariusz polegający na połączeniu obu powyższych scenariuszy,
4. Scenariusz lokalny – scenariusz oparty na scenariuszu „Simultaneous Combined” przy dodatkowym założeniu zmniejszonej możliwości pociągnięcia finansowania w ramach limitu Grupy.

Na wyniki testów warunków skrajnych są nałożone limity wewnętrzne, zdefiniowany jest apetyt na ryzyko płynności średnioterminowej. Dodatkowo wyniki stresstestów są wykorzystywane jako kryterium pogorszenia płynności w planach awaryjnych zachowania płynności. Jednym z aktywatorów przy I stopniu zachowania płynności jest przynajmniej jeden negatywny wynik analizy scenariuszy testów warunków skrajnych (dla jakiegokolwiek przedziału czasowego). Ponadto wyniki testów warunków skrajnych są wykorzystywane do wyznaczenia wewnętrznych limitów MCO.

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest to ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości wartości portfela Grupy na zmienność parametrów rynkowych (cen na rynku).

W swojej działalności Grupa identyfikuje następujące rodzaje ryzyka rynkowego:

- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko walutowe.

Docelowy profil ryzyka rynkowego wynika z charakteru prowadzonej przez Grupę działalności oraz przyjętej strategii w zakresie podejmowanego ryzyka. Ekspozycje na ryzyko rynkowe podzielone są w Grupie na ekspozycje księgi handlowej oraz bankowej.

Działalność handlowa Grupy obejmuje w szczególności:

- 1) transakcje zawierane na rachunek własny Grupy z intencją realizacji zysku wynikającego ze zmiany cen danego instrumentu finansowego w krótkim horyzoncie czasowym;
- 2) transakcje wynikające z pełnienia przez Grupę funkcji animatora rynku, w szczególności obrót obligacjami Skarbu Państwa oraz instrumentami FX;
- 3) transakcje mające na celu zabezpieczenie pozycji wynikającej z działalności handlowej Grupy;
- 4) proces polegający na transferze i zarządzaniu pozycją ryzyka wynikającą z instrumentów księgi bankowej Deutsche Bank Polska S.A.

Pozostała działalność klasyfikowana jest jako niehandlowa i obejmuje przede wszystkim:

- 1) transakcje oddziałowe zawarte z Klientami: depozyty, kredyty, płatności w walutach obcych z kont złotych, spłaty oraz wypłaty kredytów w walutach obcych;
- 2) transakcje zawierane z Klientami korporacyjnymi: depozyt, kredyty, płatności, transakcje finansujące operacje handlu zagranicznego, gwarancje;
- 3) transakcje na rynku międzybankowym zapewniające Grupie odpowiedni poziom płynności;
- 4) utrzymywanie puli aktywów płynnych zabezpieczających odpowiedni poziom płynności Grupy;
- 5) proces polegający na transferze i zarządzaniu pozycją ryzyka wynikającą z instrumentów księgi bankowej DBP do księgi handlowej.

Pomiar ryzyka rynkowego

Główną metodą wykorzystywaną przez Grupę do pomiaru i monitorowania ryzyka rynkowego jest metoda wartości zagrożonej (VaR). VaR liczony jest metodą symulacji historycznej na podstawie danych z ostatnich 250 dni przy poziomie ufności 99% w horyzoncie czasowym 1 dnia. Rada Nadzorcza określiła apetyt na ryzyko rynkowe Grupy w postaci wielkości miary VaR dla księgi handlowej i bankowej.

Poniżej przedstawiony jest limit oraz wartość VaR oddzielnie dla księgi bankowej i handlowej:

w tys. PLN	Limit	Wartość na dzień 31.12.2015 r.	Minimum w 2015 r.	Maksimum w 2015 r.	Wartość średnia w 2015 r.	Wartość na dzień 31.12.2014 r.
Księga bankowa VaR	1 250	952,75	250,30	1 563,19	678,48	476,41
Księga handlowa VaR	6 000	313,97	68,60	5 777,09	1 622,15	1 659,28

Oprócz miary VaR, w zależności od rodzaju ryzyka rynkowego, Grupa stosuje dodatkowe, opisane w rozdziałach poniżej, metody pomiaru i monitorowania ryzyka.

Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości portfela Grupy na zmiany stóp procentowych.

Grupa identyfikuje następujące rodzaje ryzyka stopy procentowej:

- Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – ryzyko wynikające z niedopasowania wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych. Monitorowanie i zabezpieczanie tego rodzaju ryzyka odbywa się na podstawie wyników analiz luki stopy procentowej, wyliczonych wartości PV01 oraz wartości zagrożonej VaR;
- Ryzyko opcji Klienta – ryzyko wynikające z opcji Klienta wpisanych w produkty bankowe, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Grupa identyfikuje ryzyko opcji Klienta w następujących produktach:
 - kredyty i pożyczki dające kredytobiorcy prawo przedterminowej spłaty całości lub części kredytu, prawo prolongaty terminu spłaty, zmiany systemu spłat, zmiany waluty, zmiany oprocentowania (ze stałej na zmienną);
 - depozyty terminowe pozwalające deponentom wycofać swoje środki w dowolnym momencie.
 Grupa ogranicza i rekompensuje ryzyko opcji Klienta poprzez system prowizji w przypadku wcześniejszej spłaty kredytów, zerowe lub obniżone oprocentowanie w przypadku zerwania depozytów, a także poprzez stawkę transferową ON stosowaną dla niektórych produktów;
- Ryzyko bazowe – ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania. Ryzyko to jest monitorowane poprzez dodatkowe analizy wyniku odsetkowego przy założeniu przeszacowania w różnych terminach i w różnym stopniu aktywów;
- Ryzyko krzywej dochodowości – ryzyko polegające na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku. Ryzyko to jest badane i raportowane na podstawie metody VaR.

Jednostką głównie odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej jest DZPW. Ryzyko stopy procentowej wynikające z transakcji zawieranych przez poszczególne zespoły sprzedażowe linii biznesowych (np. Departament Sprzedaży Produktów Skarbowych) transferowane jest do DZPW na bazie dziennej.

Za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej odpowiada BZP – ryzyko generowane przez produkty linii GTB oraz PBC transferowane jest na bazie dziennej do BZP. BZP może zamykać pozycję ryzyka stopy procentowej z DZPW.

Limit VaR na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej został zwiększony pod koniec roku ze względu na podjętą decyzję o zwiększeniu portfela obligacji Skarbu Państwa w księdze bankowej. Limity na ryzyko stopy procentowej na koniec 2015 roku wynosiły 5,5 mln PLN dla księgi handlowej oraz 4 mln PLN dla księgi bankowej.

Raportowanie ryzyka stopy procentowej

DRF raportuje miary ryzyka stopy procentowej w ramach raportu dziennego oraz raportu miesięcznego (omawianego na Komitecie ALCO), który zawiera zbiorcze informacje o zmianach w pozycjach, poziomie ryzyka oraz przekroczeniach limitów.

Miary służące do pomiaru/monitorowania ryzyka stopy procentowej:

Do pomiaru oraz monitorowania ryzyka stopy procentowej w Grupie wykorzystywane są:

- metoda VaR,
- analiza wartości bieżącej jednego punktu bazowego (BPV, PV01),
- analiza (metoda) luki,
- testy warunków skrajnych,
- kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka stopy procentowej.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej jest VaR. VaR stopy procentowej wraz z bieżącym poziomem limitu przedstawiono w tabeli poniżej:

w tys. PLN	Limit	Wartość	Minimum w 2015 r.	Maksimum w 2015 r.	Wartość średnia w 2015 r.	Wartość
		na dzień 31.12.2015 r.				na dzień 31.12.2014 r.
IR VaR księga bankowa	4 000,00	555,40	240,05	1 549,39	678,46	470,86
IR VaR księga handlowa	5 500,00	315,86	71,11	5 439,68	1 428,32	1 351,90

Dodatkowo dla księgi ekspozycji księgi handlowej Zarząd jednostki dominującej ustanowił limity miary wrażliwości BPV. BPV jest wielowymiarowym wektorem określającym w wartościach pieniężnych zależności pomiędzy zmianą wartości rynkowej instrumentu finansowego a zmianą rynkowej stopy procentowej o 1 punkt bazowy we wszystkich przedziałach czasowych krzywej dochodowości.

Oprócz metody VaR narzędziem pomiaru ryzyka stopy procentowej księgi bankowej jest luka stopy procentowej. Miara ta pokazuje wrażliwość dochodu odsetkowego instrumentów księgi bankowej na zmiany stóp procentowych.

W celu oszacowania skutków szokowych zmian stóp procentowych Grupa przeprowadza testy warunków skrajnych przy założeniu:

1. otrzymanego na podstawie analizy danych historycznych scenariusza zakładającego największy (biorąc pod uwagę czterdziestodniowe okno) ruch krzywych,
2. hipotetycznych scenariuszy przesunięcia krzywych dochodowości,
3. nagłej zmiany poziomu stóp procentowych (niezależnie od terminu) o 200 punktów bazowych w górę lub w dół.

Do oszacowania kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka stopy procentowej Grupa wykorzystuje przeprowadzane powyżej stress testy oraz dodatkowo:

1. kalkuluje VaR w ujęciu 10-dniowym dla pozycji księgi handlowej i bankowej,
2. przeprowadza stress test polegający na wyliczeniu wpływu zmiany stóp procentowych równe 1-szemu i 99-temu percentylowi zaobserwowanych zmian historycznych (zmiany w ujęciu rocznym).

Kapitał ekonomiczny równy jest różnicy pomiędzy większą z dwóch wartości: odchylenia zmiany wartości portfela księgi handlowej bądź bankowej w wyniku przeprowadzenia scenariuszy szokowych zmian stóp procentowych i wartości VaR 10 dni oraz kapitału wyznaczonego dla filar 1.

Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest to ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku w rezultacie wrażliwości wartości portfela Grupy na zmiany kursów walut.

Ryzyko walutowe generowane jest w wyniku:

1. transakcji walutowych zawieranych z Klientami Grupy,
2. transakcji zawieranych przez DZPW w ramach zarządzania pozycją własną Grupy,
3. zawierania innych transakcji niż walutowe, które generują pozycję walutową dla Grupy (np. odsetki od depozytów w walutach obcych).

Jednostką głównie odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem walutowym jest DZPW. Ryzyko walutowe wynikające z transakcji zawieranych przez poszczególne zespoły sprzedażowe linii biznesowych (np. Departament Sprzedaży Produktów Skarbowych) transferowane jest do DZPW na bazie dziennej.

Za zarządzanie ryzykiem walutowym księgi bankowej odpowiada BZP – ryzyko generowane przez produkty linii GTB oraz PBC transferowane jest do BZP. BZP może zamykać pozycję ryzyka walutowego z DZPW.

Limit VaR na ryzyko walutowe księgi handlowej jest wyższy w porównaniu z limitem księgi bankowej. Limity te na koniec 2015 roku wynosiły odpowiednio 1,2 mln PLN oraz 0,3 mln PLN.

Pomiar ryzyka walutowego

Podstawową miarą stosowaną przy ocenie ryzyka walutowego jest:

- VaR,
- pozycja walutowa Grupy oraz
- analiza scenariuszy szokowych.

Raportowanie ryzyka walutowego

DRF codziennie sporządza raport przedstawiający VaR FX, otwarte pozycje walutowe (na zamknięcie dnia poprzedniego) oraz na ich podstawie wyliczone miary ryzyka, analizy stress test i wykorzystanie limitów. Dodatkowo w ramach informacji analizowanych na Komitecie ALCO, oprócz zbiorczego zestawienia wykorzystania limitów i wyników testów warunków skrajnych, omawiane są także bieżące strategie zarządzania ryzykiem kursowym.

Limity ograniczające ryzyko walutowe

Podstawowym limitem ograniczającym ryzyko walutowe jest limit na wartość zagrożoną (VaR). VaR walutowy wraz z bieżącym poziomem limitu przedstawiono w tabeli poniżej:

w tys. PLN	Limit	Wartość na dzień 31.12.2015 r.	Minimum w 2015 r.	Maksimum w 2015 r.	Wartość średnia w 2015 r.	Wartość na dzień 31.12.2014 r.
FX VaR księga bankowa	300	47,80	27,10	199,48	61,20	71,70
FX VaR księga handlowa	1 200	11,85	1,83	854,20	136,41	45,78

VaR mierzony jest metodą symulacji historycznej przy 99-proc. przedziale ufności oraz 250-dniowej historii danych rynkowych.

Wyszczególnienie walut w działalności walutowej Grupy stan na 31.12.2015 roku

Aktywa

w tys. PLN

Wyszczególnienie	USD	GBP	CHF	EUR	Pozostale	Ogółem
Kasa, środki w Banku Centralnym	12 405	718	2 819	23 205	-	39 147
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	604 444	5 977	13 159	175 945	171 053	970 578
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	245 062	8 084	5 438 422	8 960 512	-	14 652 080
Inwestycyjne aktywa finansowe	-	-	-	37 930	-	37 930
Inne aktywa	76	-	1	29 679	-	29 756
Razem	861 987	14 779	5 454 401	9 227 271	171 053	15 729 491

Pasywa

w tys. PLN

Wyszczególnienie	USD	GBP	CHF	EUR	Pozostale	Ogółem
Zobowiązania wobec innych banków	5 043	339	5 141 963	8 390 012	605	13 537 962
Zobowiązania wobec Klientów	613 761	48 704	78 120	2 116 378	214 294	3 071 257
Inne zobowiązania	1 749	6 972	7	14 546	183	23 457
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	235 521	-	235 521
Razem	620 553	56 015	5 220 090	10 756 457	215 082	16 868 197

stan na dzień 31.12.2014 roku

Aktywa

w tys. PLN

Wyszczególnienie	USD	GBP	CHF	EUR	Pozostale	Ogółem
Kasa, środki w Banku Centralnym	12 159	847	2 661	19 996	-	35 663
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	450 240	10 784	59 487	136 318	69 626	726 455
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	559 935	534	5 400 078	9 073 233	-	15 033 780
Inwestycyjne aktywa finansowe	575	-	-	-	-	575
Inne aktywa	219	-	-	14 076	-	14 295
Razem	1 023 128	12 165	5 462 226	9 243 623	69 626	15 810 768

Pasywa

w tys. PLN

Wyszczególnienie	USD	GBP	CHF	EUR	Pozostale	Ogółem
Zobowiązania wobec innych banków	7 382	182	5 411 303	8 300 773	21 219	13 740 859
Zobowiązania wobec Klientów	519 523	23 197	56 803	2 014 098	43 109	2 656 730
Inne zobowiązania	1 697	11 795	7	34 951	(51)	48 399
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	235 622	-	235 622
Razem	528 602	35 174	5 468 113	10 585 444	64 277	16 681 610

45. Zarządzanie kapitałem własnym

Zgodnie z obowiązującym prawem Grupa jest zobowiązana do utrzymywania funduszy własnych w wielkości adekwatnej do ponoszonego ryzyka oraz dostosowanej do rozmiaru prowadzonej działalności. Miarą służącą do określenia adekwatności kapitałowej jest łączny współczynnik adekwatności kapitałowej (wypłacalności). Zgodnie z decyzją kapitałową dla jednostki dominującej Komisja Nadzoru Finansowego oczekuje, że jednostka dominująca będzie spełniała wymóg w zakresie łącznego współczynnika wypłacalności (CAR) na poziomie minimum 12% oraz współczynnika kapitału Tier I (T1) na poziomie co najmniej 9%.

Grupa zarządza ryzykiem i kapitałem w ramach zbioru zasad, określonej struktury organizacyjnej oraz procesów pomiaru, kontroli i alokacji dostosowanych do profilu swojej działalności.

Podejście Grupy do zarządzania ryzykiem i kapitałem opiera się na następujących ogólnych zasadach:

- Zarząd Banku zapewnia całościowy nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem i kapitałem,
- Grupa zarządza poszczególnymi ryzykami oraz kapitałem w ramach skoordynowanych procesów, wdrożonych we właściwych jednostkach organizacyjnych,
- Jednostki biorące udział w procesie kontroli ryzyka mają zapewnione organizacyjną i funkcjonalną niezależność od jednostek biznesowych.

Fundusze własne Grupy

Zasady wyliczania funduszy własnych

Zgodnie z postanowieniami Prawa bankowego oraz Rozporządzenia 575/2013 fundusze własne Grupy obejmują:

- kapitał podstawowy Tier I,
- kapitał dodatkowy Tier I,
- kapitał Tier II.

Kapitał podstawowy Tier I Grupy składa się z:

- 1) instrumentów kapitałowych, o ile spełnione zostały warunki określone w art. 28 CRR, oraz powiązanych z nimi azio emisyjnych;
- 2) zysków zatrzymanych;

Zyski z bieżącego okresu lub zyski roczne ujmuje się w kapitale podstawowym Tier I, wyłącznie gdy:

- zysk został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku lub
 - Grupa uzyskała zgodę KNF na włączenie zysku do funduszy własnych po spełnieniu warunków określonych w art. 26 ust. 2 CRR.
- 3) skumulowanych innych całkowitych dochodów, w tym niezrealizowanych zysków i strat z przeszacowania portfela instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży (AFS) wycenianego według wartości godziwej;
 - 4) kapitału rezerwowego;
 - 5) funduszy ogólnego ryzyka bankowego.

Kapitał dodatkowy Tier I Grupy obejmuje instrumenty kapitałowe, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 52 ust. 1 CRR, wraz z azio emisyjnym związanym z tymi instrumentami, po zastosowaniu odliczeń wymaganych przez art. 56 CRR oraz po zastosowaniu art. 79 CRR. Instrumenty te nie kwalifikują się jako pozycja kapitału podstawowego Tier I (CET1) lub Tier II.

Obecnie Grupa nie posiada instrumentów kwalifikujących się jako pozycje dodatkowe Tier I (AT1).

Kapitał Tier II Grupy składa się z instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych wraz z azio emisyjnym związanym z tymi instrumentami, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 63 CRR.

Zakres, w jakim instrumenty w Tier II kwalifikują się jako pozycje w Tier II w trakcie ostatnich 5 lat okresu zapadalności danych instrumentów, oblicza się na podstawie art. 64 CRR, mnożąc wynik obliczenia określonego w lit. a) przez kwotę, o której mowa w lit. b):

- a) kwota nominalna instrumentów lub pożyczek podporządkowanych w pierwszym dniu ostatniego pięcioletniego okresu ich umownego terminu zapadalności podzielona przez liczbę dni kalendarzowych w tym okresie,
- b) liczba pozostałych dni kalendarzowych umownego terminu zapadalności instrumentów lub pożyczek podporządkowanych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku jednostka dominująca wykorzystywała pożyczkę podporządkowaną, która spełnia wszystkie kryteria określone w art. 63 CRR oraz której termin zapadalności wynosi mniej niż 5 lat kalendarzowych. W konsekwencji pożyczka ta kwalifikuje się jako instrument w kapitale Tier II w kwocie określonej na podstawie postanowień art. 64 CRR.

Adekwatność kapitałowa 2015–2014

w tys. PLN	31.12.2015 r.	31.12.2014 r.
Fundusze podstawowe	4 042 017	3 761 525
Pomniejszenia funduszy podstawowych	(96 529)	(93 026)
Fundusze uzupełniające	129 908	164 458
Fundusze własne	4 075 396	3 832 956
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	14,59%	14,05%

Ryzyko operacyjne

Strategia i proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmuje także ryzyko prawne. Definicja ryzyka operacyjnego nie obejmuje ryzyka biznesowego i ryzyka reputacji.

Przyjęta w Grupie Strategia w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym określa podstawowe procesy niezbędne do zarządzania ryzykiem operacyjnym. Stopień formalizacji i złożoności Strategii jest dostosowany do specyfiki działania Grupy i do aktualnego oraz docelowego profilu ryzyka.

W kwestiach zarządzania tym ryzykiem Grupa kieruje się zapisami odpowiednich obowiązujących regulacji, w tym uchwał oraz rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego.

W celu dopasowania zarządzania ryzykiem do rodzaju oraz skali prowadzonej działalności został wdrożony w Grupie zintegrowany proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmujący:

- identyfikację ryzyka,
- analizę i ocenę ryzyka, która umożliwia wycenę ekspozycji na ryzyko,
- reakcję na ryzyko, czyli wybór i realizację odpowiednich działań dostosowanych do ekspozycji na ryzyko (ograniczenie, transfer, akceptacja, unikanie),
- monitorowanie ryzyka,
- raportowanie wyników analizy i oceny ryzyka w usystematyzowany sposób,
- określenie uczestników procesu i ich ról, obowiązków i zakresu odpowiedzialności.

Na podstawie odpowiednich procedur przeprowadzana jest identyfikacja oraz szacowanie ryzyka operacyjnego w produktach, procesach bankowych oraz czynnościach zleczanych na zewnątrz zarówno przed ich wdrożeniem, jak i w ciągu cyklu ich funkcjonowania.

W ramach identyfikacji obszarów podwyższonego ryzyka operacyjnego Grupa gromadzi informacje o występujących stratach operacyjnych, monitoruje poziom zdefiniowanych kluczowych wskaźników ryzyka stanowiących instrument wczesnego ostrzegania, a także stosuje inne elementy procesu (pozwalające na sprawne zarządzanie tym ryzykiem), takie jak: prowadzenie regularnych kontroli z zakresu ryzyka operacyjnego (przede wszystkim w terenowych jednostkach sieci dystrybucji Grupy), samoocena ryzyk, analiza scenariuszy.

Struktura i organizacja jednostek zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie

Struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym została zatwierdzona przez Zarząd Banku. Została wdrożona w całej organizacji i pozwoliła na uświadomienie wszystkim pracownikom (na różnych szczeblach organizacyjnych) ich obowiązków w odniesieniu do ryzyka operacyjnego. Zgodnie z procesem każda jednostka operacyjna Grupy odpowiada za aktywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym pojawiającym się w powierzonym im obszarze działalności Grupy.

W Grupie obowiązuje podział obowiązków pracowników oraz zasada „dwóch par oczu” zaimplementowana zarówno w procedurach, jak i systemach informatycznych, do których dostęp uzależniony jest od zakresu obowiązków wykonywanych przez danego pracownika.

Grupa w celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem operacyjnym powołała Departament Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym jako wydzieloną jednostkę odpowiedzialną za realizację przyjętej Strategii w tym obszarze.

Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

W Grupie zostały określone zasady eskalacji, raportowania i monitorowania ryzyka operacyjnego. Zidentyfikowane działania ograniczające podlegają monitoringowi do momentu całkowitego wdrożenia.

Wszystkie obszary działalności Grupy są objęte identyfikacją ryzyk operacyjnych, które następnie są szacowane pod względem potencjalnej wysokości straty i częstości jej występowania. Wyniki identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego są monitorowane na bieżąco i analizowane w czasie oraz podlegają cyklicznemu raportowaniu do naczelnych organów Grupy.

Ponadto Grupa wylicza corocznie (na bieżący rok) apetyt na ryzyko operacyjne, stanowiący wielkość ryzyka, która może być przez Grupę zaakceptowana, biorąc pod uwagę jego strukturę. Na podstawie skalkulowanego apetytu na ryzyko operacyjne określone są limity, których przestrzeganie podlega okresowemu monitoringowi i kwartalnemu raportowaniu.

Straty z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowane w 2015 i 2014 roku

w procentowym podziale na rodzaj i kategorie zdarzeń

Rozkład strat operacyjnych brutto odnotowanych przez Grupę w latach 2014–2015 w podziale na poszczególne kategorie zdarzeń operacyjnych prezentuje poniższa tabela.

Udział w łącznej kwocie strat operacyjnych brutto w latach 2015 i 2014

Kategoria zdarzeń operacyjnych	2015 rok	2014 rok
Oszustwa wewnętrzne	0,10%	0,00%
Oszustwa zewnętrzne	15,50%	13,30%
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	5,60%	4,00%
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	66,30%	67,10%
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	2,00%	0,70%
Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	0,30%	0,00%
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	10,20%	14,90%

Zasady ograniczania ryzyka operacyjnego oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności metod ograniczania ryzyka operacyjnego

Zgodnie z przyjętą strukturą zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupa realizuje model zarządzania ryzykiem operacyjnym, w którym odpowiedzialność za bieżące zarządzanie ryzykiem spoczywa na wszystkich pracownikach Grupy, zgodnie z zakresem odpowiedzialności i przypisanych zadań, a w szczególności na kierujących komórkami organizacyjnymi. W toku bieżącej działalności pracownicy podejmują czynności ograniczające zidentyfikowane ryzyka operacyjne w swoich obszarach.

W Grupie zidentyfikowane istotne ryzyka są objęte działaniami ograniczającymi z odpowiednimi terminami wdrożenia z uwzględnieniem ryzyka pozostałego po wprowadzeniu działań ograniczających.

Bufory kapitałowe

Brak zastosowania na datę opracowania sprawozdania finansowego.

46. Polityka w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń

Informacje jakościowe

Informacje dotyczące procesu decyzyjnego stosowanego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, a także liczbę posiedzeń organizowanych w danym roku obrachunkowym przez organ zarządzający pełniący nadzór nad wynagrodzeniami, w tym – w stosownych przypadkach – informacje na temat składu i zakresu zadań Komisji ds. Wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, z którego usług skorzystano przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, oraz roli odpowiednich zainteresowanych stron.

Zgodnie z Uchwałą nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku, w 2012 roku Deutsche Bank Polska S.A. (dalej zwany „Bankiem”) wdrożył przy współpracy zewnętrznego konsultanta – firmy Ernst & Young Polska – a Rada Nadzorcza zatwierdziła Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Deutsche Bank Polska S.A. (dalej zwaną „Polityką”), które kształtują i mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Wszystkie stanowiska w Banku zostały przeanalizowane pod kątem głównych ryzyk podlegających zarządzaniu w Banku i na tej podstawie zostały wyłonione stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Wykaz stanowisk kierowniczych, które mają istotny wpływ na profil ryzyka, został zaakceptowany przez Radę Nadzorczą i stanowi załącznik nr 3 do ww. Polityki.

W 2012 roku na podstawie §6 Uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego został powołany w Banku Komitet ds. Wynagrodzeń. Komitet ds. Wynagrodzeń jest ciałem doradczym Rady Nadzorczej, a członkowie Komitetu wykonują swoje kompetencje na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych.

W 2015 roku dokonano aktualizacji Polityki w związku z koniecznością spełnienia wymogów regulacyjnych będących następstwem:

- a) wdrożenia w Banku Zasad Ładu Korporacyjnego,
W wyniku wdrożenia Zasad Ładu Korporacyjnego zostały wprowadzone do Polityki zapisy dotyczące,
— wynagrodzenia za pracę oraz innych świadczeń,
— źródeł finansowania wypłat wynagrodzenia zmiennego,
— zdefiniowania zakresu odpowiedzialności organów sprawujących nadzór nad polityką wynagradzania w Banku.
W konsekwencji wprowadzenia ww. zmian Polityka zmiennych składników wynagrodzeń została przekształcona w Politykę stałych i zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym Członków Zarządu, w Deutsche Bank Polska S.A.
- b) zmian wprowadzonych do ustawy Prawo bankowe przez ustawę o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

W zakresie polityki wynagradzania ustawa stanowi między innymi, iż stosowana przez Bank polityka wynagradzania obejmuje także jego podmioty zależne oraz uwzględnia politykę wynagrodzeń podmiotu dominującego w stosunku do Banku.

Ponadto cyklicznej weryfikacji poddana została lista osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku w skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodził:

- 1) Pan Peter Tils,
- 2) Pan dr Hubert A. Janiszewski,
- 3) Pan Pedro Larena.

Do zadań Komitetu należy:

- ustalanie warunków zatrudnienia Członków Zarządu określonych w umowie o pracę, kontrakcie menedżerskim lub innej umowie;

- wydawanie opinii na temat obowiązującego w Banku systemu wynagrodzeń, w tym w szczególności monitorowanie wysokości i składników wynagrodzeń;
- monitorowanie i wydawanie opinii na temat Polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Deutsche Bank Polska S.A., kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku oraz interes udziałowców Banku;
- opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Deutsche Bank Polska S.A. z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń odbywają się nie rzadziej niż raz w roku. Posiedzenia Komitetu mogą być zwołane przez Przewodniczącego Komitetu lub z inicjatywy Członka Rady Nadzorczej oraz na wniosek Zarządu Banku. W 2015 roku odbyły się cztery posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń.

Informacje na temat powiązania między wynagrodzeniem a wynikami

Deutsche Bank Polska S.A realizuje lokalną politykę wynagradzania z uwzględnieniem oraz w połączeniu z polityką wynagrodzeń Grupy DB celem spójnego zarządzania ryzykiem Grupy DB i ograniczeniem konfliktu interesów.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze Deutsche Bank Polska S.A wspiera ostrożne i stabilne zarządzania ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz w sposób szczególny dba o długoterminowe dobro Banku, interes akcjonariuszy, inwestorów i jego udziałowców.

Całkowite wynagrodzenie jest podzielone na składniki stałe i zmienne. Stałe składniki winny stanowić na tyle dużą część łącznego wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej Polityki zmiennych składników wynagrodzenia.

Podstawą do określenia wysokości wynagrodzenia zmiennego jest ocena efektów pracy każdej osoby objętej Polityką oraz danej jednostki organizacyjnej z uwzględnieniem 3-letniego horyzontu oraz wyników Banku. Do oceny indywidualnych efektów pracy stosuje się kryteria finansowe oraz niefinansowe z uwzględnieniem poziomu ryzyka związanego z tymi efektami. Kryteria te powinny być obiektywne i uwzględniać jakość zarządzania Bankiem oraz długoterminowe aspekty działania i sposób realizacji celów strategicznych. Przy czym wynagrodzenie zmienne kierowników komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem i sprawy kadrowe, jest niezależne od wyników gospodarczych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Wypłata wynagrodzenia zmiennego jest finansowana i wypłacana ze środków Banku i jest niezależna od wyników podmiotu dominującego Banku lub grupy, do której należy Bank.

Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń

Wysokość zmiennej części wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze zależna jest od wyników ich oceny indywidualnej, wyników jednostki organizacyjnej i wyników całego Banku. Indywidualna ocena dokonywana jest w oparciu o obowiązujący w Banku proces oceny pracowniczej. Wysokość części zmiennej wynagrodzenia corocznie jest przedmiotem analizy Komitetu ds. Wynagrodzeń, pełniącego funkcję konsultacyjno-doradczą dla Rady Nadzorczej.

Co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze wymienione w załączniku nr 3 pkt. 1 do Polityki, o szczególnie istotnym wpływie na profil ryzyka Banku, stanowi zachętę do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku i wypłacane jest w instrumentach finansowych, przy czym osoby objęte Polityką nie mogą zbyć tych instrumentów wcześniej niż wynika to z zasad określonych przez Bank.

Co najmniej 40% wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze wymienione w załączniku nr 3 pkt. 1 do Polityki, o szczególnie istotnym wpływie na profil ryzyka Banku, wypłacane jest po zakończeniu okresu oceny, za jaki to wynagrodzenie przysługuje, przy czym wypłata jest odroczone w trzech równych transzach przez trzy kolejne lata następujące rok po przypisaniu nagrody uznaniowej.

Przypisane za dany rok wynagrodzenie zmienne wypłacane jest zgodnie z następującymi zasadami:

1. maksimum 30% wynagrodzenia zmiennego przypisanego za dany rok (dalej dany rok określany jako „Y”) płatne jest w formie gotówkowej w roku kolejnym (Y+1),
2. maksimum 30% wynagrodzenia zmiennego przypisanego za Y płatne jest w formie instrumentów finansowych w roku kolejnym (Y+1),
3. realizacja minimum 20% wynagrodzenia zmiennego przypisanego za Y rozłożona jest w równych ratach płatnych z dołu w formie gotówkowej na co najmniej kolejne 3 lata, tj. Y+2, Y+3, Y+4,
4. realizacja minimum 20% wynagrodzenia zmiennego przypisanego za Y rozłożona jest w równych ratach płatnych z dołu w formie instrumentów finansowych na co najmniej kolejne 3 lata, tj. Y+2, Y+3, Y+4.

Ze względu na formę prawną, w jakiej działa Deutsche Bank Polska S.A., oraz fakt, iż akcje nie są dopuszczone do publicznego obrotu, Bank stosuje instrumenty fantomowe.

Część Puli Jednostek (minimum 20% ZSW) jest odroczone w minimum trzech równych transzach, przy czym:

- pierwsza transza może zostać zrealizowana nie wcześniej niż w okresie rozpoczynającym się 12 miesięcy po Dniu Przypisania, a kończącym do ostatniego dnia roku, w którym realizacja tej transzy stała się możliwa,
- druga transza może zostać zrealizowana nie wcześniej niż w okresie rozpoczynającym się 24 miesiące po Dniu Przypisania, a kończącym do ostatniego dnia roku, w którym realizacja tej transzy stała się możliwa,
- trzecia transza może zostać zrealizowana nie wcześniej niż w okresie rozpoczynającym się 36 miesięcy po Dniu Przypisania, a kończącym do ostatniego dnia roku, w którym realizacja tej transzy stała się możliwa.

W przypadku braku wcześniejszej realizacji transz w powyższych terminach następuje automatyczna realizacja w ostatnim dniu danego okresu.

Wartość Jednostek Odroczonej jest szacowana w Dniu Przypisania, natomiast ostateczna ich wartość na potrzeby realizacji transz z tego tytułu jest obliczana na podstawie zatwierdzonego sprawozdania finansowego w roku, w którym realizowana jest transza. Decyzję w sprawie obliczania wartości Jednostek Odroczonej podejmuje Komitet ds. Wynagrodzeń. Do realizacji umorzenia Jednostek dochodzi na pisemny wniosek osoby uprawnionej.

Możliwość realizacji odroczonej płatności w danym roku jest uzależniona od spełnienia między innymi następujących kryteriów:

- osiągnięcia przez Bank zysku za poprzedni rok,
- pozytywnej oceny efektów pracy danej osoby zajmującej stanowisko kierownicze, uwzględniającej 3-letni horyzont.

Informacje ilościowe

Przedmiotowa analiza obejmuje wszystkie osoby objęte Polityką stałych i zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym Członków Zarządu, w Deutsche Bank Polska S.A., w rozumieniu Uchwały nr 258/2011, mające szczególnie istotny i istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Wykaz stanowisk kierowniczych objętych Polityką zawiera załącznik nr 3 do Polityki.

Zbiorcza informacja ilościowa dotycząca wynagrodzenia pracowników Deutsche Bank Polska S.A. objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń, wypłaconego w 2015 roku, z podziałem na linie biznesowe

Linia biznesowa

	2015 rok		2014 rok	
	wynagrodzenie całkowite (stałe + zmienne*)	wynagrodzenie całkowite (stałe + zmienne*)	wynagrodzenie całkowite (stałe + zmienne*)	wynagrodzenie całkowite (stałe + zmienne*)
w tys. PLN				
Bankowość detaliczna i biznesowa	4 828		4 547	
Bankowość korporacyjna	11 801		13 119	
Zarządzanie Bankiem	13 648		11 330	
Razem	30 277		30 277	

* Część wynagrodzenia zmiennego przyznanego za rok 2014 i wypłaconego w 2015 roku w formie gotówki i w formie instrumentów finansowych oraz:
— pierwsza transza odroczonej gotówki i pierwsza transza odroczonego wynagrodzenia w formie instrumentów finansowych za rok 2013 wypłaconego w roku 2015,
— druga transza odroczonej gotówki i druga transza odroczonego wynagrodzenia w formie instrumentów finansowych za rok 2012 wypłaconego w 2015 roku,
— wynagrodzenie wynikające z programu płatności w formie akcji i nagród pieniężnych opartych na akcjach Grupy DB AG za rok 2011.

Zbiorcza informacja ilościowa dotycząca wynagrodzenia pracowników Deutsche Bank Polska S.A. objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń, wypłaconego w 2015 roku

	2015 rok		2014 rok	
	Zarząd Banku	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze	Zarząd Banku	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze
w tys. PLN				
Liczba osób (liczba etatów)	9	34*	9	32*
Wynagrodzenie stałe	7 273	12 611	7 153	11 348
Wynagrodzenie zmienne**	6 264	4 129	6 254	4 241
Razem	13 537	16 740	13 407	15 589

* Dwie osoby zatrudnione do 31/12/2015.

** Część wynagrodzenia zmiennego przyznanego za rok 2014 i wypłaconego w 2015 roku w formie gotówki i w formie instrumentów finansowych oraz:
— pierwsza transza odroczonej gotówki i pierwsza transza odroczonego wynagrodzenia w formie instrumentów finansowych za rok 2013 wypłaconego w roku 2015,
— druga transza odroczonej gotówki i druga transza odroczonego wynagrodzenia w formie instrumentów finansowych za rok 2012 wypłaconego w 2015 roku,
— wynagrodzenie wynikające z programu płatności w formie akcji i nagród pieniężnych opartych na akcjach Grupy DB AG za rok 2011.

Zbiorcza informacja ilościowa dotycząca wynagrodzenia zmiennego pracowników Deutsche Bank Polska S.A. objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń, przyznanego za 2015 i 2014 rok, w podziale na świadczenia pieniężne oraz instrumenty finansowe

	2015 rok		2014 rok	
	Zarząd Banku	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze	Zarząd Banku	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze
w tys. PLN				
Wynagrodzenie zmienne w formie gotówki*	1 982	3 029	2 940	3 441
Wynagrodzenie zmienne w formie instrumentów finansowych**	1 982	181	2 940	299
Razem	3 964	3 210	5 880	3 740

* Część wynagrodzenia zmiennego za rok 2015 przyznanego w formie gotówki.

** Część wynagrodzenia zmiennego za rok 2015 przyznanego w formie instrumentów finansowych.

Wartość jednostek odroczonej jest szacowana w dniu przypisania (wyliczone na dzień 31 grudnia 2015 roku), natomiast ostateczna ich wartość na potrzeby realizacji transz z tego tytułu jest obliczana na podstawie zatwierdzonego sprawozdania finansowego w roku, w którym realizowana jest transza. Decyzję w sprawie obliczania wartości jednostek odroczonej podejmuje Komitet ds. Wynagrodzeń.

Zbiorcza informacja ilościowa dotycząca wynagrodzenia pracowników Deutsche Bank Polska S.A. objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń z odroczoną wypłatą, z podziałem na część już przysługującą i jeszcze nieprzysługującą

w tys. PLN	2015 rok		2014 rok	
	Pozostałe		Pozostałe	
	osoby zajmujące stanowiska		osoby zajmujące stanowiska	
	Zarząd Banku	kierownicze	Zarząd Banku	kierownicze
Wynagrodzenie zmienne odroczone – przysługujące*	2 186	281	1 006	30
Wynagrodzenie zmienne odroczone – jeszcze nieprzysługujące**	5 756	758	5 238	793
Razem	7 942	1 039	6 244	823

* W skład pozycji wchodzi:
— część wynagrodzenia zmiennego przyznana za rok 2012 (druga transza odroczonej gotówki oraz druga transza odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych za rok 2012 wypłacone w 2015 roku),
— część wynagrodzenia zmiennego przyznana za rok 2013 (pierwsza transza odroczonej gotówki oraz pierwsza transza odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych za rok 2013 wypłacone w 2015 roku).

** W skład pozycji wchodzi:
— część wynagrodzenia zmiennego nieprzyznana za rok 2012 (trzecia transza odroczonej gotówki oraz trzecia transza odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych),
— część wynagrodzenia zmiennego nieprzyznana za rok 2013 (dwie transze odroczonej gotówki oraz dwie transze odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych),
— część wynagrodzenia zmiennego nieprzyznana za rok 2014 (trzy transze odroczonej gotówki oraz trzy transze odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych).

Zbiorcza informacja ilościowa dotycząca wynagrodzenia pracowników Deutsche Bank Polska S.A. objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń z odroczoną wypłatą, wypłaconego w 2015 roku

w tys. PLN	2015 rok		2014 rok	
	Pozostałe		Pozostałe	
	osoby zajmujące stanowiska		osoby zajmujące stanowiska	
	Zarząd Banku	kierownicze	Zarząd Banku	kierownicze
Wynagrodzenie zmienne odroczone za 2012 oraz 2013 rok*	2 186	281	1 006	30
Program płatności w formie akcji i nagród pieniężnych**	781	-	1 198	-
Razem	2 967	281	2 204	30

* W skład pozycji wchodzi:
— druga transza odroczonej gotówki oraz druga transza odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych za rok 2012 wypłacona w 2015 roku,
— pierwsza transza odroczonej gotówki oraz pierwsza transza odroczonego wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentów finansowych za rok 2013 wypłacona w 2015 roku.

** Wynagrodzenie wynikające z programu płatności w formie akcji i nagród pieniężnych opartych na akcjach Grupy DB AG za rok 2011.

W 2015 roku w Deutsche Bank Polska S.A. została zrealizowana jedna płatność związana z zakończeniem stosunku pracy przez osobę objętą Polityką w wysokości 126,25 tys. PLN.

W 2015 roku w Deutsche Bank Polska S.A. nie było płatności związanych z podjęciem zatrudnienia przez osoby objęte Polityką.

W okresie sprawozdawczym nie dokonywano zmniejszania wynagrodzenia zmiennego przyznanego na podstawie Polityki zmiennych składników wynagrodzeń w ramach korekty o wynik.

W 2015 roku łączne wynagrodzenie żadnej z osób zatrudnionych w Deutsche Bank Polska S.A. nie przekroczyło kwoty 1 mln EUR.

Podpisy wszystkich członków Zarządu

(podpis)

Krzysztof Kalicki
Prezes Zarządu

(podpis)

Leszek Niemycki
Wiceprezes Zarządu

(podpis)

Zbigniew Bętkowski
Członek Zarządu
Osoba, której powierzono
prowadzenie ksiąg
rachunkowych Banku

(podpis)

Piotr Gemra
Członek Zarządu

(podpis)

Tomasz Kowalski
Członek Zarządu

(podpis)

Łukasz Barwicki
Członek Zarządu

(podpis)

Kamil Kuźmiński
Członek Zarządu

(podpis)

Piotr Olendski
Członek Zarządu

(podpis)

Magdalena Rogalska
Członek Zarządu

Warszawa, dnia 10 czerwca 2016 roku.

04 -

Pozostałe informacje

Opinia niezależnego biegłego rewidenta – 165

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

Dla Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej Deutsche Bank Polska S.A.

Opinia o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Deutsche Bank Polska S.A. (zwanego dalej „Grupą”), w której jednostką dominującą jest Deutsche Bank Polska S.A. (zwany dalej „Jednostką dominującą”) z siedzibą w Warszawie, przy Al. Armii Ludowej 26, obejmującego skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2015 r., skonsolidowany rachunek zysków i strat, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok obrotowy od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym, skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych za ten rok obrotowy oraz informację dodatkową o przyjętych zasadach rachunkowości i inne informacje objaśniające.

Odpowiedzialność Zarządu oraz Członków Rady Nadzorczej

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie i rzetelną prezentację skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz za sporządzenie sprawozdania z działalności Grupy i za prawidłowość ksiąg rachunkowych zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zarząd Jednostki dominującej jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zarząd oraz Członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności Grupy spełniały wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości („Ustawa o rachunkowości” – Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem było zbadanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego i wyrażenie na tej podstawie opinii wraz z raportem czy rzetelnie i jasno przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i przyjętymi zasadami rachunkowości oraz o prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do przepisów rozdziału 7 Ustawy o rachunkowości oraz Krajowych Standardów Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Atestacyjnych. Standardy te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka, biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej, w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez Grupę skonsolidowa-

nego sprawozdania finansowego, w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii o skuteczności kontroli wewnętrznej jednostki. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez kierownictwo wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Uważamy, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia opinii z badania.

Opinia

Naszym zdaniem, załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe we wszystkich istotnych aspektach:

- a. przedstawia rzetelnie i jasno sytuację majątkową i finansową Grupy na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz jej wynik finansowy i przepływy pieniężne za rok obrotowy od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską;
- b. jest zgodne w formie i treści z obowiązującymi Grupę przepisami prawa;
- c. zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonej dokumentacji konsolidacyjnej.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności Grupy za rok obrotowy od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. uwzględniają postanowienia art. 49 ust. 2 Ustawy o rachunkowości oraz Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe ("Prawo bankowe" – Dz. U. z 2015 r., poz. 128, z późn. zm.) i są zgodne z informacjami zawartymi w zbadanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

W świetle wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności Grupy istotnych zniekształceń.

Informacje finansowe zawarte w sekcji III „Sytuacja finansowa” sprawozdania z działalności Grupy zostały zbadane zgodnie z zakresem opisanym w paragrafie Odpowiedzialność biegłego rewidenta powyżej oraz wymogami Prawa bankowego. Naszym zdaniem informacje finansowe zawarte w sekcji III „Sytuacja finansowa” sprawozdania z działalności Grupy zostały sporządzone we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z wymogami Prawa bankowego.

Przeprowadzający badanie w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144:

(podpis)

Katarzyna Łącka
Kluczowy Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 13131

Warszawa, 21 czerwca 2016 r.

